

ΟΜΗΡΟΥ
ΟΔΥΣΣΕΙΑ

ΜΕΤΑΦΡΑΣΙΣ :

Ι. ΟΙΚΟΝΟΜΙΔΟΥ

ΚΑΘΗΓΗΤΟΥ ΤΗΣ ΒΑΡΒΑΚΕΙΟΥ ΠΡΟΤΥΠΟΥ ΣΧΟΛΗΣ

ΜΕΡΟΣ 1^{ΟΝ}

Α - Θ

Διὰ τὰς 3 κατωτέρας τάξεις τοῦ Γυμνασίου
καὶ τὰς ἀντιστοιχοῦς τάξεις τῶν λοιπῶν Σχολείων

ΕΚΔΟΣΙΣ ΠΡΩΤΗ

Ἀριθμ. ἀδείας κυκλοφορίας	52347
	3-10-33
Τιμὴ ἀνευ βιβλιοσήμου	21.15
Ἄξια βιβλιοσήμου	8.50
Πρόσθετος φόρος Ἀναγκ. Δανείου	2.60
Συνολικὴ τιμὴ	32.25

ΕΚΔΟΤΗΣ Ι. Ν. ΣΙΔΕΡΗΣ

ΑΘΗΝΑΙ - ΣΤΑΔΙΟΥ 52

1933

Ε. Κουτσώνης

ΟΜΗΡΟΥ ΟΔΥΣΣΕΙΑ

42287

ΟΜΗΡΟΥ ΟΔΥΣΣΕΙΑ

Μετάφρασις:

Ι. ΟΙΚΟΝΟΜΙΔΟΥ

Καθηγητοῦ τῆς Βαρβακείου προτύπου Σχολῆς

ΜΕΡΟΣ 1^{ΟΝ}

Α - Θ

Διὰ τὰς κατωτέρας τάξεις τοῦ Γυμνασίου
καὶ τὰς ἀντιστοιχοῦς τάξεις τῶν λοιπῶν Σχολείων

Ἐκδοσις πρώτη

Ἀριθ. ἐγκρ. ἀπ. 41091—31/7/1933

Ἀντίτυπα 4000

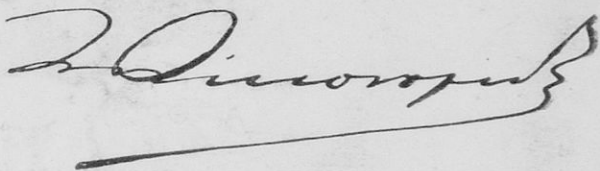
ΕΚΔΟΤΗΣ Ι. Ν. ΣΙΔΕΡΗΣ

ΑΘΗΝΑΙ—ΣΤΑΔΙΟΥ 52

1933

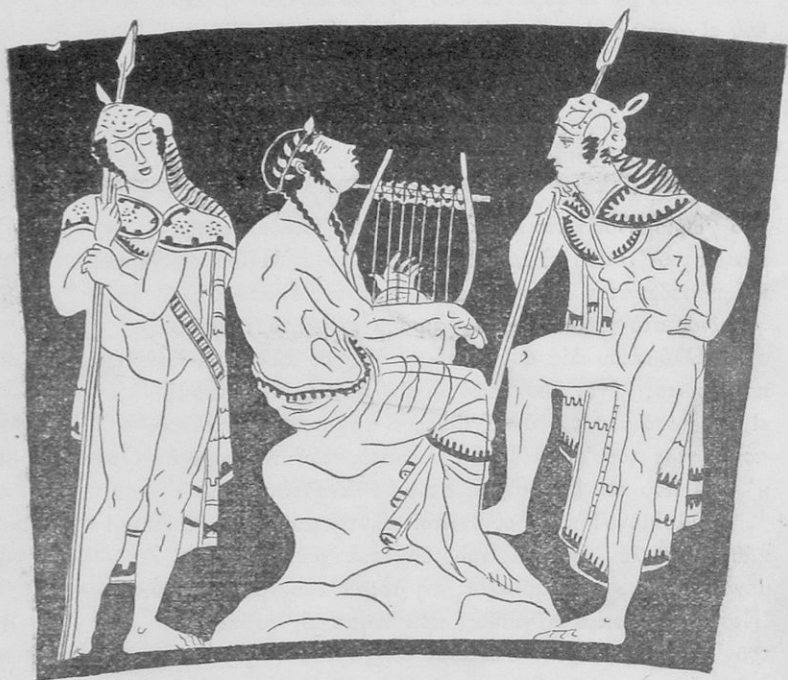
Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

Πᾶν γνήσιον ἀντίτυπον φέρει τὴν ὑπογραφήν τοῦ
συγγραφέως.

ΟΔΥΣΣΕΙΑΣ α

(Θεῶν ἄγορά. Ἀθηνᾶς παραίνεσις πρὸς Τηλέμαχον).

Τὸν ἄνδρα τὸν πολύτροπο, Μοῦσα, τραγοῦδῆσέ μου, προοίμιον
ποῦ τρομερὰ παράδειρε σὰν κούρσειψε τῆς Τρῆϊας
τὴν ἅγια πόλη, καὶ πολλῶν ἀνθρώπων εἶδε χῶρες
καὶ γνώρισε τὴ γνώμη τους, καὶ ποῦ πολλὰ ἢ καρδιά του
βρῆκε στὸ πέλαγο δεινά, ζητώντας τὴ ζωὴ του
νὰ σώσῃ, καὶ τοὺς σύντροφους νὰ φέρῃ στὴν πατρίδα· 5
μὰ κείνους δὲν τοὺς γλύτωσε, κι ἄς τὸ ποθοῦσε τόσο,
γιατὶ μονάχοι ἐχάθησαν, ἀπ' τ'ἀνομήματά τους,
οἱ ἀνόητοι· τοῦ Ὑπερίωνα τοῦ Ἥλιου τὰ βόδια ἐφάγαν
κ' ἐκεῖνος τοὺς ἐστέρησε τοῦ γυρισμοῦ τὴ μέρα.
κάτι ἀπὸ κείνα πὲς καὶ μᾶς, ὦ θεά, κόρη τοῦ Δία.

Ὅλοι πού τότε σώθηκαν ἀπ' τὸ χαμὸ τὸν ἄγριο, α
 σπίτι ἐγυρίζαν, πόλεμο καὶ θάλασσα ἐξεφύγαν
 καὶ μόνο αὐτὸν πού ταῖρι του καὶ γῆ του ἐλαχταροῦσε
 τὸν εἶχε ἢ νύμφη ἢ Καλυψὼ στή θολωτῆ σπηλιά της
 ποθώντας ἢ πεντάμορφη νὰ τὸν κρατήτῃ γι' ἄντρῃ. 15
 Ἄλλ' ὅταν μὲ τὸ γύρισμα τοῦ χρόνου ἔρτασ' ἢ μέρα
 πού εἶχανε γράψει του οἱ θεοὶ στὸ σπίτι νὰ γυρίσῃ,
 καὶ στὴν Ἰθάκῃ βάσανα τὸν πρόσμεναν ἀκόμα,
 μὲς στοὺς δικούς του· ὅλοι οἱ θεοὶ τὸν ἐψυχοπονοῦσαν
 κι' ὁ Προσειδῶνας μοναχὰ μὲ λύσσα ἐκυνηγοῦσε 20
 τὸν Ὀδυσσεά τὸ θεϊκό, στὴ χώρα του ὧς νὰ φτάσῃ.

Μὰ πέρα στοὺς Αἰθίοπες ἐκεῖνος εἶχε σύρει,
 πού χωρισμένοι κατοικοῦν στὰ πέρατα τοῦ κόσμου,
 μισοὶ στοῦ Ἥλιου τὸ χάραμα, μισοὶ στοῦ Ἥλιου τὸ γέρμα
 καὶ προσδεχόταν ἀπ' ἄρνιά καὶ ταύρους ἐκατόμβῃ. 25
 Ἐκεῖνος στὸ τραπέζι ἐκεῖ χαιρότανε, μὰ ὠπτόσο
 στοῦ Ὀλύμπιου Δία συνάχτηκαν ὅλοι οἱ ἄλλοι τὰ παλάτια
 καὶ πρῶτος λέγει τῶν θεῶν κι ἀνθρώπων ὁ πατέρης·
 τί ἦρθε στὸ νοῦ του ὁ Αἰγισθος ὁ ἀρχοντογεννημένος,
 πού ὁ γιὸς τοῦ Ἀτρεΐδῃ ὁ ξακουστός τὸν σκότισε ὁ Ὀρέστης, 30
 κ' ἐκεῖ πού τὸν θυμήθηκε, στοὺς ἀθανάτους εἶπε·

Ἄλλοίμονο! πῶς οἱ θνητοὶ πάντα μαζί μας τάχουν!
 κάθε κακὸ λὲν ἀπὸ μᾶς πῶς ἔρχεται· μὰ ἐκεῖνοι
 μονάχοι τους, ἀπὸ ἀμυαλιά, τὴ μοῖρα τους βραίνουν.
 Ἔτσι καὶ τώρα ὁ Αἰγισθος, πού πῆρε τὴ γυναῖκα 35
 τοῦ Ἀτρεΐδῃ καὶ τὸν σκότισε σὰ γύρισε στὴ χώρα·
 ἂν κι ἤξερε τὸν ὄλεθρο, γιατί ἀπὸ μᾶς τοῦ πῆγε
 προμήνημα τοῦ Ἄργου ὁ φοινιάς, ὁ Ἐρμῆς ὁ ἀητομάτης,
 μήτε νὰ τὸν σκοτώσῃ αὐτόν, μήτε νὰ θέλῃ ἐκείνην,
 γιατί ὁ Ὀρέστης θᾶπαιρνε τοῦ Ἀτρεΐδῃ τὸ αἶμα πίσω, 40
 ὁπότεν, παλληκάρι πιά, τὴ γῆ του θὰ ποθοῦσε.

Ἔτσι εἶπ' ὁ Ἐρμῆς, μὰ τὰ μυαλὰ τοῦ Αἰγισθοῦ πού νὰκούσουν
 γνώμη σωστή, κι ὅλα μαζί τάχει πληρώσει τώρα.

\ Κ' ἢ ἀστραπομάτα ἢ Ἀθηνᾶ σ' ἐκεῖνον ἀποκρίθη.
 Πατέρα μας, τοῦ Κρόνου γιέ, καὶ πρῶτε τῶν ἀρχόντων, 45
 τέτοιος χαμὸς τοῦ ταίρικ'ε καὶ δίκαια τὸν εὗρηκε·
 κι ἄμποτες ἔτσι νὰ χιθῆ, ὁ πού ἔργα τέτοια πράττει!
 Μὰ μοῦ ραγίζεται ἢ καρδιά γιὰ τὸ σοφὸ Ὀδυσσεά,

- τὸ δῦσμοιρο, πού δέρνεται μακριά ἀπὸ τοὺς δικούς του, α
 σὲ κυματόζωστο νησί, στῆς θάλασσας τὸ ἀφάλι· 50
 σ' ἐκεῖνο τὸ δεντρόφυτο νησί μιὰ θέαινα μένει,
 ἢ θυγατέρα τοῦ Ἄτλαντα τοῦ τρομεροῦ, πού ξέρει
 τὰ βάρη δλῆς τῆς θάλασσας καὶ τίς ψηλές κολῶνες
 μόνος προσέχει, πού μακριά γῆ κι οὐρανὸ βροστάνει·
 αὐτὴ τὸ δῦστηνο κρατᾶει κι ἄς δέρνεται κι ἄς κλαίῃ. 55
 καὶ πάντα μὲ γλυκόλογα νὰ τὸν πλανέψῃ θέλει,
 νὰ σῶσῃ τὴν Ἰθάκη του ἀπ' τὸ νοῦ του. Μὰ ὁ Ὀδυσσεύς
 καπνὸ μανάχ' ἄς ἔβλεπε νὰ βγαίῃ ἀπὸ τῆ γῆ του
 κι ἄς πέθαινε. Κ' εἶναι λοιπὸν ἀνάσθητη ἢ καρδιά σου,
 Ὀλύμπιε; Μὴ δὲ σῶκανε θυσιές ὁ Ὀδυσσεύς 60
 στῆς Τροίας τὸν κάμπο τὸν πλατῦ, πλάι στῶν Ἀργείων τὰ πλοία;
 Γιατί λοιπὸν τόσο πολὺ τὸν μίσησες, ὦ Δία; X
 X Κι ὁ Δίας τῆς ἀποκρίθηκεν ὁ νεφεληγερέτης·
 Κόρη μου, ποιὸς σοῦ ξέφυγε μὲς ἀπ' τὰ δόντια λόγος;
 πῶς νὰ ξεχάσω ἐγὼ ποτὲ μπουῶ τὸν Ὀδυσσεύα, 65
 πού πρῶτος εἶναι ἀπ' τοὺς θνητοὺς στῆ γνώση, καὶ θυσιές
 ἔδωσε πλούσιες στοὺς θεοὺς πού ὀρίζουνε τὰ οὐράνια;
 Μὰ ὁ Ποσειδῶνας φρένιασε μαζί του ὁ κοσμοζώστης,
 γιατί τοῦ κύκλωπα ἔβγαλε τὸ μάτι, τοῦ ἰσοθέου
 Πολύφημου, τοῦ πιὸ τρανοῦ στῆ δύναμη μὲς σ' ἄλλους 70
 τοὺς κύκλωπες, πού ἢ Θῶσῃ τὸν γέννησεν, ἢ κόρη
 τοῦ Φόρκου, τοῦ διαφεντευτῆ τοῦ ἀσίγαστου πελάγου.
 Γι' αὐτὸ τὸν Ὀδυσσεύα λοιπὸν ὁ μέγας Ποσειδῶνας 74
 δὲν τὸν σκοτώνει, τὸν πλαναίει μακριά ἀπὸ τὴν πατρίδα.
 Ὅμως, ἐμπρός, ἐμεῖς ἔδω τὸν τρόπο ἄς βροῦμε τώρα 75
 τοῦ γυρισμοῦ του· τὴν ὀργὴ θ' ἀφήτῃ ὁ κοσμοσεῖστης,
 τί δὲν μπορεῖ μὲ ἄλλους ἐμᾶς μονάχος νὰ τὰ βάλῃ
 τοὺς ἀθανάτους, ἔχοντας αὐτὸς ἐνάντια γνώμη.
- Κ' ἡ ἀτρυπητόματτα ἢ Ἀθηνᾶ σ' ἐκεῖνον ἀποκρίθη. 80
 Πατέρα μας, τοῦ Κρόνου γιὰ καὶ πρῶτε τῶν ἀρχόντων,
 ἂν τώρα ἀρέσῃ στοὺς θεοὺς τοὺς πολυευτυχημένους
 πίσω ὁ Ὀδυσσεύς ἔγνωστικός στῆ γῆ του νὰ γυρίσῃ.
 τὸν Ἀργαρόνο τότ' Ἐρμῆ, τὸν ἀγγελιοφόρο,
 στὴν Ὠκυγία νὰ στείλωμε, γοργὰ γιὰ νὰ μηνύσῃ 85
 στῆ νύμφῃ τὴν ὠριόμαλλη τὴν ἄσειστη βουλή μας,

για τοῦ Ὀδυσσέα τὸ γυρισμὸ τοῦ πολυπικραμένου.

Καὶ στήν Ἰθάκη ἐγὼ θὰ πάω τὸ γιό του ν' ἀνταμώσω,
θάρρος νὰ βάλω πῶς πολὺ στὸ νοῦ καὶ στήν καρδιά του,
τοὺς μακρομάλληδες Ἀχαιοὺς νὰ κράξῃ σὲ συμβούλιο,
καὶ στοὺς μνηστῆρες νὰ τὰ εἰπῇ, πὺς πλήθια ἀρνιά ὀλοένα
καὶ βόδια κυρτοκέρατα στριψτόποδα τοῦ σφάζουν.

Στὴν Πύλο τὴν ἀμμόστρωτη, στὴ Σπάρτη θὰ τὸν στείλω,
μὴ καὶ γιὰ τοῦ πατέρα του τὸ γυρισμὸν ἀκούσῃ,
καὶ γιὰ νὰ γίνῃ ξακουστὸς κι' αὐτὸς μὲς στοὺς ἀνθρώπους.

Εἶπε κι' εὐθὺς στὰ πῆδια τῆς ὥραια περνάει σανδάλια,
θεϊκά, χρυσᾶ, πὺς πάνωθε τὴ φέρναν ἀπ' τὸ κῦμα
κι ἀπ' τὴν ἀπέραντη στεριά μὲ τὴν πνοή τοῦ ἀνέμου·
ἀδράχνει ἀκρόχαλκο γερὸ κοντάρι ἀκονισμένο,
βερύ, μακρὸ κι ἀλύγιστο, γιὰ νὰ δαμάξῃ ἄράδες
παλληκαριῶν, σὰν ὀργιστῆ, τοῦ ἄγριου πατέρα ἢ κόρη·
ὀρμαίει ἀπ' τοῦ Ὀλυμποῦ γοργὰ τὰ καταρράχια κάτου
καὶ στήν Ἰθάκη σταματᾷ, στὴ χώρα τοῦ Ὀδυσσέα,
μπρὸς στὸ κατώφλι τῆς αὐλῆς, κρατώντας τὸ κοντάρι,
καὶ ξένου παίρνει τὴ μορφή, τοῦ Μέντη, ἀρχοῦ τῆς Τάφου.

Ἐκεῖ καὶ τοὺς περήφανους ἀντάμωσε μνηστῆρες,
μπρὸς ἀπ' τίς πόρτες τοῦ σπιτιοῦ νὰ παίζουσε τὰ ζάρια,
πάνω σὲ δέρματα βωδίων πὺς ἀτοί τους τᾶχαν σφάζει·
καὶ παλληκάρια γύρω τους καὶ προκομμένοι δοῦλοι
ἄλλοι κρασι μὲ τὸ νερὸ μὲς σὲ κροντήρια ἐσμίγαν,
ἄλλοι τραπέζια ἐπλένανε μὲ τρυπητὰ σφουγγάρια
καὶ τᾶβιζαν μπροστά σ' αὐτοὺς κι ἄλλοι τὰ κρέετα κόβαν.

Ὁ θεόμορφος Τηλέμαχος τὴν εἶδε πρῶτ' ἀπ' ὅλους·
βαριόθυμος ἐκάθεται μὲ τοὺς μνηστῆρες
κι εἶχε στὸ νοῦ του τὸν καλὸ πατέρα του. Ἄχ, νᾶρχόταν
μιὰ μέρα, νὰ τοὺς σκόρπαγε μὲς ἀπ' τὸ σπίτι ἐτούτους,
ἄρχοντας πάλι νὰ γενῆ κι' ἀφέντης μὲς στὸ βίός του!
Τέτοια σιμὰ τους λόγιαζε, τὴν Ἀθηναῖα σὰν εἶδε.

Πετᾶχτη εὐθὺς στὸ πρόθυρο, τοῦρθε κακὸ πὺς ὁ ξένος
περίμενε στήν πόρτα ἐμπρὸς· ἐστάθηκε κοντά του,
τὸ δεξιὸ χέρι τοῦπιασε, τοῦ ἐπῆρε τὸ κοντάρι
κι ἔτσι σ' αὐτὸν ἐλάλητε μὲ λόγια φτερωμένα·

Ἔϊνε, καλῶς μᾶς ὤρισε, φίλος στὸ σπιτικό μας,
ἔλα νὰ φᾶς κι ἀπὲ μᾶς λές, ποιά ἀνάγκη ἐδῶ σὲ φέρνει.

Εἶπε κ' ἔμπρὸς ἐτράβηξε καὶ ἡ Ἄθηνᾶ ἀκλουθοῦσε. α 125
 Κι' ὡς ἦρθαν μέσα στο τρανὸ παλάτι, ἐπῆγε ἐκείνος
 καὶ τὸ κοντάρι τοῦ ἔστησε πλάϊ σὲ ψηλὴ κολώνα,
 μέσα σ' ὁμορφοσκάλιστη κονταροθήκη, πού ἄλλα
 πολλὰ κοντάρια ἔστέκανε τοῦ δύσμοιρου Ὀδυσσεά·
 καὶ στρώνοντας λινο σκοuti, τὴν ἔβαλε νὰ κάτση 130
 σ' ὁμορφο θρόνο σκαλιστό, μ' ἓνα σκαμνὶ στὰ πόδια·
 κ' ἔσυρε κείνος κάθισμα πολύχρωμο σιμά της,

Ἡ Ἄθηνᾶ καὶ ὁ Ἑρμῆς ἐπάνω ἀπὸ τὰ κύματα.

ἀπ' τοὺς μνηστῆρες ξέχωρα, τὸν ξένο μὴν κουράσουν
 οἱ πρόστυχοι μ' ὀχλοβοή, καὶ δὲ χαρεῖ τὸ δειπνο,
 μὰ καὶ γιὰ τὸν πατέρα τοῦ πού ἔλειπε νὰ ρωτήση. 135
 Κ' ἡ βάγια, πού ἦρθε φέρνοντας ὀλόχρυσο λαγῆνη,
 τοὺς ἔχυνε σ' ὀλάργυρη λεκάνη, γιὰ νὰ πλύνουν
 τὰ χέρια καὶ τοὺς ἔστρωσε γυαλιστεροῦ τραπέζι.
 Κ' ἡ τροφοδότρα ἢ σεβαστὴ βάνει ψωμί μπροστά τους
 καὶ πλούσια ἀπλώνει φαγητά, ὅ,τι εἶχε καὶ δὲν εἶχε· 140
 καὶ ἀπλάδες πῆρε ὁ μοιραστῆς καὶ κρέατα τοὺς ἐπῆγε
 κάθε λογῆς κι ἀπίθωσε κοῦπες χρυσὲς σιμά τους
 Κι ὄλο περνοῦσε ὁ κεραιτῆς καὶ τοὺς συχνοκερνοῦσε. X
 Ἐμπήκανε κ' οἱ ἀντρόψυχοι μνηστῆρες καὶ καθῆσαν,

- σειρά τριγύρω, στά θρονιά και στά καθίσματα όλα. α 145
 Δούλοι τούς έχονταν νερό, τὰ χέρια τους νὰ πλύνουν,
 και σκλάβες ὄλο στοίβαζαν ψωμιὰ μὲς στὰ πανέρια
 κ' οἱ νοιο γεμίζαν μὲ πιστὸ ξέχειλα τὰ κροντήρια
 και κείνοι μπρὸς τους, στά ἔτοιμα φαγιά, τὰ χέρια ἀπλώναν.
 Καὶ σὰν ἐσθύσαν τοῦ πιστοῦ και τοῦ φαγιοῦ τὸν πόθο, 150
 ἀλλοῦ οἱ μνηστῆρες τῶρριξαν, κι ὀρέχτηκαν στὸ νοῦ τους
 τραγουδοὶ τώρα και χορὸ, ποῦ εἶν' τοῦ γλεντιοῦ στολίδια.
 Κιθάρα ὁ δούλος ἔβαλε πανέμορφη στὰ χέρια
 τοῦ Φήμιου, ποῦ ἐτραγούδαγε γιὰ κείνους ἀθελά του,
 κι αὐτὸς, χτυπώντας τις χορδές, καλὸ τραγουδοὶ ἀρχίζει. 155
 Καὶ τότες ὁ Τηλέμαχος λέει στὴν ἀστραπομάτα
 τὴν κεφαλή σιμώνοντας νὰ μὴν ἀκοῦνε οἱ ἄλλοι.
 Καλέ μου ξένε, ἔ,τι κι ἂν πῶ μὴ μὲ παρεξηγήσης.
 Αὐτοὶ γι' ἄλλο δὲ νοιάζονται· κιθάρα και τραγουδοὶ,
 κι ὄλα καλά! τί ἀπείραχτοι τὸ ξένο βιὸς ξοδεύουν 160
 ἀντρὸς ποῦ τᾶσπρα του τὰ ὄστα κάπου ἢ βροχή τὰ σέπει,
 στὴ γῆ ριγμένα, ἢ τὰ κυλάει στὴ θάλασσα τὸ κύμα.
 Ἄχ, και νὰ τὸν ἐδλέπανε νὰ γύρναε στὴν Ἰθάκη!
 πῶς θὲ νὰ εὐχόνταν ὄλοι τους πιὸ γοργὰ πόδια νᾶχουν,
 παρὰ τὰ πλούσια ἐνδύματα και τὸ πολὺ χρυσάφι. 165
 Μὰ ἐκεῖνος πάει, ἐχάθηκε, σκληρὴ τὸν γῦρε μοῖρα!
 Δὲ μᾶς θερμαίνει ἐλπίδα πιά, κανεῖς θνητὸς ἂν λάχνη
 και πῆ πῶς θάρθη· ἐσθύστηκε τοῦ γυρισμοῦ του ἡ μέρα.
 Ὅμως γιὰ πὲς μου ἀλήθεια ἐσύ, φανέρωσέ μου τα ὄλα·
 ποιὸς εἶσαι; πόθεν ἔρχεσαι; ποιά ἡ χώρα σου; οἱ γονιοὶ σου; 170
 μὲ πιὸ καρὰδι ἐκόπιασες; οἱ ναῦτες στὴν Ἰθάκη
 πῶς σ' ἔφεραν; και ποιοὶ λοιπὸν παινεύονται πῶς εἶναι;
 γιατί δὲν ἔφτασες, θαρρῶ, ὅδῳ πέρα μὲ τὰ πόδια
 Ἔλα λοιπὸν, κι ἀληθινὰ πὲς μου τα, γιὰ νὰ μάθω,
 πρώτη φορὰ μᾶς ἔρχεσαι, ἢ τοῦ πτετέρα μου εἶσαι 175
 γνώριμος; γιατί ἐρχόντανε φίλοι πολλοὶ στὸ σπίτι,
 και κείνου πάντα τοῦ ἄρесе τὸν κόσμον νὰ γυρίζει.
 Κ' ἡ ἀστραπομάτα ἡ Ἀθηναῖα σ' ἐκεῖνον ἀποκρίθη.
 Ἄκου γιὰ τοῦτα νὰ σοῦ εἰπῶ τὴν καθαρὴν ἀλήθεια.
 Ὁ Μέντης λέω τοῦ γνωστοῦ τοῦ Ἀγχίλλου γιὸς πῶς εἶμαι, 180
 και βραχιλιάς τῶν Τρῳάων, ποῦ τὸ κουπί ἀγαπᾶνε.
 Μὲ τούς συντρόφους μου ἦρθα ἐδῶ και μὲ τὸ πλοῖο μου τώρα,

σκίζοντας μαυροθάλασσεσ γι' ἀλλόγλωσσουσ ἀνθρώπουσ,
 σίδερο πάω στήν Τέμεσσα λαμπρό, χαλκὸ νὰ πάρω
 καὶ τὸ κρᾶδι μου ἄραξα πέρα, μακριὰ ἀπ' τὴν πόλη, 185
 κάτω ἀπ' τὸ Νεῖο τὸ σύδεντρο, στοῦ Ρεῖθρου τὸ λιμάνι.
 Γνώριμοι λέω πὼσ εἴμαστε, κι ἀπ' τὰ παλιὰ τὰ χρόνια,
 κι ἂν θέλῃσ ἄμε ρώτησε τὸ γέρο τὸ Λαέρτη,
 τὸν ἤρωα, πού δὲν ἔρχεται πιὰ, κηθὼσ λέν, στήν πόλη,
 μὰ πέρα βισανίζεται μονάχοσ στὰ χωράφια, 190
 μαζί μὲ τὴ γερόντισσα δουλέφτρα, πού ἐτοιμάζει
 τὸ φαγητὸ καὶ τὸ πιστό, σὺν τοῦ κοποῦν τὰ πόδια
 στὰ ὑψώματα νὰ τριγυρνᾷ τ' ἀμπελοφυτεμένα.
 Κ' ἦρθα ἀπὸ ὄω, γιατί ἔλεγαν πὼσ ὁ πατέρασ σου εἶχε
 γυρίσει· κι ὅμωσ οἱ θεοὶ τοῦ φράζουνε τὸ δρόμο. 195
 Γιατί, ὄχι, δὲν ἀπόθανε ὁ ἰσόθεοσ Ὀδυσσεάσ,
 ἀλλ' εἶναι κάπου ζωντανὸσ στὸ πέλαγο κλεισμένοσ,
 σὲ κυματόζωστο νησί, κι ἀγριάνθρωποὶ τὸν ἔχουν
 κακοὶ καὶ τὸν κρατοῦν ἐκεῖ, χωρὶσ αὐτόσ νὰ θέλῃ.
 Μὰ ἂν θέλῃσ τώρα, θὰ σοῦ πῶ τί μάντεμα μοῦ βάνουν 200
 οἱ ἀθάνατοὶ μὲσ στήν καρδιά, κι ὅπου θαρρῶ θὰ γένη,
 ἂν κι οὔτε μάντησ εἶμαι ἴώ, κι οὔτε κατέχω ἀπ' ὄρνια.
 Μακριὰ ἀπ' τὴ γῆ τὴν πατρικὴ πολὺ δὲ θᾶναι ἀκόμα,
 καὶ σιδερένια τὰ δεσμὰ πού τὸν κρατοῦν ἂν εἶναι,
 γιατί εἶναι πολυμήχανοσ καὶ θαῦρη τρόπο νᾶρθῃ. 205
 Ὅμωσ γιὰ πέσ μου τώρα ἐσύ, κι ἀλήθεια ἀπολογήσου,
 τοῦ Ὀδυσσεά εἶσαι παιδί, καὶ τόσο παλληκάρι!
 Τὰ ὠραῖα σου μάτια, ἢ κεφαλή, τί τρομερὰ πού μοιάζουν
 μ' ἐκείνου! γιατί ἐσμίγαμε πολλὲσ φορὲσ ἀντάμα,
 πρὶν γιὰ τὴν Τροία νὰ μπῆ κι αὐτόσ ἐκεῖ πού κι ἄλλοι ἐμπῆκαν, 210
 τῶν Ἀργιῶν οἱ διαλεχτοί, στὰ γουβωτὰ καράβια
 καὶ πιὰ μήτε τὸν εἶδα ἐγώ, μήτε καὶ κείνοσ μ' εἶδε.
 Κι ὁ γνωστικὸσ Τηλέμαχοσ ἀπόκριση τῆσ δίνει
 Γιὰ νὰ σοῦ πῶ λοιπὸν καὶ γώ, ξένε, τὴν πᾶσα ἀλήθεια,
 παιδί του λέει ἢ μητέρα μου πὼσ εἶμαι, ἐγὼ δὲν ξέρω, 215
 γιατί δὲ γνώρισε κανεὶσ ἀτόσ του τὸ γονιό του.
 Κι ἄμποτε νᾶμουνα παιδί ἀνθρώπου εὐτυχημένοσ,
 πού νᾶρχονταν τὰ γερατειὰ στὸ βιόσ του νὰ τὸν εὔρουν!
 Μὰ τώρα ὁ πιὸ βκριόμοιροσ ἀπ' ὄλουσ τοὺσ ἀνθρώπουσ
 πατέρασ μου εἶναι, κηθὼσ λέν,—ἀφοῦ ρωτᾶσ νὰ μάθῃσ. 220

Κ' ἡ ἀστραπομάτα ἢ Ἀθηνᾶ γυρίζει καὶ τοῦ κρένει·
 Ὅχι, δὲ γίνεται οἱ θεοὶ ν' ἀφήσουν τῇ γενιά σου
 ἀδόξαστη, ἀφοῦ τέτοιον γιό γέννησε ἢ Πηνελόπη.
 Μόνο γιὰ πὲς μου το κι αὐτό, κι ἀλήθεια ἀπολογήσου·
 γιατί τὸ γλέντι; κι ὄλοι αὐτοὶ γιατί; καὶ τί τοὺς θέλεις;
 222 συμπόσιο ἢ γάμος; γιατί αὐτὸ συντροφικὸ δὲν εἶναι.
 Γιὰ δὲς μὲ πόση ἀποκοτιὰ καὶ καταφρόνια τρῶνε
 στὸ σπιτικό σου! Ἄν ἔμπαινε κανένας μυαλωμένος
 τόσες ντροπὲς ν' ἀντίκρυζε, πολὺ θ' ἀγαναχτοῦσε.

Κι' ὁ γνωστικὸς Τηλέμαχος ἀπόκριση τῆς δίνει·
 230 Ἔνε μου, μιὰ καὶ μὲ ρωτᾷς γι αὐτὰ καὶ τὰ ξετάζεις
 τὸ σπῆτι ἐτοῦτο θᾶτανε πλούσιον καὶ τιμημένο,
 κάποτε, ὅσο εὐρίσκοταν ἐκεῖνος μὲς στὴ χώρα.
 Μὴ γνώμη ἀλλάξανε οἱ θεοὶ κι ἄσκημα ἐβουληθῆκαν,
 πού τὸν ἐκάμην πιὸ ἄφρατον ἀπ' ὄλους τοὺς ἀνθρώπους·
 235 γιατί ἂν τὸν ἤξερα νεκρὸ δὲ θὰ θλιβόμουν τόσο,
 μὲ τὰ συντρόφια ἂν ἔπερτε στὴν πολιτεία τῆς Τροίας
 ἢ καὶ σὲ χέρια ἀδερφικά, στὸ τέλος τοῦ πολέμου.
 Καὶ τύμβον οἱ Παναχαιοὶ θεὸ νὰ τοῦ στήναν τότε,
 καὶ δόξα θᾶφηνε τρανὴ ξοπίσω του στὸ γιό του.

Μὴ ἐκείνον τώρα ἀτίμητον τὰ ὄρνια τὸν ἐσηκίωσαν.
 Ἄφρατος πῆγε κι ἄγνωστος καὶ μ' ἄφρησε λαχτάρης
 καὶ κλάηματα· δὲ δέρνομαι τώρα, δὲν κλαίω γιὰ κείνον
 μονάχα, κι ἄλλες οἱ θεοὶ μοῦ ἐρρίξαν μαῦρες ἔγνοιες.
 245 Γιατί ὅσοι ἀρχόντοι στὰ νησιά τριγύρω βσιλεύουν,
 στὴ σύδεντρη τῇ Ζίκυνθο, στὸ Δουλιχίῳ, στὴ Σάμῃ,
 μὰ κι ὅσοι ἀκόμα κυβερνοῦν στὴ βραχωτὴν Ἰθάκῃ,
 ὄλοι τῇ μάννα μου ζητοῦν καὶ μοῦ χαλνοῦν τὸ σπῆτι.
 Κι αὐτὴ οὐδ' ἀρνιέται τὸ φριχτὸ τὸ γάμο, οὐδὲ νὰ δώσῃ
 τέλος μπορεῖ καὶ κείνοι τρῶν καὶ καταλοῦν τὸ βίος μου
 250 καὶ δὲ θ' ἀργήσουνε, θαρρῶ, καὶ μὲ νὰ κομματιάσουν.

Καὶ τότε μ' ἀγανάχτηση λέει ἢ Ἀθηνᾶ ἢ Παλλάδα·
 Ἄχ, πόσο ἀλήθεια χρειαστὸς σοῦ εἶν' ὁ Ὀδυσσεὺς πού λείπει,
 σὲ τούτους τοὺς ἀδιάντροπους γαμπροὺς νὰ βάλῃ χέρι!
 Ἔ, καὶ νὰ στέκοταν ἐκεῖ στὰ πρωτοθύρια τώρα,
 255 μ' ἀσπίδα, διπλοκόνταρο καὶ περικεφαλαία,
 ἔτσι ὅπως ἦτανε καθὼς ἐγὼ τότε πρωτόειδα
 νὰ πίνῃ καὶ νὰ χαίρεται στὸ σπῆτι τὸ δικό μας,

- σὰ γύριζε ἀπ' τὴν Ἐφυρα τοῦ Ἴλου τοῦ Μερμερίδῃ, — α
γιατὶ ὧς ἐκεῖ μὲ τὸ γοργὸ ταξίδειψε κηράδι, 260
για νὰ ζητήσῃ ἀντρόφονο φαρμάκι, ὅπου νὰ βάρῃ
τὴν ἄκρη ἀπ' τὴς σαΐτες τοῦ τὴν χάλκινη· μὰ ὁ Ἴλος
δὲν τοῦδωσε, τί τοὺς θεοὺς τοὺς αἰωνίους φοβόταν,
καὶ τοῦδωσε ὁ πατέρας μου, γιατί τὸν πολυαγάπα·—
Τέτοιος νάρθῃ κι αὐτοὺς ἐδῶ νὰ σμίξῃ ὁ Ὀδυσσεάς, 265
νᾶναι ὄλοι γοργοθάνατοι καὶ πικροπαντρεμένοι!
Ὅμως ἐτοῦτα στῶν θεῶν μονάχα εἶναι τὰ χέρια,
ἂν στὸ παλάτι τοῦ θάρθῃ καὶ ἐκδίκησῃ ἂν θὰ πάρῃ,
ἦ κι ὄχι· μὲν' ἐγὼ σοῦ λέω νὰ βάλῃς μὲ τὸ νοῦ σου
πῶς μὲς ἀπὸ τὸ σπίτι σου θὰ διώξῃς τοὺς μνηστήρες. 270
Ἔλα λοιπὸν καὶ κάτεχε τὰ λόγια ποῦ θάκούσῃς·
Αὔριο τοὺς ἦρωες Ἀχαιοὺς καλώντας σὲ συμβούλιο
μίλησε σ' ὄλους, βάλε τους καὶ τοὺς θεοὺς μαρτύρους·
στὰ σπίτια τους νὰ σκορπιστοῦν ξώρκισε τοὺς μνηστήρες,
κ' ἦ μάννα σου, ἂν τῆς λέῃ ἢ καρδιά νὰ παντρευτῇ, ἄς γυρίσῃ 275
στὸ σπίτι τοῦ πατέρα της, πῦναι τρανὸς καὶ πλούσιος·
τὸ γάμο ἐκεῖ θὰ κάμουνε καὶ δῶρα θὰ ἐτοιμάσουν
πολλά, καθὼς ταιριάζουνε σὲ κόρη ἀγαπημένη.
Καὶ σένα ὀρμήνεια φρόνιμη σοῦ δίνω, ἂν θὲς ν' ἀκούσῃς·
καράδι ἀρμάτωσε καλὸ μὲ εἴκοσι λαμνοκόπους 280
καὶ σύρε γιὰ τὸν κύρη σου νὰ μάθῃς, ὅπου λείπει,
μὴ καὶ σοῦ πῆ κανεὶς θνητός, ἦ κι ἀπ' τὸ Δία γροικήσῃς
κανένα λόγο, ὡσὰν αὐτοὺς ποῦ ἀπλώνονται στὸν κόσμο.
Πρῶτα στὴν Πύλο πήγαινε τὸ Νέστορα καὶ ρῶτα,
καὶ κεῖθε σύρε στὸν ξανθὸ Μενέλαο, μὲς στὴ Σπάρτη, 285
ποῦρθε ἀπ' τοὺς Ἀχαιοὺς στερνὸς τοὺς χαλκοφορεμένους,
κι ἂν ὁ πατέρας σου πῶς ζῆ καὶ θὰ γυρίσῃ ἀκούσῃς,
καρτέρεσε μὲς στοὺς καημοὺς ἀκόμα κἄνα χρόνο,
μ' ἂν πάλι ἀκούσῃς νὰ σοῦ εἰποῦν πῶς πέθανε καὶ χάθη,
στὴν πατρικὴ γυρνώντας γῆ τὴν πολυαγαπημένη, 290
στῆσε μνημεῖο καὶ νεκρικὰ φέρε του πλοῦσια δῶρα,
ὡς πρέπει, καὶ τῆ μάννα σου δόσε τὴν σ' ἄλλον ἄντρα.
Κι ὄλα καλὰ σὰ γίνουνε καὶ σὰν τελειώσουν ὄλα,
βάλε στὸ νοῦ καὶ στὴν καρδιά καὶ διαλογίσου τότε
πῶς μὲσα στὸ παλάτι σου θὰ σφάξῃς τοὺς μνηστήρες, 295
εἴτε μὲ δόλο ἢ φανερά· γιατί πιά δὲ σοῦ πρέπει

τὰ παιδιαιοκαμώματα, μιὰ καὶ παιδί δὲν εἶσαι.
 Δὲ βλέπεις πόσο ἀκούστηκε κι ὁ θεϊκὸς Ὀρέστης
 στὸν κόσμο, γιατί σκότωσε τὸ δολερὸ κακοῦργο
 τὸν Αἰγισθο, ποῦ τοῦ ἔσφαξε τὸν ἄξιο του πατέρα;
 Καὶ σὺ φίλε,—σὲ βλέπω πιά κι ὁμορφο καὶ μεγάλο—
 νᾶτσι ἀντρειωμένος, γιὰ νὰ εἰποῦν καλὸ καὶ σοῦ τάγγονια.

Ὅμως καιρὸς νὰ κατεβῶ πιά στὸ γοργὸ καράβι
 καὶ στοὺς συντρόφους, ποῦ γιὰ μὲ πολὺ θ' ἀδημονοῦνε.
 Καὶ σὺ μονάχος σκέψου τὰ καὶ μὴν ξεχνᾷς τί σοῦ εἶπα. X

X X Ki' ὁ γνωστὸς Τηλέμαχος ἀπόκριση τῆς δίνει:
 Ἔβνε, πολὺ καλόγνωμα τὰ λόγια ποῦ μοῦ κρένεις,
 ὡστὴν πατέρας σὲ παιδί, καὶ δὲ θὰ τὰ ξεχάσω.
 Ὅμως, ἂν κ' εἶσαι βιαστικὸς γιὰ τὸ ταξίδι, μείνε
 λιγάκι ἀκόμα, νὰ λουστῆς καὶ νὰ εὐφρανθῆ ἡ καρδιά σου,
 κ' ἔπειτα πᾶς χαρούμενος μὲ δῶρο στὸ καράβι,
 τιμητικὸ κι ὀλόλαμπρο δικό μου θυμητάρι,
 ὡστὴν αὐτὰ ποῦ δίνουνε φίλοι σὲ ξένους ξένου.

Καὶ πάλι τοῦ εἶπε ἡ Ἀθηνᾶ, ἡ θεὰ ἡ ἀστραπομάτα
 Μὴ μὲ κρατήσης τώρα πιά, μὲ βιάζει τὸ ταξίδι.

Ὅσο γιὰ δῶρο, ὅ,τι σοῦ λέει ἡ καρδιά σου, ἐτοίμασέ μου,
 σὰ θὰ γυρνῶ στὸ σπίτι μου, μαζί μου νὰ τὸ πάρω,
 καλὸ κι ὠραῖο· κι ἀνταμοιβῆ γι' αὐτὸ θὲ νὰ σ' ἀξίζῃ.

Μ' αὐτὰ τὰ λόγια ἡ Ἀθηνᾶ ἡ ἀστραπομάτα ἐχάθη,
 ἄφρανη ἐγένη σὰν πουλί· καὶ μέσα στὴν καρδιά του
 θάρρος καὶ δύναμη ἔβαλε, ζωντάνεψε τὴ μνήμη
 πιότερο τοῦ πατέρα του κι ὡς τῶνοιωσεν ἐκεῖνος,
 ἐσάστισαν τὰ φρένα του· τί εἶδε θεὸς πῶς ἦταν.

Καὶ στοὺς μνηστῆρες τράβηξε γραμμὴ ὁ ἰσὸθεος ἄντρας.

Ἐκεῖ τραγοῦδαε ξακουστὸς τραγουδιστὴς κ' ἐκεῖνοι
 σωπαῖναν κι ἄκουαν· ἔψαλλε τῶν Ἀχαιῶν τὰ μαῦρα
 πιστρόφια ἀπὸ τὴν Τροία, καθὼς ἐπρόσταξε ἡ Παλλάδα.
 Κι ἀπὸ τάνωγι ἀπέικασε τὸ θεϊκὸ τραγοῦδι

ἡ Πηνελόπη, ἡ φρόνιμη τοῦ Ἰκάρου θυγατέρα
 καὶ τοῦ σπιτιοῦ κατέθηκε τὴν ἀψηλὴ τὴ σκάλα,
 ὄχι μονάχη, ἀπὸ κοντὰ δυὸ βόχγιες ἐπηγαῖναν.

Καὶ στοὺς μνηστῆρες φτάνοντας ἡ ἀσύγκριτη γυναῖκα,
 πλάι στῆς σκεπῆς ἐστάθηκε τὸν στέρεον ὀρθοστάτη,
 στὴν ὄψη ἐμπρὸς ἐσήκωσε τὰ λαμπερά της πέπλα,

δεξιά, ζερβά της ἔστεκαν οἱ προκομμένες βάγιες, α 335
 κ' εἶπε τοῦ θεοῦ τραγουδιστῆ, μὲ μάτια δακρυσμένα·

Φήμιε, νὰ θέλγῃς τοὺς θνητοὺς κι ἄλλα πολλὰ γνωρίζεις
 ἀνθρώπων ἔργα καὶ θεῶν, πού ἐσεῖς τὰ ὑμνολογᾶτε.
 Κάτι ἀπ' αὐτὰ τραγοῦδα τους, νὰ πίνουν τὸ κρασί τους
 ἀμίλητοι· μὰ πάψε το πιά ἐτοῦτο τὸ τραγοῦδι 340
 τὸ θλιβερό, πού μεῦφαγε στὰ στήθια τὴν καρδιά μου,
 γιατί βρῦ κι' ἀσήκωτο μὲ βρῆκε ἐμένα πένθος·
 μιὰ κεφαλή πάντα ποθῶ καὶ δὲν ξεχνῶ τὸν ἄντρα
 πού μέσα στ' Ἄργος ξακουστὸς καὶ στὴν Ἑλλάδα ἐγίνη.

Ὁ Ὀρέστης σκοτώνει τὸν Αἰγισθο.

Κι' ὁ γνωστικὸς Τηλέμαχος ἀπόκριση τῆς δίνει. 345
 Μάννα, τί τάχα τὸν καλὸ τραγουδιστῆ ἐμποδίζεις
 νὰ μᾶς γλεντάει, κατὰ πού λέει ἡ καρδιά του; αὐτοὶ δὲ φταῖνε,
 μὰ φταῖει ὁ Δίας ὁ δυνατός, πού τὰ καλὰ μοιράζει
 στοὺς δουλευτάδες τοὺς θνητοὺς ὅπως καὶ σ' ὅποιον θέλει.
 Δὲν κάνει κρῖμα αὐτὸς νὰ λέγῃ τῶν Δαναῶν τὰ πάθη, 350
 γιατί καὶ οἱ ἄνθρωποι ἀγαπᾶν ἐκεῖνο τὸ τραγοῦδι,
 ὅπου, ὅταν τ' ἀφογκράζονται, καινούργιο ἠγάει στ' αὐτιά τους.
 Σφίξε τὸ νοῦ καὶ τὴν καρδιά, σὰ θέλγῃς νὰ τὰκούσης·
 γιατί ὁ Ὀδυσσεύς δὲν ἔχασε τοῦ γυρισμοῦ τὴ μέρα
 μονάχος του, κι ἄλλοι πολλοὶ στὴν Τροία χαθῆκαν ἄντρες. 355
 [Ἀλλὰ στὸ σπῆτι σύρε ἐσὺ καὶ καίτα τὴ δουλειά σου,
 τὴ ρόκα καὶ τὸν ἀργαλιό, καὶ πρόσταξε τίς δοῦλες

- νὰ σοῦ δουλεύουν· καὶ σὲ μᾶς τοὺς ἄντρες πέφτει ὁ λόγος, α
 σὲ μένα πρῶτα ποῦμαι δῶ, μέσθ' στὸ σπίτι ἀφέντης.] +X
 *Ἐκείνη τότε ἐξάσπισε καὶ γύρισε στὸ σπίτι, 360
 γιὰτὶ ἔκλεισε μὲς στὴν καρδιά τοῦ γιοῦ τό σοφὸ λόγος·
 σ' ἄνώγι μὲ τίς βέργιες τῆς ἀνέβη καὶ θρηνοῦσε
 τὸν Ὀδυσσεά, τὸν ἄντρα τῆς, ὡς ποῦ ἦ ἀστραπομάτα
 ὕπνο γλυκὸ τῆς ἔρριξε στὰ ματοβλέφαρά τῆς.
 Καὶ μὲς στὸ σύσκιο μέγαρο βουτῆσαν οἱ μνηστῆρες 363
 κι ἔλοι ἕναν πόθον εἶχανε, σιμά τῆς νὰ πλαγιασοῦν.
 Κι ὁ γνωστὶκὸς Τηλέμαχος ἀρχίζει καὶ τοὺς λέει·
 Ἄποκοτοι κι ἀδιάντροποι τῆς μάνας μου μνηστῆρες,
 στὸ χαροκόπι ἄς πέσωμε τώρα κι ὁ ἄχος ἄς πάψῃ,
 γιὰτὶ τοῦ ἀξίζει τέτοιον τραγουδιστὴ ν' ἀκοῦμε, 370
 ὡστὴν αὐτόν, ποῦ ἰσόθεος λὲς στὴ φωνὴ πῶς εἶναι.
 Καὶ τὸ πρῶτ' οὐκ ἐπὶ πᾶσι νὰ κάτσομε ἔλοι,
 γιὰ νὰ σᾶς πῶ ξεκάθαρα δυὸ λόγια· τὸ παλάτι
 ν' ἀφήστε, καὶ νὰ πάτε ἄλλου νὰ βρῆτε φαγοπότι,
 στὰ σπίτια σας, καὶ τὰ ἔχει σας μὲ τὴ σειρά νὰ τρώτε. 375
 Κι ἂν κρίνετε πιὸ βολικὸ καὶ πιὸ καλὸ πῶς εἶναι
 ἑνὸς ἀνθρώπου ἀπλέρωτα τὸ βιὸς νὰ καταλάτε,
 χαλνᾶτε το· κ' ἐγὼ κριτὲς τοῦ ἀθανάτου κράζω,
 νὰ δώσῃ ὁ Δίας τ' ἀνάποδα μιὰ μέρα νὰ σᾶς εὕρουν
 καὶ νὰ χυθῆτε ἀπλέρωτοι μέσθ' στὸ σπίτι ἐτοῦτο.] 380
 [Ἔπειτα εἶπε κι' ἔλοι ἐδάγκασαν τὰ χεῖλια καὶ θαυμάζαν,
 ποῦ θαρρετὰ ὁ Τηλέμαχος πολὺ τοὺς ἐμιλοῦσε.
 Κι ὁ Ἄντινοος τοῦ ἀποκρίθηκεν ὁ γιὸς τοῦ Εὐπείθῃ, κ' εἶπε·
 Τηλέμαχε, καλὰ οἱ θεοί, θαρρῶ, σὲ δασκαλεύουν
 περὶ φανὰ τὰ λόγια σου καὶ θαρρετὰ νὰ τᾶχῃς. 385
 Μὰ ἐδῶ, στὴ διπλολίμανην Ἰθάκῃ, ἄς μὴ στὸ δῶσῃ
 ὁ Δίας νὰ γίνῃς βασιλιάς, πῶσαι κληρονομιά σου.
 Κι ὁ γνωστὶκὸς Τηλέμαχος ἀπόκριση τοῦ δίνει·
 Ἄντινοε, ἄκου νὰ σοῦ πῶ καὶ μὴ κακοφανῇ σου·
 μετὰ χαρᾶς θὰ τό δεχτώ, σά μοῦ τὸ δῶσῃ ὁ Δίας. 390
 Ἢ λὲς πῶς εἶναι ἢ πιὸ κακὴ γιὰ τοὺς ἀνθρώπους τύχη;
 Ὅχι δὲν τῶχ'ω γιὰ κακὸ κανεὶς νὰ βασιλεύῃ,
 γιὰτὶ γοργὰ στὸ σπίτι βιὸς, σ' αὐτόν τιμὲς θὲ νᾶρθουν.
 Ὅμως στὴ διπλολίμανην Ἰθάκῃ ὑπάρχουν κι ἄλλοι
 πολλοὶ ἀρχηγοὶ τῶν Ἀχαιῶν καὶ γέροντες καὶ νέοι, 395

κι ἄς γίνῃ κάποιος βασιλιάς, ἂν πέθαν' ὁ Ὀδυσσεύς·
 μὰ ἀφέντης τοῦ σπιτιοῦ μου ἐγὼ θὰ μείνω καὶ θὰ ὀρίζω
 τοὺς σκλάβους, πού μου σκλάβωσε ὁ ἰσότηος Ὀδυσσεύς.

Τότες ὁ Εὐρύμαχος, ὁ γιός τοῦ Πόλυβου, ἀποκρίθη·
 Τηλέμαχε, εἶναι σῶν θεῶν τὰ χέριχ, ἀλήθεια, ἐτοῦτο, 400
 ποιός μές στή θαλασσοδάρτη θὰ βασιλέψῃ Ἰθάκῃ,
 κι ἄμποτε ἀφέντης νᾶσαι οὐ στὸ σπίτι καὶ στὸ βιός σου,
 κι ὁ πού τὰ πλούτη σου μὲ βιὰ θελήσῃ νὰ σοῦ ἀρπάξῃ
 νὰ μὴ φανῇ ποτέ, ὅσο ζοῦν μές στήν Ἰθάκῃ ἀνθρώποι.
 Μὰ γιὰ τὸν ξένο θέλω ἐγὼ, καλέ, νὰ σὲ ρωτήσω, 405
 ποῦθ' ἔρχοταν; κι ἀπὸ ποιά γῆ παινεύοταν πῶς εἶναι;
 ποιά χώρα εἶναι πατρίδα του; ποῦθε γονοκρατιέται;
 Σοῦ φέρνει κάνα μήνυμα πῶς ἔρχεται ὁ πατέρας,
 ἢ νὰ φροντίσῃ φτάνει ἐδῶ γιὰ μιὰ δική του ἀνάγκη;
 Πῶς ἔτσι ἐγένηκε ἄφαντος! δὲν ἔμενε λιγάκι 410
 νὰ γνωριστοῦμε! Τραπεινός δὲ φαίνοταν στήν ὄψῃ.

Κι ὁ γνωστικὸς Τηλέμαχος ἀπόκριση τοῦ δίνει·
 Εὐρύμαχε, ὁ πατέρας μου πιὰ γυρισμὸ δὲν ἔχει,
 μήτε πιστεύω μήνυμα, ἀπ' ὅπου κι ἂν ἐρχόταν,
 μήτε μαντέματα ψηφῶ, σὺν κράξῃ μές στὸ σπίτι 415
 κανένα μάντη ἢ μάννα μου καὶ τὸν ρωτᾷ νὰ μάθῃ.
 Γνώριμος εἶναι πατρικὸς ὁ ξένος ἀπ' τὴν Τάρου,
 καὶ λέει πῶς εἶναι τοῦ σοφοῦ τοῦ Ἀγχίαλου γιός, ὁ Μέντης,
 τῶν λαμνοκόπων τῶν καλῶν τῆς Τάρου ὁ βασιλέας.

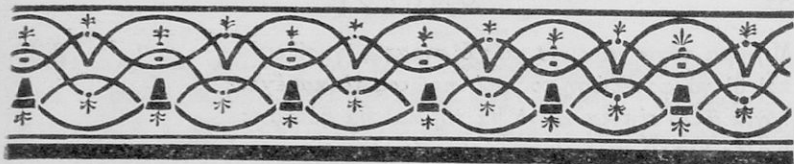
Ἔτσι εἶπε, ἂν κ' εἶχε μές στὸ νοῦ κάποια θεὰ πῶς ἦταν. 420

Κ' ἐκεῖνοι ἐπιάσχν τὸ χορὸ καὶ τὸ γλυκὸ τραγοῦδι
 καὶ χαρωπὰ ξεφάντωναν, ὡς πού νὰ πέσῃ ἡ νύχτα.
 Καὶ μές στὰ ξεφαντώματα τοὺς ἡῦρε ἡ μαύρη νύχτα·
 καὶ τότε πιὰ στὰ σπίτια τους γυρίσαν νὰ πλαγιάσουν.
 Κι ἀνέβηκε ὁ Τηλέμαχος στὸ θάλαμό του, πού ἦταν 425
 μέσα στήν ὄρια τὴν αὐλὴ ψηλά καλοχτισμένος
 καὶ πᾶει στὸ στρώμα του, πολλὰ στὸ νοῦ του ἀνακινώντας.
 Κι ἀπὸ κοντά του ἐρχότανε μὲ δᾶδες ἀναμμένες
 ἢ καλογνώμα Εὐρύκλεια τοῦ Ὀπα ἢ θυγατέρα,
 ὅπου ὁ Λαέρτης ἄλλοτε τὴν εἶχε ἀγορασμένα, 430
 κοπέλλα ἀκόμα, δίνοντας δικά του εἴκοσι βόδια,
 κ' ἴσια μὲ τὴ σεβάσμια του γυναῖκα τὴν τιμοῦσε. 432

Αὐτὴ τὸ φῶς τοῦ ἐβάσταγε καὶ πῶ ἀπ' τὶς ἄλλες σκλάβες α 434
τὸν ἀγαποῦσε, τί εἶχε τὸν ἀπὸ μικρὸ ἀναστήσει. 435

Ἄνοιξε τὰ θυρόφυλλα τῆς στέρεως κάμαρῆς του,
στὴν κλίνη ἐκάθησε, ἔβγαλε τὸν ἀπχλὸ χιτῶνα
καὶ στῆς πολύξερης γριᾶς τὸν ἔρριξε τὰ χέρια·
καὶ κείνη, σὰν τὸν ἴσασε καὶ καλοδίπλωσέ τον,
σ' ἓνα καρφί τὸν κρέμασε πλάϊ στὸ ξυστὸ κρεβάτι, 440
καὶ βγαίνοντας ἐτράβηξεν ἀπ' τὰργυρὸ χερούλι
τῆ θύρα καὶ μὲ τὸ λουρί πέρασε τὴν ἀμπάρα.
Κι ὀλονυχτίς, σ' ὀλόμαλλα σκεπάσματα χωμένος,
τὸ δρόμο διαλογίζοταν, πὺ εἶχε ἡ θεὰ ὀρμηγνέψει.

ΟΔΥΣΣΕΙΑΣ Β

(*Ἰθακησίων ἀγορά. Τηλεμάχου Ἀποδημία.*)

Ἐφάνη ἡ ροδοδάχτυλη νυκτοφερμένη αὐγούλα
καὶ τοῦ Ὀδυσσεῆα ὁ καλογιὸς σηκώθη ἀπὸ τὴν κλίνη,
ντύθηκε, μυτερὸ σπαθὶ κρέμασε ἀπὸ τὸν ὤμο,
ἐφόρεσε ὦρια πέδιλα στὰ λαμπερά του πόδια
καὶ κίνησε ἀπ' τὸ θάλαμο, θεὸ θὰ τὸν θαρροῦσες.

5

Κ' εὐθύς τοὺς λιγερόφωνους τοὺς κήρυκες προστάζει
τοὺς μακρομάλληδες Ἀχαιοὺς νὰ κράξουν σὲ συμβούλιο,
κ' ἐτοῦτοι ἐκράζαν καὶ γοργὰ συνάζονταν ἐκεῖνοι.

Καὶ σὰν ἐσυναχτήκανε κι ἀνταμωθήκαν ἔλοι,
κινάει κι αὐτός, μὲ χάλκινο κοντάρι στὴν παλάμη
κι ὄχι μονάχος, δυὸ σκυλιὰ λευκὰ τὸν ἀκλουθοῦσαν,
καὶ ἡ Ἀθηναῖα τὸν ἔλουζε μὲ κάποια οὐράνια χάρη.
Καθὼς ἐρχόταν θαύμαζεν ὁ κόσμος κ' οἱ γερόντοι
παραμερίσαν, στοῦ πατρὸς τὸ θῶκο νὰ καθήσῃ.

10

Πρῶτος ὁ Αἰγύπτιος ἦρως τότε τὸ λόγο ἐπῆρε,
ἀπ' τὰ πολλὰ γεράματα σκυφτὸς καὶ μυριογνώστης,—
γιατὶ καὶ κείνου ὁ ἀκριβογιὸς μὲ τὸ θεϊκὸ Ὀδυσσεῆα
μές στὰ καρᾶδια ἐμίσειψε στὴν Τροία τὴν ἵπποτρόφα,
ὁ λογχοφόρος Ἄντιφος, ποῦ μέσ στοῦ κούφιο σπήλιο
τὸν σκότωσ' ὁ ἄγριος Κύκλωπας, στερνὸ νὰ κάμη δειπνο.
Τρεῖς ἄλλους εἶχε, ὁ Εὐρύνομος μὲ τοὺς μνηστήρες ἦταν,
καὶ οἱ ἄλλοι δυὸ τὰ πατρικὰ τὰ χτήματα νοιαζόνταν
μὰ ἐκείνον, τὸν ἀξέχαστον, πικρὰ τὸν ἔκλαιε πάντα.—

15

Γιὰ τοῦτον δάκρυα χύνοντας, πῆρε τὸν λόγο κ' εἶπε·
Ἄκουστε με, Ἰθακήσιοι, νὰ σᾶς εἰπῶ δυὸ λόγια·
οὐδὲ βουλή οὐδὲ σύναξη δὲν εἶδαμε ἀπὸ τότε
ποῦ μὲ τὰ πλοῖα ἐμίσειψε ὁ ἰσέθεος Ὀδυσσεῆας.

25

Ποιὸς τώρα μᾶς ἐκάλεσε; ποιὸς τόσῃν ἔχει ἀνάγκη

ἀπὸ τοὺς νέους τοὺς ἄντρες μᾶς ἢ κι ἀπ' τοὺς πιδὸ γερόντους;

Ψηφιοποιήθηκε ἀπὸ τὸ Ἰνστιτούτο Ἐκπαιδευτικῆς Πολιτικῆς

Μήνυμα τάχα νάκουσε πῶς ὁ στρατὸς γυρίζει,
καὶ θεὸς νὰ φανερώσῃ το, πού πρῶτος τὸ κατέχει;
ἢ γιὰ ἄλλο τίποτα κοινὸ θὰ πῆ καὶ θὰ ξετάσῃ;
Καλὸς θαρρῶ πῶς εἶναι αὐτὸς κ' εὐλογημένος κ' εἶθε
ὁ Δίας νὰ φέρῃ του δεξιὰ, ὅσα στὸ νοῦ λογιάζεται.

Εἶπε, καὶ τοῦ Ὀδυσσεῶς ὁ γυιὸς γιὰ τὴν εὐχλὴν ἐχάρη·

εὐθὺς ὀρθὸς πετάχτηκε, ποθώντας νὰ μιλήσῃ,
στὴ μέσῃ ἐστάθη, τοῦδαλε τὸ σκήπτρο μέσ στὸ χέρι
ὁ κήρυκας Πεισήνορας μὲ τὴ σοφὴ τὴ γνώμη,
καὶ πρῶτα πρὸς τὸν γέροντα γυρνώντας εἶπε τότε·

Γέρο μακριὰ δὲν εἶν' αὐτὸς—εὐθὺς θεὸς νὰ τὸ μάθῃς—
πού τὸν λαὸν ἐτύναξα· τί ἐμένα δέρνει ὁ πόνος.

Καὶ μηδὲ μήνυμα ἄκουσα πῶς ὁ στρατὸς γυρίζει,
γιὰ νὰ σὰς φανερώσω το, πού πρῶτος τὸ κατέχω,
μηδ' ἄλλο τίποτα κοινὸ θὰ πῶ καὶ θὰ ξετάσω,
μὰ γιὰ δική μου συμφορὰ πού ἤυρε τὸ σπιτικό μου
διπλῆ. Τὸν κύρη μου ἔχασα τὸν ἄξιό, πού, ἐδῶ, σ' ὄλους
ἐσὰς γλυκὰ ἐθασίλευε, σὰ νᾶτανε πατέρας·

καὶ μι' ἄλλη τῶρα πιὸ τρανή, πού θὰ ξεθεμελιώσῃ
γοργὰ γοργὰ τὸ σπίτι μου κι ὄλο θὰ φάῃ τὸ βίός μου·
τὴ μάνα μου τὴν κυνηγᾶν μνηστῆρες, ἀθελά της,
τ' ἀγαπημένα τὰ παιδιὰ τῶν πρώτων ἐδῶ πέρα.

Στὸ σπίτι τοῦ πατέρα της δὲν τοὺς βαστάει νὰ πᾶνε,
τοῦ Ἰκάρου, πού τὴν κόρη του μποροῦσε νὰ προικίσῃ
καὶ νὰ τὴ δώσῃ ὅπου ἤθελε καὶ σ' ὅποιονε τοῦ ἀρέσει,
μὰ στὸ δικό μου τριγυροῦν καὶ σφάζουν κάθε μέρα
τὰ βόδια καὶ τὰ πρόβατα καὶ τὰ παχιά τὰ γίδια,
χαραιοτρῶν καὶ πίνουνε τὸ φλογερὸ κρασί μας,
κι ὅ,τι εἶχαμε χαμένο πάει, γιὰτὶ ἀντρας δὲν ὑπάρχει,
ὡτάν τὸν Ὀδυσσεῶς, ἐδῶ, νὰ διώξῃ τὴν κατάρρα.

Ἔμεῖς νὰ τήνε διώξουμε δὲν τὸ μποροῦμε· ὡς τόσο
πάντα δειλοὶ θὰ μένουμε κι ἀνήξεροι ἀπ' ἀγῶνα;

Ἐγὼ θ' ἀγωνιζόμανε, δύναμη ἄς εἶχα μόνο,
γιὰτὶ ἔχουν ἔργα ἀβάσταχτα γενῆ, κι ἀδικοχάθη
τὸ σπίτι μου. Μὰ ἰδέστε σεῖς τὴν ἀδικία, ντραπήτε
τοὺς ἄλλους τοὺς γειτόνους μας, πού κατοικοῦν τριγύρω,
καὶ φοβηθῆτε τῶν θεῶν τὴν ὄργητα, μὴν τύχῃ
γιὰ τἀνομήματα ὁ θυμὸς κι ἀπάνω σας ξεσπάσῃ.

- Παρακαλῶ σας στόνομα τοῦ Ὀλύμπιου Δία, τῆς Θέμης
 ποῦ τὰ συνέδρια τῶν λαῶν σκορπίζει καί συναΐζει,
 φτάνει πιά, φίλοι, ἀφήστε με στό μαῦρο μου τὸ πένθος
 νὰ τυραγνιέμμι μόνος μου· ἐξῆν πιά ἂν ὁ Ὀδυσσεύς,
 ὁ ἄξιός πατέρας μου, ἔκανε καμμιά βρειᾶ ἀνομία
 στοὺς Ἀχαιοὺς, καί σεῖς βρειᾶ τὴν πλερωμὴ ζητᾶτε,
 τούτους σὲ μένα ρίχνοντας· κέρδος μου κάλλιο τόχα
 ἐσεῖς νὰ φάτε τὰ ἔχει μου κι ὅλα τὰ ζωντανά μου. 75
- Ἄν σεῖς τὰ τρώγατε ταχιά θὲ νᾶδρισκα ἐγὼ δίκιο·
 γιατί στήν πόλη θᾶτρεχα θερμοπαρακαλώντας
 καί θὰ τὰ συχνοζήταγα, ὡς πὺ ὅλα νὰ δοθοῦνε.
 Μὰ τώρα ἀριάτρευτη πληγὴ μου ἀνοίξατε στά σπλάχνα.
- Εἶπε μὲ ὀργή, καί κατὰ γῆς ἐπέταξε τὸ σκῆπτρο 80
 τὰ δάκρυα του πετάχτηκαν, κι ὅλους συμπόνια ἐπῆρε
 κι ὅλοι ἀπομένεαν βουβί· κανεῖς δὲ θὰ τολμοῦσε
 μ' ἄτημα στὸν Τηλέμαχο ν' ἀποκρινόταν λόγια.
 Καί μοναχὰ ὁ Ἀντίνοος ἀπάντησε καί τοῦ εἶπε·
- Τηλέμαχε, ἀσυγκράτητε, μὲ τὰ μεγάλα λόγια, 85
 τί λὲς καί βρίζεις, καί ντροπὴ ζητᾶς νὰ μᾶς κολλήσης!
 Σ' αὐτὰ οἱ μνηστήρες Ἀχαιοὶ τίποτα δὲ σοῦ φταίνει,
 μόν' φταίγ' ἡ τετραπύνηρη μαννούλα σου μονάχα.
 Γιατὶ περάσαν τρεῖς χρονιὲς κ' ἡ τέταρτη κοντεύει,
 πὺ παίζει αὐτὴ μὲ τίς καρδιὲς στῶν Ἀχαιῶν τὰ στήθια. 90
 Σ' ὅλους ἐλπίδα, ὑπόσχεση τοῦ καθενὸς χαρίζει
 καί στέλνει τους μηνύματα, κι ἄλλα λογιάζει ὁ νοῦς της.
 Κι μὲ ἄλλη τώρα πονηριὰ σφίστηκε νὰ κάνῃ·
 μέγανον ἔστησε ἀργαλειὸ καὶ βάλθηκε νὰ ὑφαίνῃ
 ψιλὸ πανί κι ἀτέλειωτο κ' ἔτσι σὲ μᾶς μιλοῦσε· 95
- «Μνηστήρες μου, λεβέντες μου, σὸν πέθαν' ὁ Ὀδυσσεύς,
 ἂν καὶ σᾶς βιάζῃ ὁ γάμος μου, βαστήχτε ὡς νὰ τελειώσω
 τὸ ὑφάδι τοῦτο, μὴ μοῦ πᾶν τὰ γνέματα χαμένα —
 τοῦ ἥρωα Διέρτη σάβανο, νεκρὸ σὸν τὸν ξαπλώση
 στό μνήμα τοῦ πολύπικρου θανάτου ἡ μαύρη μοῖρα,
 μὴ καὶ καμμιά Ἀχαιώτισσα μοῦ τὸ κατηγορήσῃ
 πὺς κοίτεται ἀσαδάνωτος, μ' ὅλα τὰ πλούτη ποῦχε». 100
- Ἔτσι εἶπε· καὶ τὴν πίστευε κελόβολα ἡ καρδιά μας.
 Κ' ὕφαινε ἐκείνη ὅλημερίς τὸ ἀτέλειωτο πανὶ της

- κι δλονυχτίς τὸ ξύψαινε, στὸ φέγγος τῶν θαδῶνε· β 105
 Τρεῖς χρόνους ἔτσι ἐκρύφτηκε τοὺς Ἀχαιοὺς γελώντας·
 μὰ ὡς ἦρθε τέταρτη χρονιά, χειμῶνας - καλοκαίρι,
 μὰ ἀπ' τὶς γυναῖκες, πού ἤξερε τὸ μυστικὸ μᾶς· τὸ εἶπε,
 καὶ τὴν ἐπιάσχε τῶρατὸ μαγνάδι νὰ ξυφαίνη.
 Καὶ τότε ἐδιάστη, θέλοντας καὶ μὴ, νὰ τὸ τελειώσῃ. 110
 Καὶ σένα, νὰ τί ἀπόκριση σοῦ δίνουν οἱ μνηστήρες,
 ἄκου καὶ χώνευτο καλά, καὶ οἱ Ἀχαιοὶ ἄς τὰκούσουν·
 διώξε τὴ μάσσα σου καὶ πὲς ἄντρα νὰ πάῃ νὰ πάρῃ,
 ὅποιον προστάξῃ ὁ κύρης τῆς κι ὅποιον σ' αὐτὴν ἀρέσῃ.
 Μ' ἂν λέῃ τοὺς γιούς τῶν Ἀχαιῶν νὰ βραχνίση ἀκόμα 115
 μὲ τίς πολλὰς πού ἡ Ἀθηνᾶ τῆς ἔχει δώσει χάρες,
 καὶ χρυσοχέρα στὴ δουλειά, κι ἄξια στὸ νοῦ εἶναι τόσο,
 καὶ τέτοιες ξέρει πονηριὰς πού μὴδ' ἀκούστη γι' ἄλλες
 σγουρομαλλοῦσες Ἀχαιές, ἀπ' τὶς παλιὰς ἐκεῖνες,
 Μυκὴνῃ χρυσοστέφανη, μὴδὲ Τυρῶ κι Ἀλκμήνῃ, 120
 πού δὲ θὰ δύνονταν καμμιά νὰ παραβγῆ στὴ γνώση
 τὴν Πηνελόπη, — μόνο αὐτὸ σωστὰ δὲν ἐσοχάστη·
 πῶς ἔτσι τὸ δικό σου βίος καὶ τὰ ἔχει σου θὰ τρῶνε,
 ὅσο κρατήσῃ τὰ μυαλά, πού τώρα στὸ κεφάλι
 τῆς βάζουνε οἱ ἀθάνατοι· μεγάλη δόξα ἐκεῖνη 125
 θὲ νὰ κερδίσῃ, πίκρα ἐστὶ γιὰ τὸ χαμένο βίος σου.
 Καὶ μεῖς μὴδὲ στὰ χτήματα, μὴδ' ὅπου ἄλλοῦ θὰ πάμε,
 πρὶν πάρῃ ἀπὸ τοὺς Ἀχαιοὺς ὅποιον αὐτὴ θελήσῃ.
 Κι ὁ γνωστικὸς Τηλέμαχος ἀπόκριση τοῦ δίνει·
 Ἀντίνοε, πῶς μπορεῖ ποτὲ νὰ διώξω ἐγὼ ἀπ' τὸ σπίτι 130
 ἐκεῖνην πού μὲ γέννησε, μ' ἀνάθρεψε· κι ἂν λείπῃ
 μακριὰ ὁ πατέρας, πέθανε γιὰ ζῆ; Καὶ θάναι κρῖμα
 πίσω τοῦ Ἰκάρου πληρωμὴ μεγάλη νὰ τοῦ δώσω,
 μονάχος θεληματικὰ τὴ μάσσα μου σὰ διώξω.
 Κι ἀπ' τὸ γονιό τῆς συμφορές κι ἀπ' τὸ θεὸ θὰ μ' εὔρουν, 135
 γιὰτ' ἡ μητέρα φεύγοντας τίς μαῦρες ἐρινύες
 θὰ κράξῃ· κ' ἡ καταλαλιὰ βραχιά τοῦ κόσμου θάναι·
 δὲ γίνεται ποτές ἐγὼ νὰ εἰπῶ ἕναν τέτοιο λόγο.
 Μ' ἂν ἔχετε σταλιὰ ντροπὴ μέσα σας, τὸ παλάτι
 ἀδειᾶστε μου καὶ σύρτε ἄλλοῦ νὰ βρῆτε φαγοπότι,
 στὰ σπίτια σας, καὶ τὰ ἔχει σας μὲ τὴ σειρὰ νὰ τρῶτε. 140

Κι ἂν κρίνετε πιὸ βολικὸ καὶ πιὸ καλὸ πῶς εἶναι,
 ἓνὸς ἀνθρώπου ἀπλέρωτα τὸ βιὸς νὰ καταλάτε,
 χαλνᾶτε το· κ' ἐγὼ κριτὲς τοὺς ἀθανάτους κράζω,
 νὰ δώσῃ ὁ Δίας τὰνάποδα μιὰ μέρα νὰ σᾶς εὔρουν
 καὶ νὰ χαθῆτε ἀπλέρωτοι στὸ σπιτικὸ μου μέσα.

145

*Ἐτσι εἶπεν ὁ Τηλέμαχος. Κι ὁ βροντολάλος Δίας

Ὁ Τηλέμαχος κ' ἡ Πηνελόπη στὸν ἀργαλειό.

δυὸ ἀητούς ἀπάνω ἀπ' τὰ ψηλὰ τὰ κορφοβούνια στέλνει,
 ἔπου ἀφημένοι στὴν ἀρχὴ στὸ φύσημα τοῦ ἀνέμου
 μὲ τὰ φτερὰ τετράπλευρα κοντὰ κοντὰ πετούσαν·
 μὰ πάνω ἀπ' τὴ μυριόλαλη τὴ σύναξη σὺν ἦρθαν,
 στριφογυρίσαν ἐκεῖδ' αὖ συχνοπτεροκοπώντας
 καὶ στὰ κεφάλια ἐρρίζανε κάτω ματιὲς θανάτου.
 Καὶ μὲ τὰ νύχια σκίζοντας τὴν ὄψη, τὸ λαιμὸ τους,
 δεξιὰ πετάξην κ' ἔφυγαν ἐπάνω ἀπὸ τὴν πόλη.
 Κι ὡς εἶδαν μὲ τὰ μάτια τους τὰ ὄρνια σασίσαν ὄλοι,
 καὶ μέσα τους ἐλόγιαζαν τὸ τί ἔμελλε νὰ γίνη.

150

155

Καὶ τότε μίλησε σ' αὐτοὺς ὁ γέρο-'Αλιθέρσης,

πού μόνος ἀπ' τοὺς γέροντες ἐκάτεχε τὴν τέχνη,
τὰ ὄρνια νὰ ξέρῃ καὶ σωστὰ μντέματα νὰ κρίνῃ.

Καὶ τὸ καλὸ τους θέλοντας, πῆρε τὸ λόγο κ' εἶπε·

160

Ἄκουστε με, Ἰθακῆσιοι, νὰ σᾶς εἰπῶ δυὸ λόγια,
γιὰ τοὺς μνηστῆρες πῶς πολὺ τὰ λέγω τώρα ἐτοῦτα.

Σ' αὐτοὺς μεγάλη συμφορὰ θὰ πέσῃ· ὁ Ὀδυσσεὺς
πολὺν καιρὸ δὲ θᾶναι πιά μακριὰ ἀπὸ τοὺς δικούς του·
ἔφτασε κι ὄλας θάνατο καὶ φόνο νὰ φυτέψῃ

165

σὲ τούτους ὄλους· καὶ πολλοὶ θὰ κακοπάθουμε ἄλλοι,

πού ζοῦμε ἔδῳ στὴν ξέφωτην Ἰθάκῃ μόν' ἐλάττε
νὰ βουλευτοῦμε σύγκαιρα, σ' αὐτὰ νὰ βροῦμε τέλος·

ἢ μόνοι ἄς πάψουν, πού γι' αὐτοὺς καὶ τὸ καλύτερο εἶναι.

Καλὰ τὰ ξέρω αὐτά, δὲ λέω μντέματα τοῦ ἀέρα·

170

γιατὶ ὄλα βγαίνουνε σωστὰ, ὅσα γιὰ κείνον εἶπα,

σὰν ἐκινούσανε νὰ πᾶν στὸ Ἴλιον εἰς Ἀργίτες,

καὶ μίσειψεν ὁ πάνσοφος μαζὶ τοὺς Ὀδυσσεὺς·

τοῦ εἶπα, σὰν πάθῃ συμφορὰς καὶ τοὺς συντρέφους ὄλους

σὰ χάσῃ, σ' ὄλους ἄγνωστος, στὰ εἴκοσι χρόνια ἀπάνω

175

θάρρηθ' στὴ χώρα του. Καὶ νᾶ, πού τώρα γίνονται ὄλα.

Κι ὁ Εὐρύμαχος τοῦ ἀπάντησε τὸ τέκνο τοῦ Πολύδου·

Γέρο, τράβα στὸ σπῆτι σου, μάντευε στὰ παιδιὰ σου

κ' ἔχε τὸ νοῦ σου συμφορὰ μὴν εὖρη τοὺς δικούς σου·

γιὰ τοῦτα ἐδῶ μαντεύω ἐγὼ καλύτερα ἀπὸ σένα.

180

Ἄρνια πολλὰ στριφογυρνοῦν κάτω ἀπ' τὸ φέγγος τοῦ ἡλίου,

μὰ ὄλα δὲν εἶναι μαντικά· ἐχάθηκε ὁ Ὀδυσσεὺς

μακριὰ... πού νᾶχες συντριφτὴ καὶ σὺ μαζὶ μὲ κείνον!

ἔτσι δὲ θὰ προφήτευσ' τὰ τόσα πού μᾶς εἶπες,

μῆτε καὶ τὸν Τηλέμαχο θὰ ἐκένταες στὴν ὀργή του,

185

κανένα δῶρο σπῆτι σου νὰ στείλῃ, ὡς ἀπκντέχεις.

Μὰ ἐγὼ ἔνα λόγο θὰ σοῦ εἰπῶ, πού θὰ τὸν εἶς νὰ γένῃ·

ἂν μ' ὄλα σου τὰ γερατεῖα καὶ τὴν πολλή σου γνώση,

μὲ λόγια αὐτὸν ἐδῶ τὸ νιὸ φουσκώσεις κ' ἐξοργίζεις,

πρῶτα κι ἀπ' ὄλους πῶς πολὺ σ' αὐτόνε θὰ κοστίσῃ·

190

κι οὔτε δὲ τίποτα μ' αὐτὰ θὰ δυνηθῇ νὰ κάμῃ.

Καὶ σένα θὰ σοῦ βάλωμε πρόστιμο νὰ πλερώνῃς

καὶ νὰ σοῦ καίγεται ἡ καρδιά, γέρο, καὶ νὰ σπαράξῃς!

Καὶ τώρα τὸν Τηλέμαχο μπρὸς σ' ὄλους θὰ ὀρμηνέψω,

νά πῃ τῆς μάνας του νά πάῃ σὸ πατρικό της σπίτι·
τὸ γάμο αὐτοὶ θά κάμουνε καὶ δῶρα θά ἐτοιμάσουν
πλούσια καθὼς ταιριάζουνε σὲ κόρη ἀγαπημένη.

Ἄλλοιῳς τῶν Ἀχαιῶν οἱ γιοὶ δὲν τὸ θαρρῶ νά πάψουν
τὸ μαῦρο παντρολόι, γιὰτι κανεὶς δὲ μᾶς φοβίζει,
μήτε ὁ Τηλέμαχος ἐδῶ, μὲ τὰ πολλὰ τὰ λόγια·

μήτε τὰ προμαντέματα ψηφούμε πού μᾶς κρένεις
τὰ κούφια, γέρο, μόνο πού πιὸ μισητὸ σὲ κάνουν.

Τὸ βίός του πάει κακὴν κακῶς, καὶ πλερωμὴ δὲν ἔχει,
ἔσο τραδάει τὸ γάμο της τοῦ Ἀχαιοῦ· γελώντας·
κι ὄλο ἀπαντέχοντας ἐμεῖς φιλονικούμε πάντα

γιὰ κείνη τὴν ἀσύγκριτη, κι ἀφήνομε τίς ἄλλες,
ἔπου ὁ καθένας ἀπὸ μᾶς θά ταίριζε νά πάρῃ.

Κι ὁ γνωστικὸς Τηλέμαχος ἀπόκριση τοῦ δίνει·
Εὐρύμαχε καὶ οἱ ἄλλοι ἐσεῖς ἐξίρεται μνηστήρες,
γιὰ τοῦτα πιά δὲ σᾶς μιλῶ καὶ δὲν παρακαλῶ σας,

γιὰτ' οἱ θεοὶ κι ὄλ' οἱ Ἀχαιοὶ τὰ ξέρουν. Ὅμως τώρα
καράβι δόστε μου γοργὸ κ' εἵκοσι παλληκάρια,
ἐδῶθ' ἐκείθε νά μὲ πᾶν ὀργώνοντας τὸ κῦμα.

Στὴν Πύλο τὴν ἀμμόστρωτη θά σύρω καὶ στὴ Σπάρτη,
νά μάθω γιὰ τὸν ἐρχομὸ τοῦ κύρη μου πού λείπει,
μὴ καὶ μοῦ πῃ κανεὶς θνητὸς ἢ κᾶνα λόγο ἀκούσω

ἀπὸ τὸ Δία, ὡσὰν αὐτοὺς πού ἀπλώνονται στὸν κόσμο.
Κι ἂν ὁ πατέρας μου πῶς ζῆ καὶ θά γυρίσῃ ἀκούσω,
θά καρτερέσω στοὺς καημοὺς ἀκόμα κᾶνα χρόνος·

μ' ἂν πάλι ἀκούσω νά μοῦ ποῦν πῶς πέθανε καὶ χάθη,
στὴν πατρικὴ γυρνώντας γῆ τὴν πολυαγαπημένη,
μνημεῖο θά στήσω καὶ πολλὰ θά ρίξω ἐντάφια δῶρα,
ὡς πρέπει, καὶ τὴ μάνα μου θά δώσω σ' ἄλλον ἄντρα.

Αὐτὰ τοὺς εἶπε κ' ἔκατσε· καὶ τότες ἐσηκώθη
ὁ Μέντορας ὁ σύντροφος τοῦ ἀρχοντικοῦ Ὀδυσσεά,
πού, μὲ τὰ πλοῖα μισεύοντας, τὸν ἄφητε σὸ σπίτι,

νά κυβερνάῃ, σὰ γέροντας, καὶ νά φυλάῃ τὸ βίός του.
Καὶ τὸ καλὸ τους θέλοντας πῆρε τὸ λόγο κ' εἶπε·
Ἄκουστε με, Ἰθακῆσιοι, νά σᾶς εἰπῶ δυὸ λόγια·
κανένας πιά καλόβολος κ' ἤρεμος νά μὴν εἶναι

σκηπτοῦχος βασιλιάς, μηδὲ τὸ δίκιο ν' ἀγαπάῃ,

μὰ πάντα νάναι δύστροπος καὶ τᾶδικο νὰ πράττη, β
 μὴ καὶ ξεχάσανε οἱ λαοὶ τὸ θεϊκὸ Ὀδυσσεά,
 τὸ βασιλιά τους, ποὺ καλὸς τοὺς ἦτανε πατέρας.
 Μὰ ἐγὼ μὲ τοὺς περήφранους μνηστῆρες δὲν τὰ βάνω, 235
 ποὺ σ' ἄνομα ἔργα τοὺς τραβάει ἢ ἐπίβουλή τους γνώμη,
 γιατί μὲ τὰ κεφάλια τους παίζουσι αὐτοί, σάν τρῶνε
 ἄνομα τοῦ Ὀδυσσεά τὸ βιὸς καὶ λὲν πῶς πιά δὲ θάρθη·
 μὲ σὰς τοὺς ἄλλους τᾶχω ἐγὼ, μὲ σὰς, ποὺ κάθεστε ὄλοι
 βουβοί, καὶ μήτε πιάνετε δυὸ λόγια νὰ τοὺς πῆτε, 240
 καὶ νὰ βρυστάξετε οἱ πολλοὶ τοὺς λιγιστοὺς μνηστῆρες.

Καὶ τότες ὁ Λεώκριτος ὁ Εὐηνοριδῆς τοῦ εἶπε·
 Μέντορα χοντροκέφαλε, μωρόμυαλε, πῶς εἶπες;
 νὰ μᾶς βρυστάξουν; τρομερὸς γιὰ τὸ φαῖ ὁ ἀγῶνας,
 ἀκόμα κι ὅταν οἱ πολλοὶ τὰ βάλουν μὲ τοὺς λίγους. 245
 Κι ὁ ἴδιος ὁ Ἰθκήσιος νᾶρχόταν Ὀδυσσεάς
 καὶ μὲς ἀπ' τὸ παλάτι του νὰ διώξη τοὺς λεβέντες
 μνηστῆρες, ποὺ τρωγόπιναν, ἂν ἔβαζε στὸ νοῦ του,
 δὲ θᾶχαιρε ἢ γυναῖκα του, ὅσο κι ἂν λαχταροῦσε
 τὸ γυρισμὸ του, γιατί ἐκεῖ κακὸ θαῦρισκε τέλος, 250
 κι ἂς εἶχε δίπλα του πολλοὺς. Ἄσκημα ἐσύ μᾶς τὰ εἶπες.
 Ἄλλά, πολῖτες, σύρτε πιά καθέννας στὴ δουλειά του.
 Ὅσο γιὰ τοῦτον, ἂς νοιαστοῦν ταξίδι νὰ τὸν στείλουν
 ὁ Μέντορας, ὁ πατρικός του φίλος, κι ὁ Ἀλιθέρης.
 Μὰ ἐγὼ, θερρῶ, θὰ κάτση ἐδῶ καιρὸ καὶ θᾶπαντέχη 255
 μνημόματα, χωρὶς ποτὲ νὰ κάνη τὸ ταξίδι.

Ἔτσι εἶπε καὶ γοργὰ γοργὰ τὴ σύναξη σχολάζει.
 Ἐκεῖνοι τότε σκόρπισαν, στὸ σπίτι του ὁ καθέννας,
 κ' οἱ μνηστῆρες ἐτρέθηξαν στοῦ Ὀδυσσεά τὸ παλάτι.
 Ἀπόμερα ὁ Τηλέμαχος στὸ ἀκροθαλάσσι ἐπῆγε, 260
 κι ἀφροῦ τὰ χέρια του ἐνιψε στὸ ἀφρόκυμα, ἔτσι εὐχήθη·
 Ἄκου με, θε μου, ἐσύ ποὺ χτὲς στὸ σπίτι μου ἐκατέβης·
 τάνταριασμένα πέλαγα παράγγειλες νὰ σκίσω,
 γιὰ τὸν πατέρα, ποὺ καιρὸ λείπει, νὰ πάω νὰ μάθω,
 μὰ τώρα τοῦτα οἱ Ἀχαιοὶ μοῦ τὰ ἐμποδίζουν ὅλα 265
 κι ἀπ' ὄλους πιὸ χειρότερα οἱ ἀπόκοτοι μνηστῆρες.

Κι ὡς προσευχήθη, ἢ Ἀθηνᾶ κοντά του εὐθὺς ἐφάνη,
 μοιάζοντας μὲ τὸν Μέντορα στὴν ὄψη, στὴ φωνή του,

- κ' ἔτσι σ' αὐτὸν ἐμίλησε μὲ λόγια φτερωμένα· β
 Τηλέμαχε, μηδ' ἀναντρος, μήδ' ἄμυαλος θὲ νᾶσαι, 270
 ἂν τοῦ πατέρα σου ἢ ὄρμη στάλαξε στὴν ψυχὴ σου,
 ποὺ ἤξερε τέλος κι ἔδινε στὰ ἔργα καὶ στὰ λόγια,
 καὶ τὸ ταξίδι σου ἄδικα στὴ μέση δὲ θὰ μείνη.
 Μ' ἂν ἐκείνου δὲν εἶσαι γιὸς μηδὲ τῆς Πηνελόπης,
 νὰ κάμης ὄσχι μελετᾶς καθόλου δὲν τὸλπίζω 275
 Λίγα ν' αἶ κείνα τὰ παιδιὰ ποὺ μοιάζουν τοῦ πατέρα,
 πολλὰ βγαίνουν χειρότερα, λίγα καλύτερά του.
 Ὅμως ἐσὺ μηδ' ἀναντρος, μηδ' ἄμυαλος θὲ νᾶσαι,
 μηδὲ σταλιά σου λείπεται ἀπ' τοῦ Ὀδυσσεᾶ τὴ γνώση·
 κι ἀπάντεχε πῶς οἱ δουλειὲς καλὰ θὰ τελειωθοῦνε. 280
 Παράτα τοὺς κακέβουλους κι ἀλόγιστους μνηστῆρες,
 γιὰτι μυαλὸ δὲν ἔχουνε καὶ δίκιο δὲ γνωρίζουν·
 δὲν ξέρουν πῶς ὁ θάνατος κ' ἢ μαύρη τους ἢ μοῖρα
 κοντὰ τους στέκει, κι ὅλοι τους θὰ πᾶν μὲς σὲ μιὰ μέρα.
 Ὅσο γιὰ τὸ ταξίδι σου, πολὺ δὲ θὲ ν' ἀργήσῃ· 285
 ἐγὼ εἶμαι ὄδῳ, τὸ ἀληθινὸ συντρόφι τοῦ γονιοῦ σου,
 θὰ σοῦ ἐτοιμάσω πλοῖο γοργὸ καὶ θὲ νάρθῳ μαζί σου.
 Μόν' γύρνα ἐσὺ κι ἀντάμωσε στὸ σπίτι τοὺς μνηστῆρες,
 καὶ φρόντισε γιὰ τίς τροφὲς καὶ κλειστ' τες σὲ δοχεῖα,
 μὲς σὲ λαγήνια τὸ κρασί, σ' ἀσκιά γερὰ τὸ ἀλεύρι, 290
 τοῦ ἀνθρώπου τὸ μεδούλι· ἐγὼ θὰ πάω κατὰ τὴν πόλη,
 γοργὰ νὰ μάσω ἐθελοντὲς συντρόφους· γιὰ καράβια,
 πολλὰ στὴ διπλολίμανην Ἰθάκη θὲ νὰ βροῦμε
 παλιά καὶ νέα, τὸ πιὸ καλὸ θὰ ἰδῶ νὰ σ' ἀρματώσω,
 καὶ τότε εὐθύς τὸ ρίχνομε στὰ πλάτη τοῦ πελάγου. 295
 Ἔτσι εἶπε ἢ κόρη τοῦ Διὸς· καὶ δίχως νὰ προσμένῃ,
 σὰν ἄκουσε ὁ Τηλέμαχος τὸ θεῖκὸ τὸ λόγο,
 γιὰ τὸ παλάτι ἐκίνησε μὲ τὴν καρδιὰ θλιμμένη.
 Καὶ βρῆκε τοὺς περήφανους μνηστῆρες μὲς στὸ σπίτι,
 ποὺ γίδια γδέρναν στὴν ἀλλή καὶ χοίρους καψκλίζαν. 300
 Κι ὁ Ἀντίνοος στὸν Τηλέμαχο τράβηξ' εὐθύς γελώντας
 καὶ τοῦπιασε τὸ χέρι του κι αὐτὰ τὰ λόγια τοῦ εἶπε·
 Τηλέμαχε πολυλογᾶ κι ἀβάσταγα, μὴ βάνης
 ἄλλο κακὸ στὸ νοῦ σου πιά, μήτ' ἔργο μήτε λόγο·
 ἔλα μου σὰν καὶ πρῶτα ἐδῶ νὰ φᾶμε καὶ νὰ πιοῦμε. 305

Ἔλα δὲ θάλεις οἱ Ἄχαιοὶ ἐτοιμάζουσι· καὶ καρᾶσι
καὶ λαμνοκόπους διαλεχτούς, γοργὰ γοργὰ νὰ φτάσῃς
στὴν Πύλο, γιὰ τὸν ἄξιό σου πατέρα μὴν ἀκούσῃς.

Κι ὁ γιωστῆκος Τηλέμαχος ἀπόκριση τοῦ δίνει·
Δὲν εἶναι, Ἀντίνοε, βολετὸ μὲ σὰς τοὺς ὕδριστές μου,
νὰ τρώγω καὶ νὰ εὐφραίνωμαι βουβὸς καὶ δίχως ἔγνοια.

Ἢ μὴ δὲ φτάνῃ πού πολλὰ χαλάσῃτε ἀγαθὰ μου
στὰ περασμένα, ὅσο μικρὸς ἤμουν ἐγὼ, μνηστήρες;
Μὰ τώρα πού μεγάλωσα κι ἀκούω τί λένε οἱ ἄλλοι,
κι ὄλα τὰ νοιώθω κ' ἡ καρδιά στὰ στήθια μου τρανεύει,
μαύρη νὰ πέσῃ ἀπάνω σας ἢ μοῖρα θὰ πασκίσω,
εἴτε ἀπ' τὴν Πύλο, εἴτε κ' ἐδῶ μένοντας μὲς στὴ χώρα.

Κι ὅμως θὰ φύγω — αὐτὸ πού λέω θὰ γίνῃ τὸ ταξίδι —
ἄλλου ἐπιβάτης· μιὰ καὶ δὲν μπορῶ δικούς μου νᾶχω
ναῦτες καὶ πλοῖο, γιὰτί σὲ σὰς καλύτερο ἔτσι ἐφάνῃ.

Εἶπε καὶ τράβηξε μὲ μᾶς ἀπ' τοῦ Ἀντινόου τὸ χέρι
τὸ χέρι του· καὶ οἱ ἄλλοι τοὺς ἐστρώναν τὸ τραπέζι
καὶ λόγια τοῦλεγαν πικρὰ καὶ τὸν περιγελοῦσαν.

Κ' ἔλεγε κάποιος ἀπ' τοὺς νιοὺς τοὺς παραφραντασμένους·
Τὸ νοῦ σας κι ὁ Τηλέμαχος μᾶς ἐτοιμάζει φόνο.

Βοηθούς ἀπ' τὴν ἀμμουδερὴ τὴν Πύλο πάει νὰ φέρῃ,
ἢ κι ἀπ' τὴ Σπάρτη, γιὰτί αὐτὸν πολὺ τὸν καίει ὁ πόθος·
μπορεῖ δὲ καὶ στὴν Ἐφυρα μὲ τὰ παχιὰ χωράφια
νὰ σύρῃ καὶ θνατερά βοτάνια νὰ μᾶς φέρῃ,
γιὰ νὰ τὰ ρίξῃ στὸ κρασί κι ὄλους νὰ μᾶς ξεκάνῃ.

Κι ἄλλος ἀρχὴν ἀπὸ τοὺς νιοὺς τοὺς παραφραντασμένους·
Ποιὸς ξέρει, ἂν μὲ τὸ πλοῖο κι αὐτὸς δὲ θὰ χαθῇ στὰ ξένα,
μακριὰ ἀπὸ φίλους καὶ δικούς, ὡστὴν τὸν Ὀδυσσεά!
Καὶ τότε θὰ μᾶς ἔβαζε σ' ἄλλους καινούργιους κόπους,
νὰ μοιραστοῦμε τὰ ἔχει του, σὰ δώσουμε τὸ σπίτι
νὰ τῷχῃ ἢ μάννα του κι αὐτὸς πού θὲ νὰ τήνε πάρῃ.

Ἔτσι λοιπὸν μιλούσανε· μὰ ἐκεῖνος ἐκατέθη
μὲς στῷ πατέρα τὴν ψηλὴ κ' εὐρύχωρη ἀποθήκῃ,
πού ἦταν σωρὸς τὸ χάλκωμα, σωρὸς καὶ τὸ χρυσάφι,
πλοῦσια στ' ἀρμάρια τὰ σκουτιά, τὰ λάδια μυρωδάτα,
καὶ τὸ παλιὸ γλυκόπιστο κρασί, τὸ θεῖο κι ἀκράτο,
μὲς σὲ πιθάκια, ἀραδακιά στὸν τοῖχο ἀκουμπησμένα,

τὸν Ὀδυσσεά καρτέραγε τὸ μυριοπαιδεμένο.

β

Κ' ἢ στέρεη σκινιδόπορτα διπλομνταλωμένη'

κ' εἶχε σ' αὐτῇ ἢ κελάρισσα μερνονυχίς τὸ νοῦ της,

345

ποῦ ἔλα τὰ πάντα ἐφύλαγε μὲ τάξη καὶ μὲ γνώμη,

ἢ Εὐρύκλεια τοῦ Πεισήνορα τ' ἀγγόνι, ἢ κόρη τοῦ Ὀπα.

Καὶ τότε ἐκεῖ ὁ Τηλέμαχος τὴν κράζει καὶ τῆς λέγει.

Νένα, σύρε καὶ πιάσε μου κρασί μὲς σὲ λαγήνια,

γλυκὸ, τὸ νοστιμώτερο μετὰ ἴπῳ τοῦτο πεῦχεις

350

καὶ τὸ φυλάξῃ, ὁ δῦσμοιρος ἐκεῖνος μήπως ἔρθῃ

τὸ μαῦρο χάρο φεύγοντας, ὁ ἰσόθεος Ὀδυσσεάς.

Δώδεκα γιόμισε καλὰ καὶ διπλοσφράγισέ τα.

Καὶ βάλε μὲς σὲ δέρματα καλορραμέν' ἀλεύρι,

εἴκοσι μέτρα διακλεχτὸ καρπὸ μυλοκομμένο.

355

Μὰ νὰ τὸ ξέρῃς μόνο ἐσύ κ' ἔχετα μαζωμένα,

γιατὶ θεὸς νᾶρθω ἀποσπερὶς ἐγὼ νὰ τὰ σηκώσω,

σὺν ἀνεβῆ ἢ μητέρα μου στὸ ἀνώγι νὰ πλαγιάσῃ.

Στὴν Πύλο τὴν ἀμμόστρωτη θὰ σύρω καὶ στὴ Σπάρτη,

μὴν τύχη γιὰ τὸ γυρισμὸ κι ἀκούσω τοῦ πατέρα.

360

Εἶπε κ' ἢ νένα του ἢ καλὴ σὲ κλάματ' ἀναλύθη

καὶ μέσ' ἀπ' ἀναφυλλητὰ τοῦ μίλησε καὶ τοῦ εἶπε·

Πῶς σεῦρθε, γιόκα μου στὸ νοῦ τέτοια βουλή; ποῦ θέλεις

νὰ πᾶς καὶ κόσμο νὰ διαβῆς, μόνος, μονάκριδέ μου;

τώρα ποῦ ἐκεῖνος χάθηκε μακριὰ ἀπὸ τὴν πατρίδα,

365

σὲ ξένη χώρα κι ἄγνωστη, ὁ ἰσόθεος Ὀδυσσεάς!

Ἄμχ σὺ φύγης, τοῦτοι ἐδῶ θὰ βουληθῶν μὲ δόλο

νὰ σ' ἀφανίσουν, κι ἔλ' αὐτὰ θεὸς νὰ τὰ μοιραστοῦνε.

Μεῖνε καὶ κάθου σπῆτι σου· μηδ' ἔχεις κἀνα λόγο

νὰ παραδέρνης στοὺς γιालοὺς καὶ νὰ κακοπαθαίνης.

370

Κι ὁ γνωστικὸς Τηλέμαχος ἀπόκριση τῆς δίνει·

Θάρρευε, νένα, θέλημα θεοῦ ἢ βουλή εἶναι τούτη.

Μὰ ὀρκίστου τῆς μαννούλας μου γι' αὐτὸ νὰ μὴ μιλήσῃς,

ὅσο ποῦ μέρες ἔντεκα γιὰ δώδεκα διαβοῦνε,

γι' ἀποθυμήσῃ νὰ μὲ ἰδῇ κι ὅτι ἔχω φύγει ἀκούσῃ,

375

μὴν πά' καὶ μὲ τὰ κλάματα μαράνει τὴ θωριά της.

Εἶπε κ' ἢ γιὰ τοῦ ὀρκίστηκε τῶν θεῶν τὸν μέγαν ὄρκιο.

Καὶ τότε πιά, σὺν ὤμοσε καὶ τέλειωσε τὸν ὄρκιο,

ἔπιασε ἀμέσως κ' ἔβαλε κρασί μὲς στὰ λαγήνια,

- κ' ἔχουσε μὲς σὲ δέρματα καλορραμμένα ἀλεύρι. β 380
 Καὶ γύρισε ὁ Τηλέμαχος κ' ἔσμιξε τοὺς μνηστήρες.
 Καὶ τότες ἄλλα ἢ Ἀθηνᾶ σοφίστ' ἢ φλογομάτα·
 ὅμοια μὲ τὸν Τηλέμαχον ἐγύριζε στὴν πόλην,
 καὶ τὸν καθένα ζύγωνε καὶ τοῦλεγε τὸ λόγο,
 καὶ τοὺς καλοῦσε τὸ βραδὺ νὰ μαζευτοῦν στὸ πλοῖο. 385
 Κι ἀπ' τὸ Νοήμονα ἔπειτα, τὸ λαμπρὸ γιὸ τοῦ Φρόνιου,
 ζήτησε πλοῖο γοργό· κι αὐτὸς μὲ τὴν καρδιά του ἐδέχτη.
 Κι ὁ ἥλιος ἐβασίλευε κ' ἰσκιώναν ὄλ' οἱ δρόμοι·
 καὶ τότε ρίχνει στὸ γιאלὸ τὸ πλοῖο καὶ τάρματῶνει
 μ' ὄλα τὰ ξάρτια πῶχουνε καλόδετα καράβια. 390
 Καὶ τάρραξε στοῦ λιμανιοῦ τὴν ἄκρη· κ' οἱ συντρόφοι
 συνάζονται ἔλοι, κ' ἡ θεὰ καθέναν ἐμψυχώνει.
 Καὶ τότες ἄλλο ἢ Ἀθηνᾶ σοφίστ' ἢ φλογομάτα·
 γιὰ τὸ πλάτι ἐκίνησε τοῦ θεϊκοῦ Ὀδυσσέα,
 καὶ στοὺς μνηστήρες ἔρριξε νύστα γλυκεῖα στὰ μάτια, 395
 κι ὡς πῖναν, ἀπ' τὰ χέρια τους ἐξέφυγαν οἱ κοῦπες,
 καὶ σηκωθήκανε νὰ πᾶν στὴν πόλη νὰ πλαγιάζουν,
 καὶ φύγαν, γιατί βάραινε τὰ βλέφαρά τους ὕπνος.
 Καὶ τότε στὸν Τηλέμαχο λέγ' ἡ Ἀθηνᾶ ἢ Παλλάδα,
 ἔξω, μπρὸς στὸ καλόσκεπο παλάτι κρᾶζοντάς τον 400
 καὶ μοιάζοντας τοῦ Μέντορα καὶ σὲ λαλιά καὶ σ' ὄψη·
 Τηλέμαχε, οἱ συντρόφοι σου μὲ τὰ κουπιὰ στὰ χέρια
 καθένται καὶ σὲ καρτεροῦν, τὸ σύνθημα νὰ δώσης·
 πᾶμε λοιπόν· δὲν εἶναι πῖα καιρὸς ν' ἀργοποροῦμε. 405
 Εἶπε καὶ μπρὸς ἐτράβηξεν ἡ Ἀθηνᾶ ἢ Παλλάδα
 γοργά, καὶ κείνος τῆς θεᾶς τὰχνάρια ἀκολουθοῦσε.
 Σὰν κατεβῆκαν στὸ γιאלὸ καὶ στὸ καράβι φτάσαν,
 βρῆκαν τοὺς μακρομάλληδες συντρόφους στ' ἀκρογιαλῆ.
 Τότε ὁ Τηλέμαχος τοὺς λέει τὸ ἰσόθεο παλληκάρι·
 Ἔλατε φίλοι τίς τροφές νὰ φέρωμε ἀπ' τὸ σπίτι· 410
 ἔτοιμα εἶν' ὄλα. Τίποτες ἢ μάννα μου δὲν ξέρει,
 μήτε κ' οἱ δούλες, μόνο μιὰ τὸ μυστικὸ κατέχει.
 Εἶπε καὶ τράβηξε μπροστά καὶ κείνοι ἀκολουθοῦσαν.
 Κι' ὄλα τὰ κουβαλήσανε στὸ πλοῖο καὶ τὰ φορτώσαν,
 καθὼς παράγγειλεν ὁ γιὸς τοῦ ἀγαπητοῦ Ὀδυσσέα. 415
 Ἐμπῆκε κι ὁ Τηλέμαχος, καὶ ἡ Ἀθηνᾶ μπροστά του·

καὶ κάθησε στοῦ καραβιοῦ τὴν πρύμνη· καὶ κοντὰ τῆς
ἐκάθησε ὁ Τηλέμαχος. Ἐλύσαν τὶς πρυμάτσες
οἱ ναῦτες κι ἀνεβήκανε καὶ στὰ ζυγὰ καθήσαν.

β

Κι' ἡ ἀστραπομάτα ἢ Ἀθηναῖα πρῦμο ἀεράκι στέλνει,
στρωτὸ γαρμπὴ κελαῖδιστὸ στὰ πέλαγα τὰ μαῦρα.
Κ' ἐπρόσταξε ὁ Τηλέμαχος νὰ πιάσουνε τὰ ξάρτια
γοργὰ γοργὰ, κ' οἱ σύντροφοι τὴν προσταγὴν ἀκούσαν.
Ἐσήκωσαν τὸ ἐλάτινο κατάρτι καὶ τὸ στήσαν

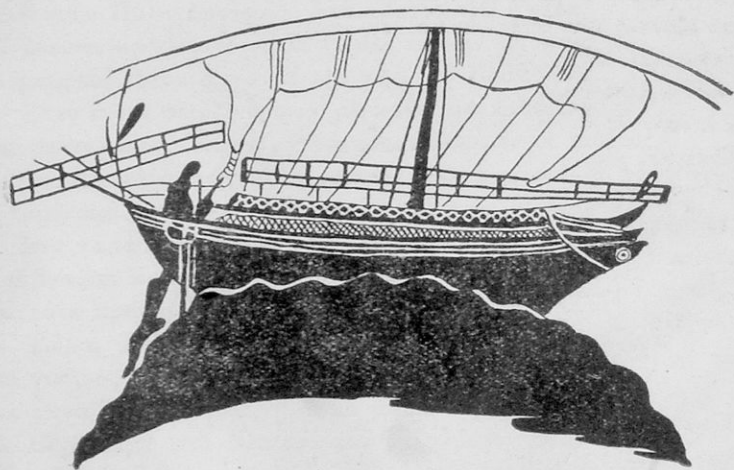
420

στὴ γούβα τοῦ μεσοδοκιοῦ, τεντῶσαν τοὺς προτόνους,
καὶ μὲ πολὺστριφτα λουριά τὸ ἄσπρο τραβοῦν πανάκι
καὶ τὸ πανάκι ὁ ἄνεμος τὸ φύσκωνε στὴ μέση
καὶ στὴν καρίνα γύραθε τὸ ἀπρόκυμα ἀντηχοῦσε,
σὰν ἀρμενίζαν κι ὄργωνε γοργὰ τὸ πλοῖο τὸ κύμα.

425

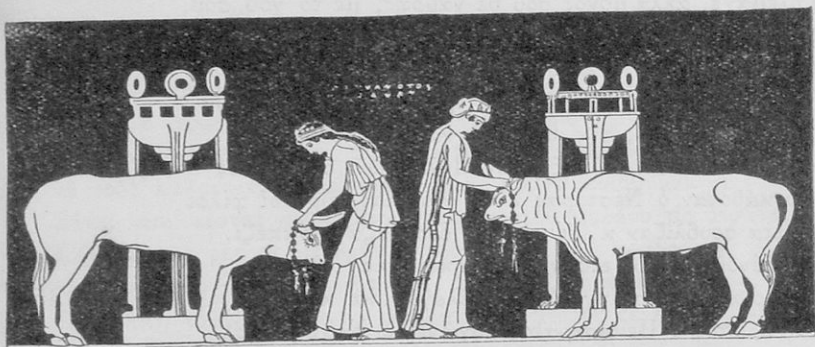
Καὶ σὰ στεριῶσαν τάρμενα στὸ μαῦρο τὸ καράδι,
στήσαν γεμάτα μὲ κρασί ξέχειλα τὰ κροντήρια,
καὶ στάζαν στοὺς παντοτεινοὺς θεοὺς τοὺς ἀθανάτους
καὶ πρῶτ' ἀπ' ὄλους στοῦ Διὸς τὴ λαμπρομάτα κόρη.
Κι ὄλονυχτις καὶ τὴν αὐγὴ στὸ πέλαγο ἀρμενίζαν.

430

ΟΔΥΣΣΕΙΑΣ Υ

(Τὰ ἐν Πύλῳ)

Μές ἀπ' τὸ πέλαο τὸ λαμπρὸ βγήκε κι ἀνέβη ὁ ἥλιος
στὸν ἀκατάλυτο οὐρανό, γιὰ τοὺς θεοὺς νὰ φέξῃ
καὶ τοὺς ἀνθρώπους τοὺς θνητοὺς στὴ γῆ τῆ σιτοδότρα,
ὅταν στὴν Πύλο ἐφτάσανε, στὸ κάστρο τοῦ Νηλέα.
Κ' ἐκεῖνοι κάτω στὸ γιαλὸ θυσίες ἐκάναν, ταύρους
ὀλόμαυρους, στὸν ἄρχοντα τῆς γῆς, τὸν Ποσειδῶνα.
Κ' ἦταν ἐννιά σειρὲς θρονιά· σὲ κάθε μιὰ καθόνταν
καὶ πεντακόσιοι, πὺ εἶχανε μπροστά τους ἐννιά ταύρους.
Κι ὡς πὺ τὰ σπλάχνα νὰ γευτοῦν καὶ τὰ μηριά νὰ κάψουν,
γραμμὴ καὶ τοῦτοι ἐζύγωναν, καὶ τὰ πανιά στιγκάρουν,
τὸ ἴσιο καράβι ἀράζουσε καὶ στὴ στεριά πηδοῦνε.
Καὶ βγαίνει κι ὁ Τηλέμαχος, μπρὸς ἢ Ἀθηνᾶ πηγαίνει·
καὶ τότε πρώτη λέει σ' αὐτὸν ἢ θεὰ ἢ ἀστραπομάτα·
Τώρα, Τηλέμαχε, οἱ ντροπὲς καθόλου δὲν ταιριάζουν.
ἔσὺ γιαλοὺς ἐπέρασες, τὸν κύρη σου νὰ μάθῃς
πιὰ τάχα τότε κρύβει γῆ, ποιά μοῖρα τὸν εὐρῆκε.
Ἄλλὰ γραμμὴ στὸ Νέστορα τὸν καβαλλάρη σύρε,
κι ἄς δοῦμε, παιὰ στὰ στήθια του νὰ κρύβῃ ἐκεῖνος γνώμη.
Καὶ θερμοπαράκαλεσ' τον νὰ σοῦ εἰπῇ τὴν ἀλήθεια·
φέμα δὲ λέει αὐτὸς ποτέ, γιὰτ' εἶναι μυαλωμένος.

Ἰ. Οἰκονομίδου, Ὀμήρου Ὀδύσεια, ἔκδοσις 1η
Ψηφιοποιήθηκε ἀπὸ τὸ Ἰνστιτούτο Ἐκπαιδευτικῆς Πολιτικῆς

Κι ὁ γνωστικὸς Τηλέμαχος ἀπόκριση τῆς δίνει·
 Μέντορα, πῶς νὰ πάω σ' αὐτόν; πῶς νὰ τὸν προσκυνήσω;
 μὴ δὰ στὰ λόγια τὰ σοφὰ δασκαλεμένος εἶμαι;
 κ' εἶναι ντροπὴ ν' ἀναρωτᾶ νιὸς ἄντρας τὸν πιὸ γέρο.

Κ' ἡ φλογομάτα ἡ Ἀθηναῖα τοῦ ἀπάντησε καὶ τοῦ εἶπε·
 Τηλέμαχε, ἄλλα μόνος σου θεὸς ναῦρης, μὲ τὸ νοῦ σου,
 κι ἄλλα θὰ σὲ φωτίσῃ ὁ θεός· χωρὶς τὸ θέλημά του,
 μήτε γεννήθηκες, θαρρῶ, μητ' ἔχεις μεγαλώσει·

Εἶπε καὶ τράβηξεν ἐμπρὸς ἡ Ἀθηναῖα ἡ Παλλάδα
 γοργά, καὶ κείνος τῆς θεᾶς τὰ χνάρια ἀκολουθοῦσε.

Καὶ φτάσανε στὴ σύναξη τῶν Πυλιωτῶν, στίς ἔδρες
 τοῦ κάθοταν ὁ Νέστορας κ' οἱ γιοὶ καὶ γύρω οἱ φίλοι
 κρέατα σουβλίζαν κ' ἔψηναν κ' ἐτοίμαζαν τραπέζι.
 Καὶ ξένους καθὼς εἶδανε προσηκωθῆκαν ὄλοι,
 τὰ χέρια τοὺς ἐσφίγγανε τοὺς ἔλεγαν νὰ κάτσουν.

Καὶ πρῶτος ὁ Πεισίστρατος ζυγώνει ὁ Νεστορίδης,
 παίρνει τὰ χέρια καὶ τῶν δυό, τοὺς φέρνει στὸ τραπέζι,
 τοὺς βάνει σ' ἀπαλὲς προβιῆς στὸ ἀμμουδερὸ ἀκρογιαλί,
 δίπλα μὲ τὸν πατέρα του καὶ μὲ τὸν ἀδερφὸ του
 τὸ Θρασυμήδη καὶ μεζὲ τοὺς δίνει καὶ κερνᾶ τους
 σὲ χρυσοπότηρο χρυσί, νὰ τοὺς καλωσορίσῃ.

κ' ἔτσι μιλάει στὴν Ἀθηναῖα τοῦ Αἰγίοχου Δία τὴν κόρη·
 Εὐχῆσου τώρα, ξένη μου, τοῦ ἄρχοντα Ποσειδῶνα·
 γι' αὐτόν ἐτούτη ἐδῶ ἡ γιορτὴ τοῦ ἐτύχαστε νὰ δρῆτε.
 Κι ἅμα θὰ στάξῃς κ' εὐχηθῆς καθὼς συνήθειο εἶναι,
 δόσε τοῦ ὀλόγλυκου κρασιοῦ τὴν κούπα καὶ σὲ τοῦτον,
 νὰ στάξῃ, θὰ εὐχεται, θαρρῶ, κι αὐτὸς στοὺς ἀθανάτους,
 γιὰτὶ ποῖός τάχα τῶν θεῶν δὲν ἔχει τὴν ἀνάγκη;
 μὰ τοῦτος εἶναι πιὸ μικρός, ὀμήλικός μου θά'ναι,
 γι' αὐτὸ καὶ γὼ πρῶτα σὲ σὲ θὰ δώσω τὸ ποτήρι.

Ἔτσι εἶπε καὶ στὸ χέρι τῆς τὴν κρασοκούπα βάνει.
 Καὶ καταχάρῃ ἡ Ἀθηναῖα τὸ γνωστικὸ τὸν ἄντρα,
 ὅπου τὸ χρυσοπότηρο σ' αὐτῆνε δίνει πρῶτα.

Κ' εὐθὺς μεγάλη κάνει εὐχὴ τοῦ ἄρχοντα Ποσειδῶνα·
 Ἄκου καὶ δέξου τὴν εὐχὴν, γεωσειστή Ποσειδῶνα,
 καὶ δόσε τ' ὅ,τι ἀρχίσουμε νὰ φέρουμε σὲ τέλος.

Καὶ πρῶτ' ἀπ' ὅλα δόξασε τὸ Νέστορα, τοὺς γιούς του,
 κ' ἔπειτα δόσε ἀνταμιωτὴ καλὴ σ' ὄλους τοὺς ἄλλους

- Πυλιῶτες, γὰρ τὴν Ξακουστὴν ποῦ ἐστῆσαν ἑκατόμβη. γ
 Καὶ τοῦ Τηλέμαχου καὶ μὲ δόσε νὰ πάμε πίσω, 60
 σὰν κάμη δ,τι ζητᾶμ' ἐδῶ μὲ τὸ γοργὸ καράδι.
 Ἔτσι εὐχόταν καὶ μόνη της εἰσάκουε τὴν εὐχὴ της.
 Κ' ἔδωκε στὸν Τηλέμαχο τῶραιο διπλὸ ποτήρι.
 Καὶ τοῦ Ὀδυσσεᾶ ὁ γιὸς εὐχὴ μὲ τῆ σειρά του κάνει.
 Καὶ σὰν ἐφῆσαν τὰ ψαχνὰ κι ἀπ' τὰ σουβλιὰ τὰ βγάλαν, 65
 σὲ μερτικὰ τὰ χώρισαν κι ἄρχοντογοισματίσαν.
 Καὶ σὰν ἐσθύσαν τοῦ πιστοῦ καὶ τοῦ φαγιοῦ τὸν πόθο,
 ἄρχισε ὁ Νέστορας νὰ λέγῃ ὁ Γερανιὸς ἱππότης.
 Τώρα εἶναι κάλλιο, ποῦ ἔφαγαν κ' ἐφράθησαν οἱ ξένοι,
 νὰ τοὺς καλωριωτήσουμε, γὰρ νὰ μᾶς ποῦνε ποιοὶ ἴναι. 70
 Ξένοι, ποι' εἰστε; ποῦθ' ἔρχεστε μὲς στοῦ πελάου τίς στρατές;
 δουλειὰ σᾶς φέρνει; ἢ ἄστοχα πλανιέστε. σὰν κουρσάροι,
 ποῦ παραδέρνουν στοὺς γιαλοῦς, καὶ τῆ ζωὴ ἀψηφώντας
 τὴν ἐδική τους, συμφορὲς σκορποῦν σὲ χῶρες ξένες;
 Κι ὁ γνωστικὸς Τηλέμαχος ξεθάρρεψε καὶ τοῦ εἶπε 75
 γιὰτὶ μονάχη ἢ Ἀθηναῖα τοῦδ'αλε στήν καρδιά του
 θάρρος, γὰρ τὸν πατέρα του ποῦ ἔλειπε νὰ ρωτήσῃ,
 κ' ἔτσι νὰ γίνῃ Ξακουστὸς κι αὐτὸς μὲς στοὺς ἀνθρώπους.
 Νέστορα, τοῦ Νηλέα παιδί, τῶν Ἀχαιῶν καμάρι,
 ποῦθ' εἴμαστε μᾶς ἐρωτᾶς, καὶ γῶ θα σοῦ ἱστορήσω 80
 Ἀπ' τὴν Ἰθάκη ἔχουμ' ἐρθῆ κι ἀπ' τὰ ριζὰ τοῦ Νῆρου
 καὶ γιὰ δική μου σοῦ μιλάω δουλειὴν κι ὄχι τῆς χώρας.
 Γιὰ τὸν πατέρα μου γυρνῶ τὸν Ξακουστὸ νὰ μάθω,
 τὸν Ὀδυσσεᾶ τὸ θεϊκό, τὸ μυριοπαιδεμένο,
 ποῦ, λέν, μὲ σὲ πολέμησε καὶ κούρσεψε τὴν Τροία. 85
 Γιὰ δλους τοὺς ἄλλους ξέρουμε, ποῦ ἐμάχονταν στήν Τροία,
 ποῦ τὸν καθέναν εὗρηκε τοῦ μαύρου δλέθρου ἢ μοῖρα·
 μὰ ὅσο γι' αὐτὸν καὶ τὸ χαμὸ του ἀκόμα κρύβει ὁ Δίας·
 Κανένας ξάστερα νὰ εἰπῇ δὲν ἤμπορεῖ ποῦ ἐχάθη·
 γιὰ τάχα ἀπάνου στῆ στεριά σὲ χέρια ὀχτρῶν συντρίφτη, 90
 γιὰ στοῦ πελάου τὰ κύματα τὸν πῆρε ἢ Ἀμφιτρίτη.
 Ἔτσι, στὰ πόδια σου ἔρχομαι νὰ πέσω τώρα, ἂν θέλῃς
 γιὰ τὸ χαμὸ του νὰ μοῦ εἰπῆς, ἂν μὲ τὰ μάτια σου ἴδες,
 ἢ ἂν λάχῃ λόγο κι ἄκουσες ἀπ' ἄλλον πλανημένο·
 γιὰ βάσανα ἢ μαννούλα του τὸν ἔρμο τὸν ἐγέννα. 95
 Μὴ φοβηθῆς τὸν πόνο μου, τίποτα μὴ γλυκάνῃς,

μὰ ἓνα πρὸς ἓνα πές μου τα, ὅ,τι εἶδες κι ὅ,τι ξέρεις.
 Παρακαλῶ σέ, ἂν κάποτε ὁ πατέρας μου, ὁ Ὀδυσσεάς,
 σοῦταξε καὶ σέ βοήθησε μὲ λόγια εἴτε καὶ μ' ἔργα
 στῶν Τρῶων τῆ χώρα, πού πολλά τραβούσατε φαρμάκια,
 τώρα θυμήσου το καὶ σὺ καὶ πές μου τὴν ἀλήθεια.

Υ'
100

Τότε τοῦ λέει ὁ Νέστορας, ὁ Γερανιός, ἱππότης·

Ἄχ, φίλε μου, μοῦ ἐθύμησες τὶς πίκρες πού ἐκεῖ κάτω
 τραβήξαμε τῶν Ἀχαιῶν τ' ἀδάμαστα βλαστάρια,
 εἴτε στὰ μαυροπέλαγα γυρνώντας μὲ καράβια,
 τὶς χῶρες νὰ κουρσεύουμε, πού πρόσταζ' ὁ Ἀχιλλέας,
 εἴτε στὸ κάστρο γύραθε τοῦ βασιλιᾶ Πριάμου,
 πού πολεμώντας ἔπесαν τόσοι πολλοὶ ἀντρειωμένοι.

105

Ἐκεῖ κι ὁ Αἶας ὁ τρομερός, ἐκεῖ καὶ ὁ Ἀχιλλέας
 κοιτῶνται, ἐκεῖ κ' ὁ Πάτροκλος ὁ ἰσόθεος στὴ γνώση,
 ἐκεῖ κι ὁ γιός μου ὁ Ἀντίλοχος, τᾶξιό μου παλληχάρι,
 πού ἦταν γοργός στὸ τρέξιμο, στὸν πόλεμο ἀντρειωμένος.

110

Κι ἄλλες πολλὲς μᾶς ἠῦρανε λαχτάρεις· μὰ ὅλα τοῦτα
 ποιὸς θὰ μπορούσε ἀπ' τοὺς θνητοὺς νὰ τὰ ἱστορήσῃ ἀνθρώπους;
 Καὶ πέντε κ' ἔξι νᾶμενες χρόνια, νὰ μὲ ρωτοῦσες
 πόσα κεῖ κάτω οἱ Ἀχαιοὶ δοκίμασαν φαρμάκια,
 θὲ νὰ βαριόσουν νᾶκουγες καὶ πίσω θὰ γυρνοῦσες.

115

Χρόνους ἐννιά πασχίζαμε πλέκοντας τὸ χαμό τους
 μὲ μύριους δόλους, κ' ἔδωκεν ὁ Δίας νὰ γίνῃ τέλος.

Τότε στὴ γνώση ποιὸς μ' αὐτὸν νὰ παραβῆ τολμοῦσε;
 Ὅλους τοὺς ἐξεπέρναγε ὁ ἰσόθεος Ὀδυσσεάς

120

σὲ κάθε τέχνη, ὁ κύρης σου, ἂν εἶσαι σὺ, στ' ἀλήθεια,
 ἐκείνου γόνος· σὲ κοιτάω καὶ μὲ κατέχει θάμπος.

Τὰ λόγια του ἀπαράλλαχτα! καὶ ποιὸς θὰ τὸ πιστέψῃ
 νιὸ παλληχάρι νὰ μιλᾷς ὅμοια μὲ κείνον τόσο!

125

Ποτέ μας, ἐκεῖ κάτω, ἐγὼ καὶ ὁ ἀξίος Ὀδυσσεάς

στὴ γνώμη δὲ χωρίσαμε σὲ συντυχιά ἢ συμβούλιο,
 ἀλλὰ μὲ μιὰ καρδιά κ' οἱ δυό, μὲ φρόνηση καὶ γνώση,
 τί στοὺς Ἀργεῖους λογιάζαμε καλύτερο θὲ νᾶταν.

130

Τέλος σὰν ἐπατήσαμε τὸ κάστρο τοῦ Πριάμου,

στὰ πλοῖα σὰν μπήκαμε, ὁ θεὸς τοὺς Ἀχαιοὺς σκορπᾷ.

Μαῦρο ἐβουλήθη γυρισμὸ μὲς στὴν καρδιά του ὁ Δίας

γιὰ τοὺς Ἀργεῖους, ὅπου ὅλοι τοὺς δὲν εἶχαν νοῦ καὶ κρίση.

Κ' ἔτσι πολλοὺς μοῖρα κακὴ τοῦς ἠῦρε καὶ χαθῆκαν,

γιατί τοῦ παντοδύναμου τῆ θυγατέρα ὠργίσαν γ 135
 κ' ἔβαλε αὐτὴ διχογνωμιὰ στοὺς δυὸ τοὺς γιουὺς τοῦ Ἀτρέα.

Ἄστοχα ἐκείνοι ἐβάλλθησαν σὲ σύναξη νὰ κράξουν
 τοὺς Ἀχαιοὺς, παράκαιρα, σὰν εἶχε δύσει ὁ ἥλιος—
 καὶ βαρημένοι ἀπ' τὸ κρασί μᾶς ἦρθαν οἱ λεβέντες·
 καὶ τοὺς ἐλέγαν τὸ γιατί συνάξανε τὸν κόσμο. 140

Καὶ τότες ὁ Μενέλαος τοὺς λέει νὰ στοχαστοῦνε
 τὸ γυρισμὸ ἀπὸ τὰ πλατιά τὰ στήθια τοῦ πελάγου.
 Μὰ τοῦτο ὁ Ἀγαμέμνονας δὲν τῶστεργε καθόλου·
 νὰ τοὺς κρατήσῃ ἐγύρευε νὰ κάνουν ἑκατόμβες,
 γιὰ νὰ μαλάξουν τὴν ὀργὴ τῆς Ἀθηνᾶς τὴν ἄγρια, 145
 ὁ ἀνέμυαλος, δὲν τῶξερε πῶς ἄδικα λαλοῦσε,

Ἡ ἄλωση τῆς Τροίας

τί δὲ γυρνᾷ τόσο εὐκολὰ ὁ νοῦς τῶν Αἰωνίων.
 Ἔτσι λοιπὸν ὀρθοὶ καὶ οἱ δυὸ στέχαν καὶ θυμωμένα
 λογόφερναν· καὶ οἱ Ἀχαιοί, σκούζοντας ὡς τὰ οὐράνια,
 σηκώθηκαν, διπλῆ βουλὴ τοὺς χώριζε τὰ φρένα. 150

Κι ὅλη τὴ νύχτα το κακὸ λόγιαζε ὁ ἕνας τοῦ ἄλλου,
 γιατί μεγάλες συμφορὲς μᾶς ἔκλωθεν ὁ Δίας·
 κι ὡς ἔφεξε, ἄλλοι ρίχναμε στὸ θεῖο γιὰ τὸ τὰ πλοῖα
 καὶ βιδὸς σ' αὐτὰ φορτώνουμε καὶ λιγερὲς γυναῖκες,
 κ' οἱ ἄλλοι μισοὶ καρτέραγαν καὶ στῆ στεριά ἀπομέναν, 155
 σιμὰ στὸν Ἀγαμέμνονα, τὸν πρωταφέντη Ἀτρεΐδη.

Μπήκαμ' ἐμεῖς καὶ λάμναμε· καὶ πλέαν γοργὰ τὰ πλοῖα,
 γιατί ἔστρωνε κάποιος θεὸς τὰ τρίςαθα πελάγη.

- Στὴν Τένεδο σὰ φτάσαμε, προσφέραμε θυσίαις, Υ
 γιὰ τὸν καλὸ τὸ γυρισμό· μὰ ὁ ἀσπλαχνὸς ὁ Δίας 160
 ἀκόμα δὲν τὸν ἔστεργε καὶ νέον καυγᾶ σηκώνει.
 Καὶ τότες ἄλλοι στρέφοντας μὲ τὰ κυρτὰ καρᾶδια,
 μαζί μὲ τὸν ἀτρόμητ' Ὀδυσσεά τὸ μυριογνώστη
 τραβᾶνε νὰ μαλάξουνε τὸν ὠργισμένο Ἀτρεΐδη.
 Μὰ ἐγὼ τὰ πλοῖα συνάζοντας, πού μ' ἀκλουθοῦσαν, φεύγω, 165
 γιὰτ' ἤξερα ποιῆς ὁ θεὸς ἐτοίμαζε λαχτάρεις·
 καὶ φεύγει ὁ πολεμόχαρος Τυδείδης κ' οἱ δικοὶ του,
 κι ἄργά ὁ ξανθὸς Μενέλαος κινάει καὶ μᾶς προφταίνει
 στὴ Λέσβο, πού λογιάζαμε τὸ μακρινὸ ταξίδι·
 ἀπάνω νᾶρμενίσουμεν ἀπὸ τῆς Χίου τοὺς κάβους, 170
 καὶ νὰ πλωρίσουμε ἀνοιχτὰ μὲ τὰ Ψαρά ζερβά μας,
 ἢ κάτου, πλάι στὸ Μίμαντα τὸν ἀνεμοδαρμένο ;
 Κι ἀπ' τὸ θεὸ ζητούσαμε σημεῖο κ' ἐκεῖνος δείχνει,
 προστάζοντας τὸ πέλαγο γραμμὴ κατὰ τὴν Εὐβοία
 νὰ κόψουμε, ἀπ' τὴ μάνητα γοργὰ γιὰ νὰ σωθοῦμε. 175
 Πρῶμο βουερὸ σηκώθηκε τὸ ἀγέρι καὶ τὰ πλοῖα
 γοργὰ ἄρμενίσαν στῶν ψαριῶν τοὺς δρόμους· καὶ τὸ βράδυ
 στὴ Γεραιστὸ ποδίζουμε καὶ μηριά ταύρων καίμε
 στὸν Ποσειδῶνα, πού τρανὰ ἔμετρήσαμε πελάγη.
 Κ' ἦταν ἡμέρα τέταρτη, πού τὰ καρᾶδια στὸ Ἄργος 180
 τοῦ Διομήδη οἱ σύντροφοι τοῦ πρώτου καθαλλάρη
 τὰ στησαν· κ' ἐγὼ ἄρμενίζα στὴν Πύλο πάντα πρῦμα,
 δίχως νὰ σούση ὁ ἄνεμος πού ὁ θεὸς τὸν εἶχε στείλει.
 Ἔτσι ἦρθα, γιέ μου, ἀνήξερως, καὶ μήτε ποιοὶ γλυτώσαν
 γνωρίζω ἀπὸ τοὺς Ἀχαιοὺς, μήτε καὶ ποιοὶ χαθῆχαν. 185
 Ἄλλ' ὅσα στὸ παλάτι μου τυχαίνει νᾶχω ἀκούσει,
 δίκιο νὰ μάθης τα καὶ σὺ καὶ δὲ θὰ σοῦ τὰ κρύψω.
 Οἱ Μυρμιδόνες, ἦρθαν, λέν, καλὰ οἱ κονταρομάχοι
 μὲ τοῦ τρανόψυχου Ἀχιλλέα τὸ παινεμένο τέκνο,
 καλὰ καὶ τὸ λαμπρὸ παιδί τοῦ Ποῖα, ὁ Φιλοκτήτης· 190
 κι ὁ Ἰδομενέας ξανάφερε στὴν Κρήτη ὅσους γλυτώσαν
 τὸν πόλεμο· τὸ πέλαγο δὲν τοῦφαγε κανέναν.
 Γιὰ τὸν Ἀτρεΐδη, ἂν κ' εἴσαστε μακριά, τάχετε ἀκούσει,
 πῶς ἦρθε καὶ πῶς ὁ Αἰγισθος τοῦσκαψε μαῦρο λάκκο,
 ἀλλὰ κι αὐτὸς σπαραχτικὰ τὰ πλέρωσε ὄλα τώρα. 195
 Χαρά στον πού πευαίνοντας ἀφήνει παλληκάρι·

γιατί ἔτσι ἐξεδικήθηκε τὸ δολερὸ κακοῦργο, γ
τὸν Αἴγισθο, ποῦ τοῦ ἔσφαξε τὸν ἄξιο του πατέρα.
Καὶ σύ, φίλε, ποῦ τόσο πιά τρανὸ κι ὠραῖο σέ βλέπω,
νᾶσαι ἀντρειωμένος, γιὰ νὰ ποῦν καλὸ καὶ σοῦ τάγγονια. 200

Κι ὁ γνωστικὸς Τηλέμαχος ἀπόκριση τοῦ δίνει·
Νέστορα τοῦ Νηλέα παιδί, τῶν Ἀχαιῶν καμάρι,
αὐτὸς καλὰ ἐκδικήθηκε καὶ οἱ Ἀχαιοὶ θὰ ὑμνοῦνε,
ὧς τίς μελλοῦμενες γενιές, τὴν ἄσβυστή του δόξα.
Ἄχ, τόση δύναμη οἱ θεοὶ νὰ δίνουν καὶ σέ μένα, 205
τὴν ἀδικία νὰ ἐκδικηθῶ τῆ μαύρη τῶν μνηστήρων,
ποῦ βρίζουν καὶ καταφρονοῦν, καὶ τὸ χαμὸ μου πλέκουν!
Ἄλλὰ οἱ θεοὶ δὲ μὐγραψαν ἐμένα τέτοια τύχη,
καὶ τοῦ πατέρα μου κ' ἐμέ, κι ἀνάγκη νὰ ὑπομείνω.

Τότε τοῦ λέγει ὁ Νέστορας, ὁ Γερανίδς ἱππότης· 210
Φίλε μου, σὰ μοῦ θύμισες αὐτὰ κ' ἔκανες λόγο, —
λένε πῶς γιὰ τὴ μάννα σου πολλοὶ μνηστήρες μένουν
μὲς στὸ παλάτι κι ἄνομα βουλευόνται ἀθελά σου, —
πές μου, τὸ θεὸς μονάρχος σου καὶ καρτερᾶς, ἦ μήπως
στὴν πολιτεία σ' ὀχτρεύονται, φωνὴ θεοῦ ἀγροικώντας; 215
Ποῖδς ξέρει ἂν τάχα τᾶδικο δὲ θάρθη νὰ χτυπήσῃ
μόνος μιὰ μέρα, ἦ μ' ὄλους του τοὺς Ἀχαιοὺς ἀντάμα;
Γιατὶ ἂν θελήσῃ ἡ Ἀθηνᾶ νὰ σ' ἀγαπήσῃ τόσο,
ὅσο ἄλλοτε νοιαζότανε τὸν ξακουστὸ Ὀδυσσεά,
στῶν Τρώων τὴ χώρα, ποῦ πολλὰ μᾶς πότισε φαρμάκια, — 220
θεοὺς δὲν εἶδα φανερά νὰ δείχνουν τόση ἀγάπη,
ὅσο ἡ Παλλάδα φανερά παράστεκεν ἐκείνον, —
ἂν τόσην ἤθελε γιὰ σέ νὰ νοιώσῃ ἀγάπη κ' ἔγνοια,
ἄχ, πόσοι τότες ἀπ' αὐτοὺς τὸ γάμο θ' ἀστοχοῦσαν!

Κι ὁ γνωστικὸς Τηλέμαχος ἀπόκριση τοῦ δίνει· 225
Ἦ γέροντα, δὲν τὸ θαρρῶ νὰ γένη ὁ λόγος ποῦ εἶπες·
πολὺ μεγάλο αὐτὸ ποῦ λές· μὲ πιάνει θάμπος. Ὅχι,
δὲν ἔχω ἐλπίδα νὰ γενῆ, μήτε οἱ θεοὶ ἂν τὸ θέλαν.

Κ' ἡ φλογομάτα ἡ Ἀθηνᾶ τοῦ ἀπάντησε καὶ τοῦ εἶπε·
Τηλέμαχε, ποῖδς σοῦ ἔφυγε μὲς ἀπ' τὰ δόντια λόγος! 230
εὐκολ' ἂν θέλῃ ὁ θεὸς μπορεῖ κι ἀπὸ μακριὰ νὰ σώσῃ.
Κάλλιο μου τὸ ἔχω βάσανα καὶ πίκρες νὰ τραβοῦσα,
ὧς νᾶρθω σπίτι καὶ νὰ ἰδῶ τοῦ γυρισμοῦ τὴ μέρα,
παρὰ γυρνώντας νὰ χαθῶ στὸ σπίτι μου, ὡς ἐχάθη

ὁ Ἀτρείδης στῆς γυναίκα του τὰ βρόχια καὶ τοῦ Αἰγίσθου. γ 235
 Μὰ ἄλους ἢ γῆ θὲ νὰ μᾶς φάη· μηδὲ οἱ θεοὶ μποροῦνε
 κι ἀγαπημένον ἄνθρωπο νὰ σώσουνε, σὰν ἔρθῃ
 νὰ τὸν ἀδράξῃ τοῦ πικροῦ θανάτου ἢ μαύρη μοῖρα.

Κι ὁ γνωστικός Τηλέμαχος ἀπόκριση τῆς δίνει·

Μέντορ, ὡς μὴν τὰ λέμε πιά, καὶ σκίζεται ἡ καρδιά μας· 240
 ἐκεῖνος τώρα ἐχάθηκε καὶ γυρισμὸ δὲν ἔχει·

τὸ θάνατο οἱ ἀθάνατοι τοῦ γράψαν μαύρη μοῖρα.

Μὰ τώρα ἐγὼ τὸ Νέστορα κάτι ἄλλο θὰ ρωτήσω,
 ἀφοῦ κανεὶς ὡσὰν αὐτὸς δὲν κρίνει, οὐδ' ἔχει γνώση· 245
 γιατί, ὅπως λέν, σὲ τρεῖς γενιές βασίλειψεν ἀνθρώπων,

Νέστορα τοῦ Νηλέα παιδί, σὺ πές μας τὴν ἀλήθεια·

πῶς πέθαν' ὁ Ἀγαμέμνωνας ὁ μέγας βασιλέας;
 καὶ ποῦ ἦταν ὁ Μενέλαος; καὶ ποῖο χαμὸ ἐσοφίστη 250
 ὁ δολοπλέχτης Αἰγίσθος, ποῖο ἀντρεῖο του νὰ σκοτώσῃ;

Ἢ μὴ δὲν ἦταν στ' ἀχαϊκὸ τ' Ἄργος, ἀλλ' ἴσως σ' ἄλλη
 πλανιόταν γῆ, καὶ πῆρε αὐτὸς τὴν τόλμη νὰ τὸν σφάξῃ;

Τότε τοῦ λέγει ὁ Νέστορας, ὁ Γεραιῶδες ἱππότης·

Ἄκου παιδί μου, θὰ σοῦ πῶ νὰ μάθῃς τὴν ἀλήθεια· 255
 Τί θὰ γινότανε, θαρρῶ καὶ σὲ τὸ βάνει ὁ νοῦς σου,

ἂν ὁ ξανθὸς Μενέλαος, γυρνώντας ἀπ' τὴν Τροία,

πετύχαινε τὸν Αἰγίσθο ζωντανὸ στὸ παλάτι·

δὲ θὲ νὰ τόνε σκέπαζε νεκρὸν τῆς γῆς τὸ χῶμα,
 μόνε στὸν κάμπο τὰ σκυλιὰ καὶ τὰ ὄρνια θὰ τὸν σκίζαν,
 μακριὰ ἀπ' τὴν πόλη κι οὔτε μιὰ τῆς Ἀχαΐας γυναίκα 260
 θὰ τὸν θρηνοῦσε, τί βαρὺ τὸ κρίμα ποῦχε κάνει.

Ἐμεῖς ἐκεῖ σωριάσαμε τὰ κατορθώματά μας,

κι αὐτὸς ἀτάραχος βαθιὰ στὸ ἀλογοτρόφο τ' Ἄργος,

μὲ μύρια λόγια πλάνευε τοῦ Ἀτρείδῃ τῆ γυναίκα.

Μὰ στὴν ἀρχὴ δὲν ἔστεργε στὴν ἀπρεπῆ τὴν πράξη 265
 ἢ Κλυταιμνήστρα ἢ θεϊκιά, γιατί καλὴ ἔχε γνώμη·

κ' εἶχε καὶ τὸν τραγουδιστὴ, ποῦ γιὰ τὴν Τροία κινώντας

ὁ Ἀτρείδης τοῦ παράγγειλε, καλὰ νὰ τὴν προσέχη.

Μὰ ὅταν ἡ μοῖρα τῶν θεῶν τὴν ἔδεσε κ' ἐδέχτη,

ἔπηγε τὸν τραγουδιστὴ σ' ἐρημονῆσι ἐκεῖνος 270
 καὶ τὸν παράτησε, θροφή γιὰ τὰ ὄρνια καὶ ξεσκλίδι,

καὶ πρόθυμος τὴν πρόθυμη στὸ σπιτικό του ἐπῆρε.
 Πολλὰ μῆριά στοὺς ἱεροὺς βωμοὺς ἔκαψε τότε,
 πολλὰ στολίδια κρέμασε, κεντήματα, χρυσάφια,
 γιὰ τὸ τρανὸ κατόρθωμα, ποὺ μήτε τῷχε ἐλπίσει. 275

Ἐμεῖς μαζί ἀρμενίζαμε γυρνώντας ἀπ' τὴν Τροία,
 τοῦ Ἀτρέα ὁ γιὸς κι ἐγώ, καλοὶ κι ἀγαπημένοι φίλοι.
 Μὰ μπρὸς στὸ Σούνιο τὸ ἱερὸ στῶν Ἀθηναίων τὴν ἄκρη,
 μὲ τάπαλὰ τὰ βέλη του ὁ Ἀπόλλωνας ὁ Φοῖβος
 ὄρμαίει καὶ τοῦ Μενέλαου χτυπάει τὸν κυβερνήτη, 280
 καθὼς τοῦ πλοίου ποὺ ἀρμενίζε κρατοῦσε τὸ τιμόνι,
 τὸ Φρόντη, γιὸ τοῦ Ὀνήτορα, ποὺ ταῖρι του δὲν εἶχε
 στὸν κόσμον πλοῖο νὰ κυβερνάη, ὅταν μανιάζῃ ἢ μπόρα.
 Καὶ τότε ἐκεῖνος ἔκοψε τὸ βιαστικό του δρόμο,
 νὰ θάψῃ ἐκεῖ τὸ σύντροφο, νεκρὸ νὰ τὸν τιμήσῃ. 285

Ἄλλ' ὅταν ξανακίνησε στὰ πέλαγα τὰ μαῦρα
 μὲ τὰ καράβια τὰ γοργὰ καὶ φτάσαν τοῦ Μαλέα
 τ' ὀρθόστητο βουνό, φριχτὸ τοὺς ἔγραψε ταξίδι
 Ὁ Δίας ὁ βροντερός· βοερὲς πνοὲς ἀνέμων στέλνει
 καὶ θεριεμένα κύματα, σὰν τὰ βουνὰ πελώρια. 290

Καὶ χώρισε τὰ πλοῖα σὲ δύο, κι ἄλλα ἔρριξε στὴν Κρήτη,
 ποὺ κατοικοῦν οἱ Κύδωνες στὰ ρεῖθρα τοῦ Ἰαρδάνου—
 Ἐκεῖ ὀρθοκρέμαστος, γυμνός, στὸ γυαλὸ στέκει βράχος,
 στάνταριασμένα πέλαγα, στῆς Γόρτυνος τὴν ἄκρη,
 κι ὅταν νοτιάς σι' ἀκρόβραχο τὸ μέγα κύμα σπρώχνει, 295
 πρὸς τὴ Φαιστό, πέτρα μικρὴ κρατᾷ τὸ μέγα κύμα'—
 Αὐτοῦ λοιπὸν ἐφτάσανε καὶ μετὰ βιάς γλυτώσαν
 οἱ ναῦτες, μὰ τὰ κύματα στίς ξέρες ἐσυντρίψαν
 τὰ πλοῖα. Καὶ τᾶλλα πέντε τοὺς μαυρόπλωρα καράβια
 στὴν Αἴγυπτο τᾶπόρριξε ὁ ἀγέρας κ' ἡ φουρτούνα. 300

Κ' ἐκεῖ ποὺ αὐτὸς μαζεύοντας βιὸς καὶ πολὺ χρυσάφι,
 μὲ τὰ καράβια ἐγύριζε σ' ἀλλόγλωσσους ἀνθρώπους,
 τὸ μαῦρο κρῖμα ὁ Αἴγισθος στὴ χώρα του τελοῦσε.
 Καὶ τὸν Ἀτρεΐδῃ ὡς σκότωσε κ' ὑπόταξε τὸν κόσμον,
 χρόνους ἐφτὰ βασίλεψε στίς πάμπλουτες Μυκῆνες. 305

Μ' ἀπάνω στοὺς ὀχτῶ, κακὸ τὸν ἡῦρε, τ' ἦρθ' ὁ Ὀρέστης
 ἀπ' τὴν Ἀθήνα κ' ἔσφαξε τὸν ἄγριο πατροφόνο,
 τὸ δολερὸ τὸν Αἴγισθο, τὸ φονιά τοῦ γονιοῦ του.

Κ' ἔδωσε τότε νεκρικό τραπέζι στοὺς Ἀργεῖους,
καὶ γιὰ τὸν ἄναντρο Αἴγισθο καὶ γιὰ τὴ μαύρη μάννα.
Τὴν ἴδια κι ὁ βροντόφωνος Μενέλαος ἤρθε μέρα,
μὲ πλοῦτη δσα μπορούσανε τὰ πλοῖα του νὰ βαστάξουν.

Υ
310

Καὶ σύ, παιδί μου, μὴ γυρνᾶς μακριὰ ἀπὸ τοὺς δικούς σου,
καὶ βίος καὶ σπίτι ἀφήνοντας σὲ τόσο ἀχρεῖους ἀνθρώπους,
μὴ λάχῃ καὶ τὰ μοιραστοῦν κι ὅλο τὸ βίος σου φᾶνε
καὶ μένει τὸ ταξίδι σου κόπος γιὰ σὲ χαμένος.

315

Ἐγὼ δμως στὸ Μενέλαο νὰ πᾶς θὰ σ' ὀρμηνέψω,
ποὺ νιοφερμένος ἔφτασεν ἀπὸ ἴναν ξένον κόσμο,
ἀπ' ὅπου ἐλπίδα γυρισμοῦ δὲν ἔχει στὴν καρδιά του
κανεῖς, μιὰ καὶ τὸν ἔρριξε μακριὰ ἢ ἀνεμοζάλη,
στὸ πέλαγο τὸ ἀπέραντο, ποὺ μὲς στὸν ἴδιο χρόνο
μηδὲ πουλιά δὲν τὸ γυρνοῦν, τόσο εἶναι μέγῃ κι ἄγριο!
Σύρε μὲ τοὺς συντρόφους σου καὶ μὲ τὸ πλοῖο σου τώρα
ἢ πάλι ἂν θῆς ἀπ' τὴ στεριά, νὰ κι ἄλογα κι ἀμάξι,
καὶ νὰ κι οἱ γιοί μου, συνοδιά θὲ νᾶρθουν νὰ σὲ πᾶνε
στὴν ἄγια Λακεδαίμονα, ποὺ εἶναι ὁ ξανθὸς Μενέλαος.
Καὶ θερμοπαράκαλεσ' τον καθάρια νὰ μιλήσῃ·
φέματτα δὲ θὰ εἶπῃ ποτέ, γιὰτ' εἶναι μυαλωμένος.

320

325

Μιλοῦσε κι ὁ ἥλιος ἔδωσε καὶ τὸ σκοτάδι ἀπλώθη.
Καὶ λέει τοὺς τότε ἢ Ἀθηναῖ, ἢ θεὰ ἢ ἀστραπομάτα·
Γέροντα, ἀλήθεια ταιριαστὰ τὸ κάθε τι μᾶς εἶπες.

330

Μὰ ἔλα, τίς γλώσσες κόψετε καὶ τὸ κρασί νερῶστε,
στὸν Ποσειδῶνα, στοὺς θεοὺς τοὺς ἄλλους νὰ εὐχηθοῦμε,
κι ἄς στοχαστοῦμε τότε πιά τὸν ὕπνο, ποὺ ὦρα του εἶναι·
τὸ φῶς στὸ δῦσμα χάνεται, καὶ δὲν ταιριάζει τόσο
ν' ἀργοποροῦμε σὲ θεῶν τραπέζι, μόν' ἄς πᾶμε.

335

Ἔτσι εἶπε ἢ κόρη τοῦ Διὸς κι ὁ λόγος της ἀκούστη.
Τότε νερὸ τοὺς ἔχυσαν οἱ κήρυκες στὰ χέρια,
τὰ παλληκάρια ξέχειλα γιομίσαν τὰ κροντήρια,
καὶ στὰ ποτήρια ὀλόγυρα γιὰ τὴ σπονδὴ κερνάνε·
τίς γλώσσες ρίξαν στὴ φωτιά, σηκώθηκαν καὶ στάξαν.

340

Κ' ἔπειτα σὺν εὐχήθησαν κι ὅσο ποθοῦσαν ἤπιαν,
ἢ Ἀθηναῖ καὶ ὁ θεόμορφος Τηλέμαχος κινήσαν
ἀντάμα στὸ καράδι τοὺς τὸ γουδωτὸ νὰ πᾶνε.

Μὰ εὐθὺς μὲ λόγια ὁ Νέστορας τοὺς κράτησε μὴ φύγουν·

345

Ὁ Δίας καὶ οἱ ἄλλοι ἀθάνατοι νὰ μὴ μοῦ τὸ χρωστάνε, γ
 ἐσεῖς νὰ φύγετε ἀπὸ μέ, νὰ πᾶτε στὸ καράβι,
 σὰ νᾶμουν ἕνας πάμπτωχος κι ἀπ' ὅλα στερεμένους,
 ποῦ νὰ μὴν ἔχη σπίτι του στρωσίδια καὶ φλοκάτες,
 γιὰ νὰ κοιμᾶται μαλακὰ κ' οἱ ξένοι του κι ἀτός του· 350
 μὰ ἐγὼ ἔχω πλήθος ὄμορφα στρωσίδια καὶ φλοκάτες.
 Κι οὐδὲ μπορεῖ ὁ καλὸς ὁ γιὸς τοῦ ξακουστοῦ Ὀδυσσεᾶ
 στοῦ καραβιοῦ τὴν κουπαστὴ νὰ γύρη νὰ πλαγιάσῃ,
 ὅσο ἐγὼ ζῶ κι ὅσο θὰ ζοῦν ἀκόμα τὰ παιδιὰ μου,
 τοὺς ξένους νὰ φιλοξενοῦν, σὰ σπίτια μου σὰν ἔρθουν. 355

Κ' ἡ φλογομάτα ἡ Ἀθηναῖα τοῦ ξιναλέγει τότε·
 Φίλε μου γέροντα, καλὰ τὸ λές, καὶ σένα πρέπει
 ν' ἀκούσῃ κι ὁ Τηλέμαχος, γιὰτὶ ἔτσι κάλλιο θάνατι.
 Τώρα λοιπὸν μαζί σου αὐτὸς θάρθῃ, γιὰ νὰ πλαγιάσῃ
 στὸ σπίτι σου, καὶ γὼ θὰ πάω στὸ μελανὸ καράβι, 360
 θάρρος σὰ παλληκάρια μας κι ὀρμήνια νὰ τοὺς δώσω·
 ἀπ' ὅλους γεροντότερος ἐγὼ μονάχος εἶμαι,
 οἱ ἄλλοι ἀπ' ἀγάπη ἀκολουθοῦν κ' εἶν' ὅλοι ἀκόμα νέοι,
 τοῦ μεγαλόψυχου ἔχουνε Τηλέμαχου τὰ χρόνια.
 Ἐκεῖ, κοντὰ στὸ γουδωτὸ καράβι θὰ πλαγιάσω, 365
 κι αὐγὴν αὐγὴ στοὺς Καύκωνες θὰ σύρω τοὺς γενναίους,
 ὅπου ἕνα χρέος μοῦ ὀφείλουνε, καὶ χρέος οὐδὲ καινούργιο,
 οὐδὲ μικρό· κι αὐτὸν ἐσύ, μιὰ καὶ στὸ σπίτι σου ἦρθε,
 στείλ' τον μὲ κᾶνα ἀμάξι σου καὶ μ' ἕνα γιό· καὶ δὸς του
 τὰ πιὸ ἐλαφρά, τὰ πιὸ γοργά, τὰ πιὸ γερά σου τάτια. 370

Αὐτὰ σὰν εἶπε ἡ Ἀθηναῖα, θαλασσαητὸς ἐγένῃ
 κ' ἐπέταξε κι ὅσοι εἶδανε θαμπώθηκε τὸ φῶς τους.
 Ἐσχάτισε κι ὁ γέροντας, ποῦ μὲ τὰ μάτια του εἶδε,
 καὶ τοῦ Τηλέμαχου ἔπιασε τὸ χέρι καὶ τοῦ κρένει· 375
 Φίλε μου, ἐσύ μηδὲ κακὸς μηδ' ἀναντρος θὰ γίνῃς,
 ποῦ τόσο νέος καὶ σ' ὀδηγοῦν θεοὶ σὰ βήματά σου.
 Ἀπ' τοῦ Ὀλυμποῦ τοὺς ἄρχοντες ἄλλος αὐτὸς δὲν εἶναι,
 μον' εἶναι ἡ Τριτογένεια τοῦ Δία ἡ σεπτὴ κόρη,
 ποῦ ἐτίμα τὸν πατέρα σου μὲς σ' ὅλους τοὺς Ἀργεῖους.
 Δέσποινα, ἐλέησε, δόσε μου τιμὴ καὶ δόξα νᾶχω, 380
 ἐγὼ καὶ τὰ παιδάκια μου καὶ τὸ σεμνὸ μου ταῖρι.
 κ' ἐγὼ μιὰ πλατυμέτωπη δαμάλα νὰ σοῦ σφάξω,

χρονιαρίκη κι ἀμέρωτη, πού σέ ζυγὸ δὲν μπήκε,
 νὰ σφάξω τὴν χρυσώνοντα τὰ κέρατά της γύρω.

Εἶπε καὶ τὴν παράκληση τοῦ εἰσάκουσε ἡ Παλλὰδα.

Καὶ τότε ὁ γέρο-Νέστορας πρῶτος κινάει καὶ πίσω
 γιοὶ καὶ γαμπροὶ τοῦ ἀκολουθοῦν γιὰ τῶμορφο παλάτι.
 Καὶ στὸ λαμπρὸ σὰν ἔφτασαν τοῦ βασιλιᾶ παλάτι,
 σὲ θρόνους καὶ καθίσματα καθῆσαν στὴν ἀράδα·
 κι ὁ γέρος γι' αὐτοὺς ποῦρθανε συγκέρασε κροντήρι
 ἀπὸ ἔντεκα χρονῶν κρασί γλυκόπιστο, πού τότε
 πρωτάνοιξε ἡ κελάρισα καὶ τοῦλυσε τὴ σκέπη.
 Τέτοιο συγκέρασε κρασί καὶ στάζοντάς το εὐχῆθη
 μεγάλη εὐχὴ στὴν Ἀθηνᾶ, τοῦ Αἰγίοχου Δία τὴν κόρη.
 Καὶ σὰν ἐστάξαν κ' ἤπιανε, ὅσο ἡ καρδιὰ ποθοῦσε,
 στὰ σπίτια τους ἐκίνησαν καθ' ἕνας νὰ πλαγιάσῃ
 καὶ τὸν Τηλέμαχο, τὸ γιὸ τοῦ θεϊκοῦ Ὀδυσσεά,
 ὁ γέρο-Νέστορας αὐτοῦ τὸν ἔβαλε νὰ γύρω,
 στὴ βουερὴ τὴν αἴθουσα, σὲ σκαλιστὸ κρεββάτι,
 καὶ πλάι του τὸν Πεισίστρατο, τὸν ἄξιο πολεμάρχο,
 πού ἦταν ὁ μόνος ἀπ' τοὺς γιούς του ἀκόμα παλληκάρι.
 Κι αὐτὸς ἐπλάγιασε βαθιὰ μὲς στὰψηλὸ τὸ σπίτι,
 ποῦχε ἡ κυρὰ ἢ γυναῖκα του στρωμένο τὸ κρεββάτι.

Ἐφάνη ἡ ροδοδάχτυλη νυχτοφερμένη αὐγούλα,
 κ' εὐθὺς ὁ γέρο-Νέστορας σηκώθη ἀπὸ τὴν κλίνη
 καὶ βγήκε στὰ πελεκητὰ λιθάρια νὰ καθήσῃ,
 πού ἦταν ἀπόξω ἀπ' τὶς ψηλὲς τὶς θύρες, κι ἀλειμμένα
 λαμποκοποῦσαν κάτασπρα· σ' ἐκεῖνα ἐκεῖ καθόταν
 πρὶν ὁ Νηλέας, πού ἰσόβαρη μὲ τοῦ θεοῦ εἶχε γνώση·
 μ' αὐτὸς, στὴ μοῖρα σκύδοντα, στὸν ἄδη εἶχε κατέβη,
 καὶ τότε ὁ Νέστορας ἐκεῖ, τῶν Ἀχαιῶν ταμπούρι,
 καθόταν μὲ τὸ σκῆπτρο του· κι ἀπὸ τὰ σπίτια ἐρχόνταν
 γύρω του οἱ γιοὶ νὰ συναχτοῦν ὁ Στράτης κι ὁ Περσέας,
 ὁ Ἐχέφρονας καὶ ὁ Ἄρητος κι ὁ ἰσόθεος Θρασυμήδης
 κι ὁ ἥρωας ὁ Πεισίστρατος, ἔκτος ἐκεῖνος ἦρθε.
 Φέραν καὶ τὸν Τηλέμαχο μαζί τους νὰ καθήσῃ.
 καὶ τότε λέγει ὁ Νέστορας, ὁ Γερανιὸς ἱππότης·

Κάν'τε, παιδιὰ μου ἀγαπητά, γοργὰ τὸ θέλημά μου,
 Τὴν Ἀθηνᾶ ἀπὸ τοὺς θεοὺς νὰ ἐξιλεώσω πρώτη,

- πού μούρθην δλοφάνερη στοῦ θεοῦ τὸ πλοῦσιο δεῖπνο. γ 420
 Ἕνας νὰ πάη γοργά-γοργά στὸν κάμπο γιὰ τὸ βόδι,
 νὰ τὸ κεντρίσῃ εὐθύς ἐδῶ κανέναν βοῖδολάτης·
 Ἕνας στὸ μαυροκάρabo νὰ πάη τοῦ Τηλεμάχου,
 νὰ φέρῃ τοὺς συντρόφους του καὶ μόνο δυὸ ν' ἀφήσῃ·
 Ἕνας ἄς κράξῃ νάρθη ἐδῶ τὸ χρυσοχὸ Λαέρκη, 425
 τοῦ δαμαλιοῦ τὰ κέρατα τριγύρω νὰ χρυσώσῃ·
 κ' οἱ ἄλλοι νὰ μείνετε ὅλοι αὐτοῦ, καὶ πέστε στὶς γυναῖκες
 τραπέζι νὰ ἐτοιμάσουνε μὲς στὸ λαμπρὸ παλάτι
 κ' ἐδῶ νὰ φέρουνε σαμνιά, ξύλα, νερὸ καθάριο.
 Εἶπε· καὶ κεινοὶ ἐτρέξαν· Κ' ἔφτασε τὸ δαμάλι 430
 ἀπὸ τὸν κάμπο, κ' ἔφτασαν ἀπ' τὸ γοργὸ καράβι
 τοῦ Τηλεμάχου οἱ σύντροφοι κ' ἔφτασε κι ὁ χαλκέας,
 μὲ τάργαλεια στὰ χέρια του, τὰ σύνεργα τῆς τέχνης,
 τὴν καλοκάμωτη μασιά, τ' ἀμόνι, τὸ σφυρί του,
 πού τὸ χρυσάφι ἐδούλευε μ' αὐτά· καὶ νά, ζυγώνει 435
 καὶ ἡ Ἄθηνᾶ τὴν ἱερὴ θυσία νὰ καμαρώσῃ.
 Καὶ τότε εὐθύς ὁ Νέστορας ὁ γεροκαβαλλάρης
 χρυσάφι φέρνει του· κι αὐτὸς τὰ κέρατα χρυσώνει
 μὲ τέχνη, στὸ ἔργο τὸ λαμπρὸ ἢ θεὰ ν' ἀναγαλλιᾷσῃ.
 Τραβοῦν τὸ ζῷ ἀπ' τὰ κέρατα ὁ Ἐχέφρονας κι ὁ Στράτης· 440
 καὶ φέρνει ὁ Ἄρητος νερὸ σ' ἀνθόπλουμο λεβέτι
 καὶ στ' ἄλλο χέρι του κρατᾷ σὲ κἀνιστρο κριθάρι,
 καὶ δίπλα ὁ πολεμόχαρος προσμένει Θρασυμήδης,
 μ' ἓνα πελέκι κοφτερὸ τὸ βόδι νὰ χτυπήσῃ,
 καὶ σκάφην ὁ Περσέας βαστάει· κι ὁ Νέστορας ἀρχίζει 445
 πολλὰς εὐχές, καὶ μὲ νερὸ τὸ ραίνει καὶ κριθάρι
 καὶ μέσα στὴ φωτιά πετάει τοῦ κεφαλιοῦ του τρίχες.
 Καὶ σὰν ἐπροσευχήθησαν καὶ σκόρπισαν κριθάρι,
 εὐθύς ὁ γιὸς τοῦ Νέστορα, ὁ ἄξιος ὁ Θρασυμήδης
 ζυγώνει καὶ τοῦ δίνει μιά, καὶ τὸ τσεκούρι κόφτει 450
 τὰ σβερκονεῦρα· παραλυεὶ τὸ βόδι κι ἀλαλάζουν
 κόρες, νυφάδες κ' ἡ σεμνὴ τοῦ Νέστορα γυναῖκα,
 ἡ Εὐρυδίχη, τοῦ Κλυμέν' ἡ πρωτοθυγατέρα.
 Ὅτε ἀπ' τὴν πλατύδρομη τὴ γῆ τὸ ἀνασηκῶσαν,
 καὶ τῶσφαξε ὁ Πεισίστρατος, τὸ πρῶτο παλληκάρι. 455
 Ἐχύθη τὸ αἷμα μελανὸ κι οἱ ἄρμοι τοῦ ζώου λυθῆκαν·

ἔπειτα εὐθὺς τὸ ἀνοίγουνε καὶ τὰ μηριὰ τοῦ κόβουν,
κατὰ τὴν τάξη, καὶ διπλὰ μὲ σκέπη τὰ τυλίγουν
τὰ συγυροῦνε μὲ λογιῆς ψαχνά, καὶ τότε ὁ γέρος
σὲ σκίζεις τὰ καίει μὲ κρασί φλογατο ραίνοντάς τα,
καὶ δίπλα του ἔστεκαν οἱ νιοὶ πεντόσουβλα κρατώντας.
Καὶ σὰν ἐκάηκαν τὰ μηριὰ κ' ἐγεύτηκαν τὰ σπλάχνα,
λιανίσαν τὰλλα κρέατα, στίς σοῦβλες τὰ περάσαν.
καὶ τὰψηναν βαστάζοντας τίς ἀκρομύτες σοῦβλες.

Καὶ τὸν Τηλέμαχο ἔλουσεν ὡς τόσο ἡ Πολυκάστη,
τοῦ γερο-Νέστορα ἡ στερνὴ κι ὁμορφοθυγατέρα.
Τὸν ἔλουσε τὸν ἄλειψε μὲ μυρωμένο λάδι,
καὶ τὸ χιτῶνα τοῦθαλε καὶ τῶριο πανωφόρι,
καὶ σὰν ἐβγήκε ἀπ' τὸ λουτρό, θεὸ τόνε θαρροῦσε·
καὶ πῆγε πλαῖι στὸ βασιλιά τὸ Νέστορα νὰ κάτοη.
Καὶ σὰν ἐψῆσαν τὰ ψαχνά κι ἀπ' τὴ φωτιά τὰ βγάλαν,
καθῆσαν καὶ συνέτριψαν, καὶ προκομμένα ἀγόρια,
σὲ κρασοπότρηρα κρασί προσέχαν νὰ κερνᾶνε.

Καὶ σὰν ἐσβύσαν τοῦ ποιοῦ καὶ τοῦ φαγιοῦ τὸν πόθο,
τότε τοὺς λέγει ὁ Νέστορας, ὁ Γερανίδς ἱππότης·

Παιδιά μου σύρτε ζέψετε στὸ ἀμάξι ὠριότριχ' ἄτια
γιὰ τὸν Τηλέμαχο, γοργὰ-γοργὰ νὰ κόψουν δρόμο.

Τὸ λόγο δὲν ἀπόσσωσε καὶ κείνοι τὸν ἀκούσαν,
κ' εὐθὺς στὸ ἀμάξι ἐζέψανε τὰ γοργοπόδαρα ἄτια.
Φωμί, κρασί τοὺς ἔθαλε μιὰ τροφοδότρα κι ἄλλα
προσφάγια, πού οἱ θεογέννητοι τὰ τρᾶνε βασιλιάδες.
Κι ἀνέβηκε ὁ Τηλέμαχος μὲς στὸ πανώριο ἀμάξι
καὶ δίπλα του ὁ Πεισίστρατος, ὁ πρῶτος πολεμάρχος
ἐστάθη καὶ στὰ χέρια του τὰ χάλινάρια ἐπῆρε.

Τᾶτια χτυπάει νὰ τρέξουνε· καὶ πρόθυμα ἐπετάξαν
στὸν κάμπο, κι ἄφησαν γοργὰ τῆς Πύλου τ' ὄρθο κάστρο.

Ὅλημερίς τὰ δυὸ φαριὰ τραντάζαν τὸ ζυγὸ τους·
κι ὁ ἥλιος ἐβασίλειψε κι ἰσκιῶναν ἔλ' οἱ δρόμοι,
ὅταν ἐφτάσαν στὰ Φηρά, στοῦ Διοκλῆ τὸ σπίτι,
πού ἦτανε γυιὸς τοῦ Ὀρσίλοχου καὶ τ' Ἀλφειοῦ τὰγγόνι.
Κι αὐτὸς τοὺς φιλοξένησε τὴ νύχτα νὰ περάσουν.

Κι ὡς ἦρθε ἡ ροδοδάχτυλη νυχτοφερμένη αὐγούλα,
ζέβουνε τᾶτια καὶ πηδοῦν στὸ πλουμιστὸ τὰ ἀμάξι,

τῆ βουερῇ τὴν αἴθουσα περνοῦν καὶ τ' αὐλοπόρτι,
καὶ τὰ χτυποῦν νὰ τρέξουνε· καὶ πρόθυμα ἐπετάξαν.
Καὶ σὸ σπαρμένο φτάνοντας τὸν κάμπιο, τὸ ταξίδι
τελειώσανε· τόσο γοργὰ κόψανε δρόμο τάτια.

495

Κι ὁ ἥλιος ἐβξσίλεψε κι ἰσκιῶναν ὅλ' οἱ δρόμοι.

ΟΔΥΣΣΕΙΑΣ Δ

(Τὰ ἐν Λακεδαίμονι).

Φτάσαν στή Λακεδαίμονα μέ τὰ πολλὰ φαράγγια,
καί στό παλάτι ἐτράβηξαν τοῦ ἐνδόξου Μενελάου.
Τόν ἠύραν γάμους καί χαρὲς μέ τοὺς δικούς του νᾶχη
στό σπίτι, γιά τὸ γιόκα του καί τήν καλή του κόρη.
Αὐτήν προβίδχε στό γιό τοῦ ἀτρόμητου Ἀχιλλέα, 5
γιατί στήν Τροία ὑπόσχεση καί λόγο τοῦχε δώσει,
δική του νᾶναι, κ' ἔδωσαν οἱ θεοὶ νά γίνῃ ὁ γάμος.
Ἔτσι μέ ἀμάξια κι ἄλογα τήν ἔστελνε νά πάῃ
στήν ξακουστή τοῦ βασιλιᾶ τῶν Μυρμιδόνων χώρα.
Κι ἀπό τήν Σπάρτην ἔδινε τοῦ Ἀλέκτορα τήν κόρη 10
στό Μεγαπένθη, τὸ στερνό του γιό, ποῦχε ἀπὸ σκλάβα,
γιατ' οἱ θεοὶ δὲν ἔδωσαν γόνο ἄλλο στήν Ἑλένη,
ἀπ' τὸν καιρὸ ποῦ ἐγέννησε, χαριτωμένη κόρη,
τήν Ἑρμιόνη, ὀλόμορφη, σάν τὴ χρυσοῦ Ἀφροδίτη.
Ἐκεῖ λοιπὸν μέσ στό ἀψηλὸ παλάτι τὸ μεγάλο 15
γλεντοῦσαν φίλοι καί δικοὶ τοῦ ἐνδόξου Μενελάου
καί χαίρονταν· κ' ἓνας καλὸς τραγουδιστὴς βροῦσε
τὴ λύρα καί τραγοῦδαγε κι ἀνάμεσα στὸν κόσμον,
μέ τὸ σκοπὸ τοῦ τραγουδιοῦ, πηδοῦσαν δυὸ ἀκροβάτες.
Ὡστόσο μπρὸς στό πρόθυρον μέ τάτια τοὺς ἐκείνοι, 20
ὁ ἥρωας ὁ Τηλέμαχος κι ὁ λαμπρὸς Νεστοριδῆς,
σταθῆκαν· βγήκε κ' εἶδε τοὺς ὁ μέγας Ἐτιωνέας,
ὁ προκομμένος δουλευτὴς τοῦ ἐνδόξου Μενελάου,
καί κίνησε, τοῦ βασιλιᾶ νά πάῃ νά τὸ μηνύσῃ·
κοντὰ του ἐστάθη κ' εἶπε του μέ λόγια φτερωμένα· 25
Μενέλαε θεογέννητε, μάς ἦρθανε δυὸ ξένοι,
ποῦ μοιάζουν σάν ἀπ' τὴ γενιά τοῦ Δία τοῦ μεγάλου.

Γιὰ πές, ἦ νὰ ξεξέψουμε τὰ γοργὰ τᾶλογά τους, 8
 ἦ σ' ἄλλον νὰ τοὺς στείλουμε νὰ τοὺς φιλοξενήσῃ.

Καὶ τοῦ ξανθοῦ Μενέλαου τοῦ βαρυφάνῃ κ' εἶπε 30
 Ἐσὺ δὲν ἦσουν πρὶν κουτός, γιὰ τοῦ Βοηθοῦ, Ἐτιωνέα,
 πῶς τώρα σὰ μωρὸ παιδὶ μοῦ λές ἀνοησίες!
 Καὶ λίγοι μᾶς ἐφίλεψν ἐμᾶς τοὺς δυὸ στὰ ξένα,
 ὅσο πού ἐδῶ νὰ φτάσουμε; κ' εἴθε νὰ δώσῃ ὁ Δίας
 νὰ λείψουν τέτοιες συμφορὲς ξοπίσω. Μόνο λύσε 35
 τῶν ξένων τᾶτια κ' ἔπειτα φέρ' τοὺς νὰ γευματίσουν.

Εἶπε, κ' ἐκεῖνος χύθηκεν ὄξω ἀπ' τὴ σάλλα, κι ἄλλους 40
 κάλεσε δούλους πρόθυμους, νὰ τὸν ἀκολουθήσουν.
 Καὶ τᾶλογα ἔπὸ τὸ ζυγὸ ξεξέψαν τὰ ἄδρωμένα
 καὶ στὰ παχινὰ τὰ δέσανε τοῦ στάβλου, καὶ τοὺς δώσαν
 ἄσπρο κριθάρι ἀνάκατο μὲ βρίζα, καὶ τὰμάξι
 τὸ γύρανε στὰ δλόλαμπρα τὰ μπροστοτοίχια πάνω
 κ' ἐκεῖνους τοὺς ἐφέρανε στὸ θεῖκὸ παλάτι.

Καὶ σάστισαν ὡς εἶδανε τοῦ βσιλιᾶ τὸ σπίτι 45
 ὀλοῦθε μιὰ φεγγοβολή, σὰν ἥλιος, σὰν φεγγάρι,
 χυνόταν μὲς στ' ἀνάκτορα τοῦ ἐνδόξου Μενέλαου.
 Κι ἀφοῦ τὰ μάτια ἐχόρτασαν ὀλόγυρα νὰ βλέπουν,
 σ' ὁμορφοσκάλιστα λουτρά γιὰ νὰ λουστοῦν ἐμπήκαν.
 Κ' οἱ σκλάβες σὰν τοὺς ἔλουσαν καὶ μῦρα τοὺς ἀλείψαν, 50
 χιτώνια τοὺς ἐφόρεσαν καὶ φλοκωτὲς χλαμύδες,
 καὶ δίπλα στὸ Μενέλαο σὲ θρόνους ἐκαθίσταν.

Κ' ἡ βᾶγια χύνει τοὺς νερὸ μ' ὠριόχρυσο λαγῆνη,
 τὰ χέρια πάνω ἀπὸ ἀργυρῆ νὰ νίψουνε λεκάνῃ
 κ' ἔπειτα στρώνει δίπλα τοὺς γυαλιστερὸ τραπέζι. 55
 Κ' ἡ τροφιδότρα ἢ σεβαστὴ βᾶνει ψωμὶ μπροστά τους
 καὶ πλοῦσια ἀπλώνει φαγητά, ὅ,τι εἶχε καὶ δὲν εἶχε
 κι ἀπλάδες πῆρε ὁ μοιραστής καὶ κρέατα τοὺς ἐπήγε
 κάθε λογῆς κι ἀπίθωτε κοῦπες χρυσὲς κοντὰ τους.

Τότε ὁ ξανθὸς Μενέλαος νεύει καὶ προσκαλεῖ τους 60
 ἐμπρὸς λοιπόν, πάρτε ψωμὶ νὰ φᾶτε νὰ εὐφρανθῆτε
 καὶ σὰν καλοχορτάσετε τότε ρωτᾶμε ποιοὶ εἴστε.

Γιατὶ ἀπὸ γένος ταπεινὸ δὲν φαίνονται οἱ γονιοὶ σας,
 μ' ἀπὸ γενιὰ θεογέννητων κρατᾶνε βσιλιᾶδων
 σκηπτούχων τέτοιους. σὰν ἐσᾶς, κακοὶ δὲν τοὺς γεννᾶνε.

Εἶπε, καὶ μὲ τὰ χέρια του μιὰ νεφραμιὰ τοὺς δίνει 65

βοδιοῦ ψηγῆ, ποῦ γιὰ τιμὴ σ' αὐτὸν τὴν εἶχαν δώσει. 8

Κ' ἔκεινοι στὰ ἔτοιμα φαγιὰ τὰ χέρια τους ἀπλώναν.

Καὶ σὺν ἐσθύσαν τοῦ πιotoῦ, καὶ τοῦ φαγιοῦ τὸν πόθο, σκύβει ὁ Τηλέμαχος καὶ λέει στοῦ Νέστορα τὸ τέκνο, τὴν κεφαλὴν σιμώνοντας, νὰ μὴν ἀκούσουν οἱ ἄλλοι. 70

Γιὰ κοίτα, γιὲ τοῦ Νέστορα καὶ γκαρδιακὲ μου φίλε, κοίταξε στὴν ἀχόλαλη τὴ σάλλα πῶς ἀστράφτει χαλκός, ἀσῆμι, μάλαμα, φίλντισι, κεχριμπάρι! Ἔτσι θεὸς νᾶναι στοῦ Διὸς τοῦ Ὀλύμπιου τὰ παλάτια, ὅσ' ἀνιστόρητα εἶναι ἔδω· θαμπώθηκε τὸ φῶς μου. 75

Ἄλλ' ὁ ξανθὸς Μενέλαος τὸν ἄκουσε ποῦ τὸ εἶπε κ' εὐθὺς γυρνᾷ καὶ τοὺς λαλεῖ μὲ λόγια φτερωμένα:

Κανεῖς, παιδιὰ μου, ἀπ' τοὺς θνητοὺς τοῦ Δία δὲν παραβγαίνει, γιὰτ' εἶν' ἐκεῖνου ἀθάνατα καὶ βίος του καὶ παλάτια.

Μόνον ἄνθρωπος μπορεῖ μὲ μὲ νὰ μετρηθῆ, ναὶ κι ὄχι, 80

στὰ πλοῦτη. Ἄλλὰ παράδειρα πολὺ, πολλὰ ἔχω πάθη

μὲ τὰ καράβια, χρόνια ὄχτώ, νάρθῶ καὶ νὰ τὰ φέρω,

Κύπρο, Φοινίκη, κ' Αἴγυπτο κ' Αἰθιοπία γυρνώντας·

στοὺς Σιδονίους, στοὺς Ἐρεμβοὺς καὶ στῆς Λιθύας τὴ χώρα

ἐπήγα πέρα, ὅπου τάρνια μὲ κέρατα γεννιοῦνται, 85

καὶ τρεῖς φορὲς σὲ μιὰ χρονιά γεννᾶν' οἱ προβατίνες.

Γιαυτὸ καὶ μήτε βρασιλιᾶ μήτε τσοπάνου λείπουν

τυριά καὶ κρέατα καὶ γλυκὸ γάλα, μόν' ἔχουν πάντα,

χωρὶς ποτὲ νὰ σταματᾶ, γάλ' ἀπ' τὰ ζῶα ν' ἀρμέγουν.

Μὰ ἐκεῖ καθὼς συνάζοντας πλοῦτη πολλὰ ἐπλανιόμουν, 90

ἄλλος ἐδῶ μοῦ σκότωσε κρυφὰ τὸν ἀδερφό μου,

κι ἀπάντεχα, μὲ τῆς φριχτῆς γυναίκας του τὸ δόλο·

ἔτσι κ' ἐγὼ δὲ χαίρομαι τὸ βίος ἐτοῦτο ποῦχω.

Αὐτὰ θεὸς νὰ τὰκούσατε καὶ σεῖς ἀπ' τοὺς γονιούς σας,

ὅποιοι κι ἂν εἶναι, τί ἔπαθα πολλὰ κ' ἔχασα σπῆτι 95

εὐτυχημένο, ποῦ ἔκλεινε μεσ' ἀγαθὰ περίσσια.

Κι ἄμποτε μὲς στὸ σπῆτι μου νὰ ζοῦσα μὲ τὸ τρίτο,

καὶ νᾶχαν μείνει στὴ ζωὴν, ὅσοι ἄντρες ἔχαθῆκαν

στῆς Τροίας τὸν κάμπο, ἐκεῖ, μακριὰ ἀπ' τ' ἀλογοτρόφο τ' Ἄργος.

Ἄχ, πόσο κλαίω κι ὀδύρομαι τώρα γιὰ κείνους ὄλους, 100

μὲς στὸ παλάτι μοναχὸς πολλὰς φορὲς κλεισμένος!

Κι ὥρες στὸ θρῆνο ἀναπαμὸ βρίσκει ἢ καρδιά μου, κι ὥρες

σωπαίνω πάλι,—τί γοργὰ τὸ κρῦο κουράζει κλάμα.—

Μὰ δλους αὐτοὺς δὲ μοῦ τοὺς κλαίει, κι ἄς τοὺς πονάη, ἡ καρδιά μου,
 ὅσο ἕναν, ποὺ ὡς τὸν θυμηθῶ, δὲν τρώω καὶ δὲν κοιμᾶμαι, 105

γιατι ἄλλος ἀπ' τοὺς Ἄχαιοὺς δὲν πάσκισε κανέννας,
 ὅσ' ὁ Ὀδυσσεάς ἐπάσκισε καὶ μόχθησε. Κι ὡς τόσο
 τοῦμελλε πίκρες νὰ τὸν βροῦν, καὶ μένα μαῦρος πόνος,
 γιὰ κείνον, ποὺ ἔφυγε μακριά, καὶ πιά κανεὶς δὲν ξέρει 110
 τάχα νὰ ζῆ, γιὰ πέθανε; Καὶ τώρα τότε κλαῖνε
 ἡ Πηνελόπη ἡ φρόνιμη, κι ὁ γέροντας Λαέρτης,
 κι ὁ γιός του, ποὺ τὸν ἄφησε νιογέννητο στὸ σπίτι.

Εἶπε, καὶ πόθο τοῦ ἀναψε νὰ κλάψῃ τὸ γονιό του.
 Τὸ δάκρυ ἀπὸ τὰ βλέφαρα κυλάει καὶ πέφτει χάμου,
 καὶ μὲ τὰ χέρια ἀσκώνοντας τὴν πορφυρὴ χλαμῦδα 115
 τὴ φέρνει μπρὸς στὰ μάτια του· μὰ τῶνοιωσε ὁ Μενέλαος
 καὶ βάλθηκε σὲ συλλογὴ στὸ νοῦ καὶ στὴν καρδιά του·
 νὰ τὸν ἀφήσῃ μόνο του νὰ εἰπῆ γιὰ τὸν πατέρα,
 ἢ πρῶτα νὰ ρωτήσῃ αὐτός, τὰ πάντα νὰ ξετάσῃ.

Κ' ἐκεῖ ποὺ αὐτὰ κλωθόφερνε στὸ νοῦ καὶ στὴν καρδιά του, 120
 ἀπ' τὴ μυρόπνοση κάμαρη τὴν ἀψηλὴν ἡ Ἑλένη,
 ὁμοια μὲ τὴν χρυσότοξη τὴν Ἄρτεμη, προβάλλει.
 Ἄμέσως σκαλιστὸ θρονὶ τῆς ἔβαλε ἡ Ἄδρῆστη,
 καὶ μάλλινο ἀπαλὸ χαλὶ τῆς ἔστρωσε ἡ Ἀλκίππη,
 καὶ τάσημένιο κάνιστρο φέρν' ἡ Φυλῶ, ποὺ δῶρο 125
 ἡ Ἀλκάνδρη τῆς τὸ χάρισε τοῦ Πόλυβου ἡ γυναῖκα,
 στὴ Θήβα τὴν Αἰγυπτιακὴ, ποὺ ἔχουνε βίδς τὰ σπίτια.—

Ἐκεῖνος στὸ Μενέλαο πρόσφερε δυὸ ἀσημένιους
 λουτήρες, δέκα τάλαντα χρυσᾶ καὶ δυὸ τριπόδια,
 καὶ χώρια κι ἡ γυναῖκα του γιὰ τὴν Ἑλένη δίνει 130
 δῶρα πανώρια, μιὰ χρυσὴ λακάτη, κι ἀσημένιο
 μὲ καρουλάκια κάνιστρο, μὲ χρυσωμένα χεῖλη.
 Αὐτὸ τῆς ἔφερε ἡ Φυλῶ καὶ τῶθαλε σιμά της,
 νῆμα κλωσμένο ξέχειλο, κι ἀπάνω του ἡ λακάτη
 μὲ τὸ μενεξεδὶ μαλλὶ κοιτότου γεμισμένη. 135

Καὶ στὸ θρονὶ σὰν κάθησε, μὲ τὸ σκαμνὶ στὰ πόδια,
 ἐρώτησε τὸν ἄντρα τῆς ἕνα πρὸς ἕνα κ' εἶπε·
 Μενέλαε θεογέννητε, γνωστοὶ μας εἶναι οἱ ξένοι;
 σὰν ποιοὶ λοιπὸν παινεύονται, ποὺ ἤρθαν στὸ σπιτικό μας;
 Ἄλήθεια ἢ ψέμμα θεὸ νὰ πῶ; μὰ μοῦ τὸ λέει ἡ καρδιά μου. 140
 Σᾶς λέω ποτὲ δὲν εἶδα ἐγώ, οὔτ' ἄντρα, οὔτε γυναῖκα,

τόσο πολὺ νὰ μοιάζουμε, — μὲ σάσισε ἢ θωριά του! —
 ὅσο μὲ τὸν Τηλέμαχο, τοῦ ἀντρόφυχου Ὀδυσσέα
 τὸ γιὸ αὐτὸς μοιάζει, ποῦ ἔμεινε νιογέννητο στὸ σπιτί,
 κάτω ἀπ' τὴν Τροία οἱ Ἀχαιοὶ σὰν ἦρθανε γιὰ μένα,
 τὴ σκύλα, πόλεμο τραχὺ κι ἀπόκατο κινώντας.

145

Τότε ὁ ξανθὸς Μενέλαος τῆς ἀπαντάει καὶ λέγει·
 Ἔτσι θαρρῶ τώρα καὶ ἄγῳ γυναῖκα, ὡς σὺ τὸ κρίνεις·

Ἡ ἀπαγωγή τῆς Ἑλένης.

κείνου τὰ πόδια τοῦτα ἐδῶ, καὶ τοῦτα ἐδῶ τὰ χέρια
 καὶ τοῦ ματιοῦ ἢ φεγγβολὴ κ' ἢ κεφαλὴ κ' ἢ κόμη.
 Καὶ τώρα δά, σὰν ἔφερα τὸν Ὀδυσσέα στὸ νοῦ μου,
 κ' ἔλεγα πόσα βάσανα τράβηξε αὐτὸς γιὰ μένα,
 χαμήλωσε τὰ βλέφαρα κ' ἔχυσε μαῦρο δάκρυ,
 στὰ μάτια ἐμπρὸς σηκώνοντας τὴν πορφυρὴ χλαμύδα.

150

Καὶ τότες ὁ Πεισίστρατος ὁ Νεστορίδης εἶπε·
 θεόσπαρτε τοῦ Ἄτρεα γιέ, Μενέλαε πολεμάρχῃ,
 αὐτὸς ἐδῶ σωστὰ τὸ λὲς πῶς εἶναι γιὸς ἐκείνου·
 ἀλλ' ἔχει φρόνηση πολλή, καὶ σκιάζεται ἢ καρδιά του,
 πρώτη φορά ποῦ ἦρθεν ἐδῶ, μὴν ἄστοχα μιλῆση
 μπροστὰ σὲ σένα, ποῦ ὡς θεοῦ ἢ λαλιά σου μᾶς εὐφραίνει.
 Ὅσο γιὰ μένα ὁ Νέστορας, ὁ Γερανίδης ἱππότης,
 γιὰ συνοδό του μ' ἔστειλε· τί νὰ σὲ ἰδῇ ποθοῦσε,
 καμμιάν ὀρμήνια νὰ τοῦ εἰπῆς, καὶ νὰ τότε βοηθήσῃς.
 Σὰν ὁ γονιὸς εἶναι μακριά, τὸ γιὸ τὸν τρῶνε οἱ ἔργοιες,

155

160

πού μέσ' στὸ σπίτι ἀπόμεινε χωρὶς βοηθὸ κανένα· δ 165
 ἔτσι μὲ τὸν Τηλέμαχο, τώρα πού λείπει ἐκεῖνος,
 ἄλλοι, νὰ διώξουν τὸ κακό, στὸν τόπο του δὲν εἶναι.

Τότε ὁ Ἐκνήθης Μενέλαος τοῦ ἀπάντησε καὶ τοῦ εἶπε·
 ὦ, θεέ μου, ἀλήθεια, σπίτι μου ὁ γιὸς τοῦ φίλου μου ἦρθε,
 πού τόσους ἐδοκίμασε πολλοὺς γιὰ μένα μόχθους! 170

Κ' ἔλεγα, σὰ θάρχότανε, ξέχωρα ἀπὸ τοὺς ἄλλους
 Ἄργεῖους νὰ τὸν ἐλάτρευα, τὸ γυρισμὸ στοὺς δυὸ μας
 ἂν ἤθελε ὁ βροντόφωνος Ὀλύμπιος Δίας νὰ δώσῃ,
 ἀπάνω ἀπὸ τίς θάλασσες, μὲ τὰ γοργὰ καράβια.

Πόλη μὲς στ' Ἄργος θάξινα, θὰ τοῦχιτιζα παλάτι, 175
 κι ἀπ' τὴν Ἰθάκη μὲ τὸ γιό, τὸ βιός καὶ τὸ λαό του
 ἐδῶ θε νὰ τὸν ἔφερνα, μιὰ πόλη ἀδειάζοντάς του,
 ἀπ' ὅσες εἶναι ὀλόγυρα, σὲ μένα ὑποταγμένες.

Κι ὄντας ἐδῶ, θὰ ἐσμίγαμε συχνά, καὶ τίποτ' ἄλλο
 δὲ θὰ χαλοῦσε τὴ χαρὰ καὶ τὴ φιλία τῶν δυὸ μας,
 ὡς πού τὸ μαυροσύγγεφο μᾶς κρύψῃ τοῦ θανάτου. 180

Ὅμως αὐτὰ κάποιος θεὸς γραφτὸ ἦταν νὰ φρονέσῃ,
 κ' ἐκεῖνου μόνο τοῦ ἄμοιρου τὸ γυρισμὸ τοῦ ἐπῆρε.

Εἶπε, καὶ σ' ὄλους ἀναψεν ἀποθυμιὰ νὰ κλάψουν.
 Κ' ἐκλαιγ' ἢ Ἐλέν' ἢ Ἀργίτισσα, τὸ γέννημα τοῦ Δία,
 ἔκλαιγε κι ὁ Τηλέμαχος, ἔκλαιγε κι ὁ Μενέλαος 185
 καὶ μηδ' ὁ γιὸς τοῦ Νέστορα ἀδάκρυτα εἶχε μάτια·
 γιὰ τὸν ἀψεγάδιαστον Ἀντίλοχο ἐθυμήθη,
 πού τῆς φεγγόβολης Αὐγῆς ὁ γιὸς τὸν εἶχε σφάζει.
 Τὸν ἐθυμήθη κ' ἔλεγε μὲ λόγια φτερωμένα·

Ἄτρεΐδη, μέσα στοὺς θνητοὺς ὁ πιὸ σοφὸς πῶς εἶσαι 190
 μᾶς λέει ὁ γέρο-Νέστορας, κάθε πού γίνει λόγος
 μὲς στὸ παλάτι καὶ ρωτᾷει γιὰ σὲ ὁ ἓνας τὸν ἄλλο.

Καὶ τώρα, ἂν γίνεται ἄκουμε· καθόλου δὲ μ' εὐφραίνουν
 μετὰ τὸ δεῖπνο οἱ ὄδυρμοί· κι αὐριο θε νᾶρθῃ αὐγούλα
 μὲς ἀπ' τὴ νύχτα. Μὰ δὲ λέω κακὸ νὰ κλαῖν πῶς εἶναι, 195
 σὰν εὐρη ἢ μοῖρα τὸ θνητὸ καὶ τότε πάρη ὁ χάρος·
 γιὰτ' εἶναι δὰ στερνὴ τιμὴ στοὺς δύστυχους ἀνθρώπους
 δάκρυ νὰ ρέῃ στὰ μάγουλα, νὰ κόβεται κ' ἢ κόμη.

Κ' ἐγὼ ἓνα ἀδέρφι μου ἔχασα, πού ὁ πιὸ κακὸς δὲν ἦταν
 ἀπ' τοὺς Ἄργεῖους· καὶ θᾶτανε γνωστός σου δίχως ἄλλο· 200
 τί ἐγὼ δὲν τὸν ἀντάμωσα, δὲν εἶδα τον· μὰ πρῶτος

ἦτανε, λέν, ὁ Ἀντίλοχος στὸ τρέξιμο, στὴ μάχη.

8

Τότε ὁ ξανθὸς Μενέλαος τοῦ ἀπάντησε καὶ τοῦ εἶπε·

Φίλε καλέ, τὰ λόγια σου καὶ τὰ φερόσιμά σου

φαίνονται ἀνθρώπου γνωστικοῦ καὶ μεγαλύτερου σου.

205

Τέτοιου πατέρα γιὸς μπορεῖ νὰ μὴ μιλάη μὲ γνώση;

Ἐάστερα εὐκολογνώριστος τοῦ ἀντρὸς ἐκείνου ὁ γόνος,

ποῦ ὁ γιὸς τοῦ Κρόνου εὐλόγησε γάμο καὶ γέννησή του.

Ἔτσι τοῦ Νέστορα ἔδωκε, γιὰ τίς ἡμέρες του ὄλες,

κι αὐτὸς μὲς στὸ παλάτι του στὰ πλοῦτη νὰ γεράσῃ,

210

κ' οἱ γιοὶ του νᾶναι γνωστικοὶ καὶ στ' ἄρματα μεγάλοι.

Καὶ μεῖς τὸ κλάμ' ἄς πάψουμε ποῦ πρὶν μᾶς εἶχε πιάσει,

κι ἄς ξαναρθοῦμε στὸ φαγί' νερὸ στὰ χέρια ρίξτε.

Κ' ἐγὼ μὲ τὸν Τηλέμαχο, ταχιά μὲ τὴν αὐγούλα,

τὰ λέμε πιά τὰ λόγια μας, ὅπου ἔχουμε νὰ ποῦμε.

215

Εἶπε, καὶ τοῦρριχνε νερὸ στὰ χέρια ὁ Ἀσφαλίων

ὁ προκομένος βουλευτῆς τοῦ ἐνδόξου Μενελάου,

καὶ μπρὸς τοὺς σ' ἔτοιμα φαγιά τὰ χέρια τοὺς ἀπλώναν.

Καὶ τότε νὰ τί ἐσκέφθηκε τοῦ Δία ἡ κόρ', ἡ Ἑλένη·

μὲς στὸ κρασί ποῦ πίνανε κάποιος βοτάνι ρίχνει,

220

ἀντίλυπο κι ἀντίχολο, ποῦ κάθε πόνο σβύνει·

κι ὅποιος τὸ πιῇ, σὰ θὰ σμιχτῆ καλὰ μὲς στὸ κροντηῆρι,

στὰ μάγουλά του ὀλημερίς δὲ θὰ κυλήσῃ δάκρυ,

μηδὲ κι ἂν τοῦ πεθαίνανε καὶ μάννα καὶ πατέρας,

μηδὲ κι ἂν μπρὸς στὰ μάτια του τὸ ἀδέρφι ἦ καὶ τὸ γιό του

225

μὲ τὸ μαχαίρι τοῦσκιζαν κ' ἐκείνος ἐθωροῦσε.

Τοῦ Δία ἡ κόρη εἶχε πολλὰ τέτοια σοφὰ βοτάνια·

τῆς τᾶδωσε ἡ Πολύδαμνα, τοῦ Θῶνα τ' ἄξιο ταῖρι,

στὴν Αἴγυπτο, ποῦ βγάν' ἡ γῆς ἡ σιτοδότρα πλῆθος

βοτάνια, τὰ φαρμακερὰ μὲ τὰ καλὰ σμιγμένα.

230

Ἔτσι εἶν' ἐκεῖ σοφοὶ γιαιτροί, κι ὅσο κανεῖς στὸν κόσμο,

γιατὶ ὄλοι τοὺς ἀπ' τὴ γενιά κρατᾶνε τοῦ Παιᾶνα.

Καὶ στὸ κρασί σὰν τῶρριξε, προστάζει νὰ κερᾶσουν,

καὶ τότε ματαμίλησε καὶ τέτοια λόγια κρένει·

Μενέλαε, θεογέννητε γόνε τοῦ Ἀτρέα, καὶ οἱ ἄλλοι

235

ἔσεῖς ἐδῶ, λαμπρῶν ἀντρῶν παιδιὰ,— ὁ Δίας μοιράζει

σ' ἄλλον κακὰ, σ' ἄλλον καλὰ, τί δύναται τὰ πάντα,—

στὸ γλέντι ἀπόψε ρίχτε το, μιλήστε καὶ χαρῆτε

μὲς στὸ παλάτι. Θὲ νὰ εἰπῶ κάτι ποῦ νὰ ταιριάζῃ.

240

Πού νά μπορέσω νά τὰ εἰπῶ καὶ ποῦ νά τὰ ἱστορήσω
 τὰ τόσα κατορθώματα τοῦ ἀτρόμητου Ὀδυσσεά!
 νά κ' ἔνα ἀπ' ἔσα ἐτόλμησε νά πράξῃ ὁ ἀντρειωμένος,
 στῶν Τρῶων τῆ χώρα, ὅπου πολλὰ τραβούσατε φαρμάκια.
 Μόνος γεμίστηκε πληγῆς κι ἀγνώριστος ἐγίνη,
 καὶ ρίχνοντας στοὺς ὤμους του παλιόρουχα, σὰ δοῦλος
 ἐχώθη στὴν πλατύδρομη τὴν πόλη τῶν ὀχτρῶνε.
 Ἄλλος ἀντ' ἄλλου ἐφαίνονταν, μορφὴ ζητιάνου ἐπήρε,
 ὅπου ποτὲ δὲν εἶχε τῶν Ἀχαιῶν τὰ πλοῖα,
 κ' ἔτσι στὴν Τροία ἐχώθη· κι ὄλοι τους γελαστήκαν,
 καὶ μόνο ἐγὼ τὸν γνῶρισα, καὶ μὲ τὴν ὄψη ποῦχε,
 καὶ τὸν ρωτοῦσα· ὅμως αὐτὸς μοῦ ξέφευγε μὲ τέχνη.
 Μὰ σὰν ἐγὼ τὸν ἔλουσα, τὸν ἄλειψα μὲ μύρα,
 κ' ἐνδύματα τοῦ φόρεσα, κι ὤμοσα μέγαν ὄρκο,
 πῶς ἦταν ὁ Ὀδυσσεάς ἐκεῖ νά μὴν τὸ φανερώσω,
 πρὶν στίς σκηνῆς καὶ στὰ γοργὰ καράβια νά γυρίσῃ,
 μοῦ ἐξήγησε τῶν Ἀχαιῶν κι αὐτὸς τὴν πᾶσα σκέψη.
 Καὶ Τρῶες πολλοὺς σὰ σκότωσε μὲ τὸ μακρὸ μαχαίρι,
 περίσσια γνῶση φέρνοντας, γύρισε στοὺς Ἀργίτες.
 Καὶ κλαίγαν οἱ Τρωαδίτισσες πικρά, μὰ ἐγὼ ἐχαιρόμουν,
 γιὰτι λαχτάραγε ἡ καρδιά νά γύρω πιά στὸ σπίτι,
 καὶ στέναζα ποῦ ἐσάλεψε τὸ νοῦ μου ἡ Ἀφροδίτη,
 καὶ κεῖ μὲ τράδηξε μακριὰ ἔπὸ τῆ γλυκεῖα πατρίδα,
 καὶ κόρη ἐπαράτησα καὶ σπιτικό μου κι ἄντρα,
 ποῦ κανενὸς δὲ λείπεται στὴ γνῶση, οὐδὲ στὴν ὄψη.

Τότες ἀπάντησε ὁ ξανθὸς Μενέλαος καὶ τῆς εἶπε·
 Naί, βέβαια, ὅλα αὐτὰ σωστά, καθὼς τὰ λές, γυναῖκα.
 Πολλῶν ἠρώων ἐγνῶρισα καὶ νοῦ καὶ γνῶμη ὡς τώρα,
 καὶ πολιτεῖες ἐγύρισα πολλῆς στὴ γῆν ἐπάνω,
 μ' ἀκόμα τέτοιον ἀνθρωπο τὰ μάτια μου δὲν εἶδαν,
 νάχῃ στὰ στήθια τὴν καρδιά τοῦ ἀτρόμητου Ὀδυσσεά.
 Μὰ ἀκοῦστε τί ἄλλο ἐβάσταξε νά κάμῃ ὁ ἀντρειωμένος,
 μὲς στ' ἄλογο τὸ σκαλιστὸ σὰν ἤμαστε ὅλ' οἱ πρῶτοι
 τῶν Ἀργιτῶν, ποῦ φέραμε στοὺς Ἴρῶες σφαγὴ καὶ χάρο.
 Τότε ἦρθες ἐκεῖ δὰ καὶ σύ, — κάποιος θεὸς θὰ σ' εἶχε
 προστάξει, ποῦ εἶχε βουληθῆ δόξα στοὺς Τρῶες νά δώσῃ. —
 κι ἀπὸ κοντά σου ὁ Διήφοβος ὁ θεόμορφος ἐρχόταν.
 Τὴν κούφια τρεῖς γυρνᾶς φορὲς κρυψῶνα ψηλαφώντας

καὶ τοὺς ἀρχοὺς τῶν Δαναῶν μὲ τῶνομά τους κράζεις,
μὲ τῇ λαλιᾷ τῆς γυναικὸς τοῦ καθενὸς μιλώντας.

δ

Ἐγὼ καὶ τοῦ Τυδέα ὁ γιὸς κι ὁ ἰσόθεος Ὀδυσσεάς,
στὴ μέσῃ ὡς ἐκαθόμεστε σ' ἀκούσαμε νὰ σκουζῆς.

280

Τότες οἱ δύο ἀνάψαμε, κι ἀνέβηκε στὸ νοῦ μας
νὰ πεταχτοῦμε, ἢ μέσαθε γοργὰ ν' ἀποκριθοῦμε·
ἀλλ' ὁ Ὀδυσσεάς μᾶς βάσταξε καὶ μέρωσε τὸν πόθο.

Τριγύρω οἱ γιοὶ τῶν Ἀχαιῶν βουβοὶ καθόνταν ἔλοι·
ὁ Ἄντικλος μόνος ἤθελε δυὸ λόγια νὰ σοῦ κρένη,

285

Ἡ ἐπιστροφή τῆς Ἑλένης.

ἀλλ' ὁ Ὀδυσσεάς τοῦ βούλωσε μὲ τὰτσαλένια χέρια
τὸ στόμα, τῶσφιξε γερά, κ' ἔσωσε τοὺς Ἀργεῖους,
κρατώντας το, ὡς πού ἡ Ἀθηναῖ σ' ἐπῆρε ἀπὸ κοντά μας.

Κι ὁ γνωστικὸς Τηλέμαχος ἐμίλησε καὶ τοῦ εἶπε.

290

γόνε τοῦ Ἀτρέα, θεογέννητε Μενέλαε, πολεμάρχη,
κρίμα καὶ κρίμα, πού ἔλ' αὐτὰ δὲ διῶξαν τὸ χαμό του,
ἔσο κι ἂν ἦταν σίδηρο στὰ στήθια του ἢ καρδιά του.

Μὰ τώρα νὰ πλαγιάσουμε σύρτε μας, κ' ἤρθε ἡ ὥρα
νὰ κοιμηθοῦμε καὶ γλυκὰ τὸν ὕπνο νὰ χαροῦμε.

295

Ἔτσι εἶπε, καὶ τίς σκλάβες τῆς ἐπρόσταξε ἡ Ἑλένη,
στὴν αἴθουσα νὰ βάλουνε κρεββάτι, καὶ νὰ στρώσουν
ῥαῖα στρωσίδια πορφυρά, ν' ἀπλώσουν ἀντρομίδες
κι ἀπάνωθε γιὰ σκέπασμα νὰ βάλουνε φλοκάτες.

Καὶ βγαίνουν ἀπ' τῇ σάλλ' αὐτές, στὰ χέρια φῶς κρατώντας,
καὶ στῶσαν· κ' ἕνας κήρυκας ὠδήγησε τοὺς ξένους.

300

Ἐκεῖν' οἱ δυὸ στὸν πρόδομο τοῦ παλατιοῦ πλαγιάσαν,
ὁ ἥρωας ὁ Τηλέμαχος καὶ ὁ ἄξιος Νεστορίδης.

Κι ὁ Ἄτρείδης πλάγιασε βαθιὰ μὲς στ' ἀψηλὸ τὸ σπίτι,
καὶ δίπλα του ἡ μακρόπεπλη πρώτη στα κάλλη Ἑλένη.

Σὰν ἦρθε ἡ ροδοδάχτυλη νυχτοφερμένη αὐγοῦλα,
σηκώθηκε ὁ βροντόφωνος Μενέλαος ἀπ' τὴν κλίνη,
ἐντύθη, μυτερὸ σπαθὶ κρέμασε ἀπὸ τὸν ὦμο,
ἐφόρεσε ὦρια πέδιλα στα λαμπερά του πόδια
καὶ κίνησε ἀπ' τὸ θάλαμο, ἴδιος θεὸς τὴν ὄψη·
καὶ στὸν Τηλέμαχο κοντὰ καθίζοντας τοῦ λέει·

Ποιὰ ἀνάγκη, παλληκάρι μου Τηλέμαχε, σὲ φέρνει,
μέσ' ἀπ' τὰ πλάτια τοῦ γιαλοῦ, στὴ θεϊκιά τῆ Σπάρτη;
δικιά σου, γιὰ τῆς χώρας σου; πές μου τὴν πᾶσ' ἀλήθεια.

Κι ὁ γνωστικὸς Τηλέμαχος ἀπόκριση τοῦ δίνει·
Γόνε τοῦ Ἄτρεα θεογέννητε, Μενέλαε, πολεμάρχη,
ἦρθα μὴ λάχῃ κι ἄκουσμα μοῦ πῆς γιὰ τὸ γονιό μου.
Ρημάζεται τὸ σπίτι μου, χαμένο πάει τὸ βίός μου·
γιομάτη ἡ κατοικιά μου ὄχτρούς, πού πλήθι' ἄρνια ὀλοένα
καὶ βόδια κυρτοκέρατα στριψτόποδα μοῦ σφάζουν,
οἱ ἀλόγιστοι κι ἀπόκοτοι τῆς μάννας μου μνηστήρες.

Ἔτσι, στα πόδια σου ἔρχομαι νὰ πέσω τώρα, ἂν θέλῃς
γιὰ τὸ χαμό του νὰ μοῦ εἰπῆς, ἂν μὲ τὰ μάτια σου εἶδες,
ἢ ἂν λάχῃ λόγο κι' ἄκουσες ἀπ' ἄλλον πλανημένο. —

Γιὰ βάσανα ἡ μαννούλα του τὸν ἔρμο τὸν ἐγέννα! —
Μὴ φοβηθῆς τὸν πόνο μου, τίποτα μὴ γλυκάνῃς,
μὰ ἕνα πρὸς ἕνα πές μου τα, ὅ,τι εἶδες κι ὅ,τι ξέρεις.
Παρχκαλῶ σε, ἂν κάποιτ' ὁ πατέρας μου, ὁ Ὀδυσσεάς,
σοῦταξε καὶ σὲ βόηθησε μὲ λόγια εἶτε καὶ μ' ἔργα,
στῶν Τρώων τὴ χώρα, πού πολλὰς περάσατε λαχτάρεις,
τώρα θυμήσου το καὶ σὺ καὶ πές μου τὴν ἀλήθεια.

Καὶ βαριαναστενάζοντας ἀπάντησε ὁ Μενέλαος·
Ἄλλοι τοὺς, ὅπου θέλουνε στὴν κλίνη τοῦ ἀντρειωμένου
νὰ γύρουν νὰ πλαγιάσουνε, τέτοια θρασύμια ποῦναι!
Ὡς ὅταν, σ' ἄριου λιονταριοῦ μονιά, καμμιά λαφίνα
κοιμίζῃ βυζανιάρικα νιογέννητα λαφάρικα
καὶ παίρνη δίπλα τίς πλαγιές καὶ τὰ χλωρὰ λαγκάδια,
γιὰ νὰ βοσκήσῃ, καὶ γυρνάει ἐκεῖνο στὴ φωλιά του,
καὶ τότε ἀταίριαστο χαμό σ' αὐτὰ τὰ δυὸ σκορπίζει,

ἔτσι ὁ Ὀδυσσεύς πικρὸ χαμὸ σὲ κείνους θὰ σκορπίσῃ. 8 340

Ἔ, Δία πατέρα, κι Ἀθηνᾶ, κι Ἀπόλλωνα, καὶ νᾶταν
τέτοιος νάρθη, γὰ μιὰ φορὰ μὲς στὸ καστρί τῆς Λέσβου,
ποὺ νὰ παλέψῃ μὲ τὸ γιὸ τοῦ Φιλομήλου ἐδέχτη
καὶ τὸν ἐξάπλωσε γερά, κι ὄλ' οἱ Ἀχαιοὶ χαρήκαν,
ἔ, τέτοιος νάρθη καὶ νὰ εἰπῇ δυὸ λόγια στοὺς μνηστήρες, 345
νᾶναι ὄλοι γοργοθάνατοι καὶ πικροπαντρεμένοι!

Ὅσο γιὰ τὰ ποὺ μὲ ρωτᾷς μὲ παρακάλια τόσα,
μηδ' ἀλλ' ἀντ' ἄλλων θὴ σοῦ εἰπῶ, μηδὲ θὰ σὲ γελάσω·
κι ἀπ' ὅσα μοῦ εἶπε τοῦ γιαιλοῦ ὁ ἀλάθευτος ὁ γέρος,
δὲ θὰ σοῦ κρύψω τίποτα, καὶ λέξῃ δὲ θ' ἀλλάξω. 350

Πέρα στὴν Αἴγυπτο οἱ θεοὶ μ' ἐκράτουν, κι ἄς ποθοῦσα
τὸ γυρισμό, γιατί λαμπρὲς δὲν ἔκανα ἐκατόμβες·
τὴν προσταγὴ τους οἱ θεοὶ δὲ θέλουν νὰ ξεχνᾶμε.

Εἶναι ἔκει δά, στὴ θάλασσα τὴν πολυκυματοῦσα,
μπρὸς ἀπ' τὴν Αἴγυπτο, νησί, ποὺ Φάρο τὸνομάζουν· 355
τόσο πιὸ πάνω, ποὺ ἕνα πλοῖο γοργὸ μιὰ μέρα θέλει
νὰ φτάσῃ, ἀν πρῦμος ἄνεμος στὰ ξάρτια του σφυρίζει.

Νησάκι καλολίμανο, ποὺ ἐκείθε τὰ καράβια,
σὰν πάρουν δροσερὸ νερό, τὰ ρίχνουνε στὸ κῦμα.
Εἴκοσι μέρες οἱ θεοὶ μ' ἐκράτουν ἐκεῖ πέρα. 360

κι οὐδ' ἔκαμε θαλασσινὸ νὰ βάλῃ πρῦμο ἀγέρα,
ποὺ τὰ καράβια προβοδᾶει στὰ διάπλατα πελάγη.
Θὲ νὰ σωνόνταν οἱ τροφές, θὰ λυώναν οἱ συντρόφοι,
ἀν μιὰ δὲ μὲ σπλαχνίζοταν θεὰ νὰ μὲ γλυτώσῃ,
τοῦ γέρου τοῦ θαλασσινοῦ, τοῦ ἄξιου Πρωτέα ἢ κόρη, 365
ἢ Εἰδοθέα, ὅπου πολὺ τῆς ἄγγισα τὰ σπλάχνα.

Μόνον μὲ βρῆκε νὰ γυρνῶ, μακριὰ ἀπὸ τοὺς συντρόφους,
ποὺ τὸ νηοὶ ξετρέχοντας τριγύρω ὄλο ψαρευᾶν
μ' ἀγκίστρια γυριστά, γιατί τοὺς θέριζεν ἢ πεῖνα.
Κοντὰ μου ἐστάθη, μοῦ ἔκραξε κι αὐτὰ τὰ λόγια μοῦπε· 370

Τόσο εἶσαι, ξένε, ἀνόητος, τόσο ἀπομωραμένος,
ἢ τάχα θὲς κι ἀφήνεσαι κ' εὐφραίνεσαι νὰ πάσχῃς;
Σκλάβος ἐδῶ τόσον καιρὸ, καὶ δὲν μπορεῖς τὴν ἄκρη
νὰ βρῆς, καὶ σώνεται ἢ καρδιὰ στὰ σιγήθια τῶν συντρόφων!

Εἶπε, καὶ τότε εὐθύς ἐγὼ γυρίζω καὶ τῆς κρένω· 375
Ὅποια κι ἀν εἶσαι ἀπ' τίς θεές ἐσύ, θὰ σ' ἀπαντήσω·
δὲ θέλω ἐγὼ καὶ μένω ἐδῶ, μὲν' ἁμαρτήσῃ θάχω

στοὺς ἀθανάτους ποὺ πλατιά τὰ οὐράνια κατοικοῦνε.
Μὰ πές μου ἐσὺ—γιατ' οἱ θεοὶ γνωρίζουνε τὰ πάντα—
ποιὸς μ' ἀμποδάει ἀθάνατος καὶ δένει μου τὸ δρόμο,
καὶ πῶς τὰ ψαροπέλαγα περνώντας θὰ γυρίσω.

Αὐτὰ τῆς εἶπα, κ' ἡ θεὰ μ' ἀπάντησεν ἀμέσως·
Ἐγὼ λοιπὸν θεὸς νὰ σοῦ πῶ, ξένε, τὴν πᾶσ' ἀλήθεια.
Ἐδῶ θαλάσσιος γέροντας ἀλάθευτος γυρίζει,
εἶν' ὁ Πρωτέας, ὁ ἀθάνατος αἰγύπτιος, ποὺ γνωρίζει
τὰ βάθη ὀλοῦθε τοῦ γιαιλοῦ, τοῦ Ποσειδῶνα δούλος,
καὶ λένε πῶς μὲ γέννησε καὶ πῶς πατέρας μου εἶναι.
Αὐτόν, καρτέρι ἂν δύνουσιν νὰ στήσης νὰ τὸν πιάσης,
τὸ δρόμο θεὸς νὰ σοῦ λεγε, τοῦ ταξιδιοῦ τὸ μάκρος,
καὶ πῶς τὸ πέλαο νὰ διαβῆς μὲ τὰ πολλὰ τὰ ψάρια.
Κι ἀκόμα θεὸς νὰ σοῦ λεγε, θεογέννητε, ἂν τὸ θέλῃς,
ὅ,τι κακὸ κι ὅ,τι ἀγαθὸ στὸ σπίτι σου ἔχει γίνει,
ὅσο πλανιέσαι ἐσὺ μακριά, στὸν ἔρμο τοῦτο δρόμο.

Εἶπε, καὶ τότε εὐθύς ἐγὼ τῆς ἀπαντάω καὶ λέγω·
Ἐρμῆνεψέ με τώρα ἐσὺ καρτέρι πῶς νὰ στήσω
τοῦ γέροντα, μὴ νοιώσῃ το καὶ μὴ μὲ ἰδῆ καὶ φύγῃ·
γιατ' εἶναι δύσκολο ὁ θνητὸς θεὸς νὰ καταβάλλῃ.

Εἶπα, κ' ἡ ἀσύγκριτη θεὰ μ' ἀπάντησεν ἀμέσως.
Ἐγὼ λοιπὸν θεὸς νὰ σοῦ πῶ, ξένε, τὴν πᾶσ' ἀλήθεια.
Καταμεσίς στὸν οὐρανὸ σὰ θὰ πατήσῃ ὁ ἥλιος,
βγαίνει ἀπ' τὸ κῦμ' ὁ ἀλάθευτος θαλασσίνοδός προφήτης,
κρυμμένος μὲς στὴ μελανὴ σπιλάδα τοῦ ζεφύρου.
Κ' ἔξω σὰν ἔδγη στίς σπηλιές τίς θολωτές κοιμᾶται.
Γύρω του οἱ φῶκες, ἡ γενιά τῆς Ὠρίας τῶν κυμάτων,
γέρνουν ὁμάδι, βγαίνοντας ἀπ' τοῦ γιαιλοῦ τὴν ἄφρη,
καὶ τὴν πικρὴ σκορποῦν ὁσμὴ τοῦ τρίσβαθου πελάγου.
Ἐκεῖ θὰ σ' ὀδηγήσω ἐγὼ μόλις χαράξῃ ἡ αὐγούλα,
νὰ σὲ πλαγιάσω δίπλα τους· καὶ κοίτα νὰ διαλέξῃς
τρεῖς ἀπ' τὰ πλοῖα συντρόφους σου, τοὺς πιὸ καλοὺς ὅπου ἔχεις.
Πρόσεχε τώρα νὰ σοῦ πῶ τίς πονηριές τοῦ γέρου·
πρῶτα, μιὰ μιὰ, μὲ τὴ σειρά τίς φῶκες θὰ μετρήσῃ,
κι ἄμα ξετάσῃ καὶ θὰ ἰδῆ πόσες πεντάδες εἶναι,
θὰ ξαπλωθῆ σὰν ὁ βοσκὸς ἀνάμεσα στ' ἄρνια του.
Καὶ σὰν ἰδῆτε πῶς καλὰ τὸν πῆρε ὁ πρῶτος ὕπνος,
ἄλλο μὴ στοχαστῆτε πιά, παρὰ καρδιὰ καὶ χέρια·

ἀδράχτε τον, κι ἄς δέρνεται, κι ἄς θέλῃ νὰ ξεφύγῃ. 8

“Ὅλες θ’ ἀλλάξῃ τις μορφές, μ’ ὄλα τὰ ζῶα θά μοιάσῃ
 πού σέρνονται στὴ γῆ· νερό, τρανὴ φωτιά θὰ γίνῃ,
 μὰ ἐσεῖς βαστάτε τον γερὰ καὶ σφίγγετε ὀλοένα.

Καὶ σὰ ρωτήσῃ μόνος του καὶ τόνε ἰδῆτε πάλι 420
 νὰ γίνῃ ὡς ἦταν στὴν ἀρχή, σὰν ἦρθε νὰ πλαγιαίσῃ,
 τὴ βία παράτα κι ἄσε τον ἐλεύτερο τὸ γέρο,
 ξένε, καὶ ρώτα ποιὸς θεὸς ὠργίστηκε μαζί σου,
 καὶ πῶς τὸ πέλαο νὰ διαβῆς μὲ τὰ πολλὰ τὰ ψάρια.

Εἶπε καὶ μὲς στὴ θάλασσα τὴν κυματοῦσα ἐχάθη. 425

Τότε καὶ γὼ στίς ἀμμουδιὲς τραβάω, πού ἦταν στημένα
 τὰ πλοῖα, κι ὁ νοῦς μου ἀνάδευε πολλὰ σὰν περπατοῦσα.

Καὶ στὸ καράβι ὡς ἔφτασα, στὸ περιγιάλι κάτου,
 τὸ φαγητὸ ἐτοιμάσαμε, κ’ ἡ θεϊκιά ἦρθε νύχτα,
 καὶ τότε κοιμηθήκαμε σιμὰ στ’ ἀκροθαλάσσι. 430

Ἐφάν’ ἡ ροδοδάχτυλη νυχτοφερμένη αὐγούλα,
 κι ἀμέσως τοῦ πλατύδρομου γιालοῦ τὴν ἄκρη ἐπῆρα,
 μὲ τρεῖς συντρόφους, πού εἶχα τους μεγάλῃ ἐμπιστοσύνη
 γιὰ πᾶσα ἀνάγκη, τοὺς θεοὺς θερμοπαρακαλώντας.

Στὸν πλατὺ κόρφο τοῦ γιालοῦ τότε ἡ θεὰ ἐβυθίστη, 435
 καὶ τέσσερ’ ἀπὸ τὸ βυθὸ νιόγδαρτα φέρνει ἀπάνω
 τομάρια φώκιας, — ἔστηνε παγίδα τοῦ γονιοῦ της. —

Καὶ σὰ μᾶς ἐβαθούλωσε γιατάκια μὲς στὸν ἄμμο,
 ἐκάθησε καὶ πρόσμενε, κι ὡς ἦρθαμε σιμὰ της,
 μᾶς ξάπλωσε καὶ σκέπασε καθέναν μ’ ἓνα δέρμα. 440

Μὰ τί καρτέρι ἀθάσταγο! Φριχτὰ μᾶς τυραγνοῦσε
 ἀπὸ τίς θαλασσοθρεφτες φῶκες ἢ δυσωδία.

Ποιὸς θεὸς νὰ πλάγιαζε ποτὲ πλάϊ σὲ θαλάσσιο κῆτος; —

Μὰ πάλι αὐτὴ μᾶς ἔσωσε κι ἀναψυχὴ μᾶς γῆρε· 445
 κάτω ἀπ’ τὴ μύτη καθενὸς μᾶς ἔβαλε ἀμβροσία,
 πού μοσχοβόλαε κ’ ἔδιωχνε τὴ μυρουδιά τοῦ κήτους.

Καὶ μείναμε ὅλη τὴν αὐγὴ μ’ ἀδειλιαστα τὰ σπλάχνα.

Οἱ φῶκες ἀπ’ τὴ θάλασσα βγῆκαν ὁμάδι κ’ ἦρθαν
 ἀράδα νὰ πλαγιαίσουνε σιμὰ στὸ ἀκροθαλάσσι.

Μεσημερὶς ἀπ’ τὸ γιालὸ βγῆκε κι ὁ γέρος κ’ ἡῦρε 450

τίς φῶκες, τίς ἐμέτρησε, καλοθρεμμένες ὅλες,
 πρώτους κ’ ἐμᾶς λογάριασε μαζί τους, κι οὐδὲ πῆγε
 στὸ δόλο ὁ νοῦς του· κ’ ἔπειτα ξαπλώθηκε κ’ ἐκεῖνος.

Ὅρμᾶμε μεις μ' ἀλαλαγμὸν καὶ τὸν ἀδράχνουμε ὄλοι·
μὰ ὁ γέρονς δὲν ἐξέχασε τὸ δολερὴν τοῦ τέχνη.

Καὶ πρῶτα πρῶτα γίνεται πυκνόχαιτο λιοντάρι,
ἔπειτα πάλι δράκοντας, πάρδαλη, κάπρος μέγας,
καὶ μιὰ νερὸ γινότανε, μιὰ ψηλόκορμο δέντρο·
καὶ μεις βαστούσαμε σφιχτὰ μ' ἀδείλιαστα τὰ σπλάχνα.

Μ' ἄρχισε πιά ὁ παμπόνηρος ὁ γέρονς νὰ βαριέται,
καὶ τότε μ' ἀναρώτησε κι αὐτὰ τὰ λόγια μοῦπε.

Ποῖός, γιὲ τοῦ Ἄτρεα, ἔπο τοὺς θεοὺς σ' ὀρμήνεψε τὰ στήθη;
καρτέρι καὶ μὲ τὸ στανὶὸ νὰ πιάσης με; τί θέλεις;

Στὰ λόγια τοῦτα τὸτ' εὐθύς ἀπάντησα καὶ τοῦ εἶπα·

Τὸ ξέρεϊς, γέρον, — τί ρωτᾷς καὶ θέλεις νὰ ξεφύγῃς; —
πῶς σκλάβος μένω στὸ νησί καιρό, καὶ ναῦρω τέλος
δὲν ἤμπορῶ, καὶ σώνεται στὰ στήθια μου ἡ καρδιά μου.

Μὰ πές μου ἐσύ, — γιὰτ' οἱ θεοὶ γνωρίζουνε τὰ πάντα, —
ποῖός μ' ἀμποδαίει ἀθάνατος καὶ ἴδένει μου τὸ δρόμο,
καὶ πῶς τὰ ψαροπέλαγα περνώντας θὰ γυρίσω.

Ἔτσι τοῦ μίλησα, κι αὐτὸς ἀμέσως ἀποκρίθη·

Κάλλιο στὸ Δία καὶ στοὺς θεοὺς τοὺς ἄλλους νᾶχες κάμει
θυσιῆς πολλὰς πρὶν ἀνεβῆς στὰ πλοῖα, γιὰ νὰ γυρνοῦσες
γοργά, τὰ μαυροπέλαγα περνώντας, στὴν πατρίδα.

Γιὰτ' εἶν' γραφτό σου νὰ μὴ ἰδῆς τοὺς φίλους καὶ νὰ φτάσης
στ' ὠριοχτισμένο σπίτι σου, στὴ γῆ τὴν πατρικὴ σου,
πρὶν στοῦ θεοκατέβχτου τοῦ ποταμοῦ, στοῦ Αἰγύπτου
ξαναγυρίσης τὰ νερὰ καὶ κήνης ἑκατόμβες,
στοὺς ἀθανάτους, ποὺ ψηλὰ στὰ οὐράνια κατοικοῦνε.

Τότε τὸ δρόμο ποὺ ζητᾷς ἐκεῖνοι θὰ σ' ἀνοίξουν.

Ἔτσι, εἶπε· καὶ ραγίστηκε στὰ στήθια μου ἡ καρδιά μου,
γιὰτὶ στὴν Αἴγυπτο ξανά μὲ πρόσταξε νὰ σύρω,
σ' ἀνταριασμένα πέλαγα μακρὸ καὶ μαῦρο δρόμο.

Ὡστόσο τοῦ ἀποκρίθηκα κι αὐτὰ τὰ λόγια τοῦ εἶπα·

Αὐτὰ θὰ γίνουν γέροντα, καθὼς ἐσύ προστάξεις.

Ἄλλὰ γιὰ πές μου το κι αὐτό, κι ἀλήθεια ἱστορήσέ μου·

ὄλοι σωθῆκαν οἱ Ἀχαιοί, γυρνώντας μὲ τὰ πλοῖα,
ἔσους ὁ Νέστορας κ' ἐγὼ στὴν Τροία εἶχαμ' ἀφήσει;
καὶ μὴν ἀδικοχάθηκε κανεὶς μὲ τὸ καράβι,

ἦ καὶ σὲ χέρια ἀδερφικά, σὰ γλύτωσαν οἱ μάχες;

Ἔτσι τοῦ μίλησα, κ' εὐθύς ἐκεῖνος ἀποκρίθη·

- Τί τὰ ρωτᾶς, Ἀτρείδη αὐτά; κάλλιο νὰ μὴν τὰ ξέρης,
μηδὲ τί κρύβω ἐγὼ στὸ νοῦ νὰ μάθης· νά, στὸ λέγω,
ἀδάκρυτος δὲ θὰ σταθῆς, ἅμα τ' ἀκούσης θλα.
Ἄλλοι πολλοὶ ἐχαθήκανε, κι ἄλλοι πολλοὶ ἀπομείναν. 495
- Δυὸ μόνο ἄρχοι τῶν Ἀχαιῶν τῶν χαλκοφορεμένων
στὸ γυρισμὸ ἀφανίστηκαν, — στὴ μάχη ἦσαν κι ἀτός σου, —
κ' ἓνας στὰ πέλαα ζωντανὸς κάπου κλεισμένος εἶναι.
Ὁ Αἴας μὲ τὰ μακρόκουπα ἐχάθηκε καράβια·
ὁ Ποσειδῶνας τᾶρριξε στῆς Γύρας τᾶγρια βράχια, 500
μὲ πάλι ἀπὸ τὴ θάλασσα τὸν ἔσωσε· καὶ μ' ἔλο
ποῦ τὸν μισοῦσε ἢ Ἀθηναῖα, θὰ ἐγλύτωνα τὴ μοῖρα,
ἀλλὰ πολὺ ἐτυφλώθηκε κ' εἶπε βαρεῖα βλαστῆμια,
πῶς καὶ στὸ πείσμα τῶν θεῶν, θὰ βγῆ ἀπ' τὸ μαῦρο κῦμα.
Κι ὁ Ποσειδῶνας ποῦ ἄκουσε τὸ λόγο τὸ μεγάλο, 505
τὴν τρίαινα ἀδράχνοντας μὲ βιά στὰ δυὸ γερά του χέρια,
στῆς Γύρας τὴν κατάφερε τὸ βράχο κ' ἔσπισέ τον.
Τῶνα κομματί μένει ὀρθό, τᾶλλο βουλιάει στὸ κῦμα,
ἐκεῖ ποῦ ὁ Αἴας πρωτόβγαινε νὰ κάτση ὁ τυφλωμένος,
καὶ τὸν τραβάει στὸν ἄπειρο τρικυμισμένο πόντο. 510
Ἔτσι λοιπὸν ἐχάθηκε νερὸ ἄρμυρὸ ρουφώντας.
Καὶ ὁ ἀδερφός σου ἐγλύτωσε, καὶ ξέφυγε τὸ χάρο
μὲ τὰ καράβια· ἢ δέσποινα τὸν εἶχε σώσει ἢ Ἥρα.
Ὅμως ἐκεῖ ποῦ κόντευε νὰ φτάσῃ τοῦ Μαλέα
τὸ βραχοκρέμαστο βουνό, τὸν ἔρπαξε ἢ φουρτοῦνα 515
καὶ μὲς στὸ πέλαο, ποῦ βαριὰ βογγοῦσε, τότε φέρνει.
Μὲ κι ἀπὸ κεῖθε ὁ γυρισμὸς χωρὶς καημὸ φαινόταν, 519
γοργὰ οἱ θεοὶ τὸν ἄνεμο πρῦμο γυρίσαν, κ' ἦρθαν
στὴ χώρα τους, σὲ μιὰ γωνιά, ὅπου ἄλλοτε ὁ Θυέστης 520
καὶ τώρα ὁ γιός του ὁ Αἰγισθος εἶχε τὸ σπιτικό του. 517
Μὲ τί λαχτάρια ἐπάτησε τὴ γῆ τὴν πατρική του! 518
Σκύφτει, φυλάει τὸ χῶμα τῆς, ποτάμι δάκρυα χύνει
θερμά, ποῦ μ' ἀναγάλλιαση ξανάϊδε τὴν πατρίδα.
Μὰ τὸν ἀγνάντεψε ὁ σκοπός, ἀπ' τὴ σκοπιά του ἀπάνω,
ποῦ ὁ δολοπλέχτης Αἰγισθος ἐκεῖ τὸν εἶχε στήσει 525
καὶ τοῦχε τάξει καὶ μιστό, δυὸ τάλαντα χρυσάφι,
ἔλο τὸ χρόνον νὰ φυλάῃ, μὴν πάῃ καὶ τοῦ ξεφύγῃ
περνώντας κ' εὐρη τὸν καιρὸ νὰ τοῦ ξυπνήσῃ ἢ ἀντρεία του·
καὶ κίνησε στὸν ἄρχοντα νὰ πάῃ νὰ τὸ μὴνύσῃ.

- Κ' εὐθὺς τοῦ στήνει ὁ Αἰγισθος τῆ δολερῇ παγίδα· δ
 εἴκοσι διάλεξε γερὰ στῆ χώρα παλληκάρια, 530
 τὰ κρύβει, καὶ προστάζει ἄλλου τραπέζι νὰ ἐτοιμάσουν·
 καὶ πάει τὸν Ἀγαμέμνονα νὰ προσκαλέσῃ ἐκεῖνος,
 μὲ ἄτια καὶ ἀμάξια, τὸ κακὸ στὸ νοῦ του μελετώντας.
 Κι ἀνίδεο γιὰ τῆ μοῖρα του τὸν φέρνει καὶ τὸν σφάζει,
 στὸ δεῖπνο ἀπάνω, ὡς νᾶσφραζε βόδι μὲς στὸ παχνί του. 535
 Κι οὐδ' ἓνας ἀπ' τοὺς σύντροφους ἀπόμεινε τοῦ Ἀτρεΐδη,
 οὐδ' ἓνας τοῦ Αἰγισθοῦ, ὅλοι τοὺς σφαγῆκαν μὲς στῆ σάλλα.
 Ἔτσι εἶπε, καὶ ραγίστηκε στὰ στήθια μου ἡ καρδιά μου.
 Στὴν ἀμμουδιά σωριάστηκα κ' ἔκλαιγα, κ' ἡ ψυχὴ μου
 δὲν ἐποθοῦσε πιά νὰ ζῆ, τὸ φῶς τοῦ ἡλίου νὰ βλέπῃ. 540
 Κι ἄμα νὰ κλαίω ἀπόκαμα καὶ νὰ κυλιέμαι χάμω,
 μοῦ ξαναλέει τῆς θάλασσας ὁ ἀλάθευτος ὁ γέρος·
 Γόνε τοῦ Ἀτρέα, σὲ κλάματα μὴ χάνῃς τὸν καιρὸ σου,
 γιὰτὶ τὰ δάκρυα δὲ φελᾶν, μόν' κἀλλιο κοίτα τώρα
 γοργὰ γοργὰ στὴν πατρικὴ τῆ γῆ πῶς νὰ γυρίσῃς· 545
 γιὰ θὰ τὸν εὖρης ζωντανό, γιὰ θὰ προλάβῃ ὁ Ὀρέστης
 καὶ θὰ σκοτώσῃ τον, καὶ σὺ μὲς στὴν ταφῆ θὰ φτάσῃς.
 Εἶπε, καὶ μέναν ἡ ψυχὴ κ' ἡ θαρρετὴ καρδιά μου,
 μ' ὄλο τὸν πόνο ποῦνοιωθα, στὰ στήθια μου ἐξεστάθη.
 Γυρίζω τότε καὶ τοῦ λέω μὲ λόγια φτερωμένα· 550
 γι' αὐτοὺς τὰ ξέρω τώρα πιά· μὰ πὲς μου γιὰ τὸν τρίτο
 ποῦ ζωντανὸς μὲς τὸ πλατὺ τὸ πέλαγο εἶναι σκλάβος,
 ἢ καὶ νεκρός· πὲς το κι αὐτὸ κι ἄς σπαραχτῆ ἡ ψυχὴ μου.
 Ἔτσι τοῦ μίλησα κι αὐτὸς ἀμέσως ἀποκρίθη.
 Ἐκεῖνος, τοῦ Λαέρτη ὁ γιός, κ' ἡ Ἰθάκῃ χώρα του εἶναι· 555
 σ' ἓνα νησί τὸν εἶδα ἐγὼ νὰ χύνῃ μαῦρο δάκρυ,
 στῆς Καλυψῶς τὰ μέγαρα, τῆς νύμφης, ποῦ ἄθελά του
 τότε κρατάει, καὶ δὲ μπορεῖ στῆ χώρα του νὰ φτάσῃ,
 γιὰτὶ καράβια μὲ κουπιὰ καὶ σύντροφους δὲν ἔχει,
 νὰ τόνε πᾶν ἀπ' τὰ πλατιὰ τὰ στήθια τοῦ πελάγου. 560
 Ὅσο γιὰ σέ, θεογέννητε Μενέλαε, τὸ γραφτό σου
 δὲν εἶναι ὁ χάρος νὰ σὲ βρῆ στὸ ἀλογοτρόφο τ' Ἄργος,
 παρὰ στὰ πέρατα τῆς γῆς στὰ Ἥλύσια πεδία,
 ποῦ εἶναι ὁ ξανθὸς Ραδάμανθος, οἱ θεοὶ θεὲ νὰ σὲ στείλουν.—
 Ἐκεῖ τὴν πιὸ χαρούμενη ζωὴ περνοῦν οἱ ἀνθρώποι. 565
 Χιόνια δὲν ἔχει, οὐδὲ βροχὴ, κι οὐδὲ βαρὺ χειμῶνα,

μὰ πάντα δροσερές πνοές μελωδικῷ ζεφύρου,
 φερμένες ἀπ' τὰ πέλαγα δροσίζουν τοὺς ἀνθρώπους, —
 γιατί ἔχεις τὴν Ἑλένη ἐσύ, κ' εἶσαι γαμπρὸς τοῦ Δία.

δ

Εἶπε, καὶ μέσα στοῦ γιалоῦ τὰ κύματα ἐδυθίστη.

570

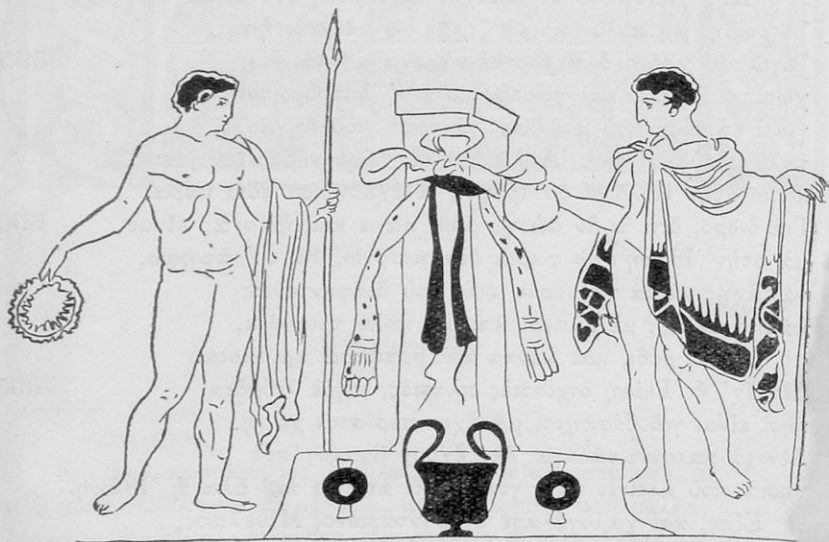
Γιὰ τὰ καρᾶδια ἐκίνησα κ' ἐγὼ μὲ τοὺς συντρόφους
 καὶ μύρια ἀνάδευέ μου ὁ νοῦς, ἐκεῖ ποῦ περπατοῦσα.

Κι ἄμα στὸ πλοῖο ἐφτάσαμε, στὸ περιγιάλι κάτω,

τὸ φαγητὸ ἐτοιμάσαμε κ' ἦ θεϊκιά ἦρθε νύχτα

καὶ τότε κοιμηθῆκαμε σιμὰ στ' ἀκροθαλάσσι.

575

*Ο Ὀρέστης στὸν τάφο τοῦ πατέρα του

Σὰν ἦρθε ἡ ροδοδάχτυλη νυχτοφερμένη αὐγούλα,
 πρῶτα κι ἀρχῆς στὸ θεῖο γιало τραβοῦμε τὰ καρᾶδια,
 καὶ τὰ πανιὰ φορτώνουνε καὶ τὰ κατάρτια οἱ ναῦτες,
 κι ὡς ἀνεβῆκανε κι αὐτοὶ καὶ στὰ ζυγὰ καθῆσαν,
 μὲ τὰ κουπιὰ τῆ θάλασσα χτυποῦν κι ἀσπρογαλιάζει.

580

Γοργὰ στὸ θεοκατέβατο τοῦ Αἰγύπτου τὸ ποτάμι
 δένω τὰ πλοῖα, καὶ στοὺς θεοὺς πολλὰς θυσίες προσφέρω.
 Κι ὡς ἐμαλάχωσε ἡ ὀργὴ τῶν αἰωνίων, ὕψωνω

μνημεῖο στὸν Ἀγαμέμνονα, δόξ' ἄσβυστη γιὰ νᾶχη.
Κι δλα καλὰ σὰν ἔγιναν, πρῦμο οἱ θεοὶ μοῦ στέλνουν,
καὶ μὲ γυρίζουνε γοργὰ στὴν ποθητὴ πατρίδα.

Μον' ἔλα τώρα μείν' ἐδῶ μαζί μας στὸ παλάτι,
ὅσο πού μέρες ἔντεκα, γιὰ δώδεκα νὰ γίνουν,
καὶ τότε ἐγὼ σὲ προβοδῶ καὶ μὲ πανώρια δῶρα·
θὲ νὰ σοῦ δώσω τρία φαριά καὶ τορνεμένο ἀμάξι,
κ' ἓνα ποτῆρι δλόχρυσο, σπονδὲς στοὺς ἀθανάτους
θεοὺς νὰ κάνης κι ὅσο ζῆς ἐμένα νὰ θυμᾶσαι.

Κι ὁ γνωστικὸς Τηλέμαχος ἀπόκριση τοῦ δίνει·
Ἄτρεΐδη, μὴ πολὺν καιρὸ ζητᾶς νὰ μὲ κρατήσης.
Ἐγὼ καὶ χρόνο δλάκερο θὲ νᾶμενα κοντά σου,
χωρὶς καὶ σπίτι καὶ γονιοὺς ποτὲ ν' ἀποθυμήσω·
γιατὶ τὰ τόσα πού μοῦ λές, τὰ τόσα πού δηγᾶσαι,
πολὺ μ' εὐφραίνουν. Ἄλλὰ πιά θὲ νᾶχουν βριεστήσει
κάτω στὴν Πύλο οἱ σύντροφοι, τί ἐχρόνιασιν ἐδῶ πέρα.
Γιὰ δῶρο, ὅ,τι κι ἂν δώσης μου, κᾶνα κειμήλιο ἄς εἶναι·
μὰ στὴν Ἰθάκη ἐγὼ φαριά δὲν παίρνω, θὰ στ' ἀφήσω,
νὰ τᾶχης νὰ τὰ χαίρεσαι, ἐσὺ πού διαφεντεύεις
κάμπο πλατύ, μὲ κύπερι καὶ μὲ πολὺ τριφύλλι,
μὲ στάρια, ρόβι, καὶ λευκὰ καὶ θραφερὰ κριθάρια.
Δὲν ἔχ' ἢ Ἰθάκη δημοσιᾶς πλατιᾶς, μηδὲ λιβάδια,
νησὶ εἶναι γιδοβόσκητο, μὰ ἔχει περίσσια χάρη.
Δὲν τὰ πατοῦνε τᾶλογα, δὲν ἔχουν βροσκοτόπι
νησιὰ πού κλείνει τα ὁ γικλός, κι ἀπάνω ἀπ' δλα ἢ Ἰθάκη.

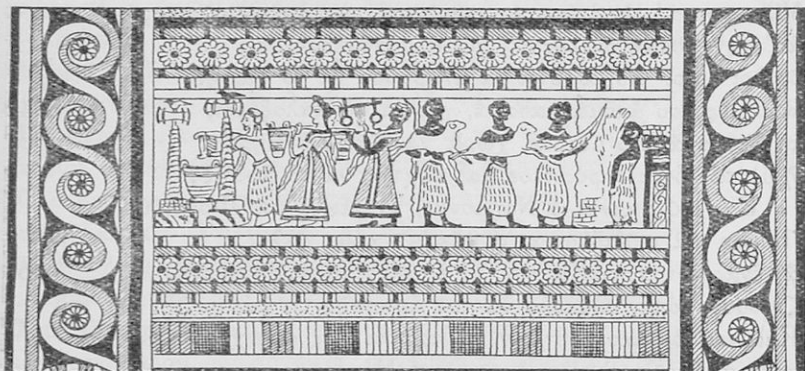
Εἶπε, καὶ χαμογέλασε ὁ βροντόφωνος Μενέλαος,
καὶ τρυφερὰ τὸν χἀῖδεψε καὶ γλυκομίλησέ του.

Ἄπὸ αἶμα, γιέ μου, εὐγενικὸ τὰ λόγια σου σὲ δείχνουν.
Μιὰ καὶ τὸ δύναμι λοιπὸν θὰ σοῦ τᾶλλάξω τοῦτα,
καὶ δῶρο, ἀπ' ὅσους θησαυροὺς μὲς στὸ παλάτι μου ἔχω,
πανώριο κι ἀξετίμητο σὲ σένα θὰ χαρίσω·
θὲ νὰ σοῦ δώσω σκαλιστὸ κι ὁμορφοδουλεμένο
κροντῆρι ἀσημοκάμωτο μὲ χρυσομένα χεῖλη,
ἔργο τοῦ Ἡφαίστου. Ὁ Φαίδιμος ὁ ἥρωας μοῦ τῶχε δώσει,
τῶν Σιδονίων ὁ βσιλιάς, στὸ σπίτι του ὡς μὲ δέχτη,
στὸ γυρισμό μου· αὐτὸ κ' ἐγὼ νὰ σοῦ χαρίσω θέλω.

Κ' ἐκεῖ πού αὐτοὶ μιλοῦσανε καὶ τέτοια λόγια ἀλλάζαν,

οἱ καλεσμένοι ἐρχόντανε στοῦ βασιλιᾶ τὸ σπίτι·
 σέρναν ἀρνιά, φέρναν κρασί πού τις καρδιές ἀντρεϊεύει,
 κι ἀπ' τις γυναῖκες τους ψωμί τις ὄριμαντηλοῦσες.

δ

Κ' ἐκεῖ πού ἐτοῦτοι ἐτοίμαζαν τὸ δεῖπνο στὸ παλάτι,
 μὲς στοῦ Ὀδυσσέα τὰ μέγαρα, κατὰ μπροστὰ στὴ σάλλα, 625
 δίσκο κι ἀκόντιο ρίχνοντας, γλεντοῦσαν οἱ μνηστήρες
 στὴν ἰσωμένη αὐλή, ὅπως πρὶν, ὑπερφία γεμάτοι.

Καὶ τῶν μνηστήρων οἱ ἀρχηγοί, ὁ Εὐρύμαχος κι ὁ Ἀντίνοος,
 πανώριοι ἐκάθονταν οἱ δυὸ κι ἀπ' ὄλους πρὸ ἀντρειωμένοι.

Κ' ἦρθε κοντὰ ὁ Νοήμονας, τὸ τέκνο τοῦ Φρονίου 630
 καὶ τὸν Ἀντίνοο ρώτησε κι αὐτὰ τὰ λόγια τῶυπε·

Ἀντίνοε, ξέρεις τίποτα; ἔχομε ἰδέα, γιὰ ὄχι,
 πότε γυρνᾷ ὁ Τηλέμαχος ἀπ' τὴν ἀμμώδη Πύλο;
 Μὲ τὸ καρᾶχι μου ἔφυγε καὶ τῶχω ἀνάγκη τώρα,
 γιὰ νὰ περάσω ἀντίπερα στὶς Ἥλιδας τὸν κάμπο, 635
 πῶχω φοράδες δώδεκα μὲ τῆς δουλειᾶς μουλάρια
 ἀμέρωτα, κανένα ἐδῶ νὰ φέρω νὰ μερώσω.

Εἶπε, καὶ κείνοι ἐσάστισαν· δὲν ἔλεγαν πῶς εἶχε
 στὴν Πύλο τοῦ Νηλέα διαβῆ, μὰ πῶς θὲ νᾶταν κάπου,
 στὰ χτήματα, στὰ πρόβατα, γιὰ τοῦ χοιροβοσκοῦ του. 640

Καὶ τότε ὁ Ἄντινοος φώναξε, τοῦ Εὐπείθῃ ὁ γιὸς καὶ τοῦ εἶπε·
 Μίλα σωστά! Πότ' ἔφυγε; ποιοὶ νιοὶ τὸν ἀκλουθῶσαν;
 ἀπ' τὴν Ἰθάκῃ διαλεχτοί, γιὰ μεροδουλευτάδες,
 δοῦλοι δικοὶ του, κ' ἔτσι δὰ μποροῦσε νὰ τὸ κάμῃ.

Καὶ πές μου ἀκόμα καθαρά, γιὰ νὰ τὸ καλοξέρω,
 τὸ μαυροκάραβο μὲ βιά, χωρὶς νὰ θές, στὸ πῆρε;
 ἢ μὲ τὰ λόγια ἐπρόσπεσε καὶ δέχτης νὰ τὸ δώσης; 645

Καὶ τοῦ ἀπαντᾷ ὁ Νοήμονας, τὸ τέκνο τοῦ Φρονίου·
 Ἦθελα καὶ τοῦ τῶδωσα· τί θᾶκαμε κάθε ἄλλος,
 ἂν ἕνας ἄντρας σὰν αὐτόν, μ' ἔγνοιες καρδιὰ γεμάτῃ,
 ζητοῦσε; θᾶταν δύσκολο νὰ τοῦ ἀρνηθῆς τὴ χάρῃ. 650

Καὶ νιοὶ τὸν ἀκολούθησαν, οἱ πρῶτοι μὲς στὴ χώρα,
 μετὰ ἀπὸ μᾶς· κ' εἶδα ἀρχηγὸς ὁ Μέντορας νὰ μπαίνει,
 ἢ καὶ θεός, ὅπου ἔμοιαζε στὸ κάθε τί μὲ κείνον.
 Γιατὶ ἀπορῶ πού ψές αὐγὴν ἐδῶ τὸ Μέντορα εἶδα,
 μ' ὄλο πού μὲ τὸ πλοῖο αὐτὸς ἀρμένιζε στὴν Πύλο. 655

Εἶπε, καὶ κίνησε νὰ πάῃ στὸ πατρικὸ του σπίτι.
 Κ' οἱ δυὸ ν' ἀνάβῃ ἐνοιώσανε τὴν ἀντρικὴ ψυχὴ τους
 καὶ τοὺς μνηστῆρες σύναξαν, καὶ πάψαν τοὺς ἀγῶνες.
 Καὶ τότε ὁ Ἄντινοος μίλησε σ' αὐτούς, ὁ γιὸς τοῦ Εὐπείθῃ,
 μὲ μάνητα· κι ἀπὸ θυμὸ τὰ μαῦρα σωθικά του
 φουσκῶναν καὶ τὰ μάτια του λές καὶ πετοῦσαν φλόγες· 660

Θεοὶ! μὲ πόσῃ ἀποκοτιὰ τρανὸ πού ἐγένιθε ἐργὸ!
 καὶ λέγαμε, ὁ Τηλέμαχος ταξίδι δὲν πηγαίνει.
 Στὸ πείσμα τόσων, ἕνα νιδὸ παιδί, καὶ νὰ πού φεύγει!
 ρίχνει καράβι καὶ διαλέει τοὺς πρῶτους μὲς στὴ χώρα. 665

Ἄρχῃ κακὴ γιὰ μᾶς αὐτό· κ' εἶθε νὰ κόψῃ ὁ Δίας
 τὴ δύναμή του, πρὶν ὁ νιὸς νὰ γίνῃ παλληκάρι.
 Μόν' ἔλα, εἴκοσι δόστε μου συντρόφους καὶ καράβι,
 νὰ στήσω του, σὰ θὰ γυρνᾷ, καρτέρι, νὰ φυλάξω
 μὲς στῆς Ἰθάκῃς τὸ στενὸ καὶ τῆς τραχειᾶς τῆς Σάμῃς,
 μαῦρο γιὰ τὸν πατέρα του νὰ τοῦβγῃ τὸ ταξίδι. 670

Ἔτσι εἶπε, κι ὄλοι ἐστέργανε καὶ τὸν παρακινοῦσαν,
 κ' ἔπειτα εὐθὺς σηκώθηκαν καὶ μπῆκαν στὸ παλάτι.

Ὅμως πολὺ δὲν ἄργησε νὰ μάθῃ ἡ Πηνελόπη, 675

Ἔσα οἱ μνηστήρες ἐκλωθαν στή μαύρη τήν καρδιά τους. δ

Γιατί ποῖο δόλον ὕφαιναν ὁ Μέδοντας τῆς εἶπε,
 ποῦ ἦταν ἀπ' ἔξω ἀπ' τήν αὐλή κ' εἶχε τὰ σχέδια ἀκούσει.
 Κ' ἐκίνησε τὸ μήνυμα νὰ πάῃ στήν Πηνελόπη,
 κι ὡς τὸ κατώφλι ἐδιάβηκε, τοῦ λέγει ἡ Πηνελόπη· 680

Κήρυκα, γιατί σ' ἔστειλαν οἱ ἀρχοντικοὶ μνηστήρες;
 Τάχα στίς δοῦλες γιά νὰ εἰπῶ τοῦ ἰσόθεου Ὀδυσσέα
 νὰ πκρατήσουν τὴ δουλειά, τραπέζι νὰ τοὺς στρώσουν;
 Ποῦ νάταν, εἶτε γιά γαμπροί, κ' εἶτε καὶ γι ἄλλη αἰτία,
 στερνὴ κι ἀγύριστη φορὰ ἔδω μέσα νὰ δειπνοῦσαν! 685

Ὅλο μαζεύεστε καὶ βιὸς πολὺ μοῦ καταλάτε,
 τοῦ γνωστικοῦ Τηλέμαχου τὰ πλοῦτη. Μὰ ποτέ σας
 δὲν ἔλαχε ν' ἀκούσετε, παιδάκια ἀπ' τοὺς γονιούς σας,
 γιά κείνους ποῦ σᾶς γέννησαν ποιοὺς ἦταν ὁ Ὀδυσσεάς;
 Ποτὲ ἀδικία δὲν ἔκανε, λόγο κακὸ δὲν εἶπε 690
 ποτὲ στή χώρα, ὡς τῶχουνε συνήθειο οἱ βασιλιάδες
 ἕνα θνητὸ νὰ ὀχτρεύονται καὶ ν' ἀγαποῦν τὸν ἄλλο.
 Ἐκεῖνος δὲν ἀδίκησε κανένανε ποτέ του.

Ὅμως ἡ μαύρη σας ψυχὴ καὶ τᾶπρεπα ἔργατά σας
 ἐφάνηκαν· γιατί ὁ καλὸς ποτὲ καλὸ δὲν ἔχει. 695

Κι ἀπολογήθη ὁ Μέδοντας ποῦ εἶχε περίσσια γνώση·
 Νάταν αὐτό, βασίλισσα, τὸ πιὸ τρανὸ κακό μας!
 Ἄλλὰ πολὺ τρανώτερο καὶ φοβερώτερο ἄλλο
 τώρα οἱ μνηστήρες μελετοῦν, ποῦ νὰ μὴ δώσῃ ὁ Δίας.
 Λογιάζουν τὸν Τηλέμαχο μὲ τὰ σπαθιά νὰ σφάξουν, 700
 σᾶ θὰ γυρνᾶῃ· γιατί ἔχει πάει, γιά τὸ γονιὸ νὰ μάθῃ,
 στή θεία τῇ Λακεδαίμονα καὶ στήν πανίερη Πύλο.

Τ' ἀκούει κ' εὐθύς τὰ γόνατα λυθῆκαν κ' ἡ καρδιά της·
 ὦρα πολλὴν ἀπόμεινε βουβή, τὰ δυὸ της μάτια
 δάκρυα γεμίσαν, κόπηκε κ' ἡ λυγερὴ λαλιά της. 705
 Τέλος ἐξαναμίλησε κι ἀπόκριση τοῦ δίνει·

Κήρυκα, γιατί μοῦφυγεν ὁ γιός μου, ποιά ἡ ἀνάγκη
 στὰ πλοῖα ν' ἀνέβῃ τὰ γοργά, ποῦναι τοῦ πέλαου τάτια
 γιά τοὺς ἀνθρώπους, καὶ μ' αὐτὰ πολλοὺς γιालοὺς διαβαίνουν;
 Γιά θέλει μηδὲ τῶνομα νὰ μὴ ἀπομείνῃ ἐκεῖνου; 710

Κι ὁ Μέδοντας ἀπάντησε μὲ τὴν πολλὴ τὴ γνώση·
 Δέν ξέρω, ἂν ἦταν θέλημα θεοῦ, ἢ ἂν ἡ ψυχὴ του
 τὸν ἐσπρωξε νὰ πάῃ μακριὰ στήν Πύλο, γιά νὰ μάθῃ,

ἄν ὁ γονιός του θάρθη, ἢ ποιὸς ἐστάθηκε ὁ χαμός του. 8

Εἶπε, καὶ κίνησε νὰ πάη ἀπ' τοῦ Ὀδυσσεῶ τὸ κάστρο. 715

Κι αὐτὴν βαριά τὴν ἔζωσεν ὁ καρδιοφάγος πόνος.

Δὲν τὴ χωροῦσε πιά θρονί, πού τόσα ἦταν στὸ σπίτι,
μόν' στὸ κατώφλι ἐκάθησε τοῦ πλοῦσιου, ὠραίου κοιτῶνα,
πικρὰ θρηγνώντας· γύρω τῆς οἱ σκλάβες σιγοκλαίγαν
ὄλες, καινούργιες καὶ παλιές, ὅπου ἦταν στὸ παλάτι. 720

Καὶ μὲς ἀπ' τὰ ἀναφυλλητὰ τοὺς εἶπε ἡ Πηνελόπη·

Καλές μου, ἀκοῦστε· ἀπνωτὲς μοῦ ἔστειλε ὁ Δίας λαχτάρες,
ὄσες δὲ γνῶρισε καμμιὰ, μαζὶ μου ἀναθρεμμένη·

πρῶτα τὸν ἄξιό μου ἔχασα, τὸν λιονταρόκαρδο ἄντρα,
ὅπου εἶχε χάρες περισσές, ὄσες κανέναν ἄλλος, 725

τὸν ἄξιό, πού εἶναι ἡ δόξα του τρανὴ σ' Ἑλλάδα κι Ἄργος·

καὶ τώρα τὸ παιδάκι μου, τὸ ἀρπάξαν οἱ φουρτοῦνες
μὲς ἀπ' τὸ σπίτι μου ἄδοξα, καὶ πάει χωρὶς νὰ νοιώσω.

Ἄχ, ἄνομες ἐσεῖς, καμμιὰ δὲν τῷβαλε στὸ νοῦ τῆς,
μιὰ καὶ τὸ ξέρατε καλά, νάρθη νὰ μὲ ξυπνήσῃ, 730

ἐκεῖ πού ἐκεῖνος ἔμπαινε στὸ μαῦρο τὸ καράδι!

Γιατὶ ἂν ἐγὼ τὸ μάθαινα, πιδ λόγιαζε ταξίδι,

θὲ νᾶμενε, δὲ θᾶφρευγε, κι ἄς λαχταροῦσε τόσο·

ἢ θὲ νὰ μὲ παράταγε νεκρὴ μὲς στὸ παλάτι.

Μ' ἄς πάη νὰ κράξῃ μιὰ γοργὰ τὸ γέροντα Δολιό, 735

τὸ σκλάβο, πού σὰν ἦρθα ἐδῶ, μοῦ χάρισε ὁ πατέρας,

καὶ τὸ πολύδεντρο τηράει περβόλι μου, νὰ τρέξῃ

γοργὰ γοργὰ, νὰ τοῦ τὰ πῆ τὰ πάντα τοῦ Λαέρτη,

μὴ καὶ καμμιὰ καλὴ βουλὴ στὸ λογισμό τοῦ πλέξῃ,

καὶ βγῆ στὸν κόσμον κι ὀδυρθῆ σὲ κείνους, πού γυρεοῦν 740

τὸ γόνον ν' ἀφανίσουνε κι αὐτοῦ καὶ τοῦ Ὀδυσσεῶ.

Κ' ἡ Εὐρύκλεια τῆς ἀπάντησε ἡ ἀγαπημένη νένα·

Νυφούλα μου, θὲς μ' ἄσπλαχνο μαχαίρι σκότωσέ με,

θὲς χάρισέ μου τὴ ζωὴ, δὲ θὰ σοῦ κρύψω λέξη.

Τᾶξερα ἐγὼ καὶ τοῦδῶσα τὸ κάθε πού ἐζήτησε, 745

καὶ στᾶρι καὶ γλυκὸ κρασί· μὰ μέγα πῆρε μου ὄρκο,

δώδεκα μέρες πρὶν διαβοῦν νὰ μὴ στὸ φανερώσω,

ἢ πρὶν ἀποθυμήσῃς τον καὶ τ' ὅτι λείπει ἀκούσῃς,

μὴν πᾶ' καὶ μὲ τὰ κλάηματα μαράνεις τὴ θωριά σου.

Μον' σήκω νίψου, καθαρὰ βαλ' στὸ κορμί σου ροῦχα, 750

κι ἀνέβα μὲ τίς βέργιες σου στ' ἀνώγι καὶ προσεύχου

στην Ἀθηνᾶ, τοῦ αἰγίοχου Διὸς τῆ θυγατέρα,
 ὅπου κι ἀπὸ τὸ θάνατο μπορεῖ νὰ τόνε σώση,
 κι ἄλλο μὴ ρίχνῃς πιά κακὸ κατακαημένου γέρου·
 Δὲν τὸ θαρρῶ τόσο πολὺ νὰ ὀχτρεύονται οἱ μακάριοι
 τοῦ Ἀρκεσιάδη τῆ γενιά, κάποιος θὰ μείνῃ νᾶχῃ
 τὰ σπῖτια τοῦτα τὰ ψηλὰ καὶ τὰ παχιὰ χωράφια.

δ

755

Εἶπε, καὶ καταλάγιασε τὸ κλάμα καὶ τὰ δάκρυα.
 Νίβεται ἐκείνη, στὸ κορμὶ καθάρια ροῦχα βάνει,
 κι ἀντάμα μὲ τίς βέργιες τῆς στὸ ἀνώγι σὰν ἀνέβῃ,
 ρίχνει κριθῆ στὸ κἀνιστρο, τὴν Ἀθηνᾶ ἐξορκίζει·

760

Εἰσάκουσέ με, ἀδάμαστη κόρη τοῦ αἰγίοχου Δία,
 ἂν ὁ Ὀδυσσεὺς ὁ πάνσοφος, σὲ τοῦτο τὸ παλάτι,
 σοῦκαψε κάποτε παχιὰ μηριὰ βοδιοῦ ἢ προβάτου,
 τώρα θυμήσου το καὶ σὺ καὶ σώσε μου τὸ γιό μου
 καὶ μάκρυνε τῶν ἄνομων μνηστήρων τὴν κακία.

765

Εἶπε καὶ ρυάστη· κι ἄκουσε ἡ θεὰ τὴν προσευχὴ τῆς.
 Ἄλλὰ οἱ μνηστήρες στὸ σκιερὸ παλάτι ἀχολογοῦσαν,
 κ' ἔλεγε κάποιος ἀπ' τοὺς νιοὺς τοὺς παραφαντασμένους·

770

Τὸ γάμον ἢ πολὺμνηστη βασίλισσα ἐτοιμάζει
 κι ὅτι τοῦ γιοῦ τῆς κλώθει· ὁ χαμός, δὲ βάνει ὁ νοῦς τῆς·

Ἔτσι μιλοῦσε, μὰ τὸ τί γινόταν δὲν τὸ ξέραν.
 Καὶ τότε ὁ Ἀντίνοος ἔκραξε σ' αὐτοὺς καὶ τοῦτα λέγει·

Δαίμονες, τὰ περήφανα τὰ λόγια ἄς λείπουν ὄλα,
 μήπως ἀκούσῃ τα κανεὶς καὶ μέσα τὰ προφτάση.

775

Μον' σηκωθῆτε ἀμίλητοι, κ' ἔργον ἄς γίνῃ ὁ λόγος,
 ποὺ βέβαια σ' ὄλων τίς καρδιές, καθὼς τὸ βλέπω, ἀρέσει·

Εἶπε, κ' εἴκοσι διάλεξεν εὐθύς τοὺς πιὸ ἀντρειωμένους,
 καὶ γιὰ τὸ πλοῖο ἐκίνησαν, γιὰ τὰ κρογιάλι κάτου.

Καὶ πρῶτα πρῶτα στὰ βαθιὰ τραβῆξαν τὸ καράβι.
 κατάρτι ἐβάλαν καὶ πανιὰ στὸ μελανὸ καράβι,

780

καὶ τὰ κουπιὰ στὶς πέτσινες περάσαν τροπωτῆρες,
 ὄλα μὲ τάξῃ κι ἀπλωσαν τὰ κάτασπρα πανιὰ·

καὶ τᾶρματα τοὺς ἔφεραν οἱ θαρρετοὶ ὑπηρέτες.

Καὶ στὰ βαθιὰ τὸ ἀράξανε κ' ἐκεῖνοι ἐβγῆκαν ἔξω,
 γιὰ νὰ δειπνήσουν ἐκεῖ δά, τῆ νύχτα νὰ προσμείνουν.

785

Ὅμως στ' ἀνώγι ἡ φρόνιμη κοιτόταν Πηνελόπη
 δίχως φωμάκι νὰ γευτῆ δίχως νερὸ ν' ἀγγίση,
 μ' ἔγνοια τρανῆ· θὰ γλύτωνε τὸ ἄξιο τῆς παλληκάρι

ἢ τῆ ζωῇ θά τοῦ παίρναν οἱ ἀπόκοτοι μνηστῆρες ; δ 790
 Κι ὅσα λιοντάρια ἀνανογᾶ, σέ κυνηγῶν παγᾶνα,
 πού τρομαγμένο κλείνεται στό δολερὸ τὸν κύκλο,
 τόσα στό νοῦ ἀναδεύοντας, γλυκὰ τὴν πῆρε ὁ ὕπνος,
 κι ἀποκοιμήθη ἀναγερτή, κ' οἱ ἄρμοί της ἐλυθῆκαν.

Καὶ τότες ἄλλο ἢ Ἄθηνά σοφίστ' ἢ φλογομάτα. 795
 Φάντασμα πλάθει, πού ἔμοιαζε στήν ὄψη μὲ γυναῖκα,
 τὴν κόρη τοῦ τρανόψυχου τοῦ Ἰκάρου, τὴν Ἰφθίμη,
 πού εἶχε τὸν Εὐμηλο ἄντρα της καὶ σπιτικὸ στή Φέρα,
 καὶ στό παλάτι στέλνει το τοῦ Ἰσόθεου Ὀδυσσεά,
 τῆς Πηνελόπης πού ἐκλαιγε, δερνόταν καὶ βογγοῦσε, 800
 τὸ κλάμα καὶ τοῦ γοητοῦ τὰ δάκρυα νὰ σιγάση.

Πλάϊ στό λουρί τοῦ μάνταλου γλιστρώντας μπῆκε μέσα
 κι ἀπάνω ἀπ' τὸ κεφάλι της ἐστάθη καὶ τῆς εἶπε·

Κοιμᾶσαι, Πηνελόπη μου, μὲ τὴν καρδιά κομμάτια !
 Ὅχι, δὲ θέλουν οἱ θεοὶ πού ζοῦν εὐτυχησμένοι, 805
 νὰ κλαῖς καὶ νὰ σπαράζεις, κι ὁ γιός σου θά γυρίσῃ,
 γιὰτὶ κανένα στοὺς θεοὺς δὲν ἔχει κάνει κρῖμα.

Κ' ἡ Πηνελόπη ἢ φρόνιμη τῆς ἀποκρίθη τότε,
 μὲς στό γλυκὸ τὸν ὕπνο της, στοῦ ὄνειρου τὸ κατώφλι·

Πῶς ἦρθες, ἀδερφοῦλα μου ; Σὺ πρῶτα δὲν ἐρχόσουν 810
 ἐδῶ, γιὰτὶ τὸ σπίτι σου σὲ μακρινὴ εἶναι χώρα.

Μοῦ παραγγέλνεις τοὺς καημοὺς ν' ἀφήσω καὶ τοὺς πόνους
 ὅπου ἓνα πλήθος ζώνουνε τὸ νοῦ καὶ τὴν καρδιά μου !

Μὰ ἐγὼ τὸν ἄντρα μου ἔχασα τὸν λιονταρόκαρδο ἄντρα,
 ὅπου εἶχε χάρες περισσές, ὅσες κανέναν ἄλλος, 815
 τὸν ἄξιο, ποῦναι ἢ δόξα του τρανῆ σ' Ἑλλάδα κι Ἄργος,
 καὶ τ' ἀκριβό μου τὸ παιδί μὲ πλοῖο μοῦ φεύγει τώρα,
 πρωτόβγαλτο κι ἀθάρρευτο κι ἀκάτεχο τοῦ κόσμου.

Πιότερο κλαίω καὶ δέρνομαι γι' αὐτὸ παρὰ γιὰ κείνον,
 γι' αὐτὸ καὶ τώρα λαχταρῶ καὶ τρέμω μὴ μοῦ πάθῃ, 820
 πέρα στή χώρα πού ἔχει πάει, στό πέλαο πού ἀρμενίζει.

Ἐχθροὶ πολλοὶ τοῦ στήνουνε παγίδα καὶ γυρεύουν
 νὰ τὸ σκοτώσουν, πρὶν στή γῆ τὴν πατρικὴ γυρίσῃ.

Καὶ τὸ θαμπὸ τὸ φάντασμα τῆς ἀποκρίθη κ' εἶπε·
 θάρρος ! ἀπ' τὴν καρδούλα σου κάθε τρομάρα διώξε· 825
 τέτοιο ὁδηγὸ του ἔχει μαζί, στό δρόμο του, πού κι ἄλλοι
 θὰ τὸν ποθοῦσανε βοηθῶ,—μεγάλῃ ἢ δύναμῃ του !—

τὴν Ἀθηνᾶ· καὶ τῶρ' αὐτὴ τὸν πόνο σου ἐσπλαχνίσθη
καὶ μ' ἔστειλε τὰ λόγι' αὐτὰ νάρθῶ νὰ σοῦ μὴνύσω.

δ

Κ' ἡ Πηνελόπη ἡ φρόνιμη τῆς ἀποκρίθη τότε·
Ἄν εἶσαι ἀλήθεια ἐσὺ θεός, θεοῦ φωνὴ ἂν ἀκούγης,
ἔλα, κ' ἐκείνου τοῦ ἄραχλου τὰ πάθη ἱστορήσέ μου·
τάχα νὰ ζῆ κάπου κι αὐτός, τοῦ ἥλιου τὸ φῶς νὰ βλέπῃ,
γιὰ πέθανε καὶ βρίσκεται μὲς στοῦ Ἄδη τὰ βασίλεια;

830

Καὶ τὸ θαμπὸ τὸ φάντασμα τῆς ἀποκρίθη τότε·
νὰ σοῦ μιλήσω καθαρὰ γι' αὐτὸν δὲ θὰ μπορέσω,
ἂν πέθανε ἢ ἂν ζῆ· κακὸ λόγια νὰ λές τοῦ ἀνέμου.

835

Εἶπε, κι ἀπὸ τὸ μάνταλο γλιστρώντας ἔξω ἐχάθη,
μὲς στῶν ἀνέμων τις πνοές. Πετιέται ἀπὸ τὸν ὕπνο
τοῦ Ἰκάρου ἡ κόρη καὶ γλυκὰ ζεστάθηκε ἡ καρδιά της,
ποὺ εἶδε δλοφάνερο ὄνειρο στῆς νύχτας τῆ θολούρα.

840

Ὅμως στὸ πλοῖο ἐμπήκανε καὶ στὸ γιαλὸ ἀρμενίζαν
τὸ φόνο τοῦ Τηλέμαχου ποθώντας οἱ μνηστῆρες.

Κατὰ μεσῆς στὸ πέλαγος εἶν' ἓνα βοαχονῆσι,
ἀπ' τὴν Ἰθάκη ἀνάμεσα κι ἀπ' τὴν τραχειὰ τῆ Σάμῃ,
ὄχι μεγάλο, ἡ Ἀστερή, μὲ δίδυμα λιμάνια
κι ἀπάνεμα, ὅπου ἀράξανε καὶ τοῦστησαν καρτέρι.

845

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑΣ ΥΠΟΛΟΓΙΣΤΩΝ ΚΑΙ ΕΚΔΟΣΕΩΝ ΔΙΔΑΚΤΙΚΩΝ ΒΙΒΛΙΩΝ
ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΣΥΓΓΡΑΜΜΑΤΩΝ ΚΑΙ ΜΕΘΟΔΩΝ
ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑ ΚΑΙ ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΔΙΔΑΚΤΙΚΩΝ ΒΙΒΛΙΩΝ
ΕΚΔΟΣΗ

ΟΔΥΣΣΕΙΑΣ Ε

(Καλυψούς ἄντρον, Ὀδυσσέως σχεδία).

Τοῦ ζηλεμένου Τιθωνοῦ τὴν κλίνη ἀφήνει ἡ Αὐγούλα
τὸ φῶς νὰ φέρῃ σὲ θεοὺς καὶ σὲ θνητοὺς ἀνθρώπους,
κ' οἱ ἀθάνατοι συνάζονται, συμβούλιο γιὰ νὰ κάμουν,
γύρω ἀπ' τὸν παντοκράτορα κι ἀψηλοβρόντη Δία.
Καὶ ἡ Ἀθηνᾶ τοὺς ἔλεγε τὰ πάθη τοῦ Ὀδυσσέα,
γιατὶ πολὺ τὸν νοιάζοταν, ποῦ τὸν κρατοῦσε ἡ νύμφη.

Πατέρα Δία, καὶ οἱ ἄλλοι ἔσεῖς, μακάριοι θεοὶ κ' αἰώνιοι
κανένας πιά καλόβουλος κ' ἡμερος νὰ μὴν εἶναι
σκηπτοῦχος βασιλιάς, μηδὲ τὸ δίκιο ν' ἀγαπάῃ,
μὰ πάντα νάναι δύστροπος καὶ τ' ἄδικο νὰ πράττῃ,
μιὰ καὶ ξεχάσανε οἱ λαοὶ τὸ θεϊκὸ Ὀδυσσέα,
τὸ βασιλιά τους, ποῦ καλὸς τοὺς ἦτανε πατέρας.
Κοίτεται αὐτὸς σ' ἓνα νησί καὶ κατατουραγνιέται,
στῆς Καλυψῶς τὰ μέγαρα, τῆς νύμφης, ποῦ ἄθελά του
τονὲ κρατάει, καὶ δὲν μπορεῖ στῆ χώρα του νὰ φτάσῃ,

γιατί καράβια με κουπιὰ καὶ σύντροφους δὲν ἔχει,
 νὰ τόνε πᾶν' ἀπ' τὰ πλατιὰ τὰ στήθια τοῦ πελάγου·
 κ' ἐκεῖνοι τῶρα μελετᾶν τὸ γιό του νὰ σκοτώσουν,
 σὰ θὰ γυρνᾷ, γιατί ἔχει πάει γιὰ τὸ γονιὸ νὰ μάθῃ
 στὴ θεία τὴ Λακεδαίμονα καὶ στὴν πανίερη Πύλο.

Κι ὁ Δίας τῆς ἀποκρίθηκεν ὁ νεφεληγερέτης·
 Κόρη μου, ποῖος σοῦ ξέφυγε μὲς ἀπ' τὰ δόντια λόγος;
 Δὲν τὸ βουλήθης μόνη σου, καὶ γνώμη σου δὲν εἶναι,
 πῶς ὁ Ὀδυσσεὺς θὰ γύριζε νὰ τιμωρήσῃ ἐκείνους;
 Ὀδήγα τὸν Τηλέμαχο, — μιὰ καὶ μπορεῖς, — μὲ γνώση,
 γιὰ νὰ γυρίσῃ ἀπείραχτος στὴ γῆ τὴν πατρικὴ του,
 καὶ μὲ τὸ πλοῖο τους ἀπραχτοὶ νὰ στρέφουν κ' οἱ μνηστήρες.

Κ' εὐθὺς γυρνώντας στὸν Ἑρμῆ, τὸ γιό του, αὐτὰ τοῦ λέγει·
 Ἑρμῆ, μιὰ κ' εἶσαι ὁ μνηστής, νὰ εἰπῆς καὶ τῶρα σύρε
 στὴ νύμφη τὴν ὠριόμαλλη τὴν ἄσειστη βουλή μας,
 γιὰ τοῦ Ὀδυσσεᾶ τοῦ ἀδάμαστου τὸ γυρισμό, ποῦ θᾶρθη,
 χωρὶς βοήθεια οὔτε θεῶν οὔτε θνητῶν ἀνθρώπων·
 μὲ μιὰ σχεδία πολύδετη, μυριοβασανισμένος,
 σὲ εἴκοσι μέρες θὰ βρεθῆ στὴν καρπερὴ Σχερία,
 στὴ χώρα τῶν Φαιάκωνε, ποῦ ἀπὸ θεοὺς κρατᾶνε.
 Ἄπο καρδιάς, ὡσὰ θεὸν αὐτοὶ θὰ τὸν τιμῆσουν,
 καὶ στὴ γλυκεῖα πατρίδα του μὲ πλοῖο θὲ νὰ τὸν στείλουν,
 μὲ πλοῦσια δῶρα, περισσὰ σκουτιὰ, χαλκὸ, χρυσάφι,
 ὅσα ὁ Ὀδυσσεὺς δὲ θᾶφερνε ποτέ, μηδ' ἀπ' τὴν Τροία
 χωρὶς καημοὺς ἂν γύριζε, μ' ἔλα τὰ λάφυρά του.
 Ἔτσι εἶναι μοῖρα του, νὰ πάῃ νὰ ἰδῆ τοὺς ἐδικοὺς του
 μὲς στὸ ψηλὸ παλάτι του, στὴ γῆ τὴν πατρικὴ του.

Ἐἶπε, κ' εὐθὺς τοῦ Ἄργου ὁ φονιάς τ' ἀκούει ὁ φτεροπόδης.
 Δένει γοργὰ στὰ πόδια του τὰ πέδιλα τὰ ὠραῖα,
 τὰ θεϊκὰ κι ὀλόχρυσα, ποῦ τόνε φέρνουν πέρα,
 πάνου στεριάς καὶ θάλασσας, ὡσὰν πνοὴ τοῦ ἀνέμου,
 παίρνει τὸ μαγικὸ ραβδί, ποῦ ὅποιου θνητοῦ θελήσῃ
 κλείνει τὰ μάτια, ἢ καὶ ξυπνάει τοὺς ἄλλους ἀπ' τὸν ὕπνο,
 κι αὐτὸ κρατώντας ὁ τρανὸς τοῦ Ἄργου ὁ φονιάς πετάει.
 Τὴν Πιερία διαβαίνοντας, ἀπ' τοὺς αἰθέρεις πέφτει
 στὸ πέλαο καὶ στὰ κύματα σὰ γλᾶρος ἀρμενίζει,
 ποῦ μὲς στοῦ ἀσίγαστου γιாலοῦ τίς τρομερὲς ἀγκάλες
 πᾶνοντας ψάρια, τὰ πυκνὰ φτερά στὴν ἄρμη βρέχει·

ὡσάν αὐτὸν ταξίδευε ὁ Ἑρμῆς, κῦμα σὲ κῦμα.

ε
55

Ἄλλ' ὅταν τέλος ἔφτασε στὸ μακρινὸ νησάκι,
βγήκε ἀπ' τὸ πέλαο τὸ μαθὶ καὶ τῆ στεριὰν ἐπῆρε,
στὸ μέγα σπήλαιο γιὰ νὰ πάη, ποῦ κατοικοῦσε ἡ νύμφη
μὲ τὰ πανώρια τὰ μαλλιά, καὶ μέσα τὴν εὐρῆκε.

Τρανὴ φωτιά ἀναθε στῆ σιὰ καὶ ἡ εὐωδιά τοῦ κέδρου
καὶ τῆς καλόσκιστης θυγιάς μὲς στὸ νησί ἀπλωνόταν·
κ' ἐκείνη, μὲ τῆ λυγερῆ φωνή της τραγουδώντας,
στὸν ἀργαλειό της ὕφαινε μὲ μιὰ χρυσῆ σαῖτα.

60

Καὶ γύρω γύρω στῆ σπηλιά πυκνά φουντώναν δέντρα,
σκληθρα καὶ λεῦκες ἀψηλές κι εὐώδη κυπαρίσσια,
ὅπου τὰ μακροπτέρουγα πετούμενα φωλιάζαν,
γεράκια, νυχτοκιώνηδες, μακρόγλωσσες κουροῦνες
θαλασσινές, ποῦ τῆ ζωῆ περνοῦνε τοῦ πελάγου.

65

Κι ὀλόγυρα στῆ θολωτῆ σπηλιά παντοῦ ἀπλωνόταν
κληματαριά γιομάτη ὀρμή, σταφύλια φορτωμένη.

Τέσσερις βρύσες ἔχυναν τὸ γάργαρο νεράκι,
κοντὰ κοντὰ κ' ἡ κάθε μιὰ καὶ κατ' ἄλλου κυλοῦσε.

70

Διβάδια ὀλόγυρα ἀπαλὰ μὲ σέλινα καὶ γιούλια
πρασίνιζαν, ποῦ καὶ θεός, ἂν τύχαινε ἐκεῖ νᾶρθη,
μὲ θαυμασμὸ θὰ τᾶβλεπε, θὰ εὐφραίνονταν ὁ νοῦς του.
Ἐκεῖ σταμάτησε ὁ Ἑρμῆς καὶ θαύμαζε κοιτώντας.

75

Κι ἀφοῦ τὰ πάντα ἐθαύμασε πολὺ μὲ τὴν καρδιά του,
στὸ σπήλαιο μπῆκε τὸ πλατύ, καὶ σὺν ἀντίκρυσέ τον

ἀμέσως τὸν ἐγνώρισεν ἡ Καλυψὼ ἡ πανώρια,
γιατὶ δυὸ ἀθάνατοι ἄγνωστοι δὲν εἶναι μεταξύ τους,
ὅσο μακριὰ κι ἂν κατοικοῦν ὁ ἕνας ἀπ' τὸν ἄλλον.

80

Μέσα τὸ μεγαλόκαρδο δὲν εὐρήκε Ὀδυσσεά·

στὸ περιγιάλι ἐκάθοταν κ' ἔκλαιε, σὺν κάθε μέρα,
μὲ δάκρυα καρδιοσπάραζε μὲ στεναγμοὺς καὶ πόνους,
καὶ τὸ γιαλὸ ἀγναντεύοντας, βρῦση ἔτρεχαν τὰ μάτια.
Καὶ τὸν Ἑρμῆ ρωτᾷ εὐθύς ἡ Καλυψὼ ἡ πανώρια,
σ' ἕνα θρονὶ περίλαμπρο κι ὠραῖο καθίζοντάς τον·

85

Τί θές, Ἑρμῆ χρυσόρραβδε καὶ σεδαστέ μου φίλε,
κ' ἦρθες ἐδῶ, γιατί συχνὰ δὲ φαίνουσαν ὡς τώρα.

Λέγε τί ὀρίζεις· καὶ μετὰ χαρᾶς μου θὰ τὸ κάνω,
ἂν μοῦ περνεῖ ἀπ' τὸ χέρι μου κι ἂν ἡμπορῆ νὰ γίνῃ.
Μον' ἔλα πρῶτα, κόπιασε, νὰ σὲ φιλέσω κάτω.

90

Εἶπε ἡ θεά, καὶ τοῦστρωσε τραπέζι, καὶ ἀμβροσία
τὸ γέμισε καὶ κέρασε τὸ κόκκινο νεχτάρι.

Κ' ἔπινε ἐκεῖνος κ' ἔτρωγε, τοῦ Δία ὁ ταχυδρόμος.
Σὰ δειπνήσει καὶ ἀπ' τὸ φαγὶ δυνάμωσε ἡ καρδιά του,
τότε καὶ αὐτὸς ἐμίλησε καὶ ἀπόκριση τῆς δίνει·

Καὶ μὲ ρωτᾷς, θεὰ θεόν, γιὰτ' ἦρθα! τότε πρέπει
καὶ ἄγω τὸ λόγο νὰ σοῦ εἰπῶ σωστά· στοὺς ὀρισμούς σου.
Ὁ Δίας ἐδῶ μὲ πρόσταξε νάρθῶ, χωρὶς νὰ θέλω.

Ποιὸς τόσο ἀπέραντο ἄρμυρὸ γιὰλὸ θὲ νὰ περνοῦσε
μὲ τὴν καρδιά του; Καὶ μὴ δὰ θνητῶν σιμὰ εἶναι χώρα,
θυσίαι νὰ κάνουν στοὺς θεοὺς κ' ἐξαισίαις ἑκατόμβαις;

Ὅμως δὲν εἶναι βολετὸ τοῦ αἰγίοχου Δία τὸ λόγο
μήτε νὰ σβύσῃ ἄλλος θεός, μήτε νὰ τὸν ξεφύγῃ.

Λέει πῶς σιμὰ σου εὐρίσκεται ὁ πιὸ δυστυχημένος,
ἀπ' ὄσους γύρω ἐμάχονταν στὴν πόλιν τοῦ Πριάμου
χρόνους ἐννιά, καὶ παίρνοντας τὸ κάστρο μὲς στοὺς δέκα,
κινήσαν· μὰ γυρίζοντας στὴν Ἀθηναῖ ἀσεβήσαν,
κ' ἐκεῖνη ἀγέρα ἐσήκωσε κακὸ καὶ κύματα ἄγρια.

Ὅλοι οἱ καλοὶ τοῦ σύντροφοι τότες ἐκεῖ ἐχαθῆκαν,
καὶ αὐτὸν ἐδῶ τὸν ἔρριξαν οἱ ἀνέμοι καὶ τὸ κύμα.

Αὐτὸν τώρα προστάζει σε γοργὰ νὰ τότε στείλῃς,
γιὰτὶ δὲν εἶναι ἡ μοῖρα τοῦ μακριὰ ἀπὸ τοὺς δικούς του
καὶ ἀπὸ τοὺς φίλους νὰ χαθῇ, μὰ εἶναι γραπτὸ νὰ φτάσῃ
νὰ ξαναἰδῇ τὸ σπῆτι του, τὴ γῆ τὴν πατρικὴ του.

Κ' ἡ Καλυψὼ σὰν τᾶκουσε μὲ μιᾶς ἐπάγωσε ὄλη,
κ' εἶπε ἡ ἀσύγκριτη θεὰ μὲ λόγια φτερωμένα·

Σιληροὶ θεοί, ζηλιάρηδες, ὅσο κανένας ἄλλος,
ὅπου φτοναῖτε τίς θεές, ἀν λάχῃ νὰ πλαγιαῖζον
στὰ φανερά μὲ ἄντρα θνητῶ, ποὺ ἐδιάλεξε ἡ καρδιά τους.

Ἔτσι κ' ἡ ροδοδάχτυλη σὰν ἔσμιξεν Ἀγούλα
μὲ τὸν Ὀρίωνα, τόσο ἐσεῖς ζηλέψατε, ὦ μακάριοι,
ὧσπου ἡ χρυσόθρονη Ἄρτεμις ἡ ἀγνή στὴν Ὀρτυγία
ὀρμώντας τὸν ἐσκότωσε μὲ τᾶπαλά της βέλη.

Ἔτσι καὶ ὅταν ἡ Δήμητρα ἡ ὠριόμαλλη, ποὺ πόθο
γιὰ τὸν Ἴάσιο νοιώθοντας, στὴν ἀγκυλιά του ἔρριχθη,
μὲς στὰ τριπλά τὰ ὀργώματα· καὶ ὁ Δίας, χωρὶς ν' ἀργήσῃ
μαθθίνοντάς το, μὲ πυρὸ τὸν καίει ἀστροπελέκι.

Ἔτσι φτοναῖτε τώρα ἐμέ, ποὺ ἔχω θνητὸ κοντὰ μου.

Μὰ αὐτὸν ἐγὼ τὸν ἔσωσα, καθάλλα σὲ καρίνα, ε 130
 κ' ἔρμον, ὃ Δίας σὰν τοῦσπασε τὸ πλοῖο, μ' ἀστροπελέκι
 χτυπώντας το καταμεσῆς στὸ πέλαγο τὸ μαῦρο.

Ὅλοι οἱ καλοὶ συντρόφοι του τότες ἐκεῖ ἐχαθῆκαν,
 κι αὐτὸν ἐδῶ τὸν ἔρριξαν οἱ ἀνέμοι καὶ τὸ κῦμα.

Ἐγὼ τὸν καλοδέχτηκα, τὸν ἔθρεψα καὶ τοῦ εἶπα, 135
 νὰ τόνε κάνω ἀθάνατον κι ἀγέραστον γιὰ πάντα.

Μὰ ἀφοῦ δὲν εἶναι βολετὸ τοῦ αἰγίοχου Δία τὸ λόγο,
 μήτε νὰ σῦσῃ ἄλλος θεός, μήτε νὰ τὸν ξεφύγῃ,
 ἄς πάῃ λοιπόν, μιὰ καὶ τὸ λῆει καὶ τὸ προστάζει ἐκεῖνος,
 μὲς στὸν ἀσίγαστο γιάλο. Μὰ ἐγὼ πῶς νὰ τὸν στεῖλω; 140

Μήτε καράβια μὲ κουπιὰ, μήτε κι ἀνθρώπους ἔχω,
 νὰ τόνε πᾶν ἀπ' τὰ πλατιὰ τὰ στήθια τοῦ πελάγου.

Ὅσο γιὰ ὀρμήνιες, πρόθυμη θὰ εἰπῶ, κι οὐδὲ θὰ κρύψω
 πῶς νὰ μπορέσῃ ἀπείραχτος στὴ χώρα του νὰ φτάσῃ.

Καὶ πάλι τότες ὃ γοργὸς τοῦ Ἄργου φονιάς τῆς εἶπε· 145
 Ναί, στείλ' τον ἔτσι καὶ φοβοῦ τὴν ὄργητα τοῦ Δία,
 μὴ καὶ ξεσπάσῃ κάποτες ἀπάνω σου ὃ θυμὸς του.

Εἶπε κι ἀμέσως ὃ τρανὸς τοῦ Ἄργου φονιάς ἐχάθη.
 Κ' ἠ στεπτή νύμφη, σκύβοντας στὸ θέλημα τοῦ Δία,
 στὸ μεγαλόκαρδο κινάει τὸν Ὀδυσσεά νὰ πάῃ· 150

καὶ καθισμένον ἠῦρε τον στὸ περιγιάλι πέρα.

Τὰ δάκρυα δὲν ἐστέγνωσαν ποτὲ στὰ δυὸ του μάτια,
 μὲ τὸν καημὸ τοῦ γυρισμοῦ σωνόταν ἠ ζωὴ του,

καὶ χάρη πιά δὲν εὔρισκε στὴ νύμφη· μὰ τὰ βράδια,
 στὴ θολωτὴ βαθιὰ σπηλιά, δεμένος στὴν ἀνάγκη, 155

μὲ κείνην ποὺ τὸν ἤθελεν ἀθέλητα ἐκοιμῶταν·

καὶ τίς ἡμέρες κάθονταν σὲ βράχους κι ἀκρωτήρια,
 μὲ δάκρυα καρδιοσπάραζε, μὲ στεναγμοὺς καὶ πόνους,

καὶ τὸ γιάλο ἀγναντεύοντας, ἔχυνε μαῦρο δάκρυ

Κοντὰ του ἐστάθηκε ἠ θεὰ ἠ ἀσύγκριτη καὶ τοῦ εἶπε· 160

Ἄμοιρε, μὴ μοῦ δέρνεσαι, μὴν κάθεσαι καὶ φθεῖρῃς
 τίς μέρες σου, καὶ πρόθυμα σ' ἀφήνω πιά νὰ φύγῃς.

Μον' ἔλα καὶ μακριὰ δεντρὰ μὲ τὸ πελέκι κίψε,

κι ἄρμωσε μιὰ σχεδιά πλατειά, καὶ στήσε γύρω μπάντες,
 στάνταριασμένα πέλαγα νὰ μπῆς καὶ ν' ἀρμενίσῃς· 165

καὶ ἔγω θὰ φέρω σου φωμί, νερὸ καὶ χρυσὸ μαῦρο,

περίσσια ἀπ' ὄλα, ποὺ μακριὰ νὰ σοῦ κρατοῦν τὴν πείνα,

καὶ θὰ σοῦ βάλω ἐνδύματα, καὶ πρύμο θὰ σοῦ στείλω,
γερός νὰ φτάσῃς κι ἄβλαπτος στὴ γῆ τὴν πατρικὴ σου, —
ἂν τὸ θελήσουν οἱ θεοὶ ποὺ κατοικοῦν στὰ οὐράνια,

17

καὶ ποῦναι πιὸ τρανοὶ ἀπὸ μὲ νὰ κρίνουν καὶ νὰ πράξουν.
Ἔτσι εἶπε, κι ὁ πολὺπαθος ἐρρίγησε Ὀδυσσεάς
κ' εὐθὺς τῆς ἀποκρίθηκε μὲ λόγια φτερωμένα·

Ἄλλο στὸ νοῦ θᾶχῃς, θεά, κι ὄχι τὸ γυρισμὸ μου,
σὰ μ' ὄρμηνεύῃς νὰ διαβῶ μὲ μιὰ σχεδιά τὸ μαῦρο
τοῦ πέλαου χάος, τὸ τρομερό, π' οὐδὲ γοργὰ καράβια
δὲν τὸ περνοῦν, σὰ χαίρουνται τοῦ Δία τὸ πρύμο ἀγέρι.
Μῆτε καὶ μπαίνω ἐγώ, θεά, κι ἄς λές, μὲς στὴ σχεδιά,
ἂν πρῶτα δὲν ἐδέχοσαν νὰμόσῃς μέγαν ὄρκο,
πὼς ἄλλη μαύρη συμφορὰ δὲ μελετᾷς γιὰ μένα.

17

Κ' ἡ Καλυψὼ ἢ πεντάμορφη χαμογελάει κι ἀπλώνει
τὸ χέρι καὶ τὸν χაίδεψε κι αὐτὰ τὰ λόγια τοῦ εἶπε·

18

Τί πονηρὸς ποὺ μοῦ εἶσαι σύ, μὰ ὄχι καὶ δίχως γνῶση·
ποῦ σοῦ κατέβηκε στὸ νοῦ, νὰ βγάλῃς τέτοιο λόγο!

Βάνω μαρτύρους μου τῆ γῆ, καὶ τοῦρανοῦ τὸ θόλο,
κι αὐτὸ τῆς Στύγας τὸ νερό, ποὺ πάει στὸν Ἄδη κάτου,
τὸν πιὸ τρανὸ καὶ τρομερὸ ποὺ οἱ ἀθάνατοι ἔχουν ὄρκο,
πὼς ἄλλη μαύρη συμφορὰ δὲ μελετᾷ γιὰ σένα.

18

Μὰ ἔχω στὸ νοῦ, καὶ θὰ σοῦ εἰπῶ τὰ ὄσα γιὰ μὲ τὴν ἴδια
θὲ νὰ συλλογιζόμουνα, σὲ τέτοια ἀνάγκη ἂν ἤμουν.

Μαύρη δὲν ἔχω ἐγὼ ψυχὴ, καὶ μῆτε μὲς στὰ στήθια
ἔχω καρδιὰ ἀπὸ σίδηρο, μόνο σπλαχνιὰ γιομάτη.

19

Εἶπε ἡ ἀσύγκριτη θεὰ κ' ἐμπρὸς γοργὰ ἐπορεύθη
κ' ἐκεῖνος ἀκολούθαγε τὰ θεϊκὰ τᾶχνάρια.

Φτάνει ἡ θεὰ μὲ τὸ θνητὸ στὸ βαθυλὸ τὸ σπήλιο,
κι αὐτὸς καθίζει στὸ θρονί, ποὺ τῷχε ὁ Ἑρμῆς ἀφήσει
κ' ἡ νύμφη τοῦφερνε φαγιά κάθε λογῆς μπροστά του,
μονάχα ἀπ' ὄσα οἱ ἄνθρωποι οἱ θνητοὶ τρῶνε καὶ πίνουν,

195

κ' ἔπειτα ἐκάθησε ἀντικρὺ τοῦ Ἰσόθεου Ὀδυσσεά·
τῆς ἔφεραν οἱ σκλάβες τῆς νεχτᾶρι κι ἀμβροσία,
καὶ τότε στὰ ἔτοιμα φαγιά τὰ χέρια τους ἀπλώναν.

200

Κι ὅταν οἱ δύο τους τὸ φαγὶ καὶ τὸ πιωτὸ ἐχαρῆκαν,
ἄρχισε τότε νὰ τοῦ λέγῃ ἡ Καλυψὼ ἢ πανώρια·

Τοῦ Λαέρτη γιὲ θεογέννητε, πολύτεχε Ὀδυσσεά,
ἔτσι λοιπὸν στὸ σπίτι σου καὶ στὴ γλυκειὰ πατρίδα

- θές νὰ γυρίσης, τώρα εὐθύς; Ἄς εἶναι, γειὰ χαρά σου. ε 205
- Ὅμως ὁ νοῦς σου ἂν τάβαζε τὰ ὄσα σοῦ γράφει ἡ μοῖρα
νὰ πάθῃς βάσανα, προτοῦ στή χώρα σου νὰ φτάσης,
θὲ νᾶμενες σιμά μου ἐδῶ, νὰ φύλαγες τὸ σπίτι,
κι ἀθάνατος θὰ γίνοσαν, ὅσο καημὸ κι ἂν εἶχες
νὰ ἰδῆς αὐτὴν ποῦ λαχταρᾷ ἡ ψυχὴ σου νύχτα, μέρα. 210
- Ὅμως, θαρρῶ, δὲν εἶμαι δᾶ χειρότερη ἀπὸ κείνη,
στὴν ὄψη, μηδὲ στὸ κορμί· καὶ δὲν ταιριάζει κι ὄλας
θνητὲς μὲ τὶς ἀθάνατες στὰ κάλλη νὰ μετριοῦνται.
- Καὶ πάλι τότε ὁ πάνσοφος ἀπάντησε Ὀδυσσεάς·
θεὰ σεδάσμια, μὴ γιὰυτὸ μοῦ ὀργίζεσαι καὶ ξέρω, 215
πολὺ καλά, πῶς ταπεινὴ θὰ φαίνοταν ἐμπρὸς σου
ἡ Πηνελόπη ἡ φρόνιμη, σ' ἀνάστημα καὶ σ' ὄψη.
θνητὴ ἔναι αὐτή, μὰ ἀθάνατη κι ἀγέραστη ἐσὺ πάντα.
Κι ὥστόσο πάλι λαχταρῶ καὶ μέρα νύχτα θέλω
νὰ πάω στὸ σπίτι, καὶ νὰ ἰδῶ τοῦ γυρισμοῦ τὴ μέρα. 220
- Κι ἂν μὲ χτυπήσῃ ἕνας θεὸς στὸ πέλαο θὰ ὑπομείνω,
τί ἔχω στὰ στήθια μου καρδιὰ ποῦ εἶναι στοὺς πόνους βράχος·
πολλὰ ὦ· τὰ τώρα πέρασα, πολλὲς λαχτάρεις εἶδα
στὸ κῦμα καὶ στὸν πόλεμο· κι ἄς πάῃ κι αὐτὸ μὲ τ' ἄλλα.
- Εἶπε, καὶ ὁ ἥλιος ἔδωσε κι ἀπλώθηκε σκοτάδι, 225
καὶ μὲς στή θολωτὴ σπηλιὰ βαθιὰ κ' οἱ δυὸ ἐχωθῆκαν. 226
- Ἐφάνη ἡ ροδοδάχτυλη νυχτοφερμένη αὐγοῦλα, 228
κ' εὐθύς χιτῶνα ἐφόρεσε καὶ χλαίνα ὁ Ὀδυσσεάς,
κ' ἡ νύμφη μακρὸ φόρεμα κατάλευκον ἐντύθη, 230
χαριτωμένο, ἀνάλαφρο, κι ὠραία ἐξώστη ζώνη
χρυσή, καὶ στὸ κεφάλι της ἔρριξε πάνω πέπλο·
καὶ τὸ ταξίδι ἐνοιόστηκε τοῦ ἀντρόψυχου Ὀδυσσεά.
Χάλκινο μέγα τοῦδωσε καὶ δίκοπο τσεκούρι,
στὴν ἀπαλάμη ταιριαστό, ποῦχε ἀγριλιὰς στειλιάρι 235
καλοφτιαγμένο καὶ σφιχτὰ σφιχτὰ σ' αὐτὸ μπηγμένο,
κ' ἕνα σκεπάρνι κοφτερό, καὶ κίνησε μπροστά του
σὲ κάποιαν ἄκρη τοῦ νησιοῦ, μὲ τετράψηλα δέντρα,—
σκλήθρα καὶ λεῦκες κ' ἔλατα, μεσουρανίς φτασμένα,—
ξερὰ καιρὸ κι' ὀλόστεγνα ποῦ ἀνάλαφρα νὰ πλένε. 240
- Καὶ τὴ μεριά σὰν τοῦδειξε μὲ τὰ ψηλὰ τὰ δέντρα,
γύρισε πίσω σπίτι της ἡ Καλυψὼ ἡ πανώρια·

- κ' ἔκοβε ἐκείνος τὰ δεντρά καὶ τὸ ἔργο προχωροῦσε. ε
 Ἐρριξε μιὰν εἰκοσαριά καὶ τὰ πελέκησε ὄλα,
 καὶ τᾶξυσε καλὰ καλὰ, τᾶσιασε μὲ τὸ ράμμα. 245
 Κ' ἦρθε τρυπάνια φέρνοντας ἢ Καλυψῶ ἢ πανώρια
 καὶ τότε αὐτὸς τὰ τρύπησε καὶ τὰ συνταίριασε ὄλα
 καὶ τὰ συναρμολόγησε μὲ τρέσα καὶ μὲ σφήνες.
 Ὅσο πλατὺ γιὰ φορτηγὸ καράβι τὸ σακί του
 στήνει ὁ τεχνήτης, ποὺ καλὰ τὴν τέχνη του γνωρίζει, 250
 τόσο μεγάλο τόκανε τὸ πλοῖο του ὁ Ὀδυσσεύς
 καὶ σήκωσε τίς κουπαστὲς καὶ μὲ πυκνὰ δοκάρια
 τίς στέριωσε κι ἀπάνωθε μακριῆς κάρφωσε πῆχες.
 Καὶ τὸ κατάρτι ἐστύλωσε μὲ ταιριαστὴν ἀντέννα
 κι ἀκόμα, γιὰ νὰ κυβερνᾷ, καλόφτιαξε τιμόνι, 255
 καὶ τὴ σχεδία τὴν ἔφραξε μὲ λυγαριάς πλεμάτια,
 τὸ κῦμα νὰ ἐμποδίζουνε· κ' ἔρμα ἀπὸ ξύλα ἐπῆρε.
 Κ' ἦρθε τὰ ὑφάδια φέρνοντας ἢ Καλυψῶ ἢ πανώρια,
 νὰ γίνουν τὰ πανιά, κι αὐτὸς ἐφιλοτέχνησέ τα,
 σκότες καὶ ὑπέρες ἔδωσε καὶ γραντολόγησέ τα, 260
 καὶ μὲ μοχλοὺς τὴν ἔρριξε στὸ θεϊκὸ τὸ κῦμα.
 Μέσα σὲ μέρες τέσσερις τᾶχε ὄλα τελειωμένα,
 καὶ μὲς στίς πέντε ἢ Καλυψῶ τότε ξεπροβοδοῦσε,
 σὰν ἔλουσέ τον κ' ἔντυσε μὲ ρούχα μυρωμένα.
 Κ' ἔδραλε στὴ σχεδία ἀσκή, μαῦρο κρασί γιομάτο,
 κ' ἔνα ἄλλο μεγαλύτερο νερό, καὶ σὲ ταγάρια 265
 τροφὲς κι ἀκόμα ἄλλα πολλὰ κάθε λογῆς προσφάγια.
 Καὶ πρῶμο τοῦστειλε ἀπαλό, ξεκούραστο ἀεράκι,
 ποὺ ἐχάρη κ' ἔκανε πανιά ὁ Ἰσῆθεος Ὀδυσσεύς.
 Καὶ στὸ τιμόνι ἐκάθηζε καὶ τεχνικὰ ἐκυβέρνα, 270
 κ' ὕπνος ποτὲ δὲν ἔπεφτε στὰ βλέφαρά του, μὰ ὄλο
 τὴν Πούλια ἐτήραε, τὸ Ζευγᾶ, ποὺ ἀργεὶ νὰ βασιλέψῃ,
 καὶ τὴν Ἀρκούδα, ποὺ πολλοὶ κι ἀμάξι τήνε λένε,
 ποὺ πάντα αὐτοῦ στρηφογυρνᾷ καὶ τὸν Ὀρίωνα βλέπει,
 καὶ μόνο αὐτὴ στοῦ Ὀκεανοῦ δὲ λούζεται τὸ κῦμα· 275
 γιὰτὶ τὸν εἶχε ἢ Καλυψῶ ἢ πανώρια δασκαλέψῃ,
 πάντα μ' αὐτὴνε στὸ ζερβὶ του χέρι ν' ἀρμενίζῃ.
 Ἐφτὰ καὶ δέκα ἀρμενίζε κατὰ τὸ πέλαο μέρες,
 καὶ μὲς στίς δεκοτῶ βουνὰ φανήκανε σὰν ἴσχοι,
 τῆς γῆς ὅπου ἦταν πρὸ κοντά, τῆς χώρας τῶν Φαιάκων· 280

σύγγεφο λές, μές στοῦ γιαλοῦ τάνταριασμένα βάθη. ε

Μ' ἀπ' τοὺς Αἰθίοπες ὁ τρανὸς γυρνοῦσε Ποσειδῶνας,
κι ἀπ' τῶν Σολύμων τὰ βουνὰ μακριάθε τὸν ξανοίγει,
νὰ πλέη στὸ πέλαο, καὶ βαριά χολώθηκε ἡ καρδιά του.
καὶ τὸ κεφάλι ἐκούνησε καὶ λέγει μές στὸ νοῦ του. 585

᾽Ω, συμφορὰ μου! ἐκεῖ ποῦ ἐγὼ μὲ τοὺς Αἰθίοπες ἤμουν,
ἄλλα λογιάσαν οἱ θεοί, γιὰ τοῦ ᾽Οδυσσέα τὴν τύχη,
καὶ στῶν Φαιάκων, νά, κοντὰ τῇ γῆ' ναι, ὅπου γραφτό του,
νὰ πάρουν τέλος τὰ δεινὰ τὰ τόσα, ποῦ τὸν δέρνουν.
Μὰ ἔννοια σου κ' ἔχω ἀκόμα ἐγὼ νὰ τὸν χορτάσω πίκρες! 290

Εἶπε, καὶ νέφη ἐσύναξε καὶ τάραξε τὸν πόντο
τὴν τρίαινα ἀδράχγοντας μὲ βιά, κι ὄλουθε νὰ χτυπιοῦνται
ἐσῆκωσε ὄλους τοὺς καιροὺς, κ' ἐσκέπασε μ' ἀντάρρα
στεριά καὶ πέλαο· κ' ἔπесе σκοτάδι ἀπὸ τὰ οὐράνια.
Φυσάει θρακιάς, φυσάει νοτιάς, βογγάει μαζὶ ὁ πουνέντης, 295
καὶ τ' ἀγριοκαίρι τοῦ βοριά βουνὰ κυλάει τὸ κῦμα.
Καὶ τοῦ ᾽Οδυσσέα τὰ γόνατα λυθῆκαν κ' ἡ καρδιά του,
καὶ βαριαναστενάζοντας λέει στ' ἀντρειωμένα στήθη·

᾽Ωχ, ὁ βαριόμοιρος ἐγὼ, καὶ τί μοῦ μέλλει τώρα!
Φοβάμαι μὴν ἀληθινὰ βγοῦν τῆς θεᾶς τὰ λόγια, 300
ποῦλεγε πῶς στὸ πέλαγο, πρὶν στὴν πατρίδα φτάσω,
δεινὰ θὰ μ' εὔρουε πολλὰ· καὶ νά, ποῦ μ' ἤυραν κι ὄλας.
Μὲ τί μαυρίλα τὸν πλατὺ οὐρανὸ τριγύρω ζῶνει
ὁ Δίας! τὸν πόντο ἐτάραξε κι ὄλ' οἱ καιροὶ χτυπιοῦνται
κι ἀνεμοδέρνονται· κ' ἐγὼ μαῦρο χαμὸ θὲ ναῦρω. 305

Χαρὰ στοὺς Δαναοὺς, καὶ δυὸ καὶ τρεῖς φορές χαρά στους,
ποῦ γιὰ χατῆρι ἐχάθησαν τῶν Ἀτρειδῶν στὴν Τροία!
Δὲν ἦτανε νὰ πέθαινα καὶ νὰ μὲ πάρῃ ὁ χάρος,
τῇ μέρα ποῦπερταν βροχὴ τὰ χάλκινα κοντάρια
τῶν Τρώων ἀπάνω μου, κοντὰ στὸ σῶμα τοῦ Ἀχιλλέα! 310
Καὶ μνήμα θᾶχα κ' οἱ Ἀχαιοὶ τῇ δόξᾳ μου θὰ ἐλέγαν·
μὰ τώρα μὲ πικρὸ χαμὸ μοῦ εἶναι γραφτό νὰ λυῶσω.

Τὸ λόγο δὲν ἀπόσωσε καὶ θεριεμένο κῦμα
τόνε χτυπάει κατάκορφα καὶ τῇ σχεδία τυλίγει.
Πέρα ἀπ' τὸ πλοῖο του τὸν πετᾶ, τοῦ φεύγει τὸ τιμόνι 315
μὲς ἀπ' τὰ χέρια· καὶ τοῦ σπάει στῇ μέσῃ τὸ κατάρτι
τῶν ἀνεμῶν ποῦ ἐσμίγονταν ἡ μανιασμένη μπόρα,
καὶ ρίχνει μές στὸ πέλαγο πανὶ μαζὶ κι ἀντέννα.

Κι ὦρα πολλή μὲς στὸ νερὸ τὸν κράτησε καὶ νᾶβγῃ
 μὲς ἀπὸ τᾶγριο καὶ τρανὸ κῦμα γοργὰ δὲν μπόρειε.
 τὰ ροῦχα του τὸν βᾶραιναν, πού τοῦχε δώσει ἡ νύμφη.
 Τέλος ἀνέβη κ' ἔφτυσε πικρὴ ἀπ' τὸ στόμα του ἄρμη,
 ὅπου πολλή κελάρυζεν ἀπὸ τὴν κεφαλὴ του·

καὶ τὴ σχεδιά δὲν ξέχασε μὲς στὸν παραδαρμό του,
 μὰ ὀρμώντας μὲς στὰ κύματα μὲ βιὰ τὴν ξαναδράχνει,
 καὶ μὲς στὴ μέση κάθεται, γλυτώνοντας τὸ χάρο.

Κ' ἐδῶ κ' ἐκεῖ τὴν ἔσερνε τὸ κῦμα πού κυλοῦσε.

Κι ὡς δταν φθινοπωρινὸς βοριάς κυλάει τᾶγκάθια
 στὸν κάμπο κ' εἶναι τα πυκνά πυκνά σφιχτομπλεγμένα,
 ἔτσι τὴ φέρναν οἱ ἄνεμοι στὸ πέλαο πέρα δῶθε·

καὶ μιὰ τὴν ἔρριχνε ὁ βοριάς στὸ νότο νὰ τὴ σέρνῃ,
 μιὰ τὴν παράταγε ὁ θρακιάς στὴ φούργια τοῦ πουνέντη.

Κ' ἡ λυγερὴ τὸν εἶδε Ἰνώ, τοῦ Κάδμου ἡ θυγατέρα,
 πού πρῶτα ἀνθρώπου εἶχε λαλιὰ κ' ἦταν θνητὴ μὰ τώρα
 μὲς στὰ πελάγη ὡς ἡ θεὰ δοξάστη Λευκοθέα.

Τὸν Ὀδυσσεά σπλαχνίστηκε, τὸν ἔρμο πού δερνόταν,
 θαλασσοπούλι ὡς νᾶτανε μὲς ἀπ' τὸ κῦμα ἐβγῆκε
 καὶ στὴν πολυδεσμη ἔκατσε σχεδιά, κι αὐτὰ τοῦ κρένει·

Κακόμοιρε, τί μάνιασε μαζί σου ὁ Προσειδῶνας,
 ὁ κοσμοσείστης, καὶ κακὰ μεγάλα σοῦ φυτεύει;

Ἔννοια σου, κι ὅσο ἂν λαχταρᾷ, δὲ θεὸ νὰ σ' ἀφανίσῃ.

Μόν' ἔλα, κάνε ὅ,τι σοῦ εἶπῶ, — καὶ γι' ἄμυαλο δὲ σ' ἔχω —

βγάλε τὰ ροῦχα πού φορεῖς καὶ τὴ σχεδιά παράτα
 νὰ τήνε σέρνουν οἱ ἄνεμοι καὶ ρίζου στὸ κολύμπι,
 στὴ γῆ νὰ βγῆς, πού θὰ σωθῆς, στὴ χώρα τῶν Φαιάκων.

Νά, πάρε ἔδω καὶ τέντωσε τὸ ἀθάνατο αὐτὸ πέπλο
 στὸ στήθος σου· μήτε κακὸ φοβήσου, μήτε χάρο.

Ἄλλὰ μονάχα τὴ στεριά τὰ χέρια σου ἄμ' ἀγγίσουν,

λύσ' το γοργὰ καὶ ρίξε το στὴ θάλασσα τὴ μαύρη,
 πολὺ μακριὰ πὸ τὴν ξηρά, καὶ στρέψε ἀλλοῦ τὴν ὄψη.

Ἔτσι τοῦ μίλησε ἡ θεὰ καὶ τοῦδωσε τὸ πέπλο.

κι αὐτὴ στὸν κυματόδαρτο γιὰ τὸ ἐδῶθιστή πάλι,

σὰ γλᾶρος, καὶ τὴ σκέπχεσε τὸ μελάνο τὸ κῦμα.

Καὶ νοιάστηκε ὁ πολυπαθὸς, ὁ ἰσόθεος Ὀδυσσεάς,

καὶ βχριαναστενάζοντας, λέει στ' ἀντρειωμένα στήθη·

Ἄλλοι μου ἐγώ! κάποιος θεὸς φτάνει νὰ μὴ μοῦ ὑφαίνη ε
καινούργιο δόλο, σὰ μοῦ λέγῃ ν' ἀφήσω τὴ σχεδιά.

Ἔοχι, δὲν τὸν ἀκούω ἐγώ, γιατίι τὰ μάτια μου εἶδαν
μακριὰ τῆ γῆ, πού μοῦλεγε καταφυγὴ πῶς θαῦρω.

Μὰ ἄλλο θὰ κάνω, πού, θαρρῶ, τὸ πιὸ καλύτερο εἶναι· 360

ὅσο βαστοῦν τὰ ξύλα αὐτὰ καλὰ ἀρμολογημένα,
θὰ μείνω ἐδῶ, τῆ συμφορὰ πού μ' ἤυρε νὰ ὑποφέρω·
κι ἔταν τὸ κῦμα δλότελα τὸ πλοῖο μου ξετινάξῃ,

θὰ κολυμπήσω, τί ἄλλη πιὰ δὲ θ' ἀπομένῃ ἐλπίδα.

Κ' ἐκεῖ πού αὐτὰ κλωθόφερνε στὸ νοῦ καὶ στὴν καρδιά του, 365

κῦμα τρανὸ καὶ τρομερὸ σηκώνει ὁ Ποσειδῶνας,
πού μαῦρο κι ὀρθοκρέμαστο ξεσπάει ἀπάνωθ' του.

Κι ὅπως ἀνεμοστρόβιλος τῆ θημωνιά τινάζει
καὶ τὰ κατάξερ' ἄχυρα σκορπᾷ ἐδῶθε-ἐκεῖθε,

ἔτσι τὰ ξύλα τὰ μακριὰ σκορπᾷ της. Κι ὁ Ὀδυσσεύς 370
σ' ἓνα δοκάρι ἀνέβηκε, σὰ νὰ καθάλλησε ἄτι.

Τὰ ροῦχα εὐθύς, πού τοῦδωσεν ἡ Καλυψὼ ἡ πανώρια,
ξεγδύνεται, στὸ στήθος του γαργὰ τὸ πέπλο ἀπλώνει,

μπροῦμητα πέφτει στὸ νερό, μὲ τεντωμένα χέρια,
καὶ κολυμπᾷ καὶ κολυμπᾷ. Τὸν εἶδε ὁ κοσμοσείστης 375

καὶ τὸ κεφάλι ἐκούνησε καὶ λέγει μὲς στὸ νοῦ του·

Ἔτσι παράδερνε φριχτά μὲς στὰ πελάγη κ' ἔρμος,
ὡς πού μὲ τοὺς θεογέννητους νὰ σμίξῃς τοὺς ἀνθρώπους.
καὶ δὲν ἐλπίζω νὰ κλαφτῆς λίγα δεινὰ πῶς σ' εὔραν.

Εἶπε κ' εὐθὺς ἐθάρσε τὰ ὠριότριχ' ἄλογά του,
καὶ φτάνει μέσα στὶς Αἰγές, πού εἶχε λαμπρὰ παλάτια.

Καὶ τότες ἄλλο ἢ Ἀθηναῖα, τοῦ Δία ἡ κόρη ἐσκέφθη·
σ' ὄλους τοὺς ἄλλους ἀνεμους ἀμπόδεσε τὸ δρόμο,
καὶ διάταξε νὰ πάψουνε καὶ νὰ καταλαγιάσουν·
καὶ λάβρο ἐσήκωσε βοριά, κ' ἔκοψε μπρὸς τὸ κῦμα,
ὡς πού, τοῦ μαύρου θάνατου γλυτώνοντας τὴ μοῖρα,
τοὺς Φαίακες τοὺς θαλασσινοὺς νὰ σμίξῃ ὁ Ὀδυσσεάς.

Ἐκεῖ θαλασσοδέρνονταν δυὸ μέρες καὶ δυὸ νύχτες,
καὶ τὸ χαμὸ πολλὰς φορὲς ἀντίκρουσε ἡ καρδιά του.

Μὰ ὅταν τὴν τρίτη χάραξε ἡ ὠριομαλλοῦσα Αὐγούλα,
τότε τ' ἀγέρι σῶπασε κι ἀπλώθηκε γαλήνη

κι ἀπανεμιά· καὶ ψάχνοντας τὸ μάτι του ἀντικρῶζει
τὴ γῆ σιμά, καθὼς ψηλὰ τρανὸ τὸν πῆρε κῦμα.

Κι ὡς θὰ φαινόταν σὲ παιδιὰ τρισπόθητη ἡ ζωούλα
γονιοῦ, πού κοίτεται βαριά καὶ τότε τρώει ἡ ἀρρώστεια,

καὶ λύνει, μὲς σὲ δαίμονα σκληροῦ τὰ μαῦρα νύχια,
μὰ ξάφνου λύνουν οἱ θεοὶ τοῦ ποθητοῦ τὰ πάθη,

μὲ τέτοιον πόθο ἀντίκρουσε στεριά ὁ Ὀδυσσεάς καὶ δάση·
καὶ κολυμποῦσε βιαστικὰ στὴ γῆς γιὰ νὰ πατήσῃ.

Μὰ σὰν ἐζύγωσε ὡς ἐκεῖ, πού πάει ἡ φωνὴ τοῦ ἀνθρώπου,
τότε ἄκουσε τῆς θάλασσας τὸ γδοῦπο στ' ἀγριοβράχια. —

Ροχθοῦσε στὶς γυμνὲς ἀχτὲς τὸ φουσκωμένο κῦμα,
καὶ μούγγριζε τρομαχτικά, κι ὄλα τὰ σκέπαζε ἄχνα·

καὶ πουθενὰ καταφυγὴ, λιμάνι, ἀραξοβόλι,

κάβοι μονάχα ὀρθόστητοι, ξέρες παντοῦ καὶ βράχοι. —

Καὶ τοῦ Ὀδυσσεά τὰ γόνατα λυθῆκαν κ' ἡ καρδιά του,
καὶ βαριαναστενάζοντας λέει στ' ἀντρειωμένα στήθη·

Ἄλλοί μου! κι ἂν, ἀνέλπιστα στεριά μούδωσε ὁ Δίας
νὰ ἰδῶ, καὶ τέτοιαν ἄδυσο διάβηκα πέρα ὡς πέρα,
δὲ φαίνεται ἔδγα πουθενὰ στὰ ὀλάφριστα ἀκρογιάλια.

Ὀλοῦθε βράχοι μυτεροί, καὶ γύραθε τὸ κῦμα
ροχθαίει, βρουχιέται, καὶ στρωτὴ, γλιστρὴ ἀνεβαίν' ἡ πέτρα,
καὶ δίπλα ἡ θάλασσα βαθειά, κι οὔτε κανεὶς θὰ μπόρει

στά δυό του πόδια νά σταθῆ, κι ἀπ' τὸ κακὸ νά φύγη. ε
 Ἄν κάνω νάβγω, στήν τραχειά θά μὲ πετάξῃ πέτρα 415
 τὸ κῦμα τὸ θεόρατο, κι ὁ κόπος μου χαμένος.
 Κι ἂν κολυμπᾶω γιαλὸ-γιαλό, πιὸ πέρα μήπως εὔρω
 κᾶνα ἀκρογιαλί ἀπόσκεπο, κανένα λιμανάκι,
 φοβᾶμαι μὴ με ἀρπάζοντας ἢ τρικυμία μὲ φέρῃ
 στὸ πέλαο τὸ πολύψαρο, πού βαριαγκομαχάει, 420
 ἢ μ' ἀπολύσῃ ἕνας θεὸς κᾶνα μεγάλο κῆτος,
 ἀπ' ὅσα τρέφει στοὺς γιαλοὺς ἢ ξακουστὴ Ἄμφιτρίτη·
 ξέρω δὲ πόση μοῦχει ὀργὴν ὁ μέγας Κοσμοσείστης.

Κ' ἐκεῖ πού αὐτὰ κλωθόφερνε στὸ νοῦ καὶ στήν καρδιά του,
 κῦμα τρανὸ τὸν πέταξε στά τραχειά βράχια ἀπάνου· 425
 ὄλος ἐκεῖ θά ἐγδέρνοταν, θάσπασε τὰ κόκκαλά του,
 ἂν ἢ φλογόματη Ἄθηνᾶ δὲν εἶχε τον φωτίσει·
 μὲ τὰ δυὸ χέρια ἀδράχνοντας ὀρμητικὰ τὴν πέτρα,
 βογγώντας τὴν ἐκράταγε, ὡς νὰ διαβῆ τὸ κῦμα,
 καὶ γλύτωσε· μὰ ὅταν ξανά μὲ ὀρμὴ γυρνοῦσε πίσω, 430
 τότε χτυπάει καὶ τὸν πετάει μακριὰ στὸ πέλαο μέσα.
 Κι ὡς ὅτε ἀπ' τῆ θαλάμῃ του χταπόδι σέρνεις ἔξω
 καὶ στίς βυζάστρες του κολλοῦν πυκνὰ-πυκνὰ χαλίγια,
 ἔτσι στά βράχια ἀπόμειναν ἀπ' τ' ἀντρειωμένα χέρια
 τὰ γδάρματα· κι αὐτὸν τρανὸ τὸν σκέπασε τὸ κῦμα. 435
 Πάρωρα ἐκεῖ θά ἐχάνοταν ὁ δόλιος Ὀδυσσεάς,
 ἂν ἢ φλογόματη Ἄθηνᾶ δὲ φώτιζε τὸ νοῦ του.
 Σὰ βγήκε ἀπὸ τὰ κύματα, πού τὴ στεριά χτυποῦσαν,
 γιαλὸ-γιαλὸ ἐκολύμπαγε, κάπου νὰ βρῆ ζητώντας
 κᾶνα ἀκρογιαλί ἀπόσκεπο, κανένα λιμανάκι. 440
 Καὶ πλέχοντας σὰν ἦρθε πιά σὲ ποταμοῦ τὸ στόμα
 καθαροφλοίσδιστου, λαμπρὸς ἐκεῖ τοῦ ἐφάνη ὁ τόπος,
 ἀπάνεμος, δλόστρωτος, χωρὶς καθόλου βράχια.
 Κ' εὐθύς, τὸ ρέμα ὡς ἔνοιωσε, μὲς στήν ψυχὴ του εὐχήθη·
 Ὅποιος κι ἂν εἶσαι, εἰσάκουσε, τρισπέθητε ἄρχοντά μου· 445
 τοῦ Ποσειδῶνα φεύγοντας τὴν ἄγρια λύσσα φτάνω
 σὲ σὲ ἀπ' τὰ πέλαα. Σεβαστὸς στοὺς ἀθανάτους εἶναι,
 ὁ πού ἔρθῃ παραδέρνοντας, ὡς ἔρχομαι ἐγὼ τώρα,
 στὸ ρέμα σου, ὁ πολύπαθος, στά πόδια σου νὰ πέσω.
 Ἐλέησέ με, ὦ ἄρχοντα, καὶ ἰκέτης σου εἶμαι τώρα. 450

Εἶπε, κ' ἐκεῖνος κράτησε τὸ ρέμα, καὶ τὸ κῦμα
 σίγασε μπρὸς του, κ' ἔκαμε γαλήνη, κ' ἔσωσέ τον,
 σὶς ἐκβολὲς τοῦ ποταμοῦ. Λυγοῦν τὰ γόνατά του,
 λυγοῦν τὰ χέρια τὰ γερά, — τὸν τσάκισε τὸ κῦμα.
 Τὸ δέρμα ὀλοῦθε εἶχε πριστηῖ· καὶ θάλασσα χυνόταν
 πολλή μες ἀπ' τὸ στόμα του καὶ μες ἀπ' τὰ ρουθούνια·
 τοῦ ἄκοπη ἢ ἀνάσα κ' ἢ φωνή· λιγοψυχιά τὸν ἤυρε
 κι ἀπὸ τὸν ἄγριο κάματο κοιτόταν σωριασμένος.

455

Κι ὅταν ἀνάσανε ξανά καὶ συνεπῆρε ὁ νοῦς του,
 τότε τὸ πέπλο τῆς θεᾶς ξελύνει ἀπ' τὸ κορμί του,
 καὶ μες στὸ ἀρμυροφλοίσβιστο τὸ παρατάει ποτάμι·
 κατὰ τὸ ρέμα τῶσуре γοργὰ μεγάλο κῦμα,
 κ' εὐθὺς ἢ Ἴνῳ τὸ δέχτηκε στὰ τρυφερά της χέρια.
 Κι ἀπ' τὸ ποτάμι τότε αὐτὸς πετιέται ἀμέσως ἔξω,
 στὰ σκοῖνα πέφτει καὶ φιλάει τῆ γῆ τῆ σιτοδότρα.
 Καὶ βαριαναστενάζοντας λέει στ' ἀντρειωμένα στήθη·

460

Ἄλλοί μου ἐγώ! τί θὰ γενῶ, καὶ τί μοῦ μέλλει ἀκόμα! 465

Πλάϊ στὸ ποτάμι νὰ διαβῶ τῆς νύχτας τίς λαχτάρες...
 μὴ τάχα ἢ πάχνη ἢ δολερὴ κ' ἢ νοτερὴ δροσοῦλα
 μ' ἀπονεκρῶσουν τὴν ψυχὴ τῆ βαριολιγωμένη! —
 στή ρεματιὰ μὲ τὴν αὐγὴ ψυχρὸ φυσάει τ' ἀγέρι.
 Κι ἂν πάλε ἀνέθω καὶ χωθῶ στὰ δασωμένα πλάγια,
 μέσα στὰ θάμνα τὰ πυκνά, καὶ σὰ μὲ παρατήση
 τὸ κρῦο κι ὁ κάματος κ' ἐκεῖ γλυκὸς μὲ πάρη ὁ ὕπνος,
 φοβᾶμαι στὰ θεριὰ τροφή μὴ γίνω καὶ ξεσκλίδι.

470

Ὅσο αὐτὸ καλύτερο στὸ λογισμό τοῦ ἐφάνη.

Κατὰ τὸ δάσο ἐτράβηξε, στὸ ψήλωμα τὸ βρῆκε,
 πλάϊ στὸ νερό, καὶ χώθηκε κάτω ἀπὸ δυὸ δεντράκια,
 πού σὲ μιὰ ρίζα ἐφύτρωναν κ' ἦταν ἐλιά κι ἀγρίλι.
 Μῆτε τὸ φύσημα τὸ ὑγρὸ τὰ πέρναγε τοῦ ἀνέμου,
 μῆτε τοῦ ἡλίου τὰ τρύπαγαν οἱ λαμπερὲς ἀχτιδές,
 μῆτε περνοῦσαν οἱ βροχές· τόσο πυκνὰ πλεγμένα
 τὸνα μὲ τᾶλλο ἐφύτρωναν. Κάτω ἀπὸ κεῖνα ἐχώθη
 καὶ μὲ τὰ χέρια ἐστοίβαξε στρῶμα πλατὺ ὁ Ὀδυσσεάς,
 γιὰτ' ἦταν φύλλα πάμπολλα σωρὸ πεσμένα χάμου,
 τόσα πού θὰ μπορούσαν δυὸ καὶ τρεῖς νὰ σκεπαστοῦνε,
 μες στοῦ χειμῶνα τὴν καρδιά, καὶ μ' ἀγριοκαίρι ἀκόμα.

475

480

485

Κι ὡς εἶδε το ὁ πολὺπαθος ἐχάρηκε Ὀδυσσεάς,
κ' ἐπλάγιασε καταμεσίς κ' ἔρριξε πάνω φύλλα.

Κι ὅπως, μακριὰ στὴν ἐξοχὴ τὴν ἔρμη ἀπὸ γειτόνους,
κρύβει ὁ ξωμάχος τὸ δαυλὸ στὴ μαύρη τὴν ἀθάλη,
σπέρμα νὰ σώσῃ τῆς φωτιᾶς, μὴν τρέχῃ ἄλλοῦ ν' ἀνάψῃ,
ἔτσι ὁ Ὀδυσσεάς ἐχώθηκε στὰ φύλλα· καὶ τοῦ ρίχνει
ὕπνο στὰ μάτια ἢ Ἀθηνᾶ, τὰ βλέφαρα νὰ κλείσῃ
κι ἀπ' τὸν τραχὺ τὸν κάματο νὰ τόνε ξαλαφρώσῃ.

ε

490

ΟΔΥΣΣΕΙΑΣ Ζ

(Ὀδυσσεὺς ἄφιξις εἰς Φαίακας)

Ἔτσι ἐκεῖ δὰ ὁ πολὺπαθος κοιμῶταν Ὀδυσσεὺς
μὲ τὸ κορμὶ ἀπὸ κάματο κι ἀπὸ ὕπνο συντριμμένο,
καὶ ἡ Ἀθηναῖα κινάει καὶ πάει στὴ χώρα τῶν Φαίακων.
Ἄλλοτε τοῦτοι ἐμένανε στῆς Ὑπερείας τὸν κάμπο,
κοντὰ μὲ τὸ περήφανο τὸ γένος τῶν Κυκλώπων,
ποὺ ὄλο καὶ τοὺς ἐλήστευαν, γιατί ἦταν πιὸ ἀντρειωμένοι.
Τότε ἀπὸ ἑκεῖ ὁ θεόμορφος Ναυσίθοος τοὺς ἐπῆρε
καὶ στὴ Σιχερία τοὺς ἔβαλε, μακριὰ ἀπ' ἀνθρώπους ἄλλους·
σῆκωσε τείχια ὀλόγυρα καὶ κύκλωσε τὴν πόλη,
κ' ἔχτισε σπίτια κ' ἐκκλησιᾶς κ' ἐμοίρασε χωράφια.
Μ' αὐτὸς στὴ μοῖρα σκύδοντας στὸν Ἄδη εἶχε κατέβη,
καὶ τότε πιά ἐβασίλεψε ὁ θεόπνευστος Ἀλκίνοος.
Σ' αὐτοῦ τὸ σπίτι ἡ Ἀθηναῖα ἢ ἀστραπομάτα ἐμπῆκε,
τὸ γυρισμὸ λογιάζοντας τοῦ ἀντρόψυχου Ὀδυσσεῖα.
Στὸ θάλαμο κινάει καὶ πάει τὸν ὠριστολισμένο,

5

10

15

πού σὰ θεὰ πεντάμορφη κοιμώτανε παρθένα,
 ἢ Ναυσικᾶ, τοῦ ἀντρόψυχου τοῦ Ἀλκίνοου θυγατέρα,
 καὶ δίπλα τῆς ἀπὸ δεξιὰ κι ἀπὸ ζερβὰ στὴ θύρα
 πού ἐλαμποκόπαι σφαλιστή, κοντὰ στοὺς παραστάτες,
 δύο βέργιες πού τις μοίραναν οἱ Χάρες ἐπλαγιάζαν.

Σὺν ἀεράκι ἐχύθηκε στῆς κόρης τὸ κρεββάτι,
 κι ἀπάνω ἀπ' τὸ κεφάλι τῆς ἐστάθη νὰ μιλήσῃ,
 παρόμοια μὲ τοῦ ξακουστοῦ θαλασσινοῦ, τοῦ Δύμα,
 τὴν κόρη, συνομήλικη καὶ γκαρδιακὴ τῆς φίλη.

Μ' αὐτῆς τὴν ὄψη ἢ Ἀθηνᾶ τῆς λέγει ἢ φλογομάτα:

Ἄχ, Ναυσικᾶ, πῶς τόσ' ὄκνην ἢ μάννα σου σ' ἐγέννα;

Τὰ ρούχα τὰ λαμπρόφρανα ρημάζουν ἀφημένα,
 κι ὅμως σιμώνει ὁ γάμος σου, καὶ πρέπει τὰ καλὰ σου
 καὶ σὺ νὰ βάλῃς κ' οἱ δικοί, πού θὰ σὲ προβοδίσουν.

Μὲ κάτι τέτοια ἀκούγεται τῶνομα τῶν ἀνθρώπων,
 κ' ἔτσι ὁ πατέρας χαίρεται κ' ἡ σεβαστὴ μητέρα.

Μόν' ἔλα πᾶ' νὰ πλύνουμε μόλις χαράξῃ ἢ αὐγούλα,
 κ' ἐγὼ βοηθός σου θεὸ νάρθῶ, νὰ τὰ προκάμῃς ὄλα,
 γιατί, θαρρῶ, δὲ θᾶσαι πιά πολὺν καιρὸ παρθένα:

σὲ γάμο κι ὄλας σὲ ζητοῦν ἀπὸ τοὺς Φαίιακες ὄλους
 μέσα στὴ χώρα οἱ πιὸ καλοί, καὶ μὲς ἀπ' τὴ γενιά σου.

Σύρε νὰ πῆς τοῦ κύρη σου ταχύ· ταχύ, πρὶν φέξῃ,
 τὸ ἀμάξι νὰ ἐτοιμάσουνε, νὰ ζέψουν τὰ μουλάρια,
 νὰ πάρουν τὰ ὄμορφα σκουτιὰ, τοὺς πέπλους καὶ τις ζῶστρες:

καὶ κάλλιο ν' ἀνεβῆς καὶ σὺ, παρὰ νὰ περπατήσῃς,
 γιατί' εἶναι οἱ γούρνες, πού θὰ πᾶς, πολὺ μακριὰ ἀπ' τὴν πόλη.

Ἔτσι τῆς εἶπε ἢ Ἀθηνᾶ καὶ κίνησε νὰ πάη
 στὸν Ὀλυμπο, ποῦν' ὄπως λέν τῶν ἀθανάτων ἔδρα
 παντοτεινὴ κι ἀσάλευτη, κι οὐδὲ ἄνεμοι τὴ δέρνουν,
 οὐδὲ βροχὲς τὴν πλημμυροῦν καὶ χιόνια τὴν πλακώνουν,
 παρὰ μονάχα ἀνέφελη τήνε σκεπάζει αἰθρία

κι ὄλα τριγύρω ὀλόλαμπρη τὰ περιλούζει λάμψη:

αὐτοῦ οἱ μακάριοι χαίρονται θεοὶ τὴν πᾶσα μέρα,
 καὶ σὺν ὀρμήνεψε ἢ θεὰ τὴν κόρη, αὐτοῦ ἐγυρνοῦσε.

Κι ἀμέσως ἢ λαμπρόθρονη ξεπρόβαλεν Αὐγούλα
 καὶ σήκωσε τὴ Ναυσικᾶ τὴ λαμπροφορεμένη:

κ' ἐκείνη τότε σάστισε πολὺ μὲ τῶνειρό τῆς

καὶ στοὺς γονιούς τῆς κίνησε νὰ πάη νὰ τὸ μνηύσῃ,

στή μάννα καί στόν κύρη της, καί τοὺς εὗρηκε μέσα.

ζ

Στόν πυρολόγο ἐκάθισαν ἐκείνη μὲ τίς βέργιες
 κ' ἔγενθε θαλασσὶ μαλλί· καί στοὶ κατώφλι ἐκείνον
 ἀντάμωσε, τί ἐπήγαινε νὰ βρῆ τοὺς δοξασμένους
 τοὺς βασιλιάδες στή βουλή, ποὺ οἱ Φαίακες τὸν καλοῦσαν.

55

Κοντὰ στόν πατερούλη της ἐστάθη τότε κ' εἶπε·

Πατέρα μου, δὲ λὲς ψηλὸ νὰ μοῦ ἐτοιμάσουν κάρω

καλότροχο, τὰ ρούχα μας νὰ πάρω τὰ πανώρια,
 στόν ποταμό, νὰ πλύνω τα ποὺ εἶν' ὄλα λερωμένα;
 Καί σὺ σὰν εἶσαι στή βουλή, κι ἀνάμεσα στοὺς πρώτους,

60

σοῦ πρέπει πάντα στοὶ κορμὶ καθάρια ρούχα νάχης.
 Κ' ἔπειτα πέντε καλογοιοὶ μὲς στοὶ παλάτι σου εἶναι,
 δυὸ παντρεμένοι, κι ἄλλοι τρεῖς, δροσὰτα παλληκάρια,
 ποὺ πάντα θέλουν νάχουνε φρεσκοπλυμένα ρούχα,

65

γιὰ νὰ πηγαίνουν στοὶ χορό· κ' ἐγὼ τὰ νοιάζομαι ὄλα.

Ἔτσι εἶπε, γιατί ἐντράπηκε νὰ ξεστομίση λόγο
 τοῦ ἀγαπημένου κύρη της γιὰ τὴ χαρὰ τοῦ γάμου·

μὰ ἐκεῖνος ὄλα τᾶνοιωσε κι ἀμέσως ἀποχρίθῃ·

Ψηφιοποιήθηκε ἀπὸ τὸ Ἰνστιτούτο Ἐκπαιδευτικῆς Πολιτικῆς

- Μήτε μουλάρια θάρνηθῶ καὶ μήτε τίποτ' ἄλλο. ζ
- Ἔλα, κ' οἱ δοῦλοι, κόρη μου, τὸ ἀμάξι θὰ σοῦ ζέψουν,
τώραιο καὶ τὸ καλότροχο, μὲ τὰ ψηλὰ τὰ πλάγια. 70
- Κ' εὐθὺς τοὺς σκλάβους πρόσταζε, ποὺ πρόθυμα ὑπακούσαν·
βγάλαν τὴ στέρεην ἄμαξα καὶ τήνε συγυρίσαν,
καὶ τὰ μουλάρια ἐφέρανε καὶ στὸ ζυγὸ τὰ ζέψαν.
Τὰ ώραῖα σκουτιὰ ἀπ' τὸ θάλαμο κουβάλησεν ἡ κόρη
καὶ μὲς στὸ ἀμάξι τὰβαλε τόμορφοδουλεμένο. 75
- Κ' ἡ μάννα φέρνει νόστιμα, κάθε λογῆς καλούδια
μὲς σὲ κανίστρι καὶ τροφές, καὶ μὲ κρασί γιομίξει
ἀσπὶ γιδίσιο· κι ὅταν πιὰ στὸ ἀμάξι ἀνέβη ἡ κόρη,
χρυσῆ τῆς δίνει λήκυθο μὲ μυρωμένο λάδι,
γιὰ ν' ἀλειφτοῦνε σὰ λουστοῦν κ' οἱ βάγιες τῆς κ' ἐκείνη. 80
- Καὶ παίρνοντας τὸ καμουτσὶ καὶ τὰ λαμπρὰ τὰ γκέμια,
χτυπάει νὰ τρέξουν, καὶ μὲ μιὰ ποδοβολοῦν οἱ μούλες,
τεντώνονται κι ὄλο τραβοῦν τὰ ροῦχα καὶ τὴν κόρη,
μὰ ὄχι μονάχη· ἐπήγαιναν μαζί τῆς κι ἄλλες βάγιες.
- Σὰν ἔφτασαν στοῦ ποταμοῦ τὸ κρουσταλλένιο ρέμα, 85
στὶς γοῦρνες μὲ τὸ γάργαρο κι ἀστείρευτο νεράκι,
ποὺ ἀνάβρυζε κ' ἦταν καλὸ νὰ βγάλῃ κάθε ρύπο,
ξεζέψαν ἀπ' τὴν ἄμαξα κι ἀφήσαν τὰ μουλάρια
κοντὰ στὸ κλωθογύριστο ποτάμι νὰ βοσκῆσουν
τὸ χορταράκι τὸ γλυκὸ· κ' ἐκεῖνες ἀπ' τὰμάξι 90
πῆραν τὰ ροῦχα, τᾶρριξαν μὲς στὰ νερὰ τὰ σκοῦρα,
στὶς γοῦρνες καὶ τὰ τρίβανε γοργὰ καὶ περαβγαίναν.
Κι ἀφοῦ τὰ καλοπλύνανε καὶ τὰ λευκάναν ὄλα,
γραμμῆ-γραμμῆ τὰπλώσανε στὸ περιγιάλι κάτω,
ἐκεῖ ποὺ πάντα ἡ θάλασσα τὰ βότσπλα ξεπλένει. 95
- Κ' ἐκεῖνες σὰν ἐλούστηκαν κι ἀλείφτηκαν μὲ μῦρο,
ἐκάθησαν κ' ἐδεῖπνησαν στοῦ ποταμοῦ τὴν ὄχτη,
ὅσο ἀφημένα τὰ σκουτιὰ στεγνώναν στὸ λιοπύρι.
Κι ἀφοῦ χαρῆκαν τὸ φαγὶ κ' ἐκείνη κ' οἱ δουλεῦτρες,
ἐβγάλαν τίς μαντῆλες του κ' ἐπαίξανε τὴ σφαῖρα 100
κ' ἡ λευκοχέρα ἡ Ναυσικᾶ πρώτη ἀρχινάει τραγοῖδι.
Σὰν τὴν τοξεύτρην Ἄρτεμη, ποὺ τὰ βουνὰ ξετρέχει,
τὰ μάκρη τοῦ Ταῦγετου, τοῦ Ἐρύμανθου τίς ράχες,
καὶ μὲ τοὺς κάπρους χαίρεται καὶ τὰ γοργὰ ζαρκάδια,
κι ὄλες τῶν λόγων οἱ ἑσθιές, τοῦ ἀλίγογου Δία οἱ κόρες, 105

μαζί της παίζουν, κ' ἡ Δητώ τὴν καμαρώνει ποῦχει
ἀπὸ τίς ἄλλες πιδ ψηλὰ μέτωπο καὶ κεφάλι,
καὶ ξεχωρίζει ξάστερα μὲς στὶς πανώριες ὄλες, —
ἔτσι μὲσα στὶς βέργιες της ἐφάνταζε ἡ παρθένα.

ξ

Ἄλλὰ τὴν ὥρα πού ἔμελλε στὸ σπίτι νὰ γυρίσουν,
τὰ ὠραῖα σκουτιὰ διπλώνοντας καὶ ζέβοντας τὸ ἀμάξι,
πάλι ἡ φλογόματη Ἀθηναῖα στοχάστηκε στὸ νοῦ της,
πῶς ὁ Ὀδυσσεὺς θὰ ξύπναγε νὰ ἰδῇ τὴν ὠριομάτα

110

τὴν κόρη, πού θὰ τοῦδειχνε τὴ χώρα τῶν Φαιάκων.

Τὴ σφαῖρα σὲ μιὰ βέργια της πετάει ἡ βασιλοπούλα,
μ' ἀστόχησε καὶ στὸ βαθύ τὸ ρέμα τήνε ρίχνει.

115

βγάζουν ἐκεῖνες μιὰ φωνή· καὶ ξύπνησε ὁ Ὀδυσσεὺς
κ' ἔκατσε καὶ βυθίστηκε σὲ συλλογὴ μεγάλη·

Ἄλλοι μου! καὶ πού νᾶφτασα; σὲ ποιῶν ἀνθρώπων χώρα;

Τάχα σκληροὶ ἔναι κι ἀσπλαχοὶ καὶ νόμο δὲ γνωρίζουν,

120

ἢ δίκαιοι καὶ φιλόξενοι καὶ θεοφοβούμενοι εἶναι;

Παρθένων δροσερὲς φωνὲς ἐχτύπησαν τ' αὐτιά μου;

Ἐωθιὲς μὴν εἶναι πού ψηλὰ στὰ κορφοβούνια ζοῦνε,
καὶ στὶς πηγὲς τῶν ποταμῶν καὶ στὰ χλωρὰ λιβάδια;

Ἢ μὴ κοντὰ μου ἐλάλησαν ἀνθρώπινες φωνοῦλες;

125

Ἐμπρός, ἄς πάω μονάχος μου νὰ ἰδῶ καὶ νὰ ζητάσω.

ζ

Εἶπε, κι ἀπ' τὰ χαμόδεντρα ξεπρόβαλε ὁ Ὀδυσσεάς
καὶ μὲ τὴ χέρα του ἔσπασε μὲς στὰ δασὰ τὰ δέντρα
ἓνα πυκνόφυλλο κλαρὶ τὴ γύμνια του νὰ κρύψει.

Κι ὡς τὸ λιοντάρι τοῦ βουνοῦ ποὺ τὴν ἀντρεία του ξέρει,
βροχόδαρτο, ἀνεμόδαρτο χιουμάει, καὶ βγαίνουν φλόγες
τὰ μάτια του, καὶ χύνεται σὲ πρόβατα, σὲ βόδια,

130

ἢ κι ἄγρια λάφια κυνηγάει, γιὰ τ' ἢ κοιλιὰ προστάζει
καὶ μὲς ἀπὸ γερὸ μαντρὶ τάρνια νὰ πάη ν' ἀρπάξει,

ἔτσι ὁ Ὀδυσσεάς τις κοπελλιές τις ὁμορφομαλλοῦσες
πῆγε νὰ σμίξῃ ἄν καὶ γυμνός· τὸν ἔδωξε ἡ ἀνάγκη.

135

Τέρας φριχτὸ τοὺς φάνηκε, γδαρμένος ἀπ' τὴν ἄρμη,
καὶ τρέξαν πέρα, ἐδῶ κ' ἐκεῖ, στὰ βράχια, στ' ἀκρογιαλία.

Μονάχα ἡ κόρη ἀπόμεινε τοῦ Ἀλκίνοου, τί στὰ στήθη
θάρρος τῆς ἔβαλε ἡ Ἀθηνᾶ κ' ἔδιωξε κάθε φόβο.

140

Ἐστάθη δλόρθη ἀγάντια του· κι αὐτὸς ἐδιαλογίσταν,
νὰ πάη κοντὰ στὴν κορασιά, στὰ πόδια τῆς νὰ πέσῃ,

ἢ κάλλιο μὲ γλυκόλογα νὰ τὴν παρακαλέσῃ,
νὰ δώσῃ του φορέματα, τὴ χώρα νὰ τοῦ δείξῃ;

Ὡστόσο πιὸ καλύτερο στὸ λογισμό του ἐφάνη,
μόνο μὲ λόγια ἀπὸ μακριὰ νὰ τὴν παρακαλέσῃ,

145

μήπως ἡ κόρη χολωθῇ στὰ πόδια τῆς ἄν πέσῃ.
Κ' εὐθὺς τῆς εἶπε μὲ ἀπαλὰ καὶ ζυγιασμένα λόγια·

Πέφτω στὰ πόδια σου, ἄνασσα, θεὰ ἡ θνητὴ κι ἄν εἶσαι!

Ἄν εἶσαι μιὰ ἀπὸ τίς θεές ποὺ κατοικοῦν στὰ οὐράνια
μὲ τὴ μεγάλην Ἄρτεμη, τοῦ Δία τὴ θυγατέρα,

150

στὴν ὄψη, στὴν κορμοστασιά, πνώρια ἐγὼ σὲ βρίσκω.

Ἄν ὅμως εἶσαι ἀπ' τίς θνητές ὅπου τὴ γῆ πατοῦνε,
χαρὰ στὸν κύρη σου, χαρὰ στὴ σεβαστὴ σου μάννα,

καὶ τρὶς χαρὰ σ' ἀδέρφια σου, ποὺ σ' ἔχουνε καμάρη,
κι ὅλο γιὰ σένα εὐφραίνεται καὶ λαχταράει ἡ καρδιά τους,

155

τέτοιο βλαστάρη· σὰ θωροῦν μὲς στὸ χορὸ νὰ μπαίνῃ.

Μ' ἀπάνω ἀπ' ὄλους, πιὸ πολὺ χαρὰ στὸν ἄντρα ἐκείνον,
ὅπου, στὰ δῶρα νικητῆς, γυναίκα θὰ σὲ πάρῃ.

Τέτοιο θνητὸ τὰ μάτια μου ποτὲ δὲν ἀντικρύσαν,
γυναίκα ἢ ἄντρα, σὰν καὶ σέ, μὲ σάστισε ἡ θωριά σου.

160

Κάποτε μόνο στὸ βωμὸ τοῦ Ἀπόλλωνα στὴ Δῆλο,

νιόβλαστην εἶδα φοινικιά μὲ χάρη νὰ φυτρώνῃ —

γιατί και κείθε πέρασα, μὲ τὸ στρατό μου ἀντάμα, ζ
 στὸ δρόμο αὐτόν, ὅπου ἔμελλε τόσα κακὰ νὰ πάθω.— 165
 Κι ὅπως θωρώντας τη ἔμεινα, καὶ σάστισεν ὁ νοῦς μου,
 γιατί ποτὲ τέτοιο δεντρὶ δὲ βλάστησε ἀπ' τὸ χῶμα,
 ἔτσι μὲ σένα ἐσάστισα, θαμπώθηκα, καὶ τρέμω
 ν' ἀγγίσω σου τὰ γόνατα· καὶ σκίζεται ἡ καρδιά μου.
 Εἴκοσι μέρες μ' ἔδερναν στὸ πέλαγο τὸ μαῦρο 170
 τὰ κύματα κ' οἱ ἀνεμικές, κι ἀπὸ τῆς Ὠκυγίας
 ἐψὲς μὲ φέραν τὸ νησί· κ' ἐδῶ μ' ἔρριξε ἡ μοῖρα,
 νὰ μ' εὔρουν κι ἄλλα βάσανα, γιατί δὲν τὸ πιστεύω
 νὰ πάψουν· ἔχουν οἱ θεοὶ πολλὰ γιὰ μένα ἀκόμα.
 Σπλαχνίσου με, βασίλισσα· μετὰ ἔπο τόσες πίκρες 175
 πρώτην ἐσένα ἀντάμωσα, κι οὔτε ἀνθρωπο κανένα
 γνωρίζω ἀπ' ὅσους κατοικοῦν ἐδῶ, στή χώρα ἐτούτη.
 Δεῖξε τὴν πόλη, δόσε μου νὰ βάλω ἕνα κουρέλι,
 ἂν ἔφερρες μὲς σὲ πανὶ τὰ ροῦχα διπλωμένα,
 καὶ νὰ σοῦ δώσουν οἱ θεοὶ τὰ ὅσα παθεῖ ἡ καρδιά σου· 180
 ἄντρα καὶ σπίτι καὶ καλὴν ὁμοφροσύνη πάντα,
 γιατί ἄλλο πῶς καλύτερο στὸν κόσμον δὲν ὑπάρχει,
 παρὰ μὲ μιὰ νὰ κυβερνοῦν τὸ σπιτικό τους γνῶμη,
 ὁ ἄντρας κ' ἡ γυναῖκα του· νὰ σκάζουμε οἱ ὄχτροί τους,
 κ' οἱ φίλοι τους νὰ χαίρουνται, κι αὐτοὶ νὰ καμαρώνουν. 185

Κ' ἡ λευκοχέρα ἡ Νηυσικᾶ τοῦ ἀπάντησε καὶ τοῦ εἶπε·
 ἔβενε, δὲ φαίνεσαι ἀνθρωπος κακὸς καὶ δίχως γνώση—
 μὰ τάγαθὰ γιὰ τοὺς θνητοὺς μόνος τοῦ ὁ Δίας μοιράζει
 καὶ στοὺς καλοὺς καὶ στοὺς κακοὺς, ὅσα καὶ σ' ὅποιον θέλει.
 Καὶ σένα τοῦτα σοῦ ἔδωσε, κι ἀνάγκη νὰ ὑπομείνης. 190
 Μὰ τώρα μιὰ καὶ βρέθηκες στή χώρα τῆ δική μας,
 δὲ γίνεται οὔτε φόρεμα, οὔτε ἄλλο νὰ σοῦ λείψῃ,
 ἀπ' ὅσα θέλει ὁ δύσμοιρος, ὅπου προσπέφτει ἰκέτης.
 Τὴν χώρα θὰ σοῦ δεῖξω ἐγώ, καὶ πῶσοι εἴμαστε θ' ἀκούσης·
 τὴν πόλη ἐτούτοι καὶ τὴ γῆν οἱ Φαίακες τὴν κατέχουν, 195
 κ' ἐγὼ τοῦ μεγαλόκαρδου τοῦ Ἀλκίνοου εἶμαι κόρη,
 πού, τῶν Φαιάκων βασιλιάς, τὴν ἐξουσία κρατάει.

Εἶπε, καὶ τίς ὠριόμαλλες ἐπρόσταξε κοπέλλες·
 Σταθῆτε, δοῦλες! φεύγετε, γιατί εἶδατε ἕναν ἄντρα;
 ποῦ πάτε; γιὰ θαρρεῖτε δὰ κανεὶς ἐχθρὸς πῶς εἶναι; 200
 Δὲν ἦρθε ἀκόμα στή ζωὴ, μήτε ποτὲ θὲ νάρθῃ,

I. Οἰκονομίδου Ἐπιμετοῦ Ἰστορίας, Παιδείας καὶ Ἐκπαιδευτικῆς Πολιτικῆς 7

- ὁ ἄντρας αὐτὸς ποῦ χαλασμὸ στὴ χώρα μας θὰ φέρη, ξ
γιατὶ τοὺς Φαίακες οἱ θεοὶ πολὺ τοὺς ἀγαπᾶνε.
- Στοῦ πολυκύμαντου γιαλοῦ τὴν ἄκρη κατοικοῦμε
μονάχοι, καὶ ποτὲ θνητοὶ μὲ μᾶς δὲ σμίγουν ἄλλοι. 205
- Αὐτὸς ὁ δύστηνος ἐδῶ παραδαρμένος ἦρθε·
νὰ τὸν νοιαστοῦμε πρέπει ἑμεῖς. Ὅλ' οἱ φτωχοὶ κ' οἱ ξένοι
ἀπὸ τὸ Δία μᾶς ἔρχονται· καλὸ κι ὅ,τι κι ἂν δώσης.
Μον' ἔλα χλαίνα δόστε του πλυμένη καὶ χιτῶνα,
καὶ στὸ ποτάμι λούστε τον σ' ἀπάνεμη γωνούλα. 210
- Εἶπε, καὶ κεῖνες στάθηκαν κ' ἔκραξε ἡ μιὰ τὴν ἄλλη,
καὶ σὲ μεριὰν ἀπόσκεπη τὸν Ὀδυσσεά ἐπῆγαν,
καθὼς τοὺς εἶπε ἡ Ναυσικᾶ, τῆς Ἀλκίνου ἡ θυγατέρα.
χλαίνα, χιτῶνα ἀκούμπησαν σιμά του, νὰ φορέσῃ,
καὶ σὲ μιὰ λήκυθο χρυσοῦ λεπτὸ τοῦ δῶσαν μῦρο, 215
καὶ τὸν καλοῦσαν νὰ λουστῇ στοῦ ποταμοῦ τὸ ρέμα.
- Στίς βάγιες τότε μίλησε ὁ ἰσόθεος Ὀδυσσεᾶς·
Βάγιες, σταθῆτε ἀπόμακρα, μονάχος νὰ ξεπλύνω
τὴν ἄρμη ἀπὸ τοὺς ὄμους μου καὶ ν' ἀλειφτῶ μὲ λάδι,
ποῦ ἀλειμμα τέτοιο ἀπὸ καιρὸ δὲν τὸ εἶδε τὸ κορμί μου. 220
Μπρὸς σὰς ἐγὼ δὲ θὰ λουστῶ· γιατί ντροπὴ μὲ πιάνει,
ἔτσι κατάγυμνος νὰ βγῶ μὲς σ' ὄμορφα κοράσια.
- Εἶπε κι αὐτὲς ἐμάκρυναν καὶ στὴν κυρά τους τὸ εἶπαν.
Καὶ ξέπλενε μὲ τὸ νερὸ τὴν ἄρμη ὁ Ὀδυσσεᾶς,
ποῦ ἐσκέπαζε τὴ ράχη του καὶ τοὺς πλατιοὺς τοὺς ὄμους. 225
Κι ἀπ' τὸ κεφάλι του ἔτσιβε τὴν ἄχνα τοῦ πελάγου.
Κι ἔταν ὀλοῦθε λούστηκε κι ἀλείφτηκε μὲ λάδι,
καὶ μὲ τὰ ρούχα ἐντύθηκε, ποῦ τοῦδωσε ἡ παρθένα,
τότε τὸν ἔκανε ἡ Ἀθηνᾶ, τὸ γέννημα τοῦ Δία,
κ' ἐφάνταζε σὰν πιὸ τρανός, κι ἀπὸ τὴν κεφαλὴ του 230
σγουρὰ κατέβασε μαλλιά, σὰν ἄνθια τοῦ ὑακίνθου.
- Κι ὥς, μὲ χρυσάφι ντύνοντας τὸν ἄργυρο ὁ τεχνίτης,
ποῦ ὁ Ἡφαιστος τοῦ δίδαξε καὶ ἡ Ἀθηνᾶ ἡ Παλλάδα
κάθε τῆς τέχνης μυστικὸ, πλάθει τὰ πι' ὄμορφα ἔργα,
ἔτσι στοὺς ὄμους του ἔρριχνε καὶ στὸ κεφάλι χάρη. 235
Σὰν ἦρθε πιά κ' ἐκάθησε πιὸ πέρα στὸ ἀκρογιάλι,
ἄστραφτε χάρεις κι ὀμορφιές, καὶ τότες, ὄλη θάμπος,
στρέφει καὶ λέγει ἡ Νηυσικᾶ στίς λυγερὲς κοπέλλες·
Ἄκουσθε φίλοι μὴ φησὶ ἀπὸ τοῦ καπιτοῦ τοῦ ἑσταλλοῦσθαι χιτῶνας·

Μὲ τοὺς ἰσόθεους Φαίακες δὲν ἦρθ' ἐδῶ νὰ σμίξῃ, ζ 240
 χωρὶς νὰ θέλουν οἱ θεοὶ τοῦ Ὀλύμπου, ἐτοῦτος ὁ ἄντρας.
 Γιατὶ ἄσκημος πρωτότερα μοῦ ἐφάνηκε πὼς ἦταν,
 καὶ τὴν ἰσχυρὰ μοιάζει τοὺς θεοὺς, ποὺ κατοικοῦν στὰ οὐράνια.
 Ἄχ, νᾶταν ὅμοιος τοῦ κι αὐτὸς ποὺ ἄντρα μου θὰ ὀνομάσω'
 νᾶμενε ἐδῶ καὶ νᾶστεργε ποτέ του νὰ μὴ φύγῃ. 245
 Φέρτε του, βάγιες μου, φαγί, δόστε πιότὸ τοῦ ξένου.

Εἶπε καὶ κείνες ἄκουσαν καὶ πρόθυμες ἐτρέξαν,
 κ' εὐθὺς πιότὸ καὶ φαγητὸν ἐβάλαν τοῦ Ὀδυσσεά,
 κ' ἔπινε ἐκεῖνος κ' ἔτρωγεν, ὁ πολυπικραμένος,
 γοργὰ γοργὰ, γιατί καιρὸ ψωμάκι δὲν ἐγέφθη. 250

Κ' ἡ λευκοχέρα ἡ Ναυσικᾶ γυρνάει ἄλλοῦ τὸ νοῦ της.
 Ξαναδιπλώνει τὰ σκουτιά, στὸ ἀμάξι τὰ φορτώνει,
 ζέθει τὰ δυνατώνυχα μουλάρια κι ἀνεβαίνει
 καὶ κρένοντάς του προσκαλεῖ τὸν Ὀδυσσεά καὶ λέγει:

Σήκω, στή χώρα εἶναι καιρὸς νὰ σ' ὀδηγήσω, ξένε, 255
 στοῦ γνωστικοῦ πατέρα μου τὸ σπίτι, ὅπου, νὰ ξέρῃς,
 τοὺς Φαίακες τοὺς καλύτερους θὰ ἰδῇς καὶ θὰ γνωρίσῃς.
 Μον' ἔλα, κάνε ὅ,τι σοῦ εἶπῶ, —θαρρῶ πὼς ἔχεις γνώση—
 ὅσο περνοῦμε ἀπὸ φυτεῖες ἀνθρώπων καὶ χωράφια,
 ἀντάμα μὲ τίς βάγιες μου, πίσω ἀπὸ ζὰ κι ἀμάξι, 260
 περπάτεγε γοργὰ γοργὰ, καὶ ἴγῳ τὸ δρόμο δείχνω.
 Κι ἅμα σιμὰ θὰ φτάσουμε στήν πόλη, ὅπου τῆ ζώνου
 ψηλά τειχιά, —θὰ ἰδῇς τὰ δυὸ λιμάνια της τὰ ὠραῖα
 καὶ τῆ στενὴ τὴν ἐμπασιά! καὶ δίπλα ἀπὸ τὸ δρόμο
 ἔξω σερμένα στέκουνε τὰ δίπλωρα καράβια:
 γιατί ἐκεῖ δὰ ὁ καθένας τοὺς ἔχει καραβοστάσι. 265

Καὶ ἡ ἀγορά τοὺς εἶναι ἴκει, στ' ὠραῖο Ποσειδίου γύρα,
 στρωμένη μὲ βαριόσυρτες, στή γῆ χωμένες πέτρες.
 Ἐκεῖ τῶν μαυροκάραβων τᾶρμενα μαστορεύουν,
 τὰ παλαμάρια, τὰ πανιά, καὶ τὰ κουπιὰ πλανίζουν. 270
 Οἱ Φαίακες δὲ σκοτίζονται γιὰ βέλη καὶ φαρέτρες,
 μόν' γιὰ κατάρτια, καὶ κουπιὰ καὶ ἰσόμετρα καράβια,
 ὅπου μ' αὐτὰ πασίχαροι τᾶσπρα περνοῦν πελάγη.
 Αὐτῶν τὰ λόγια τᾶπρεπα φοβᾶμαι· ποῖος τὸ ξέρει
 τί θεὸς νὰ σύρουσιν πίσω μου! πολὺ κακόγλωσσ' εἶναι.
 Καὶ κἄνας πρόστυχος, θὰ εἰπῇ σὰ θὰ μᾶς ἀνταμώσῃ' 275
 «Γιὰ ἰδέες! ποῖον σέρν' ἡ Ναυσικᾶ ψηλὸν κι ὀμορφο ξένο;

- ποῦ νὰ τὸν ἡῦρεν; ἄντρα τῆς βέβαια θὰ τότε πάρῃ. 280
 Κάποιον θὰ περιμάζεψε καραβοτσακισμένον,
 ποιὸς ξέρει ποῦθε!... γιατί ἔμεις δὲν ἔχουμε γειτόνους.
 Ἦ κάποιος χιλιοπόθητος θεός, μὲ τίς εὐχές τῆς, 280
 ἦρθε οὐρανοκατέβατος, γιὰ πάντα πιά δικός τῆς.
 Πάλι καλά, σὰν ἔψαξε μονάχη τῆς κ' εὗρηκε
 ἄντρα ἀπ' ἄλλου, κι ὄλους ἐδῶ καταφρονάει στὴ χώρα
 τοὺς Φαίακες, ὅπου τὴ ζητοῦν, τόσοι πολλοὶ καὶ οἱ πρῶτοι.»
 Ἔτσι θὰ εἰποῦνε, καὶ ντροπὴ γιὰ μὲν' αὐτὰ θεὸ νᾶναι. 285
 Μὰ κι ἄλλη τέτοια ἂν ἔκανε, θὰ τὴν κατηγοροῦσα,
 νᾶχη γονιοὺς ἀγαπητοὺς καί, δίχως νὰ τὸ ξέρουν,
 πρὶν γίνῃ ὁ γάμος φανερά, τοὺς ἄντρες νὰ σιμώνῃ. —
 Ἐένε, τὰ λόγια μου ἄκουσε, σὰ θέλῃς ὁ πατέρας
 γοργὰ γοργὰ στὴ χώρα σου νὰ σὲ ξεπροβοδήσῃ. 290
 Στὸ δρόμο πλάϊ, τῆς Ἄθηνᾶς τῶραϊο θεὸ ναῦρης ἄλσος,
 λεῦκες καὶ βρύση ἀνάμεσα κι ὀλόγυρα λιβάδι.
 Ἐκεῖ ἔναι τοῦ πατέρα μου τὸ θαλερὸν περβόλι
 κ' ἡ πόλη βρίσκεται κοντά, ποῦ ἀκούγεσαι, ἂν φωνάξῃς.
 Κάθησε ἐκεῖ καὶ πρόσμενε, ὅσο ποῦ ἔμεις νὰ μποῦμε 295
 στὴ χώρα καὶ νὰ φτάσουμε στὸ πατρικὸ μου σπίτι.
 Σὰ λογαριάσῃς πῶς ἔμεις ἐφτάσαμε στὸ σπίτι,
 κίνησε τότε γιὰ νᾶρθῆς στὴν πολιτεία καὶ ρῶτα,
 ποῦ ἔναι τοῦ μεγαλόκαρδου τοῦ Ἀλκίνοου τὸ παλάτι.
 Εὐκολογνώριστο πολὺ· μπορεῖ νὰ σοῦ τὸ δείξῃ 300
 ἀκόμα καὶ μωρὸ παιδί· γιατί τὰ σπῆτια τ' ἄλλα
 δὲ χτίστηκαν σὰν τοῦ ἥρωα τοῦ Ἀλκίνοου τὰ παλάτια.
 Κι ὅταν πατήσῃς τὴν αὐλὴ καὶ στέγη σὲ σκεπάσῃ,
 διάβα γοργὰ τὴν αἴθουσα, στὴ μάννα μου νὰ φτάσῃς,
 ποῦ κάθεται στὴν παρασιτιά, πλάϊ στῆς φωτιᾶς τὴ λάμψη, 305
 καὶ γνέθει θαλασσὶ μαλλί, νὰ ἰδῆς καὶ νὰ θαυμάσῃς,
 καὶ σ' ἕναν στύλον ἀκουμπᾶ καὶ πίσω τῆς οἱ σκλάβες.
 Ἐκεῖ ἔναι καὶ τοῦ κύρη μου μέσα στὴ λάμψη ὁ θρόνος,
 ποῦ κάθεται ὡς ἀθάνατος αὐτὸς καὶ σιγοπίνει.
 Προσπέρνα τον, τὰ χέρια σου στῆς μάννας μου νὰ ρίξῃς 310
 τὰ γόνατα, τὴ χαρωπὴ τοῦ γυρισμοῦ σου ἡμέρα
 σὰ θεὸς γοργὰ νὰ ξαναἰδῆς, ὅθε μακριὰ κι ἂν εἶσαι.
 Ἄν ἴσως πόνος στὴν καρδιά γιὰ σένα νοιώσῃ ἐκείνη
 ἐλπίζει τότε πῶς θὰ πᾶς νὰ ἰδῆς τοὺς ἐδικούς σου,

στ' ὠριόχριστο παλάτι σου, στή γῆ τὴν πατρική σου.

ζ 315

Εἶπε, καὶ χτύπησε τὰ ζὰ μὲ τῶριο καμουτσίκι
 κ' ἐκεῖνα ἀφήσανε γοργὰ τοῦ ποταμοῦ τὸ ρέμα,
 κι ἔλο τρεχάλα πῆγαιναν, κι ἔλο γοργοποδίζαν·
 μὰ γιὰ νὰ φτάνουν οἱ πεζοί, καὶ βάγιες κι Ὀδυσσεάς,
 κράταε τὰ γκέμια κ' ἔπαιζε μὲ γνώση τὸ μαστίγι.
 Ἔδωσε ὁ ἥλιος κ' ἔφτασαν στὸ δάσος τὸ πανώριο
 καὶ στὸ ἱερὸ τῆς Ἀθηνᾶς· κ' ἐστάθηκε ὁ Ὀδυσσεάς,
 κ' εὐθὺς στὴν κόρη εὐχῆθηκε τοῦ τρισημέγαλου Δία.

320

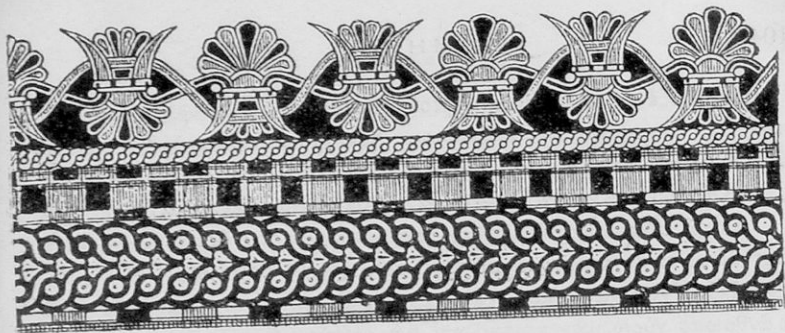
Παρακαλῶ σε, ἀδάμαστη κόρη τοῦ αἰγίοχου Δία,
 εἰσακούσέ με, πὺ ἀλλοτε δὲ μ' εἶχες εἰσακούσει,
 δαρμένον ἀπὸ τοὺς δαρμούς τοῦ ἐνδόξου Ποσειδῶνα·
 δόσε μου οἱ Φαίακες νὰ μὲ ἴδουν μὲ ἀγάπη καὶ συμπόνια.

325

Εἶπε καὶ τὴν παράκληση τοῦ εἰσάκουσε ἡ Παλλάδα,
 μὰ δὲν τοῦ φανερώθηκε· γιὰτι πολὺ ἐσεβόταν
 τὸ ἀδέρφι τοῦ πατέρα της, πὺ μὲ μανία χτυποῦσε
 τὸν Ὀδυσσεά τὸ θεϊκό, στή χώρα του ὧς νὰ φτάση.

330

ΟΔΥΣΣΕΙΑΣ Η

(Ὀδυσσεύς εἴσοδος πρὸς Ἀλκίνοον)

Καθὼς ἐκεῖ ὁ πολὺπαθος εὐχόταν Ὀδυσσεάς,
τὴν κόρη ἐφέραν τὰ γερὰ μουλάρια μὲς στῆ χώρα.
Κι ὡς ἔφτασε στὰ δόλολαμπρα παλάτια τοῦ γονιοῦ της,
στὰ πρόθυρα σταμάτησε καὶ γύρω της τὰ δέρφια
μαζεύτηκαν, πεντάμορφα, ξεζέψαν τὰ μουλάρια
καὶ τὰ σκουτιὰ κουβάλαγαν στὸ σπίτι ἀπὸ τὰμάξι.
Στὴν κάμαρῆ της τράθηξεν ἡ κόρη, κ' ἡ γριούλα,
ἡ Εὐρυμέδουσα, ἀναψε φωτιά, ἡ παραδουλεύτρα,
ποὺ ἄλλοτε ἀπὸ τὴν Ἥπειρο τὰ κυρτὰ πλοῖα τὴ φέραν,
δῶρο τοῦ Ἀλκίνοου ξέχωρο, σὰ βασιλιάς ὁποῦ ἦταν,
κ' οἱ Φαίακες ὄλοι σὰ θεὸ τὸν ἄκουαν μὲς στῆ χώρα.
Αὐτὴ ἦτανε τῆς Ναυσικῆς ἡ νένα στὸ παλάτι,
κι αὐτὴ τῆς ἀναβε φωτιά κ' ἐτοίμαζε τὸ δεῖπνο.

Τότε δ' Ὀδυσσεάς σηκώθηκε στὴν πόλη νὰ τραθήξῃ
καὶ ἡ Ἀθηναῖα στὴν ἔγνοια της μὲ νέφος τὸν τυλίγει,
μὴ καὶ κανεὶς περήφανος Φαίακας τὸν ἀπαντήσῃ
καὶ λέγῃ του λόγια ἀγγιχτικὰ καὶ τὸν ρωτᾷ ποῖς εἶναι.
Μὰ ἐκεῖ ποὺ ἐπήγγαινε νὰ μπῆ στὴν πρόσχαρη τὴν πόλη,
νά κ' ἡ φλογόματη Ἀθηναῖα, τὸν ἀνταμώνει πάλι,
ὅμοια παρθένα τρυφερή, μὲ τὸ σταμνὶ στὸν ὄμο.
Μπροστά του ἐστάθη, κι ὁ θεϊκὸς ἐρώτησε Ὀδυσσεάς:

Καλὴ μου κόρη, δὲ μὲ πᾶς στοῦ Ἀλκίνοου τὸ παλάτι,
τοῦ ἀντρός, ποὺ βασιλεύει ἐδῶ, σὲ τούτους τοὺς ἀνθρώπους;

Γιατ' εἶμαι ξένος κ' ἔρχομαι μυριοβασανισμένος,
 πέρ' ἀπὸ τόπο μακρυνό, κι ἄνθρωπο δὲν γνωρίζω,
 ἀπ' ὄσους μὲς στήν πόλη αὐτὴ καὶ μὲς στὴ χώρα ζοῦνε.

Καὶ τοῦ ἀποκρίθη ἡ Ἄθηνᾶ, ἡ θεὰ ἡ ἀστραπομάτα·

Ἐγὼ τὸ σπῖτι πού ζητᾶς, ξένε μου, νὰ σοῦ δείξω,
 γιατί' εἶναι το κοντὰ κοντὰ μὲ τοῦ ἄξιου τοῦ γονιοῦ μου.

Μόν' ἔλα δίχως νὰ μιλᾶς — ἐγὼ μπροστὰ πηγαίνω —
 κι ἄνθρωπο γύρω μὴν κοιτᾶς καὶ μὴ ρωτᾶς νὰ μάθῃς.

Γιατὶ τοὺς ξένους τοῦτοι ἐδῶ μὴδὲ πολυχωνεύουν,
 μὴδὲ τοὺς καλοδέχονται, κανεὶς ἀλλοῦθε ἂν ἔρθῃ,
 τί ὁ Κοσμοσείστης ἔδωκε σὲ τούτους νὰ διαβαίνουν
 μὲ πίστη τὸν πλατὺ γιालὸ στὰ γοργοκάραβά τους.

κ' εἶναι τὰ πλοῖα τους σὰ φτερὰ γοργὰ καὶ σὰν τὴ σκέψη.

Εἶπε, κ' ἐμπρὸς ἐτράβηξεν ἡ Ἄθηνᾶ ἡ Παλλάδα
 γοργά, κ' ἐκεῖνος τῆς θεᾶς τάχνάρια ἀκολουθοῦσε.

Κ' οἱ Φαίακες δὲν τὸν ἔνοιωσαν, οἱ ξακουσμένοι ναῦτες,
 τὴν πόλη ὡς πέρανε δίπλα τους, γιατί' ἡ ὠριομαλλοῦσα,
 ἡ τρομερὴ θεὰ Ἄθηνᾶ δὲν ἄφηνε, καὶ νέφος
 ἔρριχνε γύρω του θεϊκό, ποθώντας τὸ καλὸ του.

Καὶ τὰ λιμάνια ἐθαύμαζε καὶ τὰ κομψὰ καράβια,
 τοὺς ἥρωες μὲς στὶς ἀγορές, καὶ τὰ μακριὰ τειχιά τους,
 ψηλά καὶ καγκελόφραχτα καὶ θαῦμα νὰ τὰ βλέπῃς.

Σὰν ἔφτασαν στοῦ βασιλιᾶ τὰ δόλολαμπρα παλάτια,
 ἡ φλογομάτα ἡ Ἄθηνᾶ τοῦ ξαναλέγει τότε·

Νά τὸ παλάτι, ξένε μου, πού ἐζήταες νὰ σοῦ δείξω·
 ἐκεῖ τοὺς θεογέννητους θεὲ ναῦρης βασιλιάδες

στοῦ δεῖπνο ἀπάνω· τράβα ἐσὺ μέσα καὶ μὴ δειλιάζῃς·
 ὅπου ἔχει θάρρος στήν καρδιά, σὲ κάθε μιά του πράξη
 προκόβει πάντα πιὸ καλά, κι ἄς ἔρχεται ἀπ' ἄλλοιθε.

Καὶ πρῶτα τὴν ἀρχόντισσα στήν αἴθουσα θεὲ ναῦρης,
 πού Ἀρήτη δίκαια τὴν καλοῦν κ' ἔχει γονιοὺς τοὺς ἴδιους,
 ἐκείνους, ὅπου ἐγέννησαν τὸ βασιλιᾶν Ἀλκίνο.

Πρῶτα ὁ Ναυσίθοος ἔγινε, τοῦ Ποσειδῶνα γόνος

ἀπὸ γυναῖκα ἀσύγκριτα πανώρια, τὴν Περίβοια,
 τοῦ τολμηροῦ Εὐρυμέδοντα τὴ στερνοθυγατέρα,
 τοῦ βασιλιᾶ, κάποιον καιρό, τῶν τρομερῶν Γιγάντων,

μὰ πού τὸν ἄγριο χάλασε λαό, κι αὐτὸς ἐχάθη.

Αὐτὴ λοιπὸν ἐγέννησε τοῦ Ποσειδῶνα ἀγόρι,

η
25

30

35

40

45

50

55

60

- τὸν μεγαλόψυχο ἄρχοντα Ναυσίθοο τῶν Φαιάκων. η
 Κι ἅπ' τὸ Ναυσίθοο γίνανε ὁ Ρηξήγορας κι ὁ Ἄλκίνοσ.
 Νιόπαντρο ἀκόμα κι ἄκλερο στὸ σπιτικό του μέσα
 ἐχτύπησ' ὁ Ἀργυρότοξος Ἀπόλλωνας τὸν ἕνα, 65
 ποὺ μόνη πίσω του ἄφησε μιὰ κόρη, τὴν Ἀρήτη.
 Αὐτὴν ὁ Ἄλκίνοσ ἔκαμε ταῖρι καὶ τίμησέ την,
 ὅσο καμμιά στὴ γῆς ἐδῶ γυναῖκα δὲν τιμιέται,
 ἅπ' ὅσες σπίτια κυβερνοῦν, σ' ἀντρός τὴν ἐξουσία.
 Καὶ τόσο τὴν ἐτίμησαν, καὶ τόσο τὴν τιμᾶνε
 καὶ τὰ παιδιὰ τῆς τάκριθ' ἀ κι ὁ Ἄλκίνοσ κ' οἱ λαοὶ του, 70
 ποὺ ὅλοι σ' αὐτὴν, σὰ σὲ θεά, τὰ μάτια πάντα στρέφουν,
 καὶ τὴν καληνωρίζουνε στὴ χώρα σὰ διαβαίνη.
 Γιατί ἔχει νοῦ στοχαστικό καὶ γνώση δὲν τῆς λείπει,
 κ' ἡ καλωσύνη τῆς κι ἀντρῶν μαλώματα διαλύνει.
 Ἄν ἴσως πόνος στὴν καρδιά νοιώσῃ γιὰ σένα ἐκείνη, 75
 ἔλπιζε ἀκόμα πῶς θὰ πᾶς νὰ ἰδῆς τοὺς ἐδικούς σου,
 μὲς στάψηλά τὰ σπίτια σου, στὴ γῆ τὴν πατρικὴ σου.
- Εἶπε, κ' ἐχάθη ἡ Ἀθηναῖα στ' ἀσίγαστα πελάγη,
 κι ἅπ' τὴ Σχερία τὴ χαρωπὴ στὸ Μαραθῶνα φτάνει,
 καὶ στὴν πλατύδρομη τραβάει τὴ χώρα τῆς Ἀθήνας, 80
 κ' ἐκεῖ στὸ στέρεο χώνεται τὸ δῶμα τοῦ Ἐρεχθέα.
 Κινᾷ ὁ Ὀδυσσεὺς γιὰ τὰκουστά τὰνάκτορα τοῦ Ἄλκίνου,
 κι ὅλο ἔγνοια ἐστάθη πρὶν διαβῆ τὸ χάλκινο κατώφλι.
 Ὅλοσθε λάμπη ἐσκόρπαγαν, σὰν ἥλιος, σὰ φεγγάρι,
 τοῦ Ἀλκίνοου τοῦ τρανόψυχου τὰ θεόρατα παλάτια. 85
 Χάλκινοι τοῖχοι ὑψώνονταν κι ἀπὸ τὰ δυὸ τὰ μέρη,
 ἅπ' τὸ κατώφλι ὡς μέσαθε, καὶ μὲ φριγκὶ γαλάζιο,
 κι ὀλόχρυσες ἐκλείνανε τὸ στέρεο σπίτι θύρες,
 μὲ παραστάτες ἀργυροὺς καὶ χάλκινα κατώφλια,
 καὶ μ' ἀργυρὸ τάνώφλι τοὺς καὶ μὲ χρυσὸ χερούλι. 90
 Καὶ δυὸ ἀργυρόχρυσοι ἔστεκαν στὰ δυὸ τὰ πλάγια σκύλοι,
 ποὺ ὁ Ἡφαιστος τοὺς ἔφτιαξε μὲ τὴ σοφὴ του τέχνη,
 τὸν πύργο τοῦ τρανόψυχου τοῦ Ἀλκίνοου νὰ φυλάνε
 καὶ νᾶναι πάντα ἀγέραστοι κι ἀθάνατοι γιὰ πάντα.
 Θρονιά στὸν τοῖχο ἀραδιαστά, κι ἀπὸ τὰ δυὸ τὰ πλάγια, 95
 ἅπ' τὸ κατώφλι ὡς μέσαθε, φτάναν ἅπ' ἄκρη σ' ἄκρη,
 ποὺ ὠριόφαντα τῶν γυναικῶν τὰ σκέπαζαν στρωσίδια.
 Σ' ἐκεῖνα ἐκεῖ θρονιάζονταν οἱ ἀρχόντοι τῶν Φαιάκων,

- καὶ τρώγανε καὶ πίνανε, γιὰτὶ ὄλα πλούσια τᾶχαν. ἠ
 Ἐφηβοὶ ποῦ ἔστεκαν χρυσοὶ σὲ δουλεμένα βάρη, 100
 κρατώντας μὲς στὰ χέρια τους τίς ἀναμμένες δᾶδες,
 τῶν σύνδειπνων ἐφέγγανε τίς νύχτες στὸ παλάτι.
 Πενήντα μὲς στ' ἀνάκτορα γυναῖκες ἐδουλεύαν·
 ἄλλες μὲ τὸ χερόμυλο ξανθὸ καρπὸν ἀλέθουν 105
 ἄλλες ὑφαίνουν τὰ πανιά καὶ στρίβουνε τ' ἀδράχτι,
 καὶ καθισμένες, σὰν ψηλῆς λεύκας σαλεύουν φύλλα·
 κι ἀπ' τὰ κρουστόφανα λιὰ τὸ γρὸ σταλάζει λάδι.
 Γιὰτὶ ὅσο οἱ Φαίακες, τὰ γοργὰ νὰ κυβερνοῦν καράβια,
 δὲν ἔχουνε τὸ ταῖρι τους, τόσο τεχνίτρες εἶναι 110
 στὸν ἀργαλεῖδ' οἱ γυναῖκες τους, ποῦ ἡ Ἄθηνᾶ ἔδωσέ τους
 καὶ νοῦ περίσσιο νᾶχουνε καὶ χρυσοχέρες νᾶναι.
 Κι ἀπόξω ἀπ' τὴν αὐλή, σιμὰ στὴ θύρα περιβόλι
 μεγάλο τετραστρέμματο, μὲ φράχτη ὀλόγυρά του.
 Δέντρα ψηλὰ καὶ φουντωτὰ φυτρώνουν ἐκεῖ μέσα· 115
 κ' εἶναι ροδιές κ' εἶναι ἀπιδιές, μηλιές μὲ λαμπρὰ μῆλα,
 γλυκόκαρπες συκὲς κ' ἐλιές, γερὲς καὶ θρασεμένες·
 καὶ μῆδὲ σῆπεται καρπός, μῆδὲ ποτὲ ἀπολείπει
 ἀπὸ τὰ δέντρα ὀλοχρονίς, χειμῶνα καλοκαίρι·
 γλυκόπνοο ἀγέρι ἄλλα γεννᾷ κι ἄλλα ὠριμάζει πάντα.
 Μῆλο στὸ μῆλο πλάϊ γερνᾷ κι ἀπίδι πλάϊ στ' ἀπίδι, 120
 σῦκο στὸ σῦκο γίνεται, σταφύλι στὸ σταφύλι.
 Ἐκεῖ καὶ τὸ πολὺκαρπο ριζοβολαεῖ τ' ἀμπέλι,
 μὲ τὸ προσήλιο ἁλῶνι του σὲ πατημένο σιάδι,
 κι ἄλλα σταφύλια φρύγονται στὸν ἥλιο, ἄλλα τρυγιοῦνται, 125
 ἄλλα πατιοῦνται, κι ἄλλα ἐμπρὸς ἀκόμα εἶν' ἀγουρίδες,
 ὅπου ὅτι ἀφῆσαν τὸν ἀνθό, κι ἄλλα γλυκοροδίζουν.
 Καὶ πλάϊ στὴ γράνα τοῦ ἀμπελιοῦ, βραγιές συγυρισμένες,
 λογῆς λογῆς, ὀλοχρονίς φυτρώνουν καὶ σπαργοῦνε.
 Καὶ δυὸ βρυσοῦλες χύνονται, σ' ὄλο τὸν κῆπο ἢ μία, 130
 καὶ ἢ ἄλλη κάτω ἀπ' τῆς αὐλῆς διαβαίνει τὸ κατώφλι,
 πρὸς τὸ παλάτι τᾶψηλό, νὰ ὑδρεύονται οἱ πολῖτες.
 Τέτοια λαμπρὰ ἀπὸ τοὺς θεοὺς ὁ Ἄλκίνοος εἶχε δῶρα.
 Ἐστάθη ἐκεῖ ὁ πολὺπαθος κ' ἐθαύμαζε Ὀδυσσεᾶς,
 κι ἀφοῦ τὰ πάντα ἐθαύμασε βαθιὰ μὲς στὴν καρδιά του,
 διαβαίνει τὸ κατώφλι εὐθύς καὶ μπαίνει στὸ παλάτι. 135
 Τοὺς ἄρχοντες καὶ προεστοὺς εὐρῆκε τῶν Φαίακων,

πού μὲ ποτήρια ἐσπόνδιζαν τοῦ Ἑρμῆ τοῦ ἀητομάτη, ἠ
 στερνὰ σ' αὐτὸν σταλάζοντας, πρὶν πάνε νὰ πλαγιάσουν.
 Τότε περνᾷ ὁ πολὺπαθος τὴν αἴθουσα Ὀδυσσεάς,
 μὲς στὸν ἀχνὸ πού ἡ Ἀθηναῖα τοῦ πύκνωνε τριγύρω, 140
 ὡς πού ἔφτασε στὸ βασιλιά μπροστά καὶ στήν Ἀρήτη,
 κι ἀμέσως τῆς βασίλισσας τὰ γόνατ' ἀγκαλιάζει

καὶ τότε εὐθὺς σκορπίζεται τὸ θεϊκὸ τὸ νέφος,
 κι ἀναυδοὶ ἐμείναν ὄλοι τους, ξένον στὸ σπῆτι ὡς εἶδαν,
 καὶ θαμπωμένοι ἐκοίταγαν· κι αὐτὸς παρακαλοῦσε· 145
 Ἀρήτη, τοῦ Ρηξήνορα, τοῦ Ἰσόθεου θυγατέρα,
 στὸν ἄντρα σου ὁ πολὺπαθος, στὰ πόδια σου προσπέφτω,
 στοὺς σύνδειπνους αὐτοὺς ἐδῶ, πού ὁ θεὸς νὰ δώσῃ νάχουν
 εὐτυχισμένη τὴ ζωὴ, καὶ σὲ παιδιά ν' ἀφήσουν 150
 πλούτη καὶ σπῆτια καὶ τιμές, πού τοὺς χαρίζει ὁ κόσμος.
 Κ' ἐμένα στείλιτε με γοργὰ στὴ χώρα μου νὰ φτάσω,
 πού χρόνια βασανίζομαι μακριὰ ἀπὸ τοὺς δικούς μου.

Εἶπε καὶ χάμω ἐκάθησε, μὲς στοῦ τζακιοῦ τὴ στάχτη,
 πλαῖι στὴ φωτιά· κι ὄλοι βουβοὶ κι ἀσάλευτοι ἀπομείναν.
 Κι ἀργὰ στὸ τέλος μίλησεν ὁ ἥρωας ὁ Ἐχένης, 155

πού ήταν ὁ γεροντότερος ἀπὸ τοὺς Φαίακες ἄλλους
 κι ἄξιος στὰ λόγια, καὶ παλιὰ πολλὰ κάτεχε ὁ νοῦς του.
 αὐτὸς ἔπιασε κ' εἶπε τοὺς μὲ τὴν καλή του γνώμη.

ἦ

Ἄλκίνοε, μηδὲ φρόνιμο, μηδὲ πρεπούμενο εἶναι
 χάμου στὴ σιὰ νὰ κάθεται μέσα στὴ στάχτη ὁ ξένος·
 τὸ λόγο σου ἀπαντέχοντας ἐτοῦτοι κοντοστέχουν.

160

Μον' ἔλα σήκωσέ τονε καὶ βάλ' τον νὰ καθήσῃ
 σ' ἀσημοκάρφωτο θρονὶ καὶ οἱ κήρυκες ἄς σμίξουν
 κρασί, τοῦ τερπικέρανου νὰ στάξουμε τοῦ Δία,
 ὅπου εἶναι πάντοτε μαζί μὲ τοὺς σεμνοὺς ἱκέτες.

165

Καὶ δεῖπνον ἢ κελάρισσα τοῦ ξένου ἄς δώσῃ ὅ,τι ἔχει.

Κι ὁ βασιλιάς σὰν τᾶκουσε, ὁ Ἄλκίνοος ὁ λεβέντης,
 παίρνει ἀπ' τὸ χέρι τὸ σοφὸ, πολύβουλο Ὀδυσσεά
 κι ἀπὸ τίς στάχτες σὲ λαμπρὸ τόνε καθίζει θρόνο,
 τὸ Λαοδάμα ἀσκώνοντας τὸν ἀντρεωμένο γιό του,
 τὸν πολυαγαπημένο του, πού ἐκάθωταν σιμά του.

170

Κ' ἡ βᾶγια χύνει του νερὸ μ' ὠριόχρυσο λαγγῆνι,
 τὰ χέρια πάνω ἀπ' ἀργυρῆ λεκάνη γιὰ νὰ νίψῃ·
 κ' ἔπειτα στρώνει δίπλα του γιαιλιστερὸ τραπέξι.

Κ' ἡ τροφοδότρα ἢ σεβαστὴ βάνει ψωμὶ μπροστά του
 καὶ πλοῦσια ἀπλώνει φαγητά, ὅ,τι εἶχε καὶ δὲν εἶχε·
 κ' ἔτρωγε ὁ ἔρμος κ' ἔπινε ὁ ἰσόθεος Ὀδυσσεάς.

175

Καὶ τότε ὁ Ἄλκίνοος ὁ τρανὸς τοῦ κήρυκα φωνάζει·

Ποντόνοε, σμίξε τὸ κρασί καὶ σ' ἄλλους στὸ παλάτι
 κέρνα, τοῦ τερπικέρανου νὰ στάξουμε τοῦ Δία,
 ὅπου εἶναι πάντοτε μαζί μὲ τοὺς σεμνοὺς ἱκέτες.

180

Ἔτο' εἶπε, κι ὁ Ποντόνοος γλυκὸ κρασάκι σμίγει,
 καὶ σ' ἄλλωνε μὲ τὴ σειρά κερνοῦσε τὰ ποτήρια.

Καὶ σὰν ἐστάξαν κ' ἤπιανε ὅσο ἡ καρδιά ποθοῦσε,
 τότε γυρνᾷ ὁ Ἄλκίνοος κι αὐτὰ τοὺς λέει τὰ λόγια·

185

Ἄκοῦστε τώρα, προεστοὶ κι ἀρχόντοι τῶν Φαίακων,
 τί μὲ προστάζει νὰ σᾶς πῶ στὰ στήθια μου ἢ καρδιά μου.

Τώρα τὸ δεῖπνο ἐτέλειωσε, σύρτε νὰ κοιμηθῆτε
 καὶ τὴν αὐγὴν περσότερους γερόντους προσκαλοῦμε,
 γιὰ νὰ φιλοξενήσουμε τὸν ξένο στὸ παλάτι,
 καὶ στοὺς θεοὺς θυσίαι καλὲς νὰ κάνουμε· καὶ τότε
 τὸ γυρισμὸ τοῦ ξένου μας θεὸ νὰ συλλογιστοῦμε,
 ἀκούραστα κι ἀνέμελα, πασίχαρος νὰ φτάσῃ

190

γοργὰ γοργὰ στή χώρα του, ὅσο μακριὰ κι ἂν εἶναι, ἠ
 μὲ τὴ δική μας συνοδείᾳ, μεσοστρατίς μὴ λάχῃ 195
 καὶ πάθῃ πάθημα κακό, στή γῆ του πρὶν πατήσῃ.
 Καὶ τότε ἐκεῖ θὰ τὸν εὐροῦν ὅσα τοῦ γράφει ἡ μοῖρα
 κι ὅσα στὸ νῆμα του οἱ βαρεῖες οἱ κλώστρες ἔχουν κλώσει,
 τὴ μέρα ποῦ ἡ μαννούλα του τὸν ἔφερε στὸν κόσμο.
 Ἄν ὅμως εἶναι ἀθάνατος φερμένος ἀπ' τὰ οὐράνια,
 κάτι ἄλλο τότες οἱ θεοὶ στὸ νοῦ τους μελετᾶνε. 200
 Γιατί ὡς τὰ τώρα ξάστερα σὲ μᾶς φανερωνόνταν,
 κάθε φορὰ ποῦ ὀλόλαμπρες προσφέρουμε ἑκατόμβες,
 καὶ δίπλα μας καθίζουνε καὶ μετὰ μᾶς δειπνοῦνε.
 κι ἂν λάχῃ κι ἀνταμώσουνε μονάχο παροδίτη,
 δὲν κρύβονται, γιατί ἀπ' αὐτοὺς καὶ μεις κρατιόμαστε, ὅπως 205
 οἱ Κύκλωπες καὶ τ' ἄγρια τὰ γένη τῶν Γιγάντων.

Καὶ τότες ὁ πολὺγνώρος τοῦ ἀπάντησε Ὀδυσσεάς:
 Ἄλκίνοε, ἄλλο τίποτα νὰ βάλῃς μὲ τὸ νοῦ σου·
 δὲ μοιάζω ἐγὼ μὲ ἀθάνατους, ποῦναι ψηλὰ στὰ οὐράνια,
 στήν ὄψῃ, μηδὲ στὸ κορμί, μὰ μὲ θνητοὺς ἀνθρώπους. 210
 Καὶ μόνο μ' ὅσους ξέρετε θαρῶ νὰ σέρνουν πόνον,
 μόνο μ' αὐτοὺς στὰ πάθῃ μου νὰ συγκριθῶ μποροῦσα.
 Κι ἀκόμα πιότερα δεινὰ θὲ νᾶχα νὰ ἱστορήσω,
 ὅσα ἦταν θέλημα θεοῦ πολλὰ μαζί νὰ πάθω.
 [Μὰ νὰ δειπνήσω ἀφήστε με, μ' ὄλη τὴν πίκρα ποῦχω· 215
 τί ἄλλο ἀπ' τὴν ἄθλια τὴν κοιλιὰ πιδ' ἀδιάντροπο δὲν εἶναι,
 ποῦ κι ἄθελά σου σὲ καλεῖ νὰ τὴ θυμᾶσαι πάντα,
 μ' ὅσα κι ἂν ἔχῃς βάσανα καὶ πόνους στήν καρδιά σου.
 Ὅσο ἐγὼ πένθος στήν ψυχὴ κι ἂν ἔχω, αὐτὴ ὀλοένα
 νὰ φάῃ προστάζει καὶ νὰ πιῇ, κι ὅσα ἔπαθα τὰ σῦνει 220
 ἀπὸ τὸ νοῦ μου ὀλότελα, καὶ νὰ γεμίσῃ θέλει.]
 Μόνο πασκίστε τώρα ἐσεῖς, ἅμα χαράξ' ἡ αὐγούλα
 νὰ μὲ ξεπροδοθήσετε τὸ δύστηνο στή γῆ μου,
 μετὰ ἀπὸ τόσα ποῦπαθα νὰ ἰδῶ, κι ἄς ἀποθάνω,
 τὰ χτήματα τοὺς δούλους μου καὶ τὰψηλὰ παλάτια. 225
 Ἔτσι εἶπε, κι ὄλοι ἐνεύανε κι ὄλοι μιὰ γνώμην εἶχαν,
 ὁ ξένος νὰ προβοδηθῇ, ποῦ ἔτσι σωστά ἐμιλοῦσε.
 Κι ἀφοῦ σταλάξαν κ' ἤπιανε ὅσο ἡ καρδιὰ ποθοῦσε
 καθένας τότε κίνησε στὸ σπῖτι νὰ πλαγιάσῃ.
 Καὶ μὲς στή σάλλα ἀπόμεινε ὁ ἰσόθεος Ὀδυσσεάς, 230

καὶ δίπλα τοῦ ὁ θεόμορφος ὁ Ἀλκίνοος κ' ἡ Ἀρήτη
καθήσανε· καὶ σήκωναν οἱ βάγιες τὰ τραπέζια.

Καὶ πρώτη ματαμίλησεν ἡ λευκοχέρα Ἀρήτη,
τὰ ὄρια τὰ ροῦχα βλέποντας, χλαμύδα καὶ χιτῶνα,
ποῦ τὰχε ὑφάνει μόνη τῆς μὲ τίς παραδουλεῦτρες·
τὰ γνῶρισε καὶ τοῦ λαλεῖ μὲ λόγια φτερωμένα·

235

Ἐένε μου, τοῦτο πρῶτα ἐγὼ νὰ σὲ ρωτήσω θέλω·
ποιὸς εἶσαι; κι ἀπὸ ποῦ; καὶ ποιὸς σοῦδωσε αὐτὰ τὰ ροῦχα;
δὲν εἶπες παραδέρνοντας στὰ πέλαγα πὼς ἦρθες;

Καὶ τότες ὁ πολὺγνωρος ἀπάντησε Ὀδυσσεάς·

240

Ἀβάσταγο, ὦ βασίλισσα, τὰ πάθη νὰ ἱστορήσω
ἕνα πρὸς ἕνα, ὅσα οἱ θεοὶ μοῦ δῶσαν οἱ ἐπουράνιοι.
Ὅσῳτόσο τοῦτο θὰ σοῦ εἰπῶ, ποῦ μὲ ρωτᾷς νὰ μάθῃς.

Εἶναι μακριὰ μὲς στὸ γιάλο κάποιο νησί, Ὀγυγία,
ποῦ ἡ θυγατέρα τοῦ Ἀτλαντα, ἡ Καλυψὼ ἡ πλανεύτρα,
ἡ ὄριομαλλοῦσα, τρομερὴ θεά, ἐκεῖ πέρα μένει,
κι οὔτε θεός, οὔτε θνητὸς μ' αὐτὴ ποτὲ δὲ σμίγει.

245

Μὰ ἐμὲ τὸν ἔρμο ἡ μοῖρα μου μὲ κάρφωσε σιμὰ τῆς,
ὅταν ὁ Δίας χτυπώντας μου τὸ πλοῖο μ' ἀστροπελέκι
τὸ σκόρπισε καταμεσίς στὰ πέλαγα τὰ μαῦρα.

250

Ὅλ' οἱ καλοὶ συντρόφοι μου τότες ἐκεῖ ἐχαθήκαν·

καὶ μόνο ἐγὼ ἀγκαλιάζοντας τοῦ πλοίου μου τὴν καρδίνα
μέρες ἔννια παράδερνα, κ' οἱ θεοὶ στὶς δέκα πάνω,
τὴ μαύρη νύχτα, στὸ νησί τῆς Ὀγυγίας μὲ ρίξαν,
ποῦ μὲν ἡ Καλυψὼ, ἡ σκληρὴ θεά, ἡ ὄριομαλλοῦσα.

255

Μὲ πῆρε αὐτὴ, μὲ νοιάστηκε, μ' ἔθρεψε, καὶ ποθοῦσε
ἀθάνατον κι ἀγέραστον γιὰ πάντα νὰ μὲ κἀνη,
ὅμως ἐμὲ δὲ μοῦπειθε στὰ σιγήθια τὴν καρδιά μου.

Χρόνους ἑπτὰ δέθηκα ἐκεῖ, καὶ τὰ θεϊκὰ τὰ ροῦχα,
ποῦ μοῦχε δώσει ἡ Καλυψὼ, τὰ πότιζα μὲ δάκρυα.

260

Μὰ σὰν ἐμπήκανε οἱ ὄχτῳ μὲ τοῦ καιροῦ τὸ διάβα,
ξάφνου νὰ φύγω μοῦλεγε καὶ μὲ παρακινοῦσε,
κὰν μὲ τοῦ Δία τὸ μήνυμα, κὰν μόνη ἄλλαξε γνώμη.

Μὲ μιὰ σχεδία πολὺδεσμη μὲ στέλνει, καὶ μοῦ δίνει
φωμάκι καὶ γλυκὸ κρασί, θεϊκὰ μὲ ντύνει ροῦχα,
καὶ πρῦμο στέλνει μου ἀπαλὸ ξεκούραστο ἀεράκι.

265

Ἐφτὰ καὶ δέκα ἀρμένιζα κατὰ τὸ πέλαο μέρες,
καὶ μὲς στὶς δεκοχτῳ βουνὰ φανήκανε, σὰν Ἰσκιοί,

- τῆς χώρας σας· λαχτάρησε τοῦ δῦσμοιρου ἡ καρδιά μου, ἠ
 μὰ ὡς τόσο ἀκόμα συμφορὲς πολλὲς μὲ καρτεροῦσαν, 270
 πού σῴριασεν ἀπάνω μου ὁ μέγας Ποσειδῶνας.
 Ξελύνει αὐτὸς τοὺς ἀνεμους καὶ φράζει μου τὸ δρόμο
 κι ἄγρια σηκώνει θάλασσα· μὴδ' ἄφηνε τὸ κύμα
 μὲς στὴ σχεδιά νὰ κρατηθῶ πού βριαγχομαχοῦσα.
 Τέλος ἡ θύελλα τὴ σκορπᾷ καὶ τότε κολυμπώντας 275
 τᾶβυθα πέλαγα ἔσκιζα, ὅσο πού ἐδῶ στὴ γῆ σας
 μὲ σπρώξανε καὶ μῆρριξαν ἡ θάλασσα κ' οἱ ἀνέμοι.
 Στὸν ἄγριο ἐκεῖ βραχότοπο σὰν ἔκανα γιὰ νᾶβγω,
 τὸ κύμα θὰ μὲ σύντριβε στὴν τραχειὰ πέτρα ἀπάνω.
 Μὰ πίσω πάλε ρίχτηκα καὶ κολυμπώντας ἦρθα 280
 σ' ἓνα ποτάμι, ὅπου λαμπρὸς ἐκεῖ μοῦ ἐφάνη ὁ τόπος,
 ἀπάνεμος κι ὀλόστρωτος, χωρὶς καθόλου βράχια.
 Ἔπεσα ἐκεῖ, συνέφερα, κ' ἡ θεϊκιά ἦρθε νύχτα,
 καὶ τὸ οὐρανοκατέβατο ποτάμι παρατώντας,
 στοὺς θάμνους πῆγα κ' ἔγυρα σκεπάστηκα μὲ φύλλα, 285
 κι ἀτέλειωτο ὕπνο μοῦρριχνε κάποιος θεὸς στά μάτια·
 καὶ μὲς στὰ φύλλα μὲ καρδιά τρεμάμενη ἔκοιμώμουν
 ὀλονυχτίς, καὶ τὴν αὐγή, κι ὡς ἄλλο μεσημέρι.
 Κι ὁ γλυκὸς ὕπνος μ' ἄρρησε στὸ γέρμα τοῦ ἡλίου ἀπάνω· 290
 τότε τῆς κόρης σου ἔνοιωσα τίς βέργιες στ' ἀκρογιαλὶ
 νὰ παίζουν, κι ὅμοια μὲ θεὰ κ' ἐκείνη ἀνάμεσὸ τους.
 Τὴ θερμοπαρακάλεσα, κ' ἔδειξε νοῦ περίσσιο,
 τόσο πού δὲ θὰ τῶλπιζες σὲ νιὸ ποτέ σου ναῦρης,
 γιὰτ' εἶναι πάντα ἀστόχαστα καὶ σφάλουνε τὰ νιάτα.
 Καὶ μ' ἔλουσε στὸν ποταμό, καὶ μοῦδωσεν ἀπ' ὄλα, 295
 φωμί, κρασί σπιθιριστὸ καὶ τοῦτα ἐδῶ τὰ ροῦχα.
 Ὅλα σοῦ τὰ εἶπα ἀληθινά, μ' ὄλο τὸν πόνο ποῦχω.
 Τότες ὁ Ἀλκίνοος τοῦ λαλεῖ κι ἀπόκριση τοῦ δίνει·
 Εἴνε, θαρρῶ πῶς μόνο αὐτὸ καλὰ δὲν τὸ στοχάστη
 ἡ κόρη μου· πού ἴσαμ' ἐδῶ μὲ τίς συντρόφισσές της 300
 δὲ σ' ἔφερε, μιὰ καὶ σ' αὐτὴν εἶχες προσπέσει πρῶτα.
 Καὶ τότες ὁ πολύγνωρος τοῦ ἀπάντησε Ὀδυσσεάς·
 Ἦρωα, τὴν ἀψεγάδιαστη κόρη σου μὴ μοῦ ψέγγης·
 μοῦλεγε αὐτὴ μαζὶ νάρθῶ μὲ τίς συντρόφισσές της,

ὅμως ἐγὼ ἀπὸ σεβασμὸ καὶ δειλία δὲν ἐπήγα,
μὴ σκοτεινιάσουν σὰ μὲ ἰδῆς βαριά τὰ σωθικά σου.
Εὐκολοθύμωτοι εἶμαστε στὴ γῆς ἑμεῖς οἱ ἀνθρώποι.

η 305

Καὶ πάλε ὁ Ἄλκίνοος τοῦ λαλεῖ κι ἀπόκριση τοῦ δίνει:

Ἐένε μου, μὲς στὰ στήθια ἐγὼ τέτοια ψυχὴ δὲν ἔχω,
ποὺ νὰ χολώνεται ἄδικα: τὸ δίκαιο πάντα πρῶτο.

310

Ἔ, Δία πατέρα κι Ἄθηνᾶ κι Ἀπόλλωνα, καὶ νᾶταν,
τέτοια σὰν ἔχῃς ὁμορφιά κ' ἴδια μὲ μένα γνώμη,
νὰ πάρῃς καὶ τὴν κόρη μου καὶ νὰ σὲ λέω γαμπρό μου,
κ' ἐδῶ νὰ ζῆς, καὶ χτήματα καὶ σπίτι νὰ σοῦ δώσω,
ἂν θῆς νὰ μείνῃς, μ' ἂν δὲν θῆς, νὰ μὴν τὸ δώσῃ ὁ Δίας
κανεῖς ἀπὸ τοὺς Φαίακες ἐδῶ νὰ σὲ κρατήσῃ.

315

Ἔγὼ λοιπόν, καὶ μάθε το, τὸ γυρισμὸ σου ὀρίζω,
γι' αὔριο. Κ' ἐκεῖ ποὺ ἐσὲ γερτὸ θὰ σ' ἔχῃ πάρει ὁ ὕπνος,
θὰ λάμνουν στὴ γαλήνη αὐτοί, στὴ χώρα σου ὡς νὰ φτάσῃς,
στο σπιτικό σου ἢ κι ὀπου ἄλλοῦ τὸ πειθυμᾶ ἢ καρδιά σου,

320

πολὺ πολὺ μακρύτερα κι ἀπὸ τὴν Εὐβοία ἀκόμα,
ποὺ λὲν στὰ πέρατα τῆς γῆς πὼς εἶναι ὄσοι τὴν εἶδαν
ἀπ' τοὺς δικούς μας, τὸν ξανθὸ Ραδάμανθου σὰ φέραν
νὰ πάῃ νὰ ἰδῆ τὸν Τιτυό, τῆς Γαίας τὸ παλληκάρι.

Κι ὅμως ἐπήγαν ὡς ἐκεῖ κι ἀκούραστα γυρίσαν,
μὲς σὲ μιὰ μέρα μοναχά, στὴ χώρα μας ὀπίσω.

325

Θὰ ἰδῆς καὶ σὺ τί πλοῖα λαμπρὰ καὶ τί λεβέντες ἔχω,
ποὺ πίσω ρίχνουν τὸ γιαλὸ μὲ τοῦ κουπιοῦ τὴν ἄκρη.

Ἔτσι εἶπε, κι ὁ πολὺπαθος ἐχάρηκε Ὀδυσσεάς,
κι ἀμέσως προσευχήθηκε κι αὐτὰ τὰ λόγια λέει:

330

Βοήθησε, Δία, πατέρα μας, ὅσα ὁ Ἄλκίνοος εἶπε
νὰ τελειωθοῦν, κ' ἢ δόξα του στὴ γῆ τὴ σιτοδότρα
νὰ μείνῃ ἀθάνατη, κ' ἐγὼ στὴ χώρα μου νὰ φτάσω.

Κ' ἐκεῖ ποὺ ἐκεῖνοι ἐκάθονταν κ' ἐμίλαγαν οἱ δύο τους,
παράγγειλε στὶς δούλες τῆς ἢ λευκοχέρα Ἀρήτη,
στὴν αἴθουσα νὰ βάλουνε κρεββάτι καὶ νὰ στρώσουν
ὠραῖα στρωσίδια πορφυρά, ν' ἀπλώσουν ἀντρομίδες
κι ἀπάνωθε γιὰ σκέπασμα νὰ ρίξουνε φλοκάτες.

335

Καὶ βγήκαν ἀπ' τὴ σάλλα αὐτὲς στὰ χέρια φῶς κρατώντας,
καὶ σὰν ἐστρώσανε παχὺ κρεβδάτι, οἱ προκομμένες,

340

στὸν Ὀδυσσεά σταθήκανε σιμὰ καὶ τὸν καλοῦσαν·

Εἶν' ἔτοιμο τὸ στρώμα σου, σήκω καὶ σύρε, ξένε.

Ἔτσι εἶπαν, καὶ τρισπόθητο τοῦ ἐφάνη νὰ πλαγιάσῃ.

Καὶ τότε ἐκεῖ ὁ πολὺπαθος κοιμήθηκε Ὀδυσσεάς,

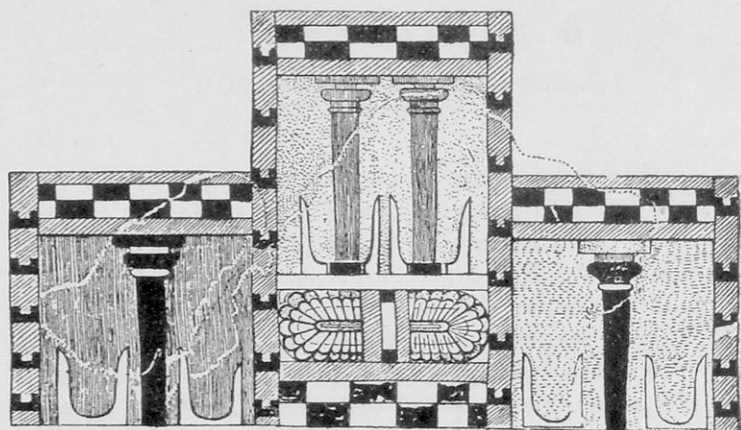
στὴ βροντερῇ τὴν αἴθουσα σὲ σκαλιστὸ κρεββάτι·

κι ὁ Ἀλκίνοος πλάγιασε βαθιὰ μὲς στάψηλὸ παλάτι,

καὶ πλάγι του ἡ βασίλισσα πὺ τοῦστρωνε τὴν κλίνη.

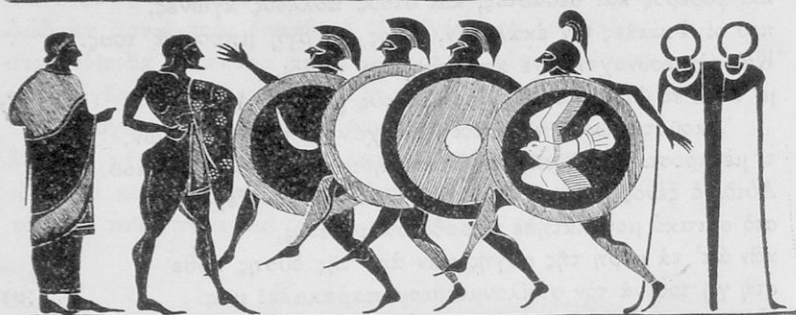
η

345

Ημερομηνία: 15/11/2011
 Αριθμός: 111/11
 ΠΡΟΣΧΕΔΙΟ ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΥ
 ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΗΣ ΕΚΠΕΔΕΥΣΗΣ
 ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΚΠΕΔΕΥΣΗ ΤΩΝ ΑΙΤΗΣΕΩΝ
 ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΠΙΣΤΡΟΦΗ ΣΤΗΝ ΕΡΓΑΣΙΑ
 ΤΩΝ ΔΕΔΕΚΑΤΩΝ ΚΑΙ ΤΩΝ ΕΠΙΣΤΡΟΦΕΥΣΑΝΤΩΝ
 ΔΕΔΕΚΑΤΩΝ

ΟΔΥΣΣΕΙΑΣ Θ

(*᾽Οδυσσέως σύστασις πρὸς Φαίακας*).

Ἐφάνη ἡ ροδοδάχτυλη νυχτοφερμένη αὐγούλα,
 κι ἀπὸ τὴν κλίνη του ὁ τρανὸς Ἄλκίνοος ἐσηκώθη
 καθὼς κι ὁ ἰσόθεος ᾽Οδυσσεὺς ὁ καστροπολεμίτης.
 Καὶ στῶν Φαίακων κίνησε μπροστὰ ὁ τρανὸς Ἄλκινος
 νὰ τόνε πᾶη τὴν ἀγορά, πού ἦταν σιμὰ στὰ πλοῖα. 5
 Στὶς πέτρες τὶς πελεκητὲς ἐπῆγαν καὶ καθῆσαν
 κοντὰ κοντὰ· καὶ ἡ Ἄθηνᾶ στὴ χώρα ἐτριγυροῦσε,
 τὴν ὄψη κήρυκα ἔχοντας τοῦ μυριογνώστη Ἄλκινου,
 καὶ τοῦ ᾽Οδυσσεὺς τὸ γυρισμὸ στὸ νοῦ της μελετώντας
 ἀπὸ ἄντρα σ' ἄντρα ἐπῆγαινε καὶ τοῦλεγ' ἓνα λόγo. 10

Ἐμπρός, ἐλάτε προεστοὶ κι ἀρχόντοι τῶν Φαίακων,
 στὴν ἀγορὰ πηγαίνετε, νὰ μάθετε ποῖος εἶναι
 τοῦ πάνσοφου τοῦ Ἄλκινου μας ὁ νιοφερμένος ξένος,
 πού σὲ γιαλοὺς παράδειρε κι ὄψη ἀθανάτων ἔχει. 15

Ἔτσι εἶπε, καὶ τοὺς ἄναβε τὸν πόθο στὴν καρδιά τους.
 Γοργὰ γεμίζει ἡ ἀγορὰ κ' οἱ θρόνοι ἀπὸ τὸ πλῆθος
 πού συναζόταν· καὶ πολλοὶ θαυμάσανε σὰν εἶδαν
 τὸν πάνσοφο τοῦ Λαέρτη γιό, γιατί ἡ Ἄθηνᾶ ἢ Παλλάδα
 οὐράνια χάρη τοῦρριχνε σὲ κεφαλὴ καὶ σ' ὤμους,
 τρανὸς καὶ μεγαλόκορμος στὰ μάτια νὰ φαντάζῃ, 20

Ψηφιοποιήθηκε ἀπὸ τὸ Ἰνστιτούτο Εκπαιδευτικῆς Πολιτικῆς

ὥστε νὰ γίνῃ λατρευτὸς μέσα στοὺς Φαίακες ὄλους,
καὶ φοβερὸς καὶ σεβαστὸς, καὶ στοὺς πολλοὺς ἀγῶνες,
ποῦ οἱ Φαίακες τὸν ἐκάλεσαν, ἄξιος νὰ βγῆ μπροστὰ τοὺς.

Καὶ σὰν ἐσυναχτήκανε καὶ κάθησαν ὁμάδι,
μ' αὐτὰ τὰ λόγια τοῦ ἄρχισε νὰ τοὺς μιλᾷ ὁ Ἄλκίνοος· 25

Ἄκουστε τώρα, προεστοὶ καὶ ἀρχόντοι τῶν Φαιάκων,
τί μὲ προστάζει νὰ σᾶς πῶ στὰ στήθια μου ἢ καρδιά μου.

Αὐτὸς ὁ ξένος ποῦναι ἴδῳ ποιὸς εἶναι δὲν τὸ ξέρω,
στὸ σπιτικό μου πάτησε καραβοτσακισμένως,
κἂν ἀπ' τὰ μέρη τῆς αὐγῆς κἂν ἀπ' τῆς δύσης ἦρθε·
στὴ γῆ τοῦ νὰ τὸν στείλουμε θερμοπααρακαλεῖ μας. 30

Καὶ μεῖς ἄς ἐτοιμάσουμε τὸ γυρισμὸ τοῦ, ὡς πάντα,
γιατὶ μὴδὲ καὶ ἄλλος κανεῖς, στὸ σπιτικό μου ἂν ἔρθῃ,
θὰ μείνῃ ἐδῶ καιρὸ νὰ κλαίῃ γιὰ τὴν ἐπιστροφή τοῦ.

Μον' ἔλα τώρα ἄς ρίξουμε στὸ θεῖκὸ τὸ κῦμα
καράδι πρωτοτάξιδο, μαυροπαλαμισμένο, 35

καὶ ἀπὸ τὸν κόσμον ἄς διαλεχτοῦν πενήντα δυὸ λεβέντες,
μὲς ἀπ' τοὺς πρὸ καλύτερους ποῦ βρίσκονται στὴ χώρα.

Καὶ ὄλοι καλὰ σὰ δέσετε στοὺς πάγκους τὰ κουπιὰ σας,
ἔξω νὰ βγῆτε, καὶ γοργὰ στὸ σπιτικό μου σύρτε
τραπέζι νὰ ἐτοιμάσετε, κ' ἐγὼ προσφέρνω γιὰ ὄλους.
Στὰ παλληκάρια λέω αὐτὰ. Καὶ σεῖς οἱ βασιλιάδες 40

οἱ σκηπτροφόροι στὰ λαμπρὰ τάνάκτορά μου ἔλατε,
τὸν ξένο νὰ τιμήσουμε· μὴν ἀρνηθῆ κανέναν.

Καὶ κράξτε τὸ Δημόδοκον, τὸ θεῖον τραγουδιστὴ μας,
ποῦ ἄφραστη τοῦδωσε ὁ θεὸς τοῦ τραγουδιοῦ τὴ χάρη
καὶ τέρπει, μ' ὅ,τι καὶ ἂν τοῦ λέῃ ἢ καρδιά νὰ τραγουδήσῃ. 45

Εἶπε, καὶ κίνησε μπροστὰ κ' οἱ βασιλιάδες πίσω.

Καὶ πῆγε ὁ κήρυκας νὰ βρῆ τὸ θεῖκὸ λυράρη.

Καὶ ὡς εἶπε διαλεχτήκανε πενήντα δυὸ λεβέντες
καὶ γιὰ τοῦ ἀσίγαστου γιαλοῦ τραβῆξαν τὴν ἀκρούλα.

Καὶ στὸ καράδι ὡς ἔφτασεν, στὸ περιγιάλι κάτου,
σύραν τὸ πλοῖον τὸ μελανὸ καὶ στὰ βραχίδια τὸ ρίξαν, 50

καὶ τὸ κατάρτι ἐστήσανε καὶ βάλαν τὰ πανιά τοῦ,
καὶ τὰ κουπιὰ στίς πέτσινες περάσαν τροπωτήρες,
ὄλα μὲ τάξη, καὶ ἄπλωσαν τὰ κάτιστα πανάκια·

καὶ σ' ἀκρογιάλι τὸ ἄραξαν καὶ κίνησαν νὰ πάνε
στοῦ Ἄλκίνοου τοῦ βαθύγνωρου τὸ μέγα τὸ παλάτι. 55

Και πλήθος ἐσυνάζονταν, πολλοὶ καὶ νιοὶ καὶ γέροι,
καὶ σάλλες ἐγεμίζανε κι αὐλὲς καὶ περιστύλια.
Δώδεκα ἀρνιά τοὺς ἔσφαξε ὁ Ἄλκίνοσς καὶ δυὸ βόδια
στριφτόποδα κι ἀκόμα ὄχτῳ χοίρους μὲ τᾶσπρα δόντια,
πού τᾶγδαραν, τὰ ἐτοίμασαν κι ὠραῖο τραπέζι ἐστρώσαν.

Ἐζύγωσε κι ὁ κήρυκας τὸν πολυαγαπημένο
λυράρη φέρνοντας μαζί, τὸ λατρευτὸ τῆς Μούσας,
πού ἓνα καλὸ κ' ἓνα κακὸ τοῦ εἶχε δοσμένα ἀντάμα·
τὸ φῶς τοῦ ἐπῆρε καὶ γλυκὸ τοῦ ἐχάρισε τραγοῦδι.

Κι ἀσημοκάρφωτο θρονὶ πλάϊ σάψηλῃ κολῶνα
τοῦ ἀκούμπησε ὁ Ποντόνοσς, σῶν καλεστῶν τῆ μέση,
καὶ σὲ καρφί τοῦ κρέμασε τῆ λυγερῆ του λύρα,
πάνω ἀπὸ τὸ κεφάλι του, καὶ τοῦδειξε ν' ἀπλώνῃ
τὸ χέρι καὶ νὰ παίρνη την, καὶ τοῦδαλε κοντά του
κάνιστρο σ' ὠρια τράπεζα καὶ δίπλα του ποτήρι
γεμάτο μὲ κρασί, νὰ πιῇ σὰν ὀρεχτῆ ἢ καρδιά του.
Καὶ κείνοι στὰ ἔτοιμα φαγιά μπρὸς τοὺς τὰ χέρια ἀπλώναν.
Καὶ σὰν ἐσθύσαν τοῦ πιοτοῦ καὶ τοῦ φαγιοῦ τὸν πόθο,
ἡ Μοῦσα τὸν τραγουδιστὴ κινάει νὰ ψάλῃ δόξης
ἀνδρῶν, ἀπ' τὰ τραγοῦδια αὐτά, τὰ οὐρανοξακουσμένα,

για τοῦ Ὀδυσσεᾶ τὸ μάλωμα καὶ τοῦ Ἀχιλλέα, ποῦ πιάσαν ἢ 75
καὶ λογομάχησαν τραχιά σὲ μιὰ ἱερῇ θυσίᾳ,
καὶ μέσα του ὁ Ἀγαμέμνωνας ὁ βασιλιάς χαιρόταν,
ποῦ λογοφέρναν ἄσκημα τῶν Ἀχαιῶν οἱ πρῶτοι·
γιατὶ τοῦ τὸ προμάντεψε ὁ Ἀπόλλωνας ὁ Φοῖβος
στὴ θεία Πυθῶ, σὰν πέρασε τὸ πέτρινο κατώφλι 80
χρησμὸ νὰ πάρῃ. Κι ἄρχισαν νὰ δέρνουν τᾶγρια πάθη
τότε καὶ Τρῶες καὶ Δαναοὺς, ὡς ἐδουλήθη ὁ Δίας.

Αὐτὰ ὁ λαμπρὸς τραγουδιστὴς τραγούδα· κι ὁ Ὀδυσσεᾶς
τὴν πορφυρῇ χλαμύδα του μὲ τὰ δυὸ χέρια σέρνει
στὴν κεφαλῇ καὶ τῶριο του τὸ πρόσωπο σκεπάζει, 85
μήπως οἱ Φαίακες τὸν ἰδοῦν μὲ μάτια βουρκωμένα.

Κι ἅμα ὁ λυράρης ἔπαυε τὸ θεϊκὸ τραγούδι,
τὴν κεφαλῇ ξεσκέπαζε, σφογγίζοντας τὸ δάκρυ,
καὶ μὲ τὸ διπλοπότηρο τοὺς θεοὺς εὐχαριστοῦσε.

Μὰ σὰν ἔματαρχήνιζε, καὶ οἱ πρῶτοι τῶν Φαίακων, 90
ποῦ τὸ τραγούδι ἐχαίρονταν, νὰ ψάλλῃ τὸν καλοῦσαν,
πάλι ὁ Ὀδυσσεᾶς ἐσκέπαζε τὴν ὄψη καὶ θρηνοῦσε.

Ἔτσι ἀπ' τοὺς ἄλλους μυστικά τὰ δάκρυα του κυλοῦσαν,
καὶ μόνο ὁ Ἀλκίνοος πρόσεξε, ποῦ ἐκάθεται σιμά του,
καὶ τῶνοιωσε, σὰν ἄκουσε νὰ βαριαναστενάξῃ. 95

Κ' εὐθὺς στοὺς θαλασσόλυκους τοὺς Φαίακες εἶπε τότε·
Ἀκούσατέ με, ὦ προεστοὶ κι ἀρχόντοι τῶν Φαίακων

Μιὰ κ' ἡ ψυχὴ μας χάρηκε τὸ ἰσόμερο τὸ δεῖπνο
καὶ τὸ τραγούδι τὸ γλυκό, τοῦ τραπεζιοῦ τὸ ταῖρι·
ἄς πᾶμε στάγωνίσματα νὰ παραβοῦμε τώρα, 100
σ' ὄλα, γιὰ νᾶχῃ ὁ ξένος μας νὰ λέῃ, στοὺς ἐδικούς του
σὰ θὰ γυρίσῃ, πόσο ἐμεῖς τοὺς ἄλλους ξεπερνᾶμε
στὸ πάλαιμα καὶ στὴ γροθιά, στὸ πήδημα, στὰ πόδια.

Εἶπε, καὶ κίνησε μπροστὰ κι ἀκολουθοῦσαν ὄλοι.

Κρέμασε πάλι στὸ καρφί τὴ λυγερὴ τὴ λύρα 105
καὶ τοῦ Δημόδοκου ἔπιασεν ὁ κήρυκας τὸ χέρι,
τὸν ἔβγαλε ἀπ' τὸ μέγαρο, κι ἀπὸ τὸν ἴδιο δρόμο
τὸν ὠδηγοῦσε κατὰ κεῖ ποῦ πηγαινάν καὶ οἱ ἄλλοι,
οἱ Φαίακες ὄλοι οἱ διαλεχτοί, νὰ ἰδοῦνε τοὺς ἀγῶνες.

Στὴν ἀγορὰ τραβήξαν, λαὸς μυριάδες πίσω,
καὶ ἔκει σηκώθηκαν πολλὰ μὰ κι ἄξια παλληκάρια. 110

Καὶ νά, ὁ Πρυμνίδες καὶ ὁ Ἀχρόνεος, ὁ Ὠκύαλος καὶ ὁ Ἐλατρέας,
 νά, καὶ ὁ Ναυτέας καὶ ὁ Ἀγχίαλος, ὁ Πλώρης καὶ ὁ Ἐρετμέας θ
 καὶ νά, ὁ Ἀναθησίνοος, ὁ Θόωνας, ὁ Ποντέας,
 ὁ Ἀμφίαλος τοῦ Πολύνεου γιὸς τοῦ Τέκτονα τ' ἀγγόνι,
 καὶ ὁ Εὐρύαλος, ποῦ λὲς κ' ἔβλεπες τὸν ἀντροφόνον Ἄρη, 115
 καὶ ὁ Ναυβολίδης, ὁ τραγὸς μέσα στοὺς Φαίακες ἔλους,
 σὲ γεροσύνη καὶ ὁμορφιά, μετὰ ἀπ' τὸ Λαοδάμα.
 Σηκώθησαν κ' οἱ τρεῖς οἱ γιοὶ τοῦ παινεμένου Ἄλκινου,
 ὁ Ἰσόθεος ὁ Κλυτόνεος, ὁ Ἄλιος καὶ ὁ Λαοδάμας.
 Καὶ πρῶτα αὐτοὶ στὸ τρέξιμο πιάσαν νὰ παραβοῦνε. 120

Κι ἀπ' τὴν ἀφετηρία χυμοῦν στὸ δρόμο, καὶ ἔλοι ἀντάμα
 γοργὰ πετοῦν σηκώνοντας τὴ σκόνη μὲς στὸ στίβο.
 Καὶ ὁ ἄξιος ὁ Κλυτόνεος στὸ τρέξιμο ἦρθε πρῶτος·
 ὅσο μουλάρια στὸν ἀγρὸ μποροῦν νὰ νοῖξουν ὄργο,
 τόσο, στὸ τέρμα φτάνοντας, τοὺς ἄφησε ἔξοπισω. 125
 Ἐπειτα βγήκαν τὸ τραχὺ τὸ πάλαιμα νὰ πιάσουν,
 καὶ ἔλα ὁ Εὐρύαλος τὰ νικάει τὰ πρῶτα παλληκάρια.
 Στὸ πήδημα ὁ Ἀμφίαλος τοὺς ἐξεπέρασε ἔλους·
 στὸ δίσκο πάλι ὁ πιὸ καλὸς ἐφάνη ὁ Ἐλατρέας,
 καὶ ὁ Λαοδάμας στὴ γροθιά, τὸ ἄξιο τοῦ Ἄλκινου ἀγόρι. 130
 Καὶ σὰν εὐχαριστήθηκαν μὲ τοὺς ἀγῶνες ἔλοι,
 τότε γυρνᾷ τοῦ Ἄλκινου ὁ γιὸς καὶ λέγει, ὁ Λαοδάμας·
 Ἐλάτε νὰ ρωτήσουμε φίλοι τὸν ξένο, ἂν ξέρη
 καὶ αὐτὸς κανένα ἀγώνισμα· δέτε κορμὶ ποῦ τῷ χει!
 δύναμη δείχνουν τὰ μηριά κ' οἱ κνήμες καὶ τὰ χέρια 135

κι ὁ ρωμαλέος ὁ σβέρκος του· μηδὲ τοῦ λείπει νιότη,
μον' τὰ πολλὰ τὰ βάσανα τὸν ἔχουν τσακισμένο.

Γιατὶ ἄλλο ἀπὸ τῆ θάλασσα χειρότερο δὲν εἶναι
τὸν ἄνθρωπο νὰ καταλυῇ κι ἄς εἶν' ὁ πιὸ ἀντρειωμένος.

Καὶ τότε εὐθὺς ὁ Εὐρύαλος γυρίζει καὶ τοῦ κρένει·

Πολὺ σωστός καὶ ταιριαστός ὁ λόγος σου, Λαοδάμα·
πήγαινε σὺ νὰ τοῦ τὸ πῆγς, καὶ νὰ τὸν προσκαλέσης·

Κι ὡς ἄκουσε ὁ καλὸς ὁ γιὸς τοῦ Ἀλκίνοῦ αὐτὰ τὰ λόγια,
στὴ μέση πῆγε στάθηκε καὶ λέγει τοῦ Ὀδυσσεά·

140

Καλέ μου ξένε, ἔλα λοιπὸν ν' ἀγωνιστῆς, ἂν ξέρης
καὶ σὺ κανένα ἀγώνισμα, καὶ φαίνεται νὰ ξέρης.

Γιατὶ ἄλλη δόξα πιὸ τρανῆ δὲν γίνεται σοσ ζοῦμε,
ἀπ' ὄση ἀπ' τὰ ἔργα τῶν χειρῶν καὶ τῶν ποδιῶν θὰ βροῦμε.

Μον' ἔλα, σήκω σκόρπισε τὴν ἔγνοια ἀπ' τὴν καρδιά σου,
κοντοζυγώνει τώρα πιά τοῦ ταξιδιοῦ σου ἡ ὥρα,

καὶ τὸ καράβι τῶρριξαν κ' εἶν' ἔτοιμ' οἱ συντρόφοι.

Καὶ τότες ὁ πολὺγυνωρος τοῦ ἀπάντησε Ὀδυσσεάς·

Λαοδάμα, τί τὰ λέτε αὐτὰ καὶ μὲ περιγελάτε;

Τίς ἔγνοιες ἔχω ἐγὼ στὸ νοῦ, δὲν ἔχω τοὺς ἀγῶνες,

γιατὶ πολλὰ τὰ πάθη μου, τρανὰ τὰ βασανά μου·

καὶ ἴδῳ, ποῦ τώρα κάθομαι, τοῦ γυρισμοῦ μονάχα

μὲ τρώει ὁ πόθος, καὶ λαὸ καὶ βασιλιά ἱκετεύω.

Τότε γυρνᾷ ὁ Εὐρύαλος καὶ τοῦ ἀπαντᾷ μὲ ἀμάχη.

Δὲ σ' ἔχω δά, ξένε μου, ἐγὼ καλὸν νὰ ξέρης κάτι

145

150

155

ἀπ' τὰ πολλὰ ἀγωνίσματα πού συνηθᾶν οἱ ἀνθρώποι, ὄ 160
 μὰ μὲ πολὺκούπα, θαρρῶ, καρᾶδια ταξιδεύεις,
 καρᾶδοκῦρης τῶν ναυτῶν πού γιὰ τὸ ἐμπόριο τρέχουν,
 κ' ἔχεις στὸ φόρτωμα τὸ νοῦ, τὰ μάτια στὴν πραγματεία,
 στὰ κέρδη καὶ στὴν ἀρπαγὴ, μὰ γιὰ ἀθλητῆς δὲ μοιάζεις.

Τότε τὸν στραβοκοίταξε κι ἀπάντησε ὁ Ὀδυσσεύς· 165
 Ξένε, δὲ μίλησες καλά· μ' ἄμυαλον ἄντρα μοιάζεις.

Ὅλες τίς χάρες οἱ θεοὶ δὲν τίς χαρίζουν σ' ὄλους,
 τὴ γνώση καὶ τὴν ὁμορφιὰ καὶ τὸ γλυκὸ τὸ λόγο.
 Ἄλλος στὴν ὄψη του ἄχαρος προβάλλει, ἀλλὰ μὲ λόγια 170
 τοῦ στεφανώνει τὴ μορφὴ ὁ θεός, κι ὄλα τὰ μάτια

σ' αὐτόνε στρέφουν μὲ χαρὰ, πού ἀλάθευτα μιλάει,
 γλυκόλογος καὶ ντροπαλός, καὶ λάμπει μὲς τοὺς ἄλλους,
 καὶ σὰ θεὸ τόνε τηρᾶν, στὸ δρόμο σὰ διαβαίνει·
 κι ἄλλος μὲ ἀθάνατο θαρρεῖς πῶς στὴν εἰδῆ του μοιάζει,
 ὅμως τὴν ὁμορφάδα του τὰ λόγια δὲ στολίζουν. 175

Ἔτσι καὶ σὺ πεντάμορφος στὴν ὄψη σου φαντάζεις,
 πού οὔτε θεὸς νὰ σ' ἐπλαθε, μὰ κούφιος στὰ μυαλά σου.
 Μοῦ φούσκωσες ἐδῶ βαθιὰ στὰ στήθια τὴν καρδιά μου
 μὲ τᾶπρεπα τὰ λόγια σου· τί ἀνήξερος δὲν εἶμαι,
 θαρρῶ, ἀπ' ἀγῶνες, ὅπως λὲς ἐσύ, μ' ἀπὸ τοὺς πρώτους, 180
 στὰ νιάτα καὶ στὰ χέρια μου ὅσο εἶχα ἐμπιστοσύνη.

Τώρα ὅμως πίκρες καὶ καημοὶ μὲ τρῶν· γιὰτὶ ἔχω πάθει
 πολλὰ μὲς σᾶγρια κύματα καὶ στοὺς φριχτοὺς πολέμους.
 Μὰ καὶ μὲ τόσα βάσανα θ' ἀγωνιστῶ μαζὶ σας,
 μ' ἀντάρειψεν ὁ λόγος σου, μοῦ δάγκωσε τὰ σπλάχνα. 185

Εἶπε, κ' εὐθύς ἀγύμνωτος ὀρμαίει, κι ἀδράχνει δίσκο
 τρανό, παχὺ καὶ πιὸ βαρὺν ἀπὸ τοὺς ἄλλους ὄλους
 πού ἐρρίχνανε σὰν ἐπαιζαν οἱ Φαίακες μεταξύ τους.
 Τὸν στρέφει κι ἀπ' τὸ στέριο του τὸ χέρι τόνε ρίχνει·
 καὶ βρούιξ' ἢ πέτρα, κ' ἔσκυψαν κατὰ τὴ γῆς ἀμέσως 190
 οἱ Φαίακες οἱ μακρόκουποι καὶ ξακουσμένοι ναῦτες
 ἀπ' τὴν ὀρμὴ της, καὶ περνάει κάθε ἄλλου τὸ σημάδι
 γοργοπετώντας, κ' ἢ Ἀθηνα τὴν ἄκρη σημαδεύει,
 ἀντρός τὴν ὄψη παίρνοντας καὶ κράζει του καὶ λέγει·

Ξένε μου, τὸ σημάδι σου κ' ἕνας τυφλὸς ἀκόμα 195
 θὰ τῶβρισκε πασπατευτά, τόσο εἶναι χώρια ἀπ' τ' ἄλλα
 καὶ πρῶτο πρῶτο. Χαίρου ἐσύ γιὰ τοῦτο σου τὸν ἄθλο·

κανείς ἀπὸ τοὺς Φαίακες δὲ φτάνει οὐδὲ περνᾷ το.

θ

Ἔτσι εἶπε, κι ὁ παλύπαθος ἐχάρηκε Ὀδυσσεῆας
 πὸ σύντροφο καλόγνωμο μὲς στοὺς ἀγῶνες εἶδε
 καὶ τότε μ' ἐλαφρότερη καρδιά στοὺς Φαίακες κράζει·

200

Φτᾶστε τον, παλληκάρια μου, κ' ὕστερα πάλι κι ἄλλον
 σᾶς ρίχνω, κᾶν ἴσαμε 'κει, κᾶν καὶ πιὸ πέρ' ἀκόμα.

Κι ἀπὸ τοὺς ἄλλους ὅποιανοῦ τὸ λέει ἢ καρδιά του, ἄς ἐρθῆ,

205

σὰ μὲ χολώσατε ἔτσι δά, νὰ μετρηθῆ μαζί μου,
 στὸ πάλαιμα ἢ καὶ στῆ γροθιά, στὰ πόδια, ἢ σ' ὅ,τι θέλει,
 ἀπ' ὄλους σας τοὺς Φαίακες, ἔξω ἀπ' τὸ Λαοδάμα.

Αὐτὸς μ' ἐδέχτη σπίτι του· μὲ φίλο ποιὸς τὰ βάζει;

Ἄμυαλος εἶναι ἀληθινὰ καὶ τιποτένιος ὅποιος

μ' αὐτὸν πὸ τὸν φιλοξενεῖ νὰ παραβγῆ γυρεύει,

210

σὲ ξένη χώρα· κι ὄλα του κακὰ θὲ νὰ τοῦ πᾶνε.

Μ' ὄλους τοὺς ἄλλους δέχομαι, μηδ' ἀψηφῶ κανένα,

καὶ θάθελα νὰ τοὺς ἰδῶ, νὰ μετρηθῶ μαζί τους,

τί σὲ κανένα ἀγώνισμα κακὸς ἐγὼ δὲν εἶμαι.

Ἐέρω καὶ τόμορφόξυστο δοξάρι νὰ τεντώνω·

215

καὶ μὲ τὸ πρῶτο νὰ χτυπῶ μὲς στῶν ὀχτρῶν τὸ πλῆθος

ὅποιον ζητᾷ ἢ σαγίτα μου, κι ἄς τότε παραστέκουν

πολλοὶ πολλοὶ συντρόφοι του πὸ πυκνοσαγιτεύουν.

Ὁ Φιλοκτῆτης μοναχὰ μὲ πέρναε στὸ δοξάρι,

σὰν παραβγαίναμ' οἱ Ἀχαιοί, πέρα στῆς Τροίας τὰ μέρη·

220

ἀπὸ τοὺς ἄλλους τοὺς θνητούς, πὸ τρῶν ψωμάκι τώρα

κάτου στῆ γῆς, ὁ πιὸ καλὸς παινεύομαι πὼς εἶμαι·

Ὅμως μὲ κείνους τοὺς παλιούς νὰ μετρηθῶ δὲ θέλω,

τὸν Ἡρακλῆ ἢ τὸν Εὐρυτον ἀπὸ τὴν Οἰχαλία,

πὸ καὶ μὲ τοὺς ἀθάνατους νὰ παραβγοῦν μποροῦσαν.

225

Μὰ ἔτσι ἄκαιρά του ἀπόθανε καὶ ὁ Εὐρυτος ὁ μέγας

καὶ γερατεῖα δὲ γνώρισε στὸ σπιτικό του μέσα,

γιατὶ τοῦ ὠργίστη ὁ Ἀπόλλωνας πὸ τότε προκαλοῦσε

νὰ παραβγοῦν στίς σαγιτιές. Ὅμως καὶ τὸ κοντάρι

τόσο τὸ ρίχνω, ὅσο κανείς δὲ ρίχνει τῆ σαγίτα.

Μόνο στὰ πόδια σκιάζομαι μὴ μὲ περνᾷ κανέναν

230

ἀπὸ τοὺς Φαίακες· τί σκληρὰ μὲ δάμασε τὸ κῦμα

μὲς στοὺς γιαλούς, μηδ' εὕρισκα θεράπειο σὲ καρᾶδι

καθημερνά, καὶ λύθηκαν γι αὐτὸ τὰ γόνατά μου.

Ἔτσι εἶπε· κι ὄλοι τους βουβοὶ κι ἀσάλευτοι ἀπομεῖναν

καὶ μοναχὰ ὁ Ἄλκίνοος τοῦ ἀπάντησε καὶ τοῦ εἶπε.

θ 235

Ἐένε, τὰ λόγια σου ἄσκημα δὲν εἶναι πού μᾶς κρένεῖς,
μόνο νὰ δείξης βούλευσαι πόσο ἀντρειωμένος εἶσαι,
τί ὠργίστης, πού σέ πρόσβαλε μέσα στὸ στίβο ἐτοῦτος·
μὰ τὴν ἀντρεία σου νάρνηθῆ κανεῖς θνητὸς δὲν εἶναι,
ἔπου ἔχει γνώση καὶ μιλάει μὲ λόγια μετρημένα.

240

Μόν' ἄκου τώρα τί θὰ εἰπῶ, γιὰ νὰ μπορῆς μιὰ μέρα
στοὺς ἄλλους ἥρωες νὰ τὰ λὲς καὶ σὺ στ' ἀρχοντικό σου,
σὰ θὰ δειπνᾷς πλάϊ στὰ παιδιά καὶ στὴ συντρόφισσά σου,

καὶ θὰ γυρνᾷ στὶς χάρες μᾶς ὁ νοῦς σου, ποῖὰ ἔργα ὁ Δίας
γιὰ πάντα ὀρίζει καὶ σὲ μᾶς, ἀπὸ παπποῦ πρὸς πάππου.

245

Ἔμεῖς γεροὶ δὲν εἶμαστε στὸ πάλαιμα ἢ στὸ γρόθο,
μὰ φτερωτοὶ στὸ τρέξιμο καὶ στὸ καράβι πρῶτοι,
καὶ πάντα μᾶς ἀρέσουνε γλέντια, χοροί, κιθάρες,
ρουχα καθάρεις ἀλλαξιές, θερμὰ λουτρά, κρεββάτια.

Μόν' ἔλα τώρα, οἱ Φαίακες οἱ πιὸ ἀξιοὶ χορευτᾶδες,
πιάστε χορὸ, νᾶχη νὰ λὲῃ ὁ ξένος στοὺς δικούς του
σὰ θὰ γυρίσῃ, πόσο ἔμεῖς τοὺς ἄλλους ξεπερνᾶμε
στὰ πλοῖα, στὰ πόδια, στὸ χορὸ καὶ στὸ γλυκὸ τραγούδι.

250

Καὶ τρέξτε τοῦ Δημόδοκου τὴ λυγερὴ τὴ λύρα
 νὰ φέρετε, ποῦ θάμεινε μὲς τὸ παλάτι κάπου. 255

Ἔτσι εἶπ' ὁ Ἀλκίνοος ὁ θεϊκός· κι ὁ κήρυκας πετιέται
 νὰ φέρῃ ἀπὸ τοῦ βασιλιᾶ τὴ βαθουλὴ τὴ λύρα.
 Κ' ἐννιὰ κριτὲς ἀπ' τὸ λαὸ διαλέχτηκαν ἀμέσως.
 καὶ σηκωθῆκαν τὴ γιορτὴ νὰ κυβερνοῦν μὲ τάξη.
 Ἔστρωσαν γιὰ τὰ γώνισμα κι ἀνοίξαν χοροστάσι, 260

κι ὡς τοῦ Δημόδοκου ἔφεραν τὴ βοερὴ τὴ λύρα,
 μέσα στὴ μέση πάει αὐτός· καὶ γύρω του οἱ λεβέντες
 στέκουν τῆς νιότης πρωτανθοὶ καὶ τοῦ χοροῦ τεχνίτες·
 καὶ πιάνουν θεϊκὸ χορὸ, κ' ἔθαύμαζ' ὁ Ὀδυσσεύς,
 σὰν ἔβλεπε τὰ πόδια τους νὰ γοργοφεγγοπαίζου. 265

Κι αὐτὸς χτυπώντας τις χορδὲς ὠραῖο τραγοῦδι ἀρχίζει·
 τῆς Ἀφροδίτης τῆς χρυσοῦς καὶ τοῦ Ἄρη τῆς ἀγάπης... 267

Αὐτὰ ἐτραγοῦδα ὁ ξακουστός λυράρης· κι ὁ Ὀδυσσεύς 367
 μὲ τὴν καρδιά του εὐφραίνονταν ἀκούοντας, καὶ μαζί του
 κ' οἱ Φαίακες οἱ μακρόκουποι καὶ ξακουσμένοι ναῦτες.

Τότε τὸν Ἄλιο ὁ Ἀλκίνοος καὶ τὸ Λαοδάμα κράζει 370
 μόνοι τους νὰ χορέψουνε, τί ταῖρι τους δὲν εἶχαν.

Κ' ἐκεῖνοι ἐπῆραν πορφυρὴ στὰ χέρια κι ὦρια σφαῖρα,
 ποῦ εἶχε γι' αὐτοὺς ὁ Πύλυβος ὁ ἄξιος τεχνίτης φτιάξει,
 κι ὁ ἕνας τῆς ἔδινε νὰ πάῃ ὡς στὰ σκιερὰ τὰ νέφη,
 γέροντας πίσω· κι ἀπ' τὴ γῆ ψηλὰ πηδώντας ὁ ἄλλος, 375
 στὰ πεταχτὰ τὴν ἄρπαζε, τὸ χῶμα πρὶν πατήσῃ.

Καὶ σὰν ἐπαῖξαν ρίχνοντας τὴ σφαῖρα καταπάνω,
 ἔπειτα πιάσαν τὸ χορὸ, στὴ μάννα γῆ πατώντας,
 συχνὰ τὴ θέση ἀλλάζοντας, καὶ γύρω τὰλλα ἀγόρια
 βαροῦσαν τὸ ρυθμὸ κι ἀχὸς πολὺς ἐσηκωνόταν. 380

Καὶ τότε στὸν Ἀλκίνοο γυρνᾷ ὁ Ὀδυσσεύς καὶ λέγει·
 Ἀλκίνοε, βασιλιά τρανέ, καμάρι τοῦ λαοῦ σου,
 καὶ τὸ παινεύτηκες λαμπροὶ πὼς εἶναι χορευτάδες,
 μὰ καὶ τὸ δεῖξαν στὰ σωστά, τοὺς βλέπω καὶ σαστίζω.

Ἔτσι εἶπε, κι ἀναγάλλιασε ὁ Ἀλκίνοος ὁ λεβέντης 385
 καὶ τῶν Φαιάκων λέγει εὐθύς, ποῦ τὸ κουπὶ ἀγαπᾶνε·
 Ἀκούσατέ με, ὦ προεστοὶ κι ἀρχόντοι τῶν Φαιάκων,
 αὐτὸς ὁ ξένος μας, θαρρῶ, περισσιαν ἔχει γνῶση·
 κ' ἐλάτε νὰ τοῦ δώσουμε, καθὼς ταιριάζει, δῶρα.
 Δώδεκα παινεμένοι ἐδῶ στὴ χώρα βασιλιάδες 390

εἶναι ἀρχηγοὶ κι ὀρίζουνε κ' ἐγὼ δέκατος τρίτος·
καθένας τῶρα ἄς φέρῃ του χιτῶνα καὶ χλαμύδα
καθάρια κ' ἓνα τάλαντο βαρύτεμο χρυσάφι·
γοργὰ ἄς τὰ βάλουμε μαζί, γιὰ νὰ τὰ πάρῃ ὁ ξένος
στὰ χέρια του καὶ μὲ χαρὰ στὸ δεῖπνο νὰ καθήσῃ.
Καὶ μ' ἓνα λόγο ὁ Εὐρύαλος ἄς τότε καλοπιάσῃ,
μὰ καὶ μὲ δῶρο, τί ἄπρεπα πολὺ τοῦχε μιλήσει.

θ

395

Ἔτσι εἶπε, κι ὄλοι ἐστέργανε, κι ὄλοι μιὰ γνώμην εἶχαν·
καὶ κήρυκα ἔστειλε ὁ καθεὶς τὰ δῶρα γιὰ νὰ φέρῃ.

Κι ὁ Εὐρύαλος ἀποκρίθηκε κι αὐτὰ τὰ λόγια τοῦ εἶπε·

400

Ἄλκίνοε, βασιλιά τρανέ, καμάρι τοῦ λαοῦ σου,
τὸν ξένο θὰ πραῦνω ἐγώ, καθὼς μοῦ παραγγέλνεις,
καὶ τοῦτο ἐδῶ τόλόχαλκο σπαθὶ θεὸ νὰ τοῦ δώσω,
ποῦ ἔχει ἀσημένια τῇ λαβῇ, καὶ φίλντισι θηκάρι
τὸ κρύβει νιοπριόνιστο, καλὸ κι ἄξιο τοῦ δῶρο.

405

Λέει καὶ τὰσημοκάρφωτο τοῦ παραδίνει ξίφος
στὰ χέρια, κ' ἔτσι τοῦ λαλεῖ μὲ φτερωμένα λόγια·

Σεβάσμιε ξένε, χαῖρε, κι ἂν βαιριά εἰπωθήκαν λόγια
γοργὰ ἄς τάρπάξουν οἱ ἄνεμοι· κ' οἱ ἀθάνατοι ἄς σοῦ δώσουν
νὰ ἰδῆς τῇ γυναικούλα σου, στῇ χώρα σου νὰ φτάσῃς,
ποῦ χρόνια βασανίζεσαι μακριὰ ἀπὸ τοὺς δικούς σου.

410

Καὶ τότες ὁ πολὺγνωρος τοῦ ἀπάντησε Ὀδυσσεάς·

Χαρά σου, φίλε μου, καὶ σέ· καλὰ οἱ θεοὶ ἄς σοῦ δίνουν.

Κ' εἶθε καὶ τοῦτο πιά ποτὲ νὰ μὴν τάποθυμήσης, Θ
τὸ ξίφος ποῦ μοῦ χάρισες μὲ τὰ γλυκὰ σου λόγια. 415

Λέει· καὶ τὰσημοκάρφωτο σπαθὶ περνάει στοὺς ὦμους.
Ἔδυσε ὁ ἥλιος κ' ἤρθανε τὰ δλόλαμπρα τὰ δῶρα
κ' οἱ προκομμένοι κήρυκες τὰ φέρναν στὸ παλάτι·
καὶ παίρνοντάς τα τότε οἱ γιοὶ τοῦ παινεμένου Ἀλκίνου
πλάϊ στὴ σεβάσμια μάννα τους τὰ ὄρια ἀπιθῶσαν δῶρα. 420

Καὶ πρῶτος ἐξεκίνησε ὁ Ἀλκίνοος ὁ λεβέντης
καὶ πῆγαν καὶ καθήσανε στοὺς ἀψηλοὺς τοὺς θρόνους.
Καὶ τότε στὴν Ἀρήτη λέει ὁ δυνατὸς Ἀλκίνος.

Ἔλα, γυναῖκα, ξέχωρο κι ὠραῖο σεντούκι φέρε
καὶ βάλε μέσα λαμπερὴ χλαμύδα καὶ χιτῶνα· 425

στῆστε λεβέτι στὴ φωτιά καὶ τὸ νερὸ ζεστάν' τε,
κι ἀφοῦ λουστῆ κι ὄλα τὰ ἰδῆ καλοσυγυρισμένα
τὰ δῶρα, ποῦ ἐδῶ τοῦφεραν οἱ Φαίακες οἱ λεβέντες,
μὲ τὸ τραπέζι νὰ εὐφρανθῆ καὶ μὲ γλυκὸ τραγοῦδι.
Κι αὐτὸ θὰ τοῦ χάρισω ἐγὼ τῶριόχρυσο ποτῆρι, 430

ποῦ νὰ θυμάται με ὅσο ζῆ, σπονδὲς καθὼς θὰ κάμῃ
στὸ Δία, μὲς στὸ παλάτι του, καὶ στοὺς θεοὺς τοὺς ἄλλους.

Ἔτο' εἶπε, καὶ τίς δοῦλες της ἐπρόσταξε ἡ Ἀρήτη
γοργὰ νὰ στήσουν στὴ φωτιά τὸ μέγα τὸ τριπόδι,
κι αὐτὲς ἐστήσαν τοῦ λουτροῦ τὸ τρίποδο λεβέτι 435

στὴ φλόγ' ἀπάνω τὴν πυρὴ, μέσα νερὸ τοῦ ἐχύσαν,
καὶ ξύλα κάτωθ' ἔκαιγαν, καὶ τὴν κοιλιὰ του οἱ φλόγες
ἀπὸ παντοῦ τὴν ἔζωναν καὶ τὸ νερὸ θερμαῖναν.

Κι ἀπὸ τὸ θάλαμο ἔφερε τῶριο σεντούκι ἡ Ἀρήτη,
καὶ τὰ λαμπρὰ συγύρισε τοῦ ξένου δῶρα μέσα,
τὸ μάλαμα καὶ τὰ σκουτιά, ποῦ οἱ Φαίακες τοῦ χάρισαν· 440
καὶ τὴν χλαμύδα ὡς ἔβαλε καὶ τὸν ὠραῖο χιτῶνα,
τὸν ἔκραξε καὶ τοῦ λαλεῖ μὲ λόγια φτερωμένα.

Ἄτός σου ἰδὲς τὸ σκέπασμα, γοργόδεσε τὸν κόμπο,
μὴν τύχῃ στὸ ταξίδι σου κανεῖς καὶ τὰ πειράξῃ,
σὰ θὰ γλυκοκοιμᾶσαι σὺ στὸ μελανὸ καράβι. 445

Καὶ τότες ὁ πολὺπαθος σὰν τᾶκουσε Ὀδυσσεάς,
κλείνει γοργὰ τὸ σκέπασμα κ' εὐθὺς τὸν κόμπο δένει,
τὸν τεχνικό, ποῦ κάτεχεν ἀπ' τὴ σεβάσμια Κίρκη.
Πάνω στὴν ὦρα νὰ λουστῆ τὸν ἔκραξ' ἡ ὀικονόμα,
καὶ μπαίνοντας μὲς στὸ λουτρὸν ἐχάρηκε ἡ ψυχὴ του, 450

σάν ἴδε τὸ θερμὸ νερό, γιατί συχνά δὲν ἤρε
θεράπειο, ἀφόντας ἀφησε τῆς Καλυψῶς τὸ δῶμα,
ἔπου εἶχε πάντα σὰ θεὸς τὴν περιποίησή του.

Κ' οἱ σκλάβες σάν τὸν ἔλουσαν καὶ μῦρα τὸν ἀλείψαν
καὶ τὴ χλαμύδα τοῦθαλαν καὶ τὸν ὠραῖο χιτῶνα,
βγαίνει καὶ πάει ἀπ' τὸ λουτρό στοὺς ἄντρες, ποὺ τὰ πίνουν.
Καὶ ἡ Ναυσικᾶ, ποὺ ἀπ' τοὺς θεοὺς τὴν ὁμορφιά της εἶχε,
κοντὰ στῆς καλοκάμωτης σκεπῆς τὸ στύλο ἐστάθη,
τὸν Ὀδυσσεά ἐκοίταζε στὰ μάτια, κι ὀλη θάμπος,
τοῦ λάλησε κι αὐτὰ τοῦ λέει τὰ φτερωμένα λόγια.

Γειά σου, χαρά σου, ξένη μου, στὴ χώρα σου σὰ θᾶσαι,
θυμοῦ καὶ μένα κάποτε ποὺ πρώτη σ' ἔχω σώσει.

Καὶ τότες ὁ πολύγνωρος ἀπάντησε Ὀδυσσεάς·
Ναυσικᾶ, τοῦ τρανόψυχου τοῦ Ἀλκίνοου θυγατέρα,
ἄς δώσῃ ὁ Δίας ὁ βροντητῆς ὁ σύζυγος τῆς Ἥρας
νὰ πάω στὴ γῆ μου καὶ νὰ ἰδῶ τοῦ γυρισμοῦ τὴ μέρα,
καὶ τότε κείθε σὰ θεὰ θὰ σὲ δοξάζω πάντα,
ὅσο θὰ ζῶ, τί σοῦ χρωστῶ τὴ ζήση μου, ὦ παρθένα.

Εἶπε, καὶ δίπλα ἐκάθητε στὸ βασιλιᾶν Ἀλκίνο.
Μοιράζαν κι ὄλας τὸ φαί καὶ τὸ κρασί νερῶναν,
κ' ἦρθεν ὁ κήρυκας σιμά, τὸ λατρευτὸ ὀδηγῶντας
λυράρη, τὸ Δημόδοκο, τὸν κοσμοτιμημένο,
καὶ πῆγε καὶ τὸν ἔβαλε στῶν καλεστῶν τὴ μέση,
μὲ τὸ θρονί του ν' ἀκουμπᾶ, σὲ μιὰ ψηλὴ κολῶνα.
Καὶ τότε κράζει ὁ πάνσοφος τὸν κήρυκα Ὀδυσσεάς,
κόβει κομματί νεφραμιά, ποὺ περισσὴ εἶχε μπρός του,
χοίρου λευκόδοντου, παχειὰ κι ἀφράτη καὶ τοῦ κρένει.

Κήρυκα, στὸ Δημόδοκο δῶσε τὸ κρέας ἐτοῦτο,
γιὰ νὰ τὸ φάῃ· τὸν προσκυνῶ, κι ἄς εἶμαι πικραμένος·
γιατί μὲς σ' ὄλους τοὺς θνητούς, στὸν κόσμον ἐδῶ κάτου,
πάντα τιμὴ καὶ σεβασμὸς ἀξίζει τοῦ λυράρη,
μιὰ κι ὄλα τὰ τραγοῦδια του κατέχει τα ἀπ' τὴ Μοῦσα,
ἔπου ἔχει τῶν λυράρηδων τὸ γένος ἀγαπήσει.

Εἶπε, καὶ στοῦ Δημόδοκου τ'ἀπίθωσε τὰ χέρια
ὁ κήρυκας τὸ ἐδέχτη αὐτὸς καὶ χάρηκε ἡ ψυχὴ του.
Καὶ κείνοι ἐμπρός τους στὰ ἔτοιμα φαγιὰ τὰ χέρια ἀπλώναν.
Καὶ σάν ἐσῶσαν τοῦ πιστοῦ καὶ τοῦ φαγιοῦ τὸν πόθο,
τότε ὁ Ὀδυσσεάς ὁ γνωστικὸς τοῦ Δημοδόκου λέγει·

- Δημόδοκε, μὲς στοὺς θνητοὺς ξέχωρα ἐσὲ δοξάζω·
 γιὰ ἡ Μοῦσα, ἡ κόρη τοῦ Διός, σοῦ τάμαθε, γιὰ ὁ Φοῖβος.
- Γιατὶ σωστὰ ἐτραγοῦδῃσες τῶν Ἀχαιῶν τὴ μοῖρα,
 ὅσα ἐπραξαν, ὅσα ἐπαθάν κι ὅσο δεινὰ ἐτραβήξαν,
- 490
 σὰ νάσσουνα μπροστὰ καὶ σύ, γιὰ νάκουσες ἀπ' ἄλλον.
 Μον' ἔλα, πέρνα τώρα ἄλλου, καὶ τᾶλογο τραγοῦδα
 τὸ ξύλινο, ποῦ ὁ Ἐπειὸς καὶ ἡ Ἀθηναῖα τὸ φτιάξαν,
 κι ὅπου ὁ Ὀδυσσεὺς μὲ πονηριὰ τὸμπασε μὲς στὸ κάστρο,
 γεμίζοντάς το μὲ ἥρωες, ποῦ ἐρήμωσαν τὴν Ἴρῶια.
- 495
 Ἄν ὅλα ἐκεῖνα ὡς ἔγιναν ἐσὺ μοῦ ἀνιστορήσῃς,
 ὅπου σταθῶ κι ὅπου βρεθῶ, θὰ λέω πὼς σοῦχει δώσει
 κάποιος θεὸς καλόγνωμος θεόπνευστο τραγοῦδι.
- Εἶπε, κι αὐτὸς μὲ τοῦ θεοῦ τὴν ἔμπνευση ἀρχηγναίει
 καὶ πλέκει τὸ τραγοῦδι του, ἐκεῖθε πιάνοντάς το,
 ποῦ μὲς στὰ καλοτάξιδα μπήκαν οἱ Ἀργεῖοι καράβια
- 500
 κι ἀνοίγονταν στὸ πέλαγο, σὰν κάψαν τίς σκηνές τους,
 μὰ οἱ ἄλλοι πλάϊ στὸν ξακουστὸ καθόνταν Ὀδυσσεῖα,
 ἐκεῖ, στῶν Τρῶων τὴ σύναξη μὲς στᾶλογο κρυμμένοι·
 γιὰτὶ μονάχοι τῶσσαν μέσα στὸ κάστρο οἱ Τρῶες.
- 505
 Κ' ἔστεκε τὸ ἄλογο κι αὐτοὶ λόγια πολλὰ λαλοῦσαν,
 γύρω καθοῦμενοι, καὶ τρεῖς ἐμελετοῦσαν γνῶμες.
 Ἦ μ' ἄσπλαχνο νὰ σκίσουνε χαλκὸ τὸ κούφιο ξύλο,
 ἢ σέρνοντάς το κατάκρα στὶς πέτρες νὰ τὸ ρίξουν,
 ἢ νὰ τάφήσουν τῶν θεῶν μέγα ἰλαστήριο τάμα,
- 510
 ὅπου δὰ κ' ἔμελλε στερνὰ τὸ πρᾶμα νὰ τελειώσῃ.
 γιὰτ' ἦταν μοῖρα νὰ χαθῆ τὸ κάστρο σὰ θὰ κλειοῦσε
 τὸ μέγα ξύλινο ἄλογο, ποῦ τῶν Ἀργείων οἱ πρῶτοι
 καθόνταν φέρνοντας σφαγὴ καὶ χαλασμό στοὺς Τρῶες.
- 515
 Κ' ἔψαλλε πὼς οἱ Ἀχαιοὶ κουρσέψανε τὴ χώρα,
 σὰ χύθησαν, ἀφήνοντας τὴν κούφια τους κρυψῶνα.
 Κ' ἔψαλλε πὼς ἐρήμαζαν ἄλλος ἄλλου τὴν πόλη.
 Πὼς ὁ Ὀδυσσεὺς τοῦ Διήφοβου τὸν πύργο ὡς ἄλλος Ἄρης
 μαζὶ μὲ τὸν Ἰσῆθεο Μενέλαο ἐτραβήξαν·
- 520
 καὶ πὼς ἐκεῖ τὴν πιὸ φριχτὴ τὸλμησε, λένε, μάχη,
 καὶ ἡ μεγαλόψυχη Ἀθηναῖα τοῦ ἐχάρισε τὴ νίκη.
- Αὐτὰ ἐτραγοῦδα ὁ ξακουστὸς λυράρης· κι' ὁ Ὀδυσσεὺς
 ἔλυωνε καὶ τὰ δάκρυα του τὰ μάγουλά του ἐβρέχαν.
 Κι ὡς κλαίει γυναῖκα πέφτοντας στὸ λατρευτὸ τῆς ἄντρα,

πού μπρὸς ἀπὸ τὴν πόλιν του κι ἀπ'τὸ στρατὸ ἐσκοτώθη, θ
 παιδιὰ νὰ σώσῃ καὶ λαὸν ἀπὸ τὴ μαύρῃ μέρᾳ· 525
 καὶ νὰ πεθαίνῃ βλέποντας καὶ νὰ σπαράξῃ ἐμπρὸς τῆς
 χύνεται ἀπάνω του καὶ κλαίει καὶ δέρνεται, καὶ πίσω
 τίς πλάτες καὶ τοὺς ὤμους τῆς χτυπώντας μὲ κοντάρια
 οἱ ὄχτροι τὴ σέρνουν στῆς σκλαβιάς τὸν πόνο καὶ τὰ πάθη,
 καὶ μὲς στὸν ἄραχλο καημὸ μαραίνεται ἡ θωριά τῆς, 530
 ἔτσι πικρὰ σταλάζανε τὰ δάκρυα τοῦ Ὀδυσσεά.

Μ' ἀπὸ τοὺς ἄλλους μυστικὰ τὰ δάκρυα του ἐκυλοῦσαν,
 καὶ μόνο ὁ Ἀλκίνοος πρόσεξε, πού ἐκάθοταν σιμὰ του
 καὶ τῶνοισε, σὰν ἄκουσε νὰ βαριαναστενάξῃ.

Κ' εὐθύς στοὺς φιλοτάξιδους τοὺς Φαίακες εἶπε τότε· 535

Ἄκουστε τώρα, προεστοὶ κι ἀρχόντοι τῶν Φαίακων,
 ἄς πάψῃ πιά ὁ Δημόδοκος τὴ λυγερὴ του λύρα,
 γιὰτὶ ὅσα τραγουδάει, θαρρῶ πῶς δὲν εὐφραίνουν ὄλους.

Ἄφόντας γιοματίζουμε κι ὁ θεῖος λυράρης φάλλῃ,
 ὁ ξένος μας δὲν ἔπαψε τὸ θλιβερὸ τὸ κλάμα· 540
 κάποιος ἀθάσταγος καημὸς σπαράζει τὴν ψυχὴ του.

Μόν' ἔλα ἄς πάψῃ, κι ὄλοι μας ἀντάμα νὰ γλεντάμε,
 καὶ μεις πού τὸν ξενίζουμε κι ὁ ξένος, κάλλιο αὐτό'ναι.

Ὅλα γι'ἀγάπη γίνονται τοῦ σεβαστοῦ μας ξένου,
 γι'αὐτὸν τὰ δῶρα τὰ καλά, τὸ ξεπροβόδιμά του. 545

Γιατ' εἶναι ὡς ἄλλος ἀδερφός ὁ ξένος κι ὁ ἱκέτης,
 γιὰ κείνον πούχει μιὰ σταλιά στὴν κεφαλὴ του γνώση.

Ἔτσι καὶ σὺ μὴν κρύβῃς πιά μὲ τέχνη μὲς στὸ νοῦ σου
 ὅ,τι κι ἂν σὲ ρωτήσω ἐγώ· φανέρωσέ το κάλλιο.

Τῶνομα πές, πού σούδιναν ἡ μάνα σου κι ὁ κύρης 550
 καὶ οἱ ἄλλοι ἐκεῖ στὴ χώρα σου κ' οἱ γείτονες τριγύρω.

γιὰτὶ δὲ γίνεται ἄνθρωπος ὄνομα νὰ μὴν ἔχῃ.
 μηδὲ μικρός, μηδὲ τρανός, ἀφόντας ἐγεννήθη·

κάποιο τοῦ δίνουν οἱ γονιοί, μόλις ἐρῆθῃ στὸν κόσμο.

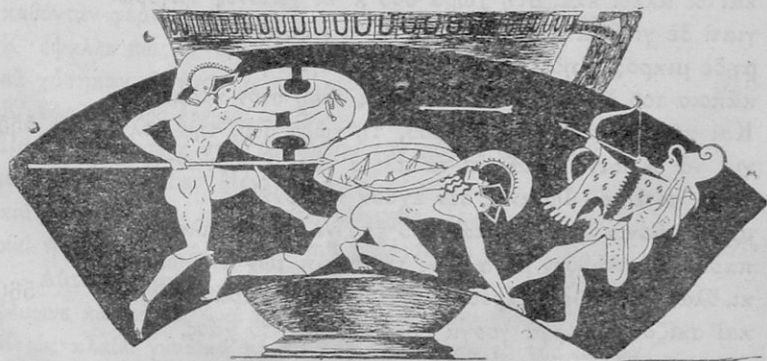
Καὶ πές μου τὴν πατρίδα σου, τὴ χώρα σου, τὴν πόλιν, 555
 γιὰ νὰ σὲ πᾶνε κατὰ κεῖ τὰ πλοῖα τὸ νοῦ γυρνώντας,

γιὰτὶ ποτές οἱ Φαίακες δὲν ἔχουν κυβερνήτες,
 μηδὲ τιμόνια κι ὄλ' αὐτά, πού ἔχουνε τ'ἄλλα πλοῖα,

παρὰ τὴ νοιώθουν μόνα τους τὴ σκέψῃ τῶν ἀνθρώπων,
 κι ὄλων τίς χώρες ξέρουνε καὶ τὰ παχιά χωράφια, 560

καὶ σκίζουνε γοργὰ γοργὰ τῆς θάλασσας τὸ χάος,

σὲ σύγγεφα καὶ καταχνιά κρυμμένα· κι οὐδὲ νοιώθουν
 φόβο κανένα μὴ βλαφτοῦν ἢ μὴ χαθοῦν ποτέ τους. θ
 Ὡς τόσο κάποτε ἄκουσα πού τόλεγε ὁ Ναυσίθοσ,
 ὁ κύρης μου, πὼς θὰ ὀργιστῆ μὲ μᾶς ὁ Ποσειδῶνας, 565
 γιατί ἔλους πάντοτε ἄβλαφτα στὴ γῆ τους προδοδάμη.
 Κ' εἶπε, καθὼς καμμιά φορά καλόσκαρο καράβι
 στάνταριασμένα πέλαγα θὰ μᾶς γυρίζῃ πίσω,
 θὰ σπάσῃ το, κι ὄρος τρανὸ στὴ χώρα μας θὰ ρίξῃ.
 Αὐτὰ εἶπε ὁ γέρος· κι ὁ θεὸς ἢ θέλει τὰ τελέσει 570
 ἢ θέλει ἀφήσει ἀτέλεστα, κατὰ πού λέει ἡ καρδιά του.
 Μον' ἔλα τώρα, πὲς μου ἐσὺ κι ἀλήθεια ἀπολογήσου,
 σὲ ποιὲς μεριὲς πλανήθηκες σὲ ποιὲς ἐπήγες χώρες,
 ποιὲς πολίτευες καλόχτιστες καὶ ποιούσ ἀνθρώπους εἶδες,
 κι ἂν ἦταν ἄγριοι κι ἄσπλαχνοὶ καὶ νόμο δὲ γνωρίζαν, 575
 ἢ δίκαιοι καὶ φιλόξενοι καὶ θεοφοβούμενοι ἦταν.
 Καὶ πὲς, τί κλαῖς κι ὀδύρεσαι βαθιὰ μὲς στὴν ψυχὴ σου,
 τῆς Τροίας καὶ τῶν Δαναῶν ἔταν ἀκούσ τὴ μοῖρα;
 Αὐτὸ ἦταν ἔργο τῶν θεῶν, πού ἐκλώσαν τῶν ἀνθρώπων
 τέτοιο χαμό, γιὰ νᾶχουνε οἱ κατοπινοὶ τραγοῦδια. 580
 Μὴ κ' ἔχασες στὴν Τροία ἐμπρὸς κανένα συγγενῆ σου,
 ἄξιο γαμπρό σου ἢ πεθερὸ πούν' οἱ πιὸ λατρευτοὶ μας,
 μετὰ ἀπ' τὴν ἴδια μας γενιά κι ἀπ' τὸ δικό μας αἷμα;
 ἢ κᾶνκν ἄξιο σύντροφο καὶ γκαρδιακό σου φίλο;
 Γιατί, θαρρῶ, χειρότερος ἀπ' ἀδερφὸ δὲν εἶναι 585
 ὁ ἀγαπημένος σύντροφος πού ἔχει περίσσια γνώση.

ΣΗΜΕΙΩΜΑ ΤΟΥ ΜΕΤΑΦΡΑΣΤΟΥ

Παρουσιάζω την μετάφρασιν ταύτην δὲν ἔχω σκοπὸν νὰ προσθέσω μίαν ἀκόμη εἰς τὰς προϋπαρχούσας τοῦ εἵδους αὐτοῦ ἐργασίας, ἀλλὰ νὰ προσφέρω, ἐν τῷ μέτρῳ τῶν δυνάμεών μου, τὴν συμβολὴν μου διὰ τὴν ἀνάστασιν, οὕτως εἰπεῖν, τῆς ἀρχαίας ἑλληνικῆς λογοτεχνίας. Διὰ τοῦτο ἡ μετάφρασίς μου αὕτη δὲν δύναται νὰ θεωρηθῇ ὡς ἀπλοῦν βοήθημα διὰ τὴν κατανόησιν τῶν ὁμηρικῶν κειμένων, ἀλλ' οὔτε καὶ ὡς νεκρὰ εἰς νεοελληνικοὺς στίχους ἐρμηνεῖα αὐτῶν — τοιοῦτου εἵδους ἐργασίας ἔχομεν ἤδη ἀρκετὰς καὶ καλάς, — ἀλλ' ὡς νεοελληνικὴ ποιητικὴ ἀπόδοσις τοῦ ὀδυσσειακοῦ κειμένου, οὕτως ὥστε νὰ καταστῇ τοῦτο ἱκανὸν νὰ συγκινήσῃ καὶ πάλιν τοὺς ἀπογόνους ἐκείνων, εἰς τὴν καλλιτεχνικὴν πνοὴν τῶν ὁποίων ὀφείλεται.

Σκοπὸς μου λοιπὸν εἶναι νὰ ζωντανεύσω διὰ τῆς μεταφράσεώς μου αὐτῆς τὰ πρόσωπα, νὰ ζωντανεύσω τὴν ἡρωικὴν ἢ καθημερινὴν ζωὴν των, μὲ τὰς δραματικὰς αὐτῆς συγκρούσεις, ν' ἀποκαλύψω τὴν αἰωνίως ζωντανὴν ποίησιν, ἢ ὅποια κρύπτεται ὑπὸ τὸ ἀπονεκρωμένον περιβλημὰ της καὶ συνάμα νὰ δώσω εἰς τὸ ἔργον τὸν παλαιὸν αὐτοῦ χαρακτῆρα: νὰ τὸ καταστήσω δηλαδὴ κατάλληλον ὄχι μόνον πρὸς ἀνάγνωσιν, ἀλλὰ καὶ πρωτίστως πρὸς ἀπαγγελίαν. Οὕτω οἱ μαθηταί μας θὰ δυνηθοῦν ν' ἀποστηθίσουν καὶ ν' ἀπαγγέλλουν τὰ ὠραιότερα μέρη τῆς *Ὀδυσσείας* ἢ καὶ ν' ἀναπαριστάνουν διαλογικῶς ὀλοκλήρους ἀπὸ τὰς περιφήμους δραματικὰς σκηνὰς τοῦ ἀθανάτου αὐτοῦ ἔργου, ὅπως π. χ. τὴν «*Ἴθακησίων ἀγορὰν*» μὲ τὴν ἄφθαστον δραματικότητά

της, ὅπου μὲ τόσην δύναμιν καὶ ρητορικὴν τέχνην διαγράφονται οἱ χαρακτηῆρες τοῦ Τηλεμάχου, τῶν μνηστήρων καὶ τῶν ἄλλων προσώπων, καὶ τοιοῦτοτρόπως θὰ δικαιολογηθῆ πλήρως τὸ τοῦ ἀρχαίου κριτικοῦ: «συνελόντι δὲ εἶπεῖν ὅτι οὐδὲν ἄλλο ἄλλ' ἢ δράματα αὐτοῦ ἐστὶ τὰ ποιήματα».

Ταυτοχρόνως, καὶ ἵνα διατηρηθῆ ὅπωςδήποτε ἡ γλωσσικὴ τοῦλάχιστον ἀναλογία τῆς δημιουργίας τῶν ὁμηρικῶν ἐπῶν, προσεπάθησα νὰ παραλαμβάνω τὸ λεξιλόγιόν μου ἀπὸ τὴν ἀστείρευτον καὶ πλουσίαν πηγὴν τῶν δημοτικῶν τραγουδιῶν μας. Τοῦτο ἄλλωστε θὰ δώσῃ πλείστας ἀφορμὰς συγκρίσεως μεταξὺ τῆς ὁμηρικῆς ποιητικῆς φράσεως καὶ τῆς νεοελληνικῆς. Ἐπειδὴ ὅμως τὸ ποιητικὸν λεξιλόγιον δὲν δύναται νὰ εἶναι τὸ κοινὸν λεξιλόγιον τῆς καθημερινῆς χρήσεως, ὅπως παρατηρεῖ δι' αὐτὸν τοῦτον τὸν Ὅμηρον ὁ Ἄριστοτέλης, παραθέτω κατωτέρω πίνακα μερικῶν ἀπὸ τὰς σπανιωτέρας λέξεις ἢ τεχνικοὺς ὄρους. Ἐπιθυμῶ ἐπίσης νὰ σημειώσω ἐνταῦθα, ὅτι ὁσάκις ἀπεμακρύνθη ἀπὸ τὴν συνηθετέραν ἐρμηνείαν λέξεων καὶ φράσεων τοῦ κειμένου, δὲν ἔπραξα τοῦτο ἀυθαιρέτως, ἀλλὰ στηριζόμενος πάντοτε ἐπὶ τῶν σπουδαιότερων παλαιῶν καὶ νέων σχολιαστῶν τοῦ Ὀμήρου. Εἶχον οὕτω ὑπ' ὄψιν μου τὰ ἐξῆς τοιαύτης φύσεως ἔργα:

VICTOR BÉRARD, Poésie homérique, τόμοι 3.

» » L'Odyssee, traduction nouvelle,
τόμοι 3.

MAURICE CROISSET, Homère (Pages Choisies).

LECOMTE DE LISLE, Odyssee, traduction nouvelle.

MICHEL BRÉAL, Pour mieux connaître Homère.

SOMMER, Odyssee, expliquée littéralement, traduite en français et annotée.

CRUSIUS, Homeri Odyssea, mit erklärenden Anmerkungen.

J. LA ROCHE, Kommentar zu Homers Odyssee.

PAUL CAUER, Homers Odyssee.

AMEIS—HENTZE, Homers Odyssee.

JAKOB SITZLER, Ein ästhetischer Kommentar zu Homers Odyssee.

THASSILO VON SCHEFFER, Die Schönheit Homers.

WILAMOWITZ, Homerische Untersuchungen.

SHUBARTH, Ideen über Homer und sein Zeitalter.

VOSS, Homer Odyssee.

FEHLEISEN, Präparation zu Homer Odyssee.

PINDEMONTI, l'Odissea di Omero (traduzione) con note di Valgimigli.

ΕΥΣΤΑΘΙΟΥ, Σχόλια εἰς Ὅμηρου Ὀδύσειαν

καὶ λοιπὰ συναφῆ συγγράμματα.

Καὶ ἤδη τελειώνω μὲ τὴν περίφημον περὶ Ὅμηρου παρατήρησιν τοῦ Γκαϊτε :

Ὁ Wolf συνέτριψε τὸν Ὅμηρον, ἀλλ' οὐδόλως ἔθιξε τὸ ποίημα· διότι τοῦτο ἔχει τὴν θαυματουργὸν δύναμιν τῶν ἡρώων ἐκείνων τῆς Walhalla, οἱ ὅποιοι, ἐνῶ κόπτονται εἰς τεμάχια τὴν πρωίαν, παρακάθηνται τὴν μεσημβρίαν εἰς τὴν τράπεζαν μὲ ὅλα τὰ μέλη των, σῶοι καὶ ἀκέραιοι».

Ἀθῆναι, Αὐγούστος 1933

I. O.

JANOR SITZLER, der jüdischer Konfession ist
 HILDEBRANDT, der jüdischer Konfession ist
 THASSILO VON SCHULTZ, die sächsischen Fürsten
 WILAMOWITZ, Herrscher der Ungarn
 SHUBART, Herrscher der Polen und sein Verfall
 VOSS, Herrscher der Preussen
 FENLICH, Herrscher der Russen
 BINDEMONT, Herrscher der Spanier
 EYKANTOY, Herrscher der Portugiesen
 ...

10

Abgaben, Abgaben, Abgaben

VEITZ, Herrscher der ...
 MAURICE CHON, Herrscher der ...
 LECOMTE, Herrscher der ...
 MICHEL, Herrscher der ...
 SOMMER, Herrscher der ...
 ...

ΕΡΜΗΝΕΙΑ ΛΕΞΕΩΝ

ἀμποδένω, δένω τινά και τὸν καθιστῶ ἀνίκανον νά δράσῃ.

ἀπόκοτος, παράτολμος, θρασύς.

ἀνταριασμένος, σκεπασμένος ἀπὸ ἀντάρα, καταχνιά, δμίχλη.

ἄτι, ἵππος, (ἄλογο βαρβάτο).

βάγια (ἦ), θεραπαινίς, ἀκόλουθος.

Μῶρ' βάγιες μου, μῶρ' νιάντες μου, μῶρ' σκλάβες τοῦ πατρὸς μου,
(Απὸ τὸ τραγούδι τῆς **Διογέννητης**. Βλ. Ἐκλογαὶ ἀπὸ τὰ
τραγούδια τοῦ Ἑλληνικοῦ Λαοῦ, ὑπὸ Ν. Γ. Πολί-
του, καὶ σημ.).

γράνα (ἦ), τὸ περιφράσσον τὴν ἄμπελον ὕψωμα.

γραντολογῶ, στερεῶνω εἰς τὴν παρυφὴν τοῦ ἰστίου σχοινίον,
γραντὶ καλούμενον, ἵνα μὴ δύναται ὁ ἄνεμος νά σχίσῃ τὸ ἰστίον.

θυγιά (ἦ), γένος κωνοφόρων δένδρων.

καστροπολεμίτης, ὁ ἱκανὸς εἰς τὴν πολιορκίαν και ἄλωσιν τῶν
φρουρίων. Βλ. Δημοτικὰ Τραγούδια :

γιατὶ ἔχει τοὺς ἐννιά ἀδερφοὺς, τοὺς καστροπολεμίτες,
π' ὄλα τὰ κάστρα πολεμοῦν κ' οἱ χώρες παραδίνου.

(Τῆς Λυγερῆς και τοῦ Χάρου).

κρουσταλλοβραχιονᾶτες, αἱ ἔχουσαι λευκοὺς και δροσεροὺς
βραχίονας. (Βλ. Δημ. Τραγούδια, π. χ. ὁ καλλωπίζων τὸν γαμ-
βρὸν νέος εἶναι κρουσταλλοβραχιονᾶτος κι ἄσημο-
δαχτυλᾶτος.

λάδι, (κι ἀπ' τὰ κρουστόφανα λινα τὸ γρὸ σταλάζει λάδι, η 107)
ὁ Maurice Croiset ἀναφέρει ὅτι αἱ γυναῖκες ὑφαίνουσαι ἤλει-
φον τὰ νήματα δι' ἐλαίου, ὅπως κάμνουν ἀκόμη και σήμερον,
εἰς πολλὰ μέρη τῆς Γαλλίας, οἱ ὑφανταὶ ἀλείφοντες αὐτὰ διά τι-
νος λιπαρᾶς οὐσίας, ἵνα τὰ καταστήσουν πλέον εὐλύγιστα και τὰ
ἐνώσουν καλῶς.

μαγνάδι, λεπτὸν ὕφασμα, πέπλος.

μαυροπαλαμισμένο, πλοῖον εἰδικῶς καθαρισμένον καὶ ἀλειμμένον μὲ πίσσαν, ἵνα ὀλισθαίνῃ εὐκόλως ἐπὶ τῶν κυμάτων.

ὄργος, χάνδαξ, τὸν ὁποῖον ἀνοίγει τὸ ἄροτρον (ὄργωνω).

— Τὴν παραβολὴν ταύτην (θ. 124) εὐρίσκομεν πλήρη εἰς τὴν Ἰλιάδα (Κ 352—354) ὅταν οἱ ἡμίονοι καὶ οἱ βόες ἀναχωροῦν ταυτοχρόνως, διὰ τὰ ὄργωσούν, οἱ ἡμίονοι ἀνοίγοντες τὸν χάνδακά των φθάνουν πρῶτοι εἰς τὸ ἄκρον τοῦ ἀγροῦ, ἀφίνοντες εἰς ἀρκετὴν ἀπόστασιν ὀπισθεν αὐτῶν τοὺς βόας.

παγάνα, ὄμιλος κυνηγῶν (περικυκλούντων τὸ θήραμα).

ρυσάστη-ρυσάξομαι, ὠρούομαι, ἐκβάλλω κραυγὰς (ἐνταῦθα, τελετουργικὰς, εἰς θυσίαν ἢ ἄλλην θρησκευτικὴν τελετὴν).

σιάδι, ἔδαφος ἰσοπεδωμένον.

σκαρί, ὁ σκελετὸς καὶ ταυτοχρόνως τὸ σχῆμα τοῦ πλοίου.

σκουτιά (τά), ἐνδύματα καὶ γενικῶς ὑφάσματα.

σπιλάδα (ἦ), ἀπότομος ριπὴ ἀνέμου τρέχουσα ἐπὶ τῆς ἐπιφανείας τῆς θαλάσσης καὶ καθιστῶσα αὐτὴν μελανήν, ὡσὰν τὰ φρικιᾶ.

στιγγάρω τὰ πανιά, συστέλλω τὰ ἰστία, χωρὶς τὰ καταβιβάζω τὴν κεραίαν, χωρὶς τὰ μαϊνάρω.

συντυχιά (ἦ), συνομιλία, σύσκεψις.

τρέσα (τά), τὰ πρὸς σύνδεσιν ἄλλων ἐγκαρσίως τοποθετούμενα ξύλα.

τροπωτήρα (ἦ), λωρίον χρησιμεῦον πρὸς τρόπωσιν (στήριξιν) κώπης παρὰ τὸν σκαλμὸν (σκαρμόν).

φαρί, ἵππος (εὐγενής).

φριγκί, θριγκός, στεφάνη τῶν τοίχων. (Βλ. λ. ἐρμηνευτικὸν λεξικὸν Γρ. Βερναρδάκη, σελ. 650).

χοροστάσι, ἄπλωμα ὅπου χορεύουν.

Τάχα τὰ στέχη ὁ οὐρανός, τὰ στέχη ὁ Ἀπάνου κόσμος
τὰ στέκουν τὰ χοροστασιά, σὰν ποὺ ἦτανε καὶ πάντα;

ΠΙΝΑΞ ΠΡΑΓΜΑΤΩΝ

- Ἀγῶνες :** δ 343. 626. θ 110 καὶ ἐφεξῆς. 370 κέφ.
- Ἄλογα :** δ 601 κέφ. 636. ε 371. Δούρειος Ἴππος, δ 272. θ 492 κέφ.
- Ἀμάξια :** γ 478 κέφ. δ 42. ζ 72 κέφ. 316 κέφ.
- Ἄνεμοι :** β 420. 426. γ 157 κέφ. 176. δ 360. 402. 567. 585. ε 167. 268. 295. 296. 328. 331. 332. 385. 469. η 119. 266.
- Ἀσθένεια :** ε 395.
- Ἀστερισμοί :** Ἀρκούδα ἢ ἄμαξα, ε 273 κέφ. Ζευγᾶς (Βούτης), ε 272. Ὀρίων, ε 274. Πούλια, ε 272.
- Ἀφιερώματα :** γ 274. θ 509.
- Βασιλιάς κλπ. :** α 387. 392 κέφ. 394 κέφ. β 230 κέφ. (=ε 8 κέφ.). γ 5 κέφ. 57 κέφ. δ 621 κέφ. 690 κέφ. ζ 197. 293. η 10 κέφ. 49. 136 κέφ. 161. θ 38 κέφ. 41. 59 κέφ. 390. 469 κέφ.
- Βωμοί :** 162 (Ἀπόλλωνος), θ 363 (Ἀφροδίτης).
(πρβ. θυσίαι, ναοί, ἀφιερώματα).
- Γεροντική ηλικία :** σεβασμὸς πρὸς αὐτὴν καὶ φρόνησίς της, β 16. γ 24. 49 κέφ. 362. δ 204 κέφ. 210. η 155 κέφ. 293 κέφ.
- Γεύματα ἐν γένει :** α 109 κέφ. 124. 136 κέφ. 225 κέφ. β 299 κέφ. γ 32 κέφ. 336. 428 κέφ. 462 κέφ. δ 3. 15. 52 κέφ. 61. 194. 213. ε 196 κέφ. ζ 97. η 13. 166. 172.
- Γεωργία :** ὀργώματα ε 127.
- Γυναικεῖαι ἐργασίαι :** α 356 κέφ. β 94 κέφ. 116 κέφ. δ 123 κέφ. ε 61 κέφ. ζ 28 κέφ. 52 κέφ. 64 κέφ. 90 κέφ. η 103 κέφ. 234 κέφ.
- Δουλεία :** δ 736. Αἰχμαλωσία, ἀρπαγή, ἀγορά: α 430 κέφ. δ 644. η 9 κέφ. θ 529.
- Ἐμπόριον :** α 184. θ 161 κέφ.
- Ἐνδύματα :** χιτῶν καὶ χλαῖνα, συνηθέστατα. γ 467. ε 230. ζ 214. η 234. θ πολὺ συχνά.

Ἐξαγορά νόμῃς: 6 53. ζ 159. θ 318. (ὡς προίκα) α 277. 6 196.

Ἡθικαὶ ἀντιλήψεις: α 32 κέφ. 40. 227 κέφ. 263 κέφ. 6 65. 66 κέφ. 101. 136. γ 194 κέφ. 196 κέφ. 266 κέφ. ζ 29 κέφ. 273. θ 159 κέφ. 396 κέφ.

Σωφροσύνη καὶ ἀναίδεια, γ 24. 52 κέφ.

Ἄχρηστία, 6 233 κέφ. δ 689 κέφ.

Φιλαλήθεια καὶ τὸ ἀντίθετον, γ 20. η 299—305.

Φυλετικαὶ σχέσεις, ζ 66 κέφ. 141 κέφ. 218 κέφ. 273 κέφ. θ 457 κέφ.

Φιλία, θ 585 κέφ.

Τρυφερότης, δ 118. η 304 κέφ. 309 κέφ. θ 94 κέφ. 236 κέφ. 533 κέφ.

Θάλασσα (ἐπίθετα καὶ τὰ συναρῆ πρὸς αὐτήν): α 72 κ. ἄ. 97. 183. 197. 6 263. 370. 408. 428. γ 1 (λίμνη). 71. 153. 158. 179. 290. 322. δ. 354. 381. 402. 406. 425. 432. 437. 510. 580 κ. ἄ. 671. 785. ε 52. 56. 109. 314. 322. 327. 335. 337. 353. 367. 388. 391. 403. 412. 429. 430. ζ 272. η 35. 273. θ 55. 183.

(πρὸς. πλοῖα, ταξίδια, κουρσάροι, τρικυμῖαι).

Θάνατος: α 236 κέφ. 6 165. 316. 352. γ 236 κέφ. 410. δ 195 κέφ. 502. 512. 561 κέφ. 539 κέφ. ε 123 κέφ. 128. 135 κέφ. 218. 387. η 64.

Θεοί, κατοικία των δ Ὀλυμπος, γ 377. ζ 42 κέφ. Τροφή αὐτῶν, ε 93. 199. Συμβούλια τῶν θεῶν, α 26 κέφ. ε 3 κέφ. Συνομιλῖαι, ε 85 κέφ. Ἡ Καλυψὼ παραπονεῖται διὰ τὴν σκληρότητα τῶν θεῶν, ε 118.

Ἡ παντοδυναμία τῶν θεῶν, γ 48. 231 (ἐν τούτοις 236 κέφ.).

Ἄμεροληψία ἢ μεροληπιότης αὐτῶν, 6 67. γ 147. δ 236 κέφ. ζ 188 κέφ.

Ἀναγνώρισις τῆς ἐπενεργείας αὐτῶν, γ 166.

δ 181. Ἡ ἐναντίον των κατακραυγή, α 32 κέφ.

Ὁ φθόνος αὐτῶν, δ 181, θ 225 κέφ. εἶναι ἐκδικητικοί, δ 351 κέφ. 472 κέφ.

Ἡ μετὰ τῶν ἀνθρώπων ἐπικοινωνία των η 203.

Θρησκεία καὶ συναρῆ: α 34 κέφ. 6 100. γ 45. 187. 238. δ 261. 474. 774. ε 41. 114. 345. 436.

(βλ. θεοί, μνῃα, κλπ.).

Θυσίαι: γ 5 κέφ. 144. 332 κέφ. 419 κέφ. δ 352. 472. 582. η 137. (πρὸς. βωμοί, σπονδαί).

Ἰατροί: Αἰγύπτιοι δ 231 κέφ.

- Ἱερὰ καὶ ἱεροτελεστία:** γ 273 κέφ. ζ 162. 266. 291. 321. θ 363. (πρβ. βωμοί, θυσίαι, ναοί).
- Κατοικίαι:** Ἄλκινόου, ζ 15 κέφ. η 82 κέφ. Καλυψοῦς, ε 57 κέφ. Μενελάου, δ 20 κέφ. 42 κέφ. 71 κέφ. Ὀδυσσέως, α 328. 425 κέφ. β 337 κέφ. (πρβ. οἰκίαι).
- Κῆποι:** η 112 κέφ. (πρβ. ε 63 κέφ.).
- Κήρυκες:** α 109. 143 κέφ. β 6. 38. γ 338. δ 301. η 163. θ 8 κέφ. 62 κέφ. (πρβ. 47). 107. 179. 256 κέφ. 399. 418. 471. 474.
- Κλίνη:** α 427 κέφ. γ 349 κέφ. 397 κέφ. δ 296 κέφ. η 336 κέφ. θ 249.
- Κοινωνικὴ ζωή:** λαϊκαὶ συγκεντρώσεις, β 6 κέφ. γ 137 κέφ. θ 5 κέφ. Συμβούλια ζ 55. Ἀμφότερα, β 26. γ. 127. Γέροντες, β 14. η 189.
- Κουρσάροι:** γ 73. η 9.
- Κρασί:** β 340. 350. γ 139. 332. 391. δ 622. ε 265. η 121 κέφ.
- Κινητοτροφία:** δ 635.
- Δουτρά:** γ 464 κέφ. δ 750. 759. ζ. 80. 96. 224 κέφ. θ 434 κέφ. (πρβ. Πλύσιμο).
- Μαντεῖα καὶ Χρησμοί:** α 282. β 37. γ 173 κέφ. γ 215. θ 80. οἰωνοί, β 146 κέφ. (πρβ. 181 κέφ. 201).
- Μάντιες καὶ προφητεῖαι:** α 202. 415. β 171. θ 564 κέφ.
- Μάχη:** θ 216 κέφ. 524 κέφ. (πρβ. Ἴλιον).
- Ναοί:** ζ 10. η 81. θ 80.
- Οἰκία καὶ μέρη αὐτῆς:** α 328. 441. β 5. 337. 348. 358. γ 399. 413. 441. δ 121. 263. 297—302. 310. 718. 751. 787. 802. ζ 15. 74. η 7. 113. 336. θ 57. 277. 439.
- Οἰκογενειακὴ ζωή:** σχέσεις μεταξύ τῶν συζύγων, ε 215 κέφ. ζ 182 κέφ. η 67 κέφ. θ 526 κέφ. Γονεὶς καὶ τέκνα, ε 394 κέφ. ζ 154. Πιχτέρας καὶ γιοί, β 276 κέφ. δ 206 κέφ. Ὁ Τηλέμαχος καὶ ἡ μητέρα του, β 130. Ὁ Νέστορας κ' οἱ γιοί του, γ 32 κέφ. 413 κέφ. Ἄλκίνοος καὶ Νηυσικᾶ, ζ 56 κέφ. η 313 κέφ. Ἀδελφοὶ καὶ ἀδελφαί, ζ 155. Μενέλαος καὶ Ἀγαμέμνων, γ 255 κέφ. δ 539 κέφ. Πεισίστρατος καὶ Ἀντίλοχος, δ 187 κέφ. Ἡ Νηυσικᾶ καὶ οἱ ἀδελφοί της ζ 67 κέφ. η 5 κέφ. Ἄλλοι συγγενεῖς, η 313. θ 582. Πηνελόπη καὶ Δαέρτης, β 97 κέφ. (Πρβ. ἐξαγορὰ νύμφης).
- Οἰνοποσία:** α 142 κέφ.
- Ὄνειρα:** δ 796 κέφ. ζ 20 κέφ.

- Ὅρκος**: δ 253. Ὅρκος θεῶν β 377, ε 178. 184 κέφ.
- Ὅπλα**: α 104. 127 κέφ. 256. 262. β 3. θ 215—229. 403.
- Παρομοιώσεις και παραβολαί**: α 98. 320. δ 335 κέφ. 413. 535. 708. 791 κέφ. ε 51 κέφ. 281. 328 κέφ. 368 κέφ. 394 κέφ. 432 κέφ. 488 κέφ. ζ 102 κέφ. (πρβ. δ 122). 130 κέφ. 162 κέφ. 232 κέφ. η 36. θ 523 κέφ.
- Πλοῖα**: α 280. β 424 κέφ. ε 234 κέφ. ζ 264 κέφ. (πρβ. Ταξίδια).
- Πλύσιμο**: α 136 κέφ. β 261. γ 429. 440. 445. (πρβ. λουτρά).
- Προσευχή**: β 261 κέφ. γ 43. 54—62. 330 κέφ. δ 433. 752. 762 κέφ. ε 444 κέφ. ζ 323 κέφ. θ 465 κέφ.
- Βλαστήμια**: δ 504. (πρβ. θυσία, θρησκεία).
- Πρόστιμον**: β 192.
- Σίδερο**: α 184. Σιδερένια δεσμά, α 204. Σιδερένιος, μεταφορικῶς, δ 293. ε 191.
- Σκυλιά**: β 11. γ 259. δ 145 (ὡς ὕδρις). η 91.
- Σπονδαί**: γ 332—342. 393 κέφ. η 164 κέφ. 179—184.
- Ταξίδια**: α 185. 280. β 212 287. 319 κέφ. 389 κέφ. 413 κέφ. γ 10 κέφ. 157 κέφ. 169 κέφ. δ 354 κέφ. 577 κέφ. ε 268 κέφ. (καθὼς και η 266 κέφ.). 404. 410 κέφ. θ 50 κέφ.
- Ταφή**: α 239. 291. β 99. 102. 222. γ 285. 309. δ 584. ε 311.
- Τραγούδι**: ε 61. Ὡς ὑψηλὴ τέχνη, θ 491. Συνοδευόμενον ἀπὸ κithάρα η λύρα, α 153. θ 67. 99. 254. Στὸ γλέντι, α 152. δ 17. θ 99. 473. 485 κέφ. Τραγούδι και χορός, α 152. δ 19. θ 253. 263 κέφ. (πρβ. 248). Περιεχόμενον τοῦ τραγουδιοῦ. α 326 κέφ. 338. θ 73 κέφ. 266 κέφ. 489 κέφ. 500 κέφ. Παλαιὰ τραγούδια, β 118 κέφ. Ἀπὸ ποῦ ὁ τραγουδιστὴς ἀρχίζει τὸ τραγούδι του, α 10, θ 492. 500. Γιὰ τὰ τραγούδια τοῦ μέλλοντος, γ 204. θ 580.
- Τραγουδιστής**: α 154. 346 κέφ. γ 267 δ 17. θ 44. 63 κέφ. 73. 481. 488. 498 κέφ. (πρβ. τραγούδι).
- Τρικυμιαί**: γ 289 κέφ. δ (500—504). 506 κέφ. 514 κέφ. ε 291 κέφ. 366 κέφ. η 271 κέφ.
- Φάρμακα**: δ 220. 230.
- Φαρμάκι**: α 261. β 329.
- Φιλοξενία**: α 119 κέφ. 175 κέφ. γ 34 κέφ. 69 κέφ. 346 κέφ. 490 δ 26—36. 39 κέφ. 60 κέφ. 81 κέφ. 587 κέφ. 600 κέφ.

ζ 121 (πρβ. θ 576). 207 κέφ. η 32 κέφ. 160. 169. 335 κέφ.

θ 208 κέφ. 389 κέφ. 543 κέφ.

Χορός: θ 370 κέφ. (πρβ. τραγούδι).

Χρυσόχορος: γ 425. 432 (πρβ. ζ 232).

Ψάρεμα: δ 368 κέφ.

ΠΙΝΑΞ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

α	σελ.	5
β	»	19
γ	»	33
δ	»	49
ε	»	75
ζ	»	91
η	»	103
θ	»	115
Σημείωμα του μεταφραστή	»	131
Ἑρμηνεία λέξεων	»	135
Πίναξ πραγμάτων	»	137

4090
#12

TIME PERIOD

1
2
3
4
5
6
7
8
9
10
11
12
13
14
15
16
17
18
19
20

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΝ ΠΑΙΔΕΙΑΣ
ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ

492
1605
Ἀθήναι, τῆς 26-8-1933

Ἀριθ. πρωτ. 41091.

Ἐπί ἀποδείξει

Πρὸς τὸν κ. Ἰ. Οἰκονομίδην

Ἀνακοινοῦμεν ὑμῖν ὅτι διὰ ταῦταρίου ὑπουργικῆς ἀποφάσεως, ἐκδοθεῖσης τὴν 31-7-1933 καὶ δημοσιευθεῖσης τὴν 9-8-1933 εἰς τὸ ἐκ. ἀριθ. 78 φύλλον τῆς Ἐφημ. Κυβερνήσεως, στηριζομένης δὲ εἰς τὸ ἀρθρ. 3 τοῦ νόμου 5045 καὶ τὴν ἀπόφασιν τῆς οἰκείας κριτικῆς ἐπιτροπῆς, τὴν περιλαμβανομένην εἰς τὸ ἐκ. ἀριθ. 76 πρακτικὸν ταύτης, ἐνεκρίθη ὡς διδακτικὸν βιβλίον πρὸς χρῆσιν τῶν μαθητῶν τῶν τριῶν κατωτέρων τάξεων τῶν Γυμνασίων τὸ ὑπὸ τὸν τίτλον Ὀμήρου Ὀδύσσεια (Α-Θ) βιβλίον σας, ὑπὸ τὸν ὄρον ὅπως ὁ μεταφραστὴς λάβῃ κατὰ τὸ δυνατόν ὑπ' ὄψιν τὰ ὑπὸ τῶν κ. κ. εἰσηγητῶν ὑποδεικνυόμενα.

Ἐντολῆ τοῦ Ὑπουργοῦ

Ο ΥΠΗΡΑΓΧΗΣ
Ν. ΣΜΥΡΝΙΣ

Ἄρθρον 6 τοῦ ἀπὸ 21ης Σεπτεμβρίου 1932 Προεδρικοῦ Διατάγματος περὶ διατιμῆσεως τῶν ἐγκεκριμένων διδακτικῶν βιβλίων.

Τὰ διδακτικὰ βιβλία τὰ πωλούμενα μακρὰν τοῦ τόπου τῆς ἐκδόσεως τῶν ἐπιτρέπεται νὰ πωλῶνται ἐπὶ τιμῇ ἀνωτέρα κατὰ 15% τῆς ἐπὶ τῇ βάσει τοῦ παρόντος Διατάγματος κανονισθεῖσης ἀνευ βιβλιοσήμου τιμῆς, πρὸς ἀντιμετώπισιν τῆς διαπάνης συσκευῆς καὶ ταχυδρομικῶν τελῶν, ὑπὸ τὸν ὄρον ὅπως, ἐπὶ τῆς τελευταίας πελ. ἰδίας τοῦ ἐξωφύλλου ἐκτυπῶνται

Ψηφιοποιήθηκε ἀπὸ τὸ Ἰνστιτούτο Ἐκπαιδευτικῆς Πολιτικῆς